UNIVERSITY
OF
TORONTO
LIBRARY

Icel.
S.6737hJ

HEIMSKRINGLA

NÓREGS KONUNGA SǪGUR

AF

SNORRI STURLUSON

IV

FORTOLKNING TIL VERSENE

AF

FINNUR JÓNSSON

UDGIVNE FOR SAMFUND TIL UDGIVELSE AF GAMMEL NORDISK LITTERATUR

54747
12/10/02

KØBENHAVN
S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI
1900—1901

Fortale.

Med hensyn til den her foreliggende fortolkning af versene er der ikke meget at bemærke, hvad den formelle indretning angår. Den er indrettet omtrent som i Egilssaga Skallagrímssonar; jfr. 12. bind af Fornmannasögur, hvor der dog ikke findes nogen oversættelse (da en latinsk fandtes i Scr. hist. Isl. og en dansk i Oldnord. sagaer), og hvor forklaringen til de enkelte ord og udtryk er indskrænket til det mindst mulige. Man behøver ikke at kende meget til den gamle skjaldepoesi for at vide, at jo længere man kommer tilbage i tiden, desto vanskeligere er den at forstå, desto udførligere kommentar trænger den til. Dette kommer hovedsagelig deraf, at digtene, netop fordi de er så gamle, er gennemgående mere forvanskede end de yngre, tilmed fordi de var mindre lette at gennemskue på grund af at ordstillingen var mere trungen, mere uregelmæssig end senere; deres sprog er også mere gammeldags og der findes flere forældede former. Man vil mærke dette på ordforklaringen. Denne er vidtløftigst i den første del, men aftager, efterhånden som man kommer længere ned i tiden. Her er den oftere ganske bortfalden. Der må dog i så henseende bemærkes, at jeg i den senere del har undladt at give en forklaring af de enkelte omskrivninger, der var så gennemskuelige, at de formentlig ikke kunde volde vanskeligheder, især da oversættelsen

kunde træde hjælpende til. Derved har man undgået evindelige gentagelser af det samme.

Selve kommentaren er overhovedet så knap som muligt. Længere ekskurser eller vidtløftige drøftelser, hvortil der oftere havde været anledning (jfr. K. Gíslasons afhandlinger), er så godt som ganske undgåede; de vilde have ført for vidt, gjort arkeantallet större og måske ikke gjort den tilsigtede nytte. Jeg er altså overhovedet ikke gået udenfor de foreliggende vers og deres indhold, men har dog lejlighedsvis i al korthed gjort en bemærkning om en forms forekomst hos andre skjalde og lign.

Den prosaiske ordfølge har jeg allevegne søgt at göre så naturlig og mundret — så nær ved den prosaiske ordstilling — som muligt. Den må tale for sig selv. Undertiden er den prosaiske ordfølge helt udeladt, hvor den var ganske unødvendig.

Den danske oversættelse har jeg villet göre så naturlig og forståelig som muligt. I reglen har jeg da set bort fra omskrivningerne og i deres sted sat den betegnede person eller genstand, hvorved gentagelser af det samme ord (»kongen . . . kongen« osv.) ikke kunde undgås. Jeg har i parenteser tilföjet ord og sætninger for at klargöre den logiske sammenhæng mellem sætningerne og belyse digterens tanke. Men ikke altid er hvad der således findes anbragt indenfor en parentes ensartet. Det vil formentlig altid være klart, hvad der menes. Hvad selve oversættelsen som sådan angår, vil danske læsere rimeligvis have et og andet at udsætte; mig har det været mest magtpåliggende at digterens tankegang blev tydelig udtrykt og versets indhold nöjagtig gengivet.

Med hensyn til den formelle indretning bemærkes endelig, at jeg foran ethvert vers har sat ikke alene digterens navn, men også angivet det digt, hvortil verset hører, når det ikke er en lausavísa, samt hertil föjet

alle de andre steder i litteraturen, hvor det findes. Ganske vist kunde man have fundet disse efter henvisningerne ved hvert kapitel, men det vilde forøge ulejligheden, idet man så vilde komme til at slå mange unødvendige steder efter.

Der har været dem, der har ivret imod at opstille en »prosaisk ordfølge«, fordi versets smukke kraftige rytmer så ganske forsvandt og den æstetiske nydelse blev tilintetgjort. Ganske vist er dette rigtigt i og for sig, men det må ikke glemmes, at disse vers også — og for nutiden først og fremmest — er historiske dokumenter, hvis positive indhold det må være vigtigst at klarlægge. Enhver som vil undersøge verset fra denne side kommer af sig selv, så at sige naturnødvendig, til at ordne ordene, samle dem i den prosaisk syntaktiske rækkefølge. Det er yderst få vers, hvor dette ikke behøves. Dette er ikke noget nyt påfund. Fra oldtiden af har man gjort dette; i sin kommentar til Háttatal opstiller Snorre selv atter og atter den rigtige prosaiske ordfølge, og det er i virkeligheden lærerigt at se, hvorledes han gör det. Man læse f. eks. kap. 80, 82, og navnlig 93—94. Om dette bruger Snorre det fortræffelige udtryk at taka upp, *d. v. s. egl. 'at tage (de enkelte ord) op' fra det sted, hvor de findes, og samle dem efter sammenhængen. Jfr. også forskellige steder i Olafs Málskrúðsfræði (2. del). Det er i virkeligheden først gennem en sådan »tagen op« at man forstår verset tilfulde, tildels også netop i æstetisk henseende (dette især m. h. t. adjektivernes træffende brug og kenningernes sammensætning led for led). Den prosaiske ordfølge er nødvendig og berettiget.*

Den r i g t i g e ordfølge beror på anvendelsen af en rigtig fortolkningsmetode. Denne sidste er nu heldigvis fastslået. Hvad de ældre fortolkere fra 17., og 18. og

begyndelsen af 19. årh. angår[1]*), må det siges, at deres fortolkninger for aller största delen er forfejlede og forældede; manglen på gode, kritiske udgaver, manglen på en fast videnskabelig metode overhovedet er grunden dertil. Det er først Sveinbjörn Egilsson, der følger bevidst metode, og som er den første, der forstår, at det ikke er ligegyldigt, hvorledes ordene ordnes eller opfattes; han er i virkeligheden den første, der trænger ind i digterens sjæl og tankegang og ikke blot ser på det ydre, det rent formelle. Efter at han således havde banet vejen, lagt grunden, var det ganske anderledes let at fortsætte. Svb. Egilssons metode udvikledes endnu nærmere og fastsloges yderligere ved Konráð Gíslasons virksomhed. Denne havde ikke alene et aldrig svigtende blik for digterens tankegang, men han havde som den store sprogforsker han var et stort fortrin for Svb. Egilsson; uagtet denne også var en udmærket filolog, var hele hans filologiske opdragelse af en anden og ældre art.*

Jeg er ikke i den ringeste tvivl om, at den fortolkningsmåde, som disse to mænd har anvendt og udviklet, er den eneste rigtige, eneste holdbare, og den har jeg efter ævne anvendt og vil aldrig fravige.

Man hører så ofte tale om at det og det er så »poetisk«, så »æstetisk«, eller »mere poetisk« end noget andet. Tit og ofte er dette kun uklare talemåder, hvorved man ikke forbinder noget bestemt begreb. Overfor den gamle skjaldepoesi er der intet som man må tage sig i agt for som dette. Jeg nægter aldeles ikke, at den er i besiddelse af meget »poetisk«, »æstetisk«, meget der kan göre indtryk på ens skönhedssans, men den er dog først og fremmest forstandsmæssig. Jeg vil tage

---

[1]*) Jfr. Arkiv f. nord. fil. VI, 136—39, hvor en kort udsigt er given.*

et eksempel. Jeg har hørt en sige, i anledning af en omskrivning for 'skib' som 'søens val', at det dog var langt mere 'poetisk' at opfatte 'val' her som 'falk' end som navn på en hest (Vésteins i sagnet engang berömte hest Valr, *SnE. I, 482; det samme er tilfældet med* Hrafn *i skibskenninger, jfr. sst.), da en fugls udspilede vinger måtte svare til og minde om skibets sejl. Men denne »poetiske« følelse er ganske forfejlet. Skjaldene benyttede kun sådanne omskrivninger, digteriske sammenligninger, hvor der var virkelige lighedspunkter tilstede, ligegyldigt af hvilken art de så end var. Når man nu ved, hvorledes de gamles sejl var (ét, midt på skibet, der snart kunde stå på tværs, snart på langs af skibet), så vil man ved en smule omtanke kunne se, at der i virkeligheden intet lighedspunkt er tilstede mellem et sejl og fuglens to til siden udgående vinger. I virkeligheden kan man ikke indse, hvorledes man havde kunnet hitte på at danne omskrivninger, der indeholdt sammenligning med flyvende fugle. Derimod kunde man bedre tænke sig at man kunde finde på at sammenligne et skib under roningen med en fugl med udslagne vinger, idet årerne, der bevæger sig op og ned på bægge sider, måtte minde om disse. Denne lighed måtte slå den opmærksomme, levende anskuelse. Og ganske rigtig gör en digter denne sammenstilling, men den findes kun én gang under særlige omstændigheder; sé vers III. 123. Til dannelsen af omskrivninger har dette ikke ført. Der var med den slidsomme roning ikke forbundet nogen behagelighed. Man vilde heller sejle. Fremdeles kunde man tænke sig, at man sammenlignede skibe (på søen flydende skibe uden hensyn til benyttelse af sejl eller årer) med svømmefugle (på havet svømmende fugle, særlig så stolte fugle som svanen), men det findes så godt som slet ikke, at den slags omskrivninger er dannede. Sagen var den, at f. eks. 'søens svane' el. lign.*

ikke var nogen kenning for noget som helst. Bedre kunde man tænke sig noget som 'søkongens svane', og det er en sådan, Egill Skallagrímsson, der også ellers er dristigere end andre, i en vísa (v. 32) har fundet på (Gestils alpt). *Men dette har ikke fundet efterlignere. Såvidt jeg ved, findes der kun ét eksempel til på brugen af fuglenavne i omskrivning for skibe, nemlig et i v. III, 219 forekommende* vágfylvingr, *men dette strider imod den naturlige sammenstilling, hvis* fylvingr *er navn på en fugl; og egenlig vides ikke, hvad det er for et ord: opfattelsen bliver derfor usikker.*

Dette ene eksempel maner således til, at man må være forsigtig med at gå ud over det forstandsmæssigt naturliges grænser, og overalt bör søge den naturligste forklaring. Jeg skal tage et andet eksempel. Der forekommer en omskrivning for skib som strandar valr; *opfattes her* strǫnd *som 'kyst' og* valr *som 'falk', bliver det hele kun til en 'kystfalk', men absolut ikke til 'skib'. Lægger man nu mærke til, at* strǫnd *også er et egennavn på en elv og kan altså i poesi betyde 'en elv' i almindelighed, bliver 'elvens falk' (Svb. Eg.) straks bedre; først når man erkender* valr *i betydningen 'hest', bliver* strandar valr *'elvens hest' (Konr. Gísl.) en virkelig og rigtig omskrivning.*

Det er klart, at man altså må prøve sig frem, hvor der er usikkerhed tilstede, indtil man finder en naturlig forklaring, hvis det bevarede sprogmateriale tillader dette, eller i modsat fald erkende vanskeligheden og lade gåden stå uløst foreløbig.

Den bedste lære om det gamle skjaldesprog, kenningernes væsen og de for dannelsen af dem fastsatte grænser, indeholdes i Snorres fremstilling (Skáldskaparmál). *Det er ganske unyttigt at ville göre gældende, at hans opfattelse er falsk og de derpå byggede fortolkningsteorier (Svb. Eg., Konr. Gísl.) urigtige. Jeg sigter*

herved til prof. A. Noreens udtalelser i hans forklaring af nogle vers af Ynglingatal i hans afhandling: Mytiska beståndsdelar osv. (Uppsalastudier 1893), hvortil der i min fortolkning flere gange er taget hensyn. Jeg skal nævne en kenning for 'hus', som man hidtil i almindelighed har antaget, nemlig at sammenligne det med et 'skib': skib og hus er opholdssteder for mennesker, og i skibe var der sovesteder som i huse: der kunde også have været den grund til sammenligningen, eller hænge sammen dermed, at de såkaldte brandar *på et skib kunde tages af og anbringes øverst på gavlen af et hus over hovedindgangen. Hvordan det nu end forholder sig hermed, har vi et så sikkert eksempel herpå som Egils* legvers knǫrr, *hvortil der föjes adj.* langr. *der både passer på skibe (langskibe) og huse (jfr. et verbum som det for tilfældet dannede* at langhúsa*); hvorledes Egils kenning kan opfattes anderledes end som antaget i min forklaring (Egilss. 416), er umuligt at indse. Både* legver *'sængene' og ikke mindst* knǫrr *er så utvetydige, at derom kan der ikke være den mindste tvivl. Følgen heraf er altså, at den lære kan opstilles, at man i omskrivninger for 'hus' har som hovedled kunnet bruge ordet 'skib' og altså alle de ord, der ellers betegner 'skib' (synonymer), og dertil knytte navnet på en hvilken som helst anden genstand i (eller på) huset, som var særlig iöjnefaldende og altså karakteristisk. Når vi således finder* arinkjóll *og ved, at* kjóll *kun betyder 'skib' og vel at mærke er et om jeg så må sige fornemt ord, der med forkærlighed brugtes af skjaldene, samt ser, at* arin- *i oldsproget egenlig og så at sige altid betyder et 'ildsted' i et hus, vilde 'ildstedets skib' være en så følgerigtig kenning som tænkeligt, netop fordi 'ildstedet' var noget af det mest karakteristiske ved et hus. Dette vil Noreen nu have opfattet som 'forhöjningens, stilladsets, d. v. s. løftingens skib', hvilket ikke*

vilde være noget andet end et skib med en løfting: en sammensætning som arinkjóll *'et løfting-skib' vilde da først, og kun da, have nogen rigtig betydning, hvis det skulde betegne en særlig art af skibe, men nu påpeger Noreen selv, at endogså »skuder« kunde have en løfting; dermed bortfalder alt det karakteristiske ved sammensætningen, med andre ord,* arin- *vilde blive ganske betydningsløst; men denslags betydningsløse tillæg skyr skjaldene mere end noget andet. Hertil kommer, at* arin- *i betydningen 'forhöjning, stillads' (jfr. Fritzner[2]) er åbenbart sekundært, hvilket er klart nok af det første hos Fritzner anførte sted. Her er der netop tale om en 'forhöjning' midt på gulvet, der i et tilfælde har indtaget arnestedets plads. Arnestedet har altid — i forhold til den omgivende del af gulvet — været höjere end dette. Ved en logisk tankegang kommer man til, at 'arnens skib' er det eneste rigtige og at det må betyde et hus. For ikke at tale om, at således har Snorre forstået kenningen, får vi så yderligere en omskrivning som* toptar nǫkkvi *til bekræftelse af det vundne resultat; her kan* topt *intet andet betyde end 'det sted, hvor et hus står eller har stået eller er bestemt til at stå'.[1]) Når vi så kommer til et* brandnór, *er der ikke spor af tvivl om, at* brandr *her betyder det samme som 'arnilden', og at det hele betyder et hus.*

Det er således klart, at den indvending, prof. Noreen har gjort mod den gamle opfattelse af de her omtalte omskrivninger i særdeleshed og det dermed sammenhængende angreb på den gældende fortolkning i almindelighed, er fuldstændig ubegrundet.

[1]) *Der kan tillige her påpeges, at et ord som* timbrfastr *passer ulige bedre om et hus end et skib, samt at* flotna fullr *udelukkende passer på et hus og en indebrænding, men ikke på en ligbrænding i et skib, der da selvfølgelig ikke var fuldt af mænd.*

For end yderligere at påvise, hvad det kan føre til, når man ikke enten holder sig til det naturlige eller mangler den rette indsigt i skjaldepoesiens, særlig kenningernes væsen, skal følgende forklaringer belyses.

I v. I, 5 har man i den nyeste tid villet forklare bági liðs ljóna *som identisk med* bági jarla, *i det* liðs ljóni *skulde være en sammensætning af samme art som* liðshǫfðingi *(Arkiv XI, 68). Men hvor har vi beviset for at* ljóni *betyder 'en hövding'?:* ljóni *i sing. forekommer aldrig, kun* ljónar *i plur. og dette bruges altid fuldstændig som* gumnar, skatnar *og lign. Som bekendt giver Snorre den forklaring (I, 530), at det betyder 'fredelskende — forligstiftende — mænd': dette er mulig en lærd distinktion, men betydningen 'hövding' er det åbenbart at hverken Snorre — eller oldtiden — har kendt. Den nævnte betegnelse må således opfattes som* bági ljóna liðs (ljóna *styret af* liðs) *jfr. fortolkningen.*

I et vers i Egilssaga, det 10., s. 135, findes en sætning, om hvis udstrækning der er ingen tvivl[1]*), nemlig:* rigna gervir regni Hǫars þegna; *her er for det første* rigna gervir *blot en omskrivning af præsens* rignir; *spörsmålet er, hvad* regn Hǫars þegna *betyder. 'Odins mænd' er utvivlsomt 'aserne'; men hvad er deres 'regn'? Jeg har opfattet det som 'digt, vers'; hele sætningen betyder: 'jeg digter et vers' — en sætning, hvortil der findes hundreder af analogier; jeg ved knap en sætning, der kunde udpeges som en mere ejendommelig for skjaldene eller almindelig. Kenningen selv som sådan slutter sig til mange andre som* l ǫ g r dverga, s j á r dverga, dvergr e g n, horna f o r s Gunnlaðar arma farms *på den ene side, til* ǫlverk ása, ǫl á s a, mjǫðr hausa

---

[1]) *Det skal bemærkes, at G. Magnæus og Svb. Egilsson (i en håndskreven bemærkning i et expl. af den gamle udg.) har henført* þegna *til* nýsa *som objekt. Men dette er sikkert urigtigt.*

hasl- [= hárs = Hárs ɔ: Óðins] rekka *på den anden;* regn ása *vilde således falde ganske naturlig indenfor de tilladte og vedtagne grænser. Er der da nu nogen anden naturligere opfattelse heraf? Der er i den sidste tid fremkommet en anden (i Festgabe für Richard Heinzel), hvorefter* Hárs (Háars, *Odins)* þegnar *skulde betyde aserne (hvilket er rigtigt), men disses* regn *skulde kunne betyde 'kamp', ligeså vel som 'Odins regn (storm)', 'valkyrjens regn' og lign. Hele sætningen skulde så betyde 'nu regner det, d. v. s. skal det regne, med hug'. Ja, hvis der fandtes analogiske kenninger for 'kamp', og hvis der var en indre grund til at mistænke sætningen 'jeg digter en vise' fra indholdets og sammenhængens side, kunde der være grund til at betænke sig. Men bægge forudsætninger brister ganske. Der findes for det første ingen som helst analoge omskrivninger. 'Kamp' omskrives aldrig efter alle 'aser', men kun ved hjælp af enkelte guders navne (Odins, Tys), og det kan ikke nytte at henvise til betegnelser for aserne som* sigtívar *'kampguder', der kun findes i Eddadigte og åbenbart kun tager sigte på guderne som kæmpende i Ragnarök. Endnu mindre betydning har* valtíva *i Völuspå, hvor ordet simpelthen er en betegnelse for Surt. Afgörende er imidlertid den omstændighed, at skjaldene aldrig bruger den slags omskrivninger for kamp, og enhver ved, hvor ofte de havde brug for kamp-kenninger. 'Gudernes regn' = 'kamp' ligger således udenfor grænsen af det tilladelige, og, jeg tilföjer, det naturlige. — Dernæst er der i virkeligheden ingen anledning til at søge en anden tanke end den 'jeg digter en vise'; »sammenhængen gör den usandsynlig« er indvendingen. Men denne gælder ikke, eftersom den samme tanke findes mange andre steder uden nogen bedre sammenhæng med det øvrige. F. ex.* máltól nýtask mér *Geisli 19 — inde i omtalen af solformörkelsen ved Kristi død —,* sléttik óð bragar tól-

um *sst. 50 — inde i omtalen af at kejseren købte Olafs sværd* —, Surts ættar vinnk sléttan sylg *Hallfreðr — i omtalen af, hvem der taprest fulgte kong Olaf — osv.. Jfr. K. Gíslason, Njála II, 648.*

Det fremgår heraf, at der er visse bestemte grænser for omskrivningers dannelse, uagtet synonymiken har — i hvert fald på visse områder — et udstrakt råderum. Det er i virkeligheden ganske naturligt, at man i kenninger for guld som »Ægirs lue«, hvis det er den oprindeligste form, hvad vi godt kan gå ud fra her, selv om det ikke skulde være tilfældet, kunde i steden for »Ægir« sætte en hvilken som helst betegnelse for havet, da havguden og havet jo er identiske; at man så for 'hav' kunde indsætte en hvilken som helst betegnelse for 'vand' overhovedet; at man da også kunde anvende f. ex. alle navne på 'elve', især dem af disse, der var korte og ærværdig-gamle, navnlig mytiske

For at fortolke skjaldepoesiens kenninger er det således nødvendigt sikkert at kende de bestemte grænser, og det er i det hele ikke vanskeligt. Et fuldstændigt kendskab til islandsk er, det behøver ikke at siges, dernæst en selvfølge. Mangelfulde kundskaber fører ofte til de besynderligste fejltagelser. Jeg skal blot anføre et eksempel herpå fra en afhandling om forskellige skjaldevers i Zeits. f. deut. Philol. XXXI, der ellers indeholder meget rigtigt og sundt. Jeg havde i min forklaring af et vers i Fóstbræðrasaga (Hauksbók s. 373) opstillet et sætning: Þorgeirr. eggjaðr á meiri hvǫt, *oversat: »Torgeir, ophidset til en större dåd«. Heri skal der ligge en vanskelighed, ti »von dieser construction ist, soviel ich weiss, kein zweites beispiel überliefert«. Følgelig foreslås en rettelse:* eggja þar *f.* eggjaðr, *hvorved* á *kommer til at blive et verbum (præsens), og der fremkommer en sætning:* Þorgeirr á meiri hvǫt *»Þorgeirr hat grössere kühnheit«. Bortset fra, at man kunde spörge*

af de to angivne måder —, hvor det på nogen logisk måde lader sig göre. Da først får de deres rette og fyldige betydning; i modsat fald vilde de være — meget hyppig — almindelige, glansløse epiteter, men anvendelsen af sådanne stemmer ikke med skjaldenes knappe, al overflødighed undgående sprog. Jeg skal blot tage et par oplysende eksempler. Når det i Eyvinds vers (1, 91; s. 57) hedder: Ófælinn klauf . . . . grǫnduðr Dana *osv., er det klart, hvor meget mere udtryksfuldt og betegnende det er, at sige, at »kongen kløvede, frygtløs som han er«, end »den frygtløse konge kløvede«. I sidste tilfælde berettes blot det nøgne faktum, i første motiveres det tillige; netop det skulde siges, at kongen i et afgörende öjeblik under kampen ikke végl eller viste nogen som helst tvivlrådighed.* Hyggjandi *i 1, 55 (s. 36), jfr.* horskar *i Atlam., begrunder ironisk, hvorfor de flygtende Nordmænd »lod skjoldene blinke på deres ryg« (og ikke på deres bryst); »de var så tænksomme«, eller »i den grad havde de ikke tabt besindelsen, at de iagttog den forsigtighedsregel« osv. Jeg har i opfattelsen og gengivelsen overalt søgt at lade denne adjektivernes betydning komme frem. Men den rigtige opfattelse kan naturligvis i flere tilfælde være tvivlsom. At den her fremsatte og så stærkt hævdede opfattelse overhovedet er rigtig støttes også ved Snorres udtryk i kommentaren til Háttatal v. 4, hvor han gengiver sin verslinje* unir bjartr snǫru hjarta, *subj. er* gǫfugr þengill, *ved* konungrinn undi glaðr frœknu hjarta.

Jeg har både under udarbejdelsen af teksten og atter af versfortolkningen stadig undersøgt tidligere opfattelser, især Sveinbjörn Egilssons i Lex. poet., Scripta hist. Isl. og Fornmannasögur XII, for ikke at tale om K. Gíslasons og andres. Jeg har således haft lejlighed til at overveje de forskellige opfattelser og muligheder. Man vil ved en sammenligning ikke sjælden

finde afvigelser, ikke blot i ordenes rækkefølge men også m. h. t. opfattelse. Jeg skal blot anføre et lille eksempel. I v. II, 130 (s. 421) har Svbj. Egilsson henført ráns *til* rekkar, *men* ráns-rekkar *er ikke nogen god eller almindelig sammenstilling. Der er vel ingen tvivl om, at det er rigtigere at opfatte* ráns *som gen., styret af* refsing. *I samme vers er* land her *naturligere (værge landet mod hæren) end* herland, *der skal betyde* þjóðland. *Jfr. også et vers som III, 59 — første halvvers — med Svbj. Egilssons ordstilling (Fms. XII, 136).*

I forhold til mængden af de her fortolkede vers er de foretagne tekstrettelser i det hele meget få, og disse er kun gjorte i sådanne tilfælde, hvor enhver mulighed til at få en naturlig ordstilling og opfattelse syntes udelukket — forudsat at alle muligheder er prøvede, hvad der selvfølgelig ikke er ganske sikkert (jfr. det ovf. XIV—V omtalte tilfælde). Sådanne vers og andre, hvor opfattelsen endnu langt fra er sikker, uagtet der ingen rettelse er foretaget (som I, 124, 127 første halvdel, II, 95, 138, ifa, *III, 122, 162 osv.), må fremdeles göres til genstand for undersøgelse og overvejelse. De gjorte rettelser betragter jeg i flere tilfælde som ganske sikre, f. ex. v. I, 159, hvor det umulige* vala *(af Svbj. Eg. opfattet som gen. pl. af* valr *'høg') er rettet til* Váli, *hvorved man får en i alle henseender naturlig omskrivning og mening.*

I øvrigt kan der henvises til K. Gíslasons aldrig forældede, sammentrængte afhandling »om skjaldedigtens beskaffenhed i formel henseende« fra 1872 (Vidensk. selsk. skr. hist. filos. afdel. 4. B. VII); endel af hvad der her er bemærket turde indeholde et beskedent tillæg til den.

Til slutning skal bemærkes, at der er en stor usikkerhed tilstede — og derfor også inkonsekvenser i

udgaven — med hensyn til opfattelsen af ord som Hildr, Gunnr *i omskrivninger. Der er i flere tilfælde yderst tvivlsomt, hvorvidt de er at opfatte som virkelige egennavne — der som sådanne skal skrives med stort bogstav — eller som appellativer. Spörsmålet er dog af underordnet betydning.*

Noget register til dette bind har man ikke anset for nødvendigt.

København, maj 1901.

Finnur Jónsson.

Forklaring til versene i Heimskringla.

I. bind.

V. 1 (s. 15—16). Bragi inn gamli (Ragnarsdrápa) Også i SnE. I, 32.

Gefjon dró, glǫð djúprǫðuls[1], Danmarkar auka[2] óðla[3] frá Gylfa[4], svát rauk af rennirauknum[5]: øxn bǫru fjogur haufuð ok átta ennitungl[6], þars gingu fyr víðri vallrauf vineyjar[7].

[1] djúprǫðull = 'dybets sol' ɔ: guld; 'glad ved guldet' (jfr. Menglǫð) kunde enhver guldprydet kvinde kaldes; men mulig tænker digteren sig, at Gefjon også har fået guld til gave af Gylfe. Glaðr med gen. jfr. gløggr flugar, vesall vígs og lign. [2] ɔ: Sælland. [3] Således K. Gislason. Der eksisterer intet adj. ǫðull, og óðal subst. passer ikke. Håndskrifternes skrivemåde med au, a' beror på, at man vilde bringe helrim tilveje i linjen. [4] Vistnok dativ. [5] renni-raukn betyder ikke 'trækdyr, der løber', men 'trækdyr, der lader [noget ɔ: det af den trukne] løbe, bevæge sig hurtig'. [6] 'Pandemåne' (eller: himmellegeme, hvilket er den oprl. betydning i tungl) = öje; jfr. ennimáni og lign. [7] vallrauf egl. 'markens spaltning eller brud', d. v. s. 'det fra marken løsrevne stykke'; hertil föjes gen. vineyjar af vin = græsgang; viney = den græsrige, frodige ø. Det hele bliver: 'den frodige ø, der bestod i det fra marken [Sverrigs landslette] revne stykke'.

M. h. t. forklaringen af dette vers (óðla, glǫð dj.. vall-, viney, skrivemåden raukn) henvises i øvrigt til K. Gislasons bemærkninger i Skjaldedigtenes form. Beskaffenhed s. 26—28.

Gefjon trak (lod trække), glad ved guldet, Danmarks forøgelse i rask fart bort fra Gylfe, så at der stod damp af trækdyrene; okserne bar fire hoveder og otte öjne, der de gik foran den store, løsrevne frodige ø.

Anm. Indholdet af den sidste halvdel vil kun udtrykke,

hvad digteren så på skjoldet. omtrent som han vilde sige: »jeg ser jo dér alle 4 hoveder med de 8 öjne«; de sidste har måske været af en sådan art, at de gjorde et særligt indtryk på digteren. — Jeg er m. h. t. viney hverken enig med E. Ó. Brím (Arkiv XI, 3—4) eller med S. Bugge i Bidrag til den ældste skalded. hist. s. 10, der bægge læser víney, af den første tolket som kvindeomskrivning, af den sidste som væney. I metrisk henseende kan vin- gå an; jfr. Sievers' Metrik s. 58. Jfr. H. Gering: Kvæþa-brot Braga s. 26—27.

V. 2 (s. 21). Eyvindr skáldaspillir (Háleygjatal).

Þann skattfœri[1] gat Ása niðr[2] »skjaldblœtr«[3] við járnviðju[4], þás þau skatna vinr ok Skaði byggðu meir[5] í Manheimum[6]. ok ǫndurdís[7] gat marga sunu við Óðni — sævar beins . . .[8]

[1] 'Skat-bringer', den, der bringer skat (ↄ: til en konge) = en jarl. [2] 'Asernes stamfader' = Odin (Lex. poet.). [3] Dette ord er meget vanskeligt at forstå; det minder om et andet ord, der ifølge en almindelig antagelse også bruges om Odin, hrafnblótr (Hallfr.); -blótr her kunde sidestilles med ord som grípr, rífr, bítr osv., der alle betegner den i tilsvarende verber virkende person; altså skulde -blótr betyde 'den, som bloter, tilbeder, ærer'; hrafnblótr kunde således betegne ravneguden Odin; men det er usikkert, hvorvidt et sådant adj. overhovedet foreligger, og ikke snarere subst. hrafnblót ntr. I skjaldbl. synes hdskrrs læsemåder at tyde på -blœtr, der så måtte være et adj. verbale, jfr. tœkr, drœgr. fœrr, der både kan have aktiv og passiv betydning; blœtr kunde altså både betyde: 'den der skal (vil) ofre, tilbede', og 'den, til hvem der skal ofres'. Vanskeligere er ordets første bestanddel: skjald- eller skald-. Det første synes ikke at give nogen mening E. Ó. Bríms forklaring (Arkiv XI, 4—5): 'poetis colendus' synes at være den eneste mulige. Om Odin som digtergud og giver af digterævnen er et sådant adj. ret naturligt. [4] 'Den, der bor i járnviðr, jærnskoven' = jættekvinde; jfr. Vǫluspá's: Austr býr en aldna í Járnviði. [5] meir = 'fremdeles' d. v. s. senere (nemlig da Odin bode i Manheimar). [6] Dette ord har Snorre forstået som egennavn og som et navn på den skandinaviske halvø (jfr. den i teksten

følgende bemærkning). Rigtigheden heraf er bleven betvivlet. Således vil E. Ó. Brím (Arkiv XI, 5) opfatte ordet som 'elskovens hjem'; jfr. munarheimr. Jeg nærer dog en stærk mistro til en sådan betegnelse på dette sted, der ikke synes at passe til omgivelserne. Snarere kunde ordet være at opfatte som 'menneskenes verden', ɔ: atter den særlige del af denne. som Odin bemægtigede sig. [7] 'Skigudinden' ɔ: Skade. [8] 'Sø-benets (knoklens)' = stenens; dette ord har udgjort en del af en omskrivning, hvis øvrige led fandtes i den tabte vershalvdel. Det kan ikke forbindes med noget som helst i de 11 bevarede linjer. En sådan forbindelse er ganske vist meget påfaldende.

Den jarl (ɔ: Sæming, Håløgejarlernes stamfader) avlede Asernes stamfader (Odin, nom.), dyrket af skjaldene, med jættekvinden, da de, mændenes ven (Odin) og Skade, bode fremdeles i »Manheim«, og skigudinden (Skade) fik mange sönner med Odin . . . .

V. 3 (s. 25). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Feigðar-orð,[1] es kom at Fjǫlni, varð framgengt, þars Fróði bjó; vindlauss vágr svigðis geira[2] skyldi of viða[3] siklingi.

[1] 'Den bestemmelse, der består i døden'. [2] Om denne omskr. se K. Gíslason: Yngl.tal s. 5—24 (Aarbøger 1881. s. 189—208). Svigðir (= den krumhornede) = okse; dens geirr (geirar) 'spyd' = horn; 'hornenes bølge' = drikken. her mjøden i Frodes mjødkar. Hertil föjes vindlauss for ligesom at isolere det her betegnede hav: 'det. som aldrig oprøres af vinden'. [3] viða. et verb., der kun findes hos Þjóðólfr (jfr. v. 25 og 40) og i Brot af Sig. kv.; det er dannet af við, som gegna af gegn, mœta af mót, og styrer derfor dativ. Egl. betyder det 'at imødegå'; deraf er betydningen 'at göre det af med' udviklet. Jeg kan ikke tiltræde A. Noreens forklaring i Upsalastudier s. 197, hvorefter viða skulde være et vb. med akk., svarende til got. ga-widan 'at binde'. Det står så afgjort med dativ i v. 25, hvilket sted Noreen vil rette, men det sted vejer, fordi det er så utvivlsomt, mere end alle de andre. I øvrigt fortolkes verset af Noreen l. c. s. 194—99.

Døden, som overraskede Fjölner, fuldbyrdedes, hvor

Frode bode; det var bestemt, at hornenes stille bølge (hav) skulde overvælde fyrsten.

V. 4 (s. 27). Þjóðólfr (Ynglingatal).

En dagskjarr[1] salvǫrðuðr Durnis niðja[2] vélti Sveigði, þás enn stórgeði Dusla konr[3] hljóp ept dvergi í stein, ok bjartr[4] salr »þeira« Sǫkmímis,[5] jǫtunbyggðr,[2] gein við jǫfri.

[1] 'Dag-sky', da dværgene ikke kunde tåle solen = dagen. [2] Durnir, dværgenavn; rigtigere vel dúrnir af dúr- 'sövnblund', jfr. Dvalinn. I øvrigt forekommer også D. som et jættenavn (SnE. I, 555), og det er mulig dette, der her menes, jfr. betegnelsen jǫtunbyggðr, ɔ: 'befolket af jætter' (l. 11). Dúrnis niðja salr bliver i bægge tilfælde 'sten, klippe', hvis vǫrðuðr (til varða, -aða) 'bevogter' her = dværg. Dog taler kenningens karakter i det hele for, at Dúrnir er dværgenavn; så må jǫtunbyggðr være en ligesom almindelig beskrivelse af de ellers af jætter bebode fjælde og klipper. [3] Dusla konr er en betegnelse for kongen, men hvorledes den er at forstå, er usikkert. At Dusla må være et egennavn, er under alle omstændigheder klart, og snarest gen. af et Dusli, der da er en ukendt sagnperson. Jfr. betegnelser som Fjǫlnis niðr v. 8, Dags fríandr v. 13, Freys afspringr sst., Týs, Freys ǫ́ttungr v. 21, 25 osv. Mulig kan det dog være en fællesbetegnelse for guderne i almindelighed, altså gen. pl. Da Sveigðir er en sönnesön af jættekvinden Gerðr, kunde det endelig tænkes, at Dusli var et jættenavn. Men alt dette er kun formodninger. Noreen har behandlet dette vers og dermed dette ord i Ups. stud. 200 ff., men hans forklaring deraf er for mig uantagelig; dusla konr = 'glødkongen' står i strid med de gamle kenningers væsen og brug. [4] bjartr 'strålende, lys'; digteren tænker sig stenen indvendig som et hus. [5] Sǫkmímis. Dette navn findes som jættenavn i SnE. I, 551, hvor formen sǫk- synes sikker (sek- i cod. reg. beror på fejllæsning; sókn- i 757 og sægrimnir i leβ på misopfattelse) samt i Grimn. v. 50, her skr. sæcc- (Reg.), sǫkc- (748). Det første led må vel snarest være sǫk- (sag, skyld)[1]). Men denne

[1]) Bugge: Bidrag s. 120 holder på -kk- og læser Søkk-.

mytiske person er fuldstændig ukendt. »Jættens sal« = sten. L. 10 er i metrisk henseende umulig, nemlig en stavelse for lang; dens bygning, særlig ordet sǫkmímis med s som hovedstav, forudsætter et ubetonet enstavelses ord i spidsen (også to korte ubetonede stavelser kunde gå an); at læse þera, forkortet, vover jeg ikke (Bugge: Bidrag s. 120). At læse -mims (Noreen—Torbjörnsson Ups stud. 202), så at linjen får formen ⏗⏑| ⏗ ⏗ med hovedstaven i 2. betonede stavelse, er umuligt. Vi står vistnok her overfor en uløselig vanskelighed. Endelig bemærkes, at salr (f. hdskr.s sal) er nødvendigt.

Men »Durne«-ætlingernes dagsky sal- [sten-] vogter [dværgen] besnærede Sveigde, dengang da den stolte Dusle-ætling løb efter dværgen ind i stenen, og Sökmimes [jættens] »og hans mænds«(?) lyse sal, bebot af jætter, slugte kongen.

V. 5. (s. 28). Þjóðólfr (Ynglingatal).

En vitta véttr[1] kom Vanlanda á vit Vilja bróður,[2] þás trollkund[3] grímhildr[4] skyldi of troða bága ljóna liðs,[5] ok sá menglǫtuðr,[6] es mara kvalði, brann á beði Skútu.[7]

[1] vitt ntr. = trolddomsmidler, = taufr i Erik d. rødes saga (15_7; G. Storms udg.); en oplysning om, hvoraf de bestod, får vi vistnok i et par oldtidsfund, hvorom der kan henvises til S. Müller: Vor Oldtid s. 422. vitta véttr = troldkyndigt væsen; en heks. [2] 'Viles broder' = Odin. Til trods for Vanlandes her beskrevne død — han dør jo ikke i sottesæng — tænker digteren sig, at han kommer til Valhal. Vili = Vílir hos Egill. Sonatorr. 23, en biform, der er særlig mærkelig på grund af vokalens afvigelse. Noreens fortolkning af vili = animus anser jeg umulig som en skjaldebetegnelse for Odin (Ups. st. 208—9. Jfr. Bugge: Bidrag s. 122—23). [3] trollkundr = 'nedstammende fra trolde', se K. Gíslason, Yngl.tal. 24—26 (208—10). [4] grímhildr = grímu-hildr 'nattens hilde', et (fjendtligt) væsen, der overfalder en om natten = mara i. l. 12. Om Grímhildr fra Gjukungesagnet har foresvævet digteren (Bugge: Bidrag s. 124), forekommer mig meget tvivlsomt; hvad der i den gamle nordiske digtning særlig var knyttet til hende, var

forestillingen om gift og giftblanderi, men derom er der her ikke tale. Noreens opfattelse (liðs grimhildr; Ups. st. 209) har Bugge (l. c.) med rette afvist. [5] bági = 'modstander'. ljóna lið er ligefrem = 'mændenes skare'; ved 'mænd' måtte man da forstå 'fjender', hvilket passer til at Vanlande var hermaðr mikill. Ljónar (f. ljóð-nar, jfr. lýðr, ljóð-; Bugge: Arkiv II, 218—19) forklares af Snorre (SnE. I, 530) som »de, der søger at forlige folk«. Turde man antage, at ordet allerede i Tjodolfs tid havde fået denne særlige betydning, bliver betegnelsen af Vanlande endnu klarere og mere særtegnende. Men antagelsen heraf er naturligvis ikke sikker. Liðs som gen. af liðr eksisterede næppe ved 900. [6] 'Halsbåndets forøder eller bortgiver' = den (mod sine mænd) gavmilde fyrste. Denne betegnelse kan ikke have noget at göre med meinþjófr (men-) i næste vers — efter hvad vi har af positive efterretninger om de her pågældende sagn. Menglǫtuðr er af selvsamme art og væsen som Þorbjǫrn hornklofes menfergir i Glymdrápa, v. 57. (om Harald hårfagre). [7] beðr Skútu 'Skutas bred'. Om beðr, »bund og bredder under ét«, se K. Gíslason: Yngl.tal. s. 26 (210). At Skúta bör opfattes som egennavn, anser jeg for utvivlsomt; Noreen opfatter beðr skútu som »den bädd, som utjordes av skutan« (Ups. st. 209), men man vilde aldrig have valgt et så 'lavt' udtryk som skúta om det — sikkert prægtige — krigsskib, der måtte være blevet anvendt; man lægge mærke til, at skúta aldrig bruges i omskrivninger. At Skúta som et virkeligt flodnavn ikke nu lader sig eftervise, er uden betydning.

Men den troldkyndige heks fik Vanlande til at besøge Viles broder, da nattens jættebårne Hilde ifølge skæbnen trådte på mændenes modstander, og den gavmilde, som maren kvalte, blev brændt på Skutas bred.

V. 6 (s. 30). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Ok sævar niðr[1] knátti svelga vilja byrgi[2] Vísburs, þás setrs verjendr[3] ǫttu markar meinþjóf[4] á fǫður sinn, ok glóða garmr[5] beit glymjandi[5] allvald í arinkjóli.[6]

[1] 'Søens slægtning (efter mytologien: broder)', her, efter sammenhængen, ilden. Rigtigere var det vel at skrive Sævar.

[3] 'Viljens, sjælens borg' = bryst, og dette her som pars pro toto (legeme); jfr. K. Gislason: Yngl. tal s. 26—27 (210—11). [3] Setr betyder 'sæde, kongesæde' (residens). Verja = 'værge, forholde, nægte (en noget)'. Betegnelsen er vistnok valgt med flid og med hensyn til, hvad der skete. Setr betegner vel de 3 gårde, som Vísburs hustru skulde have, og som sönnerne vilde vindicere sig. [4] markar meinþjófr = 'ild'. Mǫrk = 'skov', dens 'tyv' 'ilden' som den, der ligesom borttager det ene træ efter det andet (jfr. SnE. I, 332: grand viðar og kenninger som bǫl markar og húsþjófr v. 31); mein- tilföjes for at göre udtrykket endnu kraftigere. At dette (og ikke men-) er den eneste mulige læsemåde, anser jeg for utvivlsomt. Markar men 'vildmarkens hängsmycken' (Noreen: Ups. st. 210—11) = løvet er en utænkelig omskrivning, netop fordi men ikke er noget 'hængesmykke'. Dernæst er det mig ufatteligt, hvorledes men- på dette sted kan være nogen »anspelning« på sagnets skæbnesvangre gullmen. Netop det (og ikke mein-) vilde have været urimeligt og »plattare än låvligt«. Dativformen -þjóf er et af de ældste eksempler på bortfald af dativendelsen -i; dette bortfald synes at være begyndt i sammensatte ord. [5] glóða garmr 'glødernes hund'; udtrykket er af samme art som Yggdrasils askr, Fenrisúlfr og lign. og betyder 'den glødende ild'. Hertil föjes glymjandi 'glammende' (ɔ: knitrende), der godt passer til hundr. [6] arin-kjóll 'arnens skib' = huset. Enhver anden udtydning af denne kenning er en umulighed; den svarer til toptar nǫkkvi og brandnór v. 28, der heller ikke kan betyde andet end 'hus', og legvers knǫrr i Egils Arinbj. kv. 20. Jfr. Bugge: Bidrag s. 125. Dette udtryk kan digteren netop have valgt, for at fremhæve modsætningen til den i det foranstående vers omtalte skibs-brænding.

Og søens broder slugte Vísburs legeme, da besiddelsernes forsvarere hidsede skovens skade-tyv mod deres fader og glødernes glammende hund bed herskeren i hjæl i arne-skibet.

V. 7 (s. 31). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Hitt vas fyrr, at sverðberendr[1] ruðu fold sínum drótni[2] ok landherr bar dreyrug vǫpn af lífs vǫnum[3]

Dómalda, þás árgjǫrn Svía kind skyldi of sóa Jóta dolgi.[4]

[1] 'Sværdbærerne', ɔ: kongens bevæbnede skarer. [2] D. v. s. med deres herres blod. [3] 'Den livet manglende, den døde'; se om dette ord K. Gíslason: Yngl.tal 28—34 (212—18). [4] Herved forudsættes, at digteren har kendt kampe mellem kongen og Jyderne.

Det skete i gamle dage, at krigerne rødfarvede jorden med deres herres blod, og landets hær (befolkning) bar blodige våben fra den dræbte Domaldes legeme, dengang da Svenskefolket, af begær efter god åring, ifølge skæbnen ofrede Jydernes fjende.

V. 8 (s. 31). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Ok ek hafðak opt of fregit fróða menn þess of yngva[1] hrør, hvar Dómarr væri of borinn á dynjanda bana Hǫalfs.[2] Nú veit ek þat, at Fjǫlnis[3] niðr brann verkbitinn við Fýri.[5]

[1] Yngvi = en konge, med særligt hensyn til slægtens, Ynglingernes, stamfader. [2] 'Hǫalfs (= Halfs) knitrende bane' = ilden. Half er helten i Halfssaga, der jo blev indebrændt. Ang. Hálfr se Njála II, 278—82. [3] Den i v. 3 nævnte oldkonge. [4] verk-bitinn 'bidt (i hjæl) af (sygdommens) smærte'; jfr. prosaens varð sóttdauðr. [5] Fyrisåen. Med langt ý jfr.: fjǫllum Fýrisvalla (v. 98) og Farið til Fýrisvalla (Þorvaldr Hjaltason).

Og ofte havde jeg spurgt kyndige mænd om det angående kongens lig, hvor Domar blev båren på bålet. Nu ved jeg det, at Fjölnes efterkommer brændte, død af sygdom, ved Fyrisâ.

V. 9 (s. 32). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Kveðkat dul,[1] nema[1] Glitnis gnǫ́[2] hefr at gamni hrør Dyggva, þvit jódís[3] Ulfs ok Narfa skyldi kjósa konungmann, ok Loka mær hefr of leikinn allvald Yngva þjóðar.

[1] Kveðkat dul = ek dyl eigi; efter en sådan nægtelse

sættes nema i betydn. at; jfr. Fritzner: nema 6. [2] Glitnis gnǫ er uforståeligt, undtagen for så vidt som det må være en betegnelse for Hel. Gnǫ er en af Asynjerne og kan altså bruges i kenninger for kvindelige væsner. Glitnir må være navn på noget, der stod i forbindelse med Hel, hørte hende til. Jfr. E. Ó. Bríms træffende bemærkninger i Arkiv XI, 7–8, hvor en kritik af Svb. Egilssons forklaring gives. Ordet betyder 'den strålende', ligesom Forsetes sal (Grímn. 15), jfr. Blíkjanda bǫl (Hels dör). [3] 'Søster'.

Jeg nægter ikke, at Hel forlyster sig ved Dyggves lig (den døde D.), ti Ulvens og Narves [Lokes sönners] søster skulde i følge skæbnen vælge en kongebåren [en konge], og Lokes datter har besnæret Yngvefolkets [Svenskernes] hersker.

Digteren taler, som om Hel med trolddom havde fået kongen i sin magt til elskovsfryd.

V. 10 (s. 34). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Frák, at Dagr skyldi of fara, frægðar fúss, dauða orði,[1] þás valteins spakfrǫmuðr[2] kom til Vǫrva, at hefna spǫrs.

[1] Jfr. v. 3, feigðarorð. [2] 'Val-tenens = spydets vise retter' = den kloge kriger; frǫmuðr af at frama og dette igen af fram; frǫmuðr altså 'den, der giver noget en fremadgående retning eller bevægelse'; ordet står således i en noget anden og mere primitiv betydning end ellers (f. ex. i v. 30).

Jeg har hørt, at Dag, begærlig efter berömmelse som han var, rejste i følge dødens ord (den bestemmelse, der lå i døden) afsted, da den kloge kriger tog til Vörve for at hævne sin spurv.

V. 11 (s. 34). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Ok vísa ferð bar þat orð á austrvega[1] frá vígi, at sløngviþref sleipnis verðar[2] skyldi of geta[3] þann gram.

[1] 'De østlige veje' ɔ: Sverrig, fra digterens standpunkt, vel også fra det sted betragtet, hvor Dag omkom. Jfr. forklaring

til v. 55. [2] Sleipnis (her i almlh. = hest) verðr (måltid. mad) = hø. Det tredje ord er tvivlsomt. Hdskr.s sleyngo. slyngu, slongu synes ikke at give nogen mening, hvorfor der er skrevet sløngvi-, st. i vb. sløngva 'at slynge'; i sammensætningen 'det slyngende, udrykkende'. Þref står uden tvivl i forbindelse med st. i þrífa 'at gribe', jfr. þrifa. -aða d. s. E Ó. Brím vil skrive þrif (Arkiv XI. 8—9), efter analogi med hrif. klif osv,: hrífa, klífa osv. I hvert tilfælde betyder det hele 'et redskab, der griber fat og slynger ud', hvilket er et betegnende udtryk for en 'høtyv'. Mulig er þref identisk med þref i udtrykket kemr á þref (jfr. á þrefa i Málsháttakv.), 'noget bringes til veje, træder frem'. [3] geta 'få fat i' i en meget oprindelig betydning.

Og kongens skare bragte det bud om drabet (på Dag) til de østlige egne, at en høtyv ifølge skæbnen skulde rive den konge [ud af de levendes række].

V. 12 (s. 36). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Þat telk undr, ef Agna her þóttu rǫ́ð Skjalfar at skǫpum,[1] þás Loga dís[2] hóf gœðing[3] at lopti með gollmeni, hinn's skyldi temja svalan hest Signýjar vers[4] við Taur.[5]

[1] 'Ifølge skæbnen', ɔ: naturlige. [2] dís her = 'søster'. = jódís i v. 9 jfr. SnE. I, 538 (heitir ok systir dís, jóðdís); grunden hertil er ikke forklaret. [3] gœðingr betyder 'den, der er af god, fornem herkomst', men aldeles ikke 'en gavmild mand' (af at gœða). [4] 'Signys mand' er Hagbard, der blev hængt; galgen kaldes den hængtes 'hest'; 'sval, kølig' kaldes galgen, både fordi der synes særlig til galge at være valgt træer, der var udsatte for vinden, var vindomsuste, jfr. vindkǫld vargtré (Hamð. 17), og på grund af den kolde stivhed, der fulgte på hængningen; ved svalr betegnes det frastødende, uhyggelige. [5] Dette er afgjort et stedsnavn, jfr. Snorres prosaforklaring og det endnu eksisterende navn 'Tören'. Jfr. G. Storm i hans oversættelse. Jeg kan ikke indse det berettigede i E. Ó. Bríms forklaring (Arkiv XI, 9) eller Noreens (Ups. st. s. 214—15; taur = taufr), navnlig ikke den sidste, da der her ingen trolddom var med i spillet.

Det erklærer jeg for et vidunder, hvis Agnes hær har fundet Skjalfs handling naturlig, da Lues søster (Skjalf) hævede den höjbårne op i luften ved hjælp af guldhalsbåndet, han som på Tören skulde tæmme Hagbards kølige hest.

V. 13 (s. 37). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Alrekr fell, þars bróður[1] vǫpn urðu Eireki at bana, ok kóðu Dags friandr[2] of drepask með hǫfuðfetlum[3] hnakkmars.[4] Frát maðr áðr Freys afspring[5] hafa eykja greiði[6] í folk.[7]

[1] ɔ: Alreks. [2] 'Dags frænder' ɔ: efterkommere af Dagr i v. 10—11 Hvad formen fríandr angår (jfr. K. Gíslason: Yngl.tal s. 34 (218), findes den (ɔ: tostavelsesformen) også i et vers af Holmgöngu-Berse (Korms. s. 28), hvor K. Gíslason vil rette ordet til vinir (Nj. II. 145—51. 859—60). hvad der synes mig meget betænkeligt; desuden findes fíandr hos Einarr skálaglamm. K. Gísl. identificerer formen med rette med got. frijonds, og nægter en form som fríendr, som Noreen ansætter (Altn. grt.[2] § 351). [3] hǫfuðfetill 'hovedbånd'. 'bånd. der går omkr. hovedet', (hvad man nu kalder: höfuðleðr); denne del af bidslet var vistnok med metalbeslag, hvilket forklarer antagelsen af, at de kunde slå hinanden i hjæl dermed. Selve ordet fetill burde böjes som ketill, men e har her meget tidlig sat sig fast i alle de kasus, hvor man væntede a. Dog findes enkelte lævninger af det oprindelige; således i dativ fatli (bera hǫnd í fatli ɔ: bind, der går over skulderen, hedder det endnu); i et vers i Harðars. findes gen. plur. brynfatla Grímkatli. men andfetlum Þorbj. hornkl. (Har. kv. 19). [4] må betyde hest 'med hnakkr ɔ: sadel', 'saddel-hest' = ridehest. [5] 'Freys efterkommere' = Ynglingerne. [6] eykja (= hestenes) greiði (ntr.) jfr. nyno: greide ntr. »hestesæle med tilbehör« = bidsler; se herom K. Gíslason: Yngl.tal s. 34—37 (218—21). [7] folk = 'kamp'.

Alrek faldt, hvor hans (broderens) våben voldte Eriks død, og man sagde, at Dags ætlinge harde dræbt hinanden med ridehestenes hovedtöj. Ingen har hørt för, at Freys efterkommere har benyttet hestetöjler (bidsel) til kamp.

V. **14** (s. 39). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Ok varð hinn, es Alfr, vọrðr véstalls,[1] of vá, liggja of veginn, es dọglingr[2] rauð, ọfundgjarn,[3] mæki dreyrgan á Yngva.

[1] 'Tempelalterets bevogter' betegner Alf, der altid sad hjemme, som en ivrig blotmand. [2] 'Dags efterkommer', jfr. v. 13, = Alfr. [3] Motiverende adj.

Og han, hvem afgudsdyrkeren Alf dræbte, måtte ligge lig, da fyrsten, af skinsyge, rødfarvede sværdet i Yngves blod.

V. **15** (s. 40). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Þat vasa bært,[1] at Bera skyldi of hvetja valsœfendr[2] vígs, þás tveir brœðr urðusk óþurfendr[3] at bọnum of afbrýði.[4]

[1] 'Tåleligt', egl. 'ikke til at bære', d. v. s. naturstridigt. [2] sœfa bet. at 'dræbe, slå i hjæl', særlig når der er tale om offerdyr; sœfa val 'at slå i hjæl, så at der fremkommer valr'; med dette sidste menes her kun de to brødre. Jfr. K. Gíslason: Yngl.tal 37—40 (221—24). [3] Den slags udtryk, ɔ: part. pass. som subst. med det nægt. *ó* er meget sjældne, men analogier haves, jfr. Lex. poet. *ó*. [4] 'Skinsyge'. af er vistnok det samme som of, jfr. afát = ofát osv.; ordet betyder altså 'altfor stærk følelse for kvinden (konen)'.

Det var naturstridigt, at det skulde være skæbnens vilje, at Bera skulde ophidse de to, der dræbte hinanden, til drab, da de to brødre uden skellig grund, men på grund af [den enes] skinsyge, blev hinandens banemænd.

V. **16** (s. 42). Eyvindr skáldaspillir (Háleygjatal).

En Goðlaugr tamði grimman Sigars jó[1] við ofrkapp austrkonunga,[2] es synir Yngva reiddu menglọtuð[3] við meið.

[1] 'Sigars hest' nævnes galgen her og oftere, rimeligvis fordi Sigarr lod Hagbard (jfr. v. 12) hænge i træ; egl. væntede man, at den hed således, fordi Sigarr selv blev hængt i galge, men derom findes intet sagn. [2] 'kongerne fra øst ɔ: fra Sverrig' jfr. v. 11. [3] Se v. 5.

Men Goðlaugr måtte tæmme Sigars grumme hest på grund af de svenske kongers voldsomhed, da Yngves sönner lod smykkeforøderen (kongen) vippes op af (galge)træet.

V. 17 (s. 42). Eyvindr skáldaspillir (Háleygjatal).

Ok náreiðr[1] vingameiðr[2] drúpir á nesi. þars víkr deilir:[3] þar's Straumeyjarnes fjǫlkunt[4] of[5] fylkis hrør, steini[6] merkt.

[1] reiðr til reiða, 'den. der bærer'. [2] vingameiðr bet. galge. men grunden til denne benævnelse er ukendt; man har villet sætte den i forbindelse med Vinge og den rolle, han spiller i Atlamál v. 39; men dette er höjst urimeligt. Snarere er vingameiðr = vindga-meiðr 'vindomsust træ' (jfr. v. 12). jfr. Háv. 138. E. Ó. Bríms (Arkiv XI. 10) og E. Magnússons (Yggdrasill s. 36 f.) betænkeligheder ved et sådant adj. kan jeg ikke dele. [3] Brugt upersonligt. [4] fjǫlkunnr = 'for mange bekendt'. [5] um i betydn. 'på grund af'; denne betydn. synes her sikker. [6] steinn betyder her enten en enkelt bavtasten eller. og snarest. en stensætning omkring höjen (graven); steinn kollektivt.

Og det ligbærende galgetræ luder sörgende på næsset, der deler (er i mellem) to vige. Der er Strømønæs, almindelig bekendt på grund af kongens [dér höjlagte] lig, mærket ved en stensætning.

V. 18 (s. 44). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Jǫrundr, hinn's of dó endr, varð of lattr[1] lífs i Limafirði, þás hábrjóstr[2] hǫrva sleipnir[3] skyldi of bera bana Goðlaugs, ok hǫðnu leif Hagbarðs[4] gekk at halsi hersa valdi.

[1] Af letja; letja lífs egl. 'fraråde en at leve, afholde fra livet' = at dræbe. Wadsteins forklaring (Arkiv XI. 68—9) er ikke alene unødvendig. men også umulig (-látr = látinn); latr i J2 er selvfølgelig d. s. s. lattr. [2] hábrjóstr 'den med det höje bryst'. 'höjt knejsende, opad ragende'. [3] hǫrva gen. plur. af hǫrr, jfr. hǫrvar i Egils Hǫfuðl. 13 ('buestrænge af hör')

her om de hör-snore, der udgjorde 'strikken'; 'strikke-hesten' = galge (jfr. v. 12 og 16). [4] Man plejer at forklare hǫðnu leif som 'hvad kiddet (haðna = hun-kid) har efterladt sig' ɔ: skindet, hvoraf strikken (jfr. hengingar-ól) blev lavet. Men dette er meget unaturligt; i hvert fald er Hagbarðs da temlig overflødigt (»funis Hagbardi« Lex. poet.). Udtrykket er for os uforståeligt; det sagn, det beror på, er tabt.

Jörund, han som døde for længe siden, blev berøvet livet i Limfjorden, da strikkens hest med det höjtragende bryst ifølge skæbnen skulde bære Godlaugs banemand, og strikken snöredes sammen omkring halsen på hersernes hersker.

V. 19 (s. 47). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Ánasótt[1] knátti endr of standa Aun at Upsǫlum, ok þrálífr[2] skyldi ǫðru sinni þiggja jóðs alað.[3]

[1] Den første bestanddel af dette ord er af Läffler (Arkiv III, 188—89, 287—88) forklaret som gen. plur. af ái; det hele skulde derefter betyde: 'bedstefars sygdom, gammelmands sygdom' ɔ: alderdomssvaghed. Dette forekommer mig ret rimeligt. [2] Adj. står, som ofte ellers, også i Eddadigte, for subst. som subjekt. Þrálífr = 'den, der hårdnakket vil, ønsker at leve'. [3] Om dette ord henvises til K. Gíslason: Yngl.tal s. 40—41 (224—25).

Alderdomssvaghed ramte fordums Aun i Upsala, og den livslystne skulde ifølge skæbnen for anden gang blive næret som et nyfødt barn.

V. 20 (s. 47—48). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Ok [hann] hverfði at sér enn mjǫvara hlut sveiðurs mækis,[1] es ǫttunga hrjóðr[2] drakk[3] liggjandi odd[4] ok-hreins lǫgðis;[5] hárr austrkonungr máttit of halda upp hjarðar mæki.[6]

[1] Sveiðurr = 'okse', se K. Gíslason: Yngl.tal 41 (225); 'oksens sværd' = horn, her: drikkehornet. [2] 'Udrydderen af egne slægtninge' kaldes Aun, fordi han havde ofret sine sönner. Jfr. K. Gislason: Yngl.tal 42—45 (226—29). [3] Sættes her med

akk. (odd), jfr. drekka horn 'drikke af et horn'. [4] Hornets spidse ende' (ɔ: stikill), hvorigennem der blev lavet et lille hul. [5] 'Ågets ren(sdyr)' = okse; dens lǫgðir = 'sværd' = horn; jfr. [1]; lǫgðir f. laguð-ir, jfr. leggja (sverði). [6] = [1] og [5]. hjǫrð her det almindelige for det enkelte; jfr. viðr f. ex. = 'skov' og 'et (enkelt) træ'.

Og han førte mod sig (sin mund) hornets spidse del, da sönnernes udrydder drak liggende af hornets spids. Østens gråhårede konge kunde ikke løfte hornet i vejret.

V. 21 (s. 51). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Ok lofsæll Týs ǫttungr[1] flò Tunna ríki ór landi, en jǫtuns eykr[2] rauð farra trjónu flæming[3] á Agli.

[1] 'En Ynglingekonge'. [2] Grunden til denne betegnelse for en okse: 'jættens trækdyr, hest' er ukendt (jfr. en ulv = jættekvindens hest). [3] farri = okse (= ty. ferse, oht. farro); dens trjónu flæmingr 'hovedsværd' = horn. Jfr. K. Gíslason: Yngl.tal 45—46 (229—30). trjóna bruges her om oksens hoved, særlig betragtet fra overlæben til panden (længderetningen); flæmingr = sværd (SnE. I, 566); Bugge opfatter ordet som 'et flamsk sværd', hvad der ikke er umuligt og ikke uforeneligt med kvadets alder (Bidrag s. 118—19), jfr. G. Storm i Arkiv XV, 121—2.

Og Tyrs på berömmelse rige ætling flygtede for Tunnes magt udaf riget, men oksen rødfarvede sit hovedsværd i Egils blod.

V. 22 (s. 51). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Sás áðan[1] hafði lengi of borinn brúna hǫrg[2] of austr[3], en skiðlauss[4] hœfis hjǫrr[5] stóð skilfinga nið[6] til hjarta.

[1] = áðr 'tidligere'. [2] 'Öjenbrynenes hǫrgr (= [gude]hus)' = hoved; jfr. Hǫrgr i Festskr. til K. Weinhold 1896 (særlig s. 18—19). [3] of austr = 'omkring i det østlige land' ɔ: Svearike. Mulig er dog J's læsemåde austmǫrk at foretrække, = 'skoven der østerpå'; så måtte der vel læses es of i l. 1. M. h. t. l. 1—4 jfr. i øvrigt K. Gíslason: Yngl.tal 47—48 (231—32). [4] 'Skede-

løs', 'som aldrig stikkes i en skede', af samme art som vindlauss i v. 3. [5] 'Oksens sværd' = horn; hœfir = 'stangeren' (af hœfa 'støde, ramme') jfr. Nj. II, 935. [6] Skilfingar skulde ifl. SnE. I, 522 være efterkommere af Skelfir, og slægten knyttet til Austrvegar; Bugge har (Beiträge XII, 12) ment, at denne slægt var en gren af den svenske kongeslægt; i så fald er betegnelsen mere egenlig end om man opfattede skilfingar i almlh = 'fyrster'.

Den [tyr], som tidligere i lang tid havde båret sit hoved i østen [ɔ: som levende], men stangerens skedeløse sværd gennemborede Skilfinge-ætlingens hjærte.

V. 23 (s. 53). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Óttarr fell dugandligr und ara greipar[1] fyr Dana vǫpnum; þann sparn hergammr,[2] víts[3] borinn, hrægum[4] fœti á Vendli.

[1] greip her = 'klo', jfr. greip á hauki Rúnakv. 14 og Hásteins vers Ldn.; greipar i plur. findes også hos Eyvindr, men greipr hos Hásteinn og Þormóðr (Þorg. dr.). [2] 'Liggribben' = ørnen. [3] 'Langvejs fra'. Jfr. K. Gíslason: Yngl.ta 48—50 (232—34). [4] Naturligvis ikke »den, der allerede var«, men, »som nu (eller derved) blev hræugr«, dette = 'fuld af ligtrævler, blodige kødtrævler'.

Ottarr faldt, så dygtig han end var, under örnens klør for Danernes våben; ham (hans lig) betrådte örnen, kommen langvejs fra [den har langt borte lugtet mandefaldet], med sine blodige fødder på Vendel.

V. 24 (s. 54). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Þau verk Váts[1] ok Fasta frák verða sœnskri þjóð at sǫgum, at eylands[2]-jarlar Fróða hǫfðu of veginn vígfrǫmuð.[3]

[1] Formen Vǫtts er umulig, da navnet åbenbart ikke er en u-st. [2] Det er tvivlsomt, hvorledes dette ord bör forstås. Lex. poet. oversætter: »dynastæ insulares« (ɔ: fra øerne i Danmark?). I hvert fald er eyland = ey (jfr. f. ex. konungmaðr = konungr); man kunde tænke på Skáney (det ses ikke bestemt af prosaen, hvor jarlernes hjem var eller tænktes at være);

snarest menes dog vistnok Vendelskagen. det ø-lignende land nord for Limfjorden; i virkeligheden var det dengang måske en ø. [3] 'Drab- eller kamp-fremmeren', den krigerske konge.

Jeg har hørt, at de Váts og Fastes bedrifter blev ivrig fortalte af Sveafolket, at Frodes ø-jarler havde taget krigeren af dage.

V. 25 (s. 57). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Þat frák enn, at vitta véttr[1] skyldi of viða[2] Aðils fjǫrvi, ok dáðgjarn Freys ǫttungr skyldi falla af drasils[3] bógum.

[1] Her en heks eller sejdkvinde (jfr. v. 5); næppe den dis, der er tale om (jfr. dísar-salr) eller nogen af diserne (jfr. dísablót), da dermed menes 'gudinder'. Jfr. dog E. Ó. Brím i Arkiv XI, 11—12. [2] Se v. 3. [3] drasill = 'hest'; i flertal altid drǫsl-.

Det har jeg fremdeles hørt, at en heks ifølge skæbnen skulde tilintetgöre Adils' liv, og [at] den dådlystne ætling af Freyr skulde styrte ned af hestens ryg.

V. 26 (s. 57). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Ok hjarna ægir[1] bragnings[2] burs varð of blandinn við aur,[3] ok dáðsæll[4] Ála dolgr[5] skyldi deyja at Upsǫlum.

[1] hjarni = 'hoved', se SnE. I, 538; dets ægir [ɔ: væskeagtige indhold] = hjærne; gen. ægis er uforståelig, og Wadsteins forklaring i Arkiv XI, 69—71 på ethvert punkt umulig. [2] Egl. efterkommer af Brage, jfr. SnE. I. 528; her blot 'en konge'. [3] Gruset på salens gulv. [4] Man lægge mærke til den stærke fremhævelse af Adils' dáðir; i forrige vers kaldes han 'lysten til dåd, kraftig handlen', her 'rig på dåd'. Det første motiverer det sidste. [5] I forbindelse med det foranstående adj. mindes læseren (tilhøreren) herved om Adils' berömteste dåd, slaget på Venerns is.

Og konge-sönnens hjærne blandedes med gruset, og (da) Áles dådrige fjende ifølge skæbnen døde i Upsala.

V. 27 (s. 58). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Veitk enda lokins lífs[1] Eysteins folginn[1] á Lófundi, ok kóðu józka menn brenna sikling inni með Svíum.

[1] 'Det afsluttede livs ende' betyder 'døden'; til enda slutter sig vb. folginn, om hvis betydning se K. Gíslason: Yngl.tal 50–51 (234—35); man siger fela enda 'stikke enden (af en tråd f. ex.) ind' (f. ex. i et nøgle garn). Digteren ser livet under form af en tråd. Oversættelsen kan ikke göres ordret.

Jeg ved, at Eysteins liv afsluttedes på Lofund, og man sagde, at jyske mænd indebrændte kongen med Svenskerne.

V. 28 (s. 59). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Ok bitsótt hliðar þangs[1] rann á hilmi í brandnói,[2] þás timbrfastr toptar nǫkkvi[3] brann, fullr flotna, of[4] fylki.

[1] 'Liens tang (plante-vækst)' = græsset; dets bitsótt = ilden; bitsótt betyder vel nærmest 'sygdom, der bider'. [2] 'Huset'. nór = skib. brand- er vistnok = ild-, ɔ: arneilden; man kunde også tænke på brandar, hvormed husene var prydede (Lex. poet.). [3] 'Tomtens skib' = hus. [4] Vistnok 'over og omkring'.

Og græssets ødelæggende syge overkom kongen i arneildens skib, da tomtens tømmerstærke båd brændte, fuld af mænd, omkring kongen.

V. 29 (s. 60). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Þat stǫkk upp, at Sýslu kind[1] hafði of sóit[2] Yngvari; eistneskr herr vá at hilmi ljóshǫmum[3] við lagar hjarta,[4] ok austmarr[5] kveðr jǫfri sœnskum[6] Gymis ljóð[7] at gamni.

[1] 'Syslas ɔ: Adelsysles (en del af Estland) slægt' = eistneskr herr, Esterne. [2] Her synes ordet ikke at betegne nogen ofring. [3] ljóshamr 'med lys hud, teint'; i forbindelse hermed må Hist. Norw.s canutus (= canus) stå. Det er muligt, at E. Ó. Brím har ret (Arkiv XI, 12—13), når han vil

læse -hárum (jfr. Frís.s læsemåde. der kunde være opstået deraf), idet han henviser til Flat. I. 26: enn haari og det nævnte lat. canutus. Jeg kan tilföje, at også K. Gíslason har udtalt det samme. [4] lagar hjarta er = 'sten'; i dette har Snorre vist med rette set en stedsbetegnelse (»at Steini«). [5] 'Østersøen'. [6] Man lægge mærke til den af digteren anbragte modsætning mellem 'den svenske konge' og 'øster'-søen. [7] 'Søens sange', havets brusen.

Det rygte kom pludselig op, at Syslas folk havde ombragt Yngvar; den estiske hær angreb den lyse (lyshårede?) konge ved Sten, og [følgen er, at] det østlige hav (ɔ: ved den baltiske kyst) [nu] synger Havgudens sange til morskab for den svenske konge.

V. 30 (s. 64). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Ǫnundr varð heptr[1] harmi Jónakrs bura[2] und Himinfjǫllum,[3] ok ofvæg[4] heipt hrísungs[5] kom at hendi Eistra [Eista?] dolgi,[6] ok sá frǫmuðr hrørs Hǫgna[5] vas of horfinn foldar beinum.[7]

[1] Egl. 'stanset' ɔ: i sit livsløb. [2] 'Det som voldte Jonakrs sönnerne [ɔ: Sörle og Hamde] sorg (og undergang)' er, ifølge den kendte myte, stenene (de blev stenede ihjæl). [3] Dette ukendte stedsnavn må være identisk med Snorres Himinheiðr. [4] ofvægr 'meget eller altfor meget vejende', 'altfor trykkende', omtr. = uimodstålig. [5] Hrísungr bet. i følge lovsproget 'en, der er undfanget i lön af en fri [Grågåsen: ufri] kvinde i en skov', 'en uægte sön'. Her antydes en bestemt person som den, der har bevirket Önunds død, men hvorom Snorre åbenbart intet har vidst. I Hist. Norw. får vi derimod den interessante oplysning om Önund, at »Sigwardus frater suus occidit [eum] in Himinheithi«. Der er næppe tvivl om, at man har lov til at identificere denne Sigvard med versets hrísungr. »Sigward« har sikkert været en halvbroder til Önund, og det er let at tænke sig et fjendskab imellem dem. Til hævn for en forurettelse dræber »Sigward« Önund, på hvilken måde, antydes i verset, men Snorres beretning om 'et fjæld-skred' beror snarest på en falsk fortolkning. I forbindelse hermed tror jeg, at den følgende betegnelse af Önund, 'han, som

fremmede Högnes lig ɔ: bevirkede, at H. blev til lig, blev dræbt'. må sættes. »Siward« og Hǫgne var rimeligvis nærbeslægtede, ja. Högne mulig »Siwards« fader; hans moder altså kong Yngvars enke (bagefter gift med Högne eller dennes frille?). Jfr. Ann. 1850, s. 306. [6] Således kaldt, fordi han hævnede sin fader. [7] 'Omgivet af jordens knokler (= sten)' betegner vistnok 'den af sten opførte gravhöj' eller, snarest. 'den gravhöjen omgivende stensætning'.

Önund blev stanset af Jonakrs-sönnernes sorg under Himmelfjældene, og den i lön avlede söns [broderens] uimodståelige forbitrelse overraskede Esternes fjende, og han, som havde sörget for Högnes drab, blev omgivet med stene.

V. 31 (s. 73). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Ok reyks rǫsuðr[1] trað Ingjald ífjǫrvan[2] á Ræningi. þás húsþjófr[3] sté hyrjar leistum[4] í gǫgnum goðkynning.[5]

[1] rǫsuðr 'den der farer, styrter afsted' (af at rasa, af Fritzner urigtig blandet sammen med rása af rás); gen. reyks er ikke gen. obj., men betegner den ledsagende omstændighed. Det hele: 'den, der i forbindelse med røg farer frem' = ild. rausuðr (Wadstein, Arkiv XI, 72—3) eksisterer ikke. [2] ífjǫrr = iendr 'levende'. Modsætningen: de, som blev brændte efter deres død. [3] Se v. 6. [4] hyrr = ild. leistr her = 'fod'; ellers betyder ordet den foden omgivende del af strömpen, sokken. Jfr. K. Gíslason: Yngl.tal 52—53 (236—37). [5] 'Gudeætlingen'; kynningr af adj. kunnr, kundr; se K. Gíslason: sst. 54—58 (238—42).

Og røg-stormeren (ilden) betrådte Ingjald i levende live på Ræning, da husødelæggeren (ilden) trådte med ild-fødder gennem den gudebeslægtede.

V. 32 (s. 73). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Ok sá urðr[1] þótti allri þjóðu sanngǫrvastr[2] með Svium, es hann sjalfr skyldi of fara fyrstr[3] sínu frœknu[4] fjǫrvi.

[1] 'Død', 'fordærvelse', se K. Gíslason: Yngl.tal 58—59 (242—43). [2] sanngǫrr 'i sandhed fuldkommen, eftertrykkelig'.

[3] fyrstr ɔ: først af alle Ynglinger (Säve). hvilket jo er historisk rigtigt og meget let at forstå. [4] 'tappert' ɔ: med hensyn til de tidligere bedrifter; et ganske naturligt udtryk. At lave et subst. frœkna ud af det, er ganske unødvendigt.

Og den død anså hele folket for at være den mest afgörende, (der har fundet sted) blandt Svearne, at han selv skulde blive den første til at ombringe sit tapre liv.

V. 33 (s. 76). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Ok ǫlgylðir[1] svalg við vág[2] hræ Aleifs, hinn's . . . viðjar,[3] ok glóðfjalgr[4] sonr Fornjóts[5] leysti gǫrvar[6] af Svia jǫfri; sá áttkonr Lofða kyns[7] hvarf[8] fyr lǫngu frá Upsǫlum.

[1] ǫlr 'elletræ'; gylðir 'ulv'; 'træets ødelæggende uhyre' = ild. [2] vágr er ifg. Snorre Venern, og der er ingen grund til at forlade den opfattelse; vag = veg (Wadstein) er uantageligt. [3] Her mangler der et ord, verbum. der mulig har været skar (jfr. trételgja). [4]. [5] 'Gløds-brændende', om den flammende ild: 'Fornjóts sön'. [6] gǫrvar = klædning, et ringere udtryk for et stærkere (rustning med legemet). [7] Lofði, en af Halfdan den gamles sönner; digteren har mulig antaget et slægtskab mellem Lofða-kyn = Lofðungar og Ynglingerne (jfr. ovf. om Skilfingerne v. 22). áttkonr 'ætling', átt er i grunden overflødigt. [8] Hvad hermed menes, har været omtvistet. Som bekendt fortæller Hist. Norw. mod de fleste andre kilder, at Olaf »plenus dierum obiit in Swethia«. E. Ó. Brím (Arkiv XI. 14—15) har uden tvivl ret i. at der her er tale om en indebrænding (og ikke en almindelig ligbrænding), som jo også Snorre har antaget. I så fald er der næppe nogen grund til at forlade Snorres fortælling i det hele som også den, der ligger til grund for digterens sagnform. Hvarf impf. bruges da, som så ofte sker, plusquamperfektisk. Men der synes at have været en anden tradition om Olaf trételgja. Jeg finder det overflødigt, her at komme ind på en kritik af Wadsteins forklaringsforsøg i Aarbøger 1891.

Og træ-uhyret slugte Olafs lig ved søen, han som [havde ryddet] skoven(?), og Fornjots glødende sön løste klædningen af Svearnes konge. Den Lofde-slægtning havde forlængst forladt Upsala.

V. 34 (s. 77). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Þat frá hverr, at sǫkmiðlendr[1] skyldu sakna Halfdanar, ok hlífinauma hallvarps[2] tók þjóðkonung á Þótni. Ok Skæreið[3] í Skíringssal drúpir[4] of beinum brynjalfs.[5]

[1] sǫkmiðlandi 'sag-mægler', ɔ: en fredelig sindet mand; jfr. at miðla mál 'udjævne en sag'. Denne betegnelse karakteriserer tillige Halfdan selv. [2] hlífinauma 'den beskyttende Nauma (asynje)'; nauma = jættekvinde (jfr. et vers i Grettiss.) synes ikke at give nogen mening. Ganske vist findes ordet ikke dirękte anført som et gudindenavn, men forudsættes som sådant ved de omskrivninger for kvinder, der findes (Lex. poet.). Bedömmelsen bliver dog usikker, da kenningens andet led hallvarps unddrager sig vor forståelse. Ordets form må betragtes som sikker. Men betydningen er en gåde. Man kan ansætte både -varp (ntr.) 'kastning' [varp = rugested er meningsløst] og -varpr, nærmest = 'kastende'. hall- kan være st. i hallr 'sten'. Men hvad er 'stenkast' eller 'stenkasteren'? Det måtte i sidste tilfælde snarest være at opfatte som egennavn, hvad også hlífi- tyder på. Det måtte da være navn på en — os ukendt — person, der står i et særligt forhold til Hel, ti at det hele er en betegnelse for dødens gudinde, er utvivlsomt. [3] Skæreið er af Bugge blevet opfattet som en kenning: 'hestens bærer' = 'jorden'; men en sådan kenning er i og for sig lidet naturlig og også uden analogi; dertil kommer, at hele udtrykket ('jorden i Skiringsal') bliver höjst unaturligt. Som egennavn er ordet ikke påvist, hvad der i og for sig ikke er påfaldende. Værre er, at det ikke lader sig tilfredsstillende forklare, uagtet det ser ud til at være et sammensat ord. Munchs forslag at læse Særeið ɔ: Sævareið strander ikke alene på, at intet hdskr. har Sæ-, men også på, at bogstavrimet klart kræver sk- i forlyd. Dog tror jeg, at Munch er på rette vej, når han som sidste led ansætter -eið 'landtange, istme'. Men første del kan da ikke læses Skær-; håndskrifternes skrivemåde, hvad æ (ę i K i pros.) angår, er af ringe betydning; men det bör dog fremhæves, at J1 i verset har fk'. Jeg formoder, at første del er Sker-; 'Eidet ved skæret' kunde være et betegnende og fornuftigt navn. Skíringssalr er, som bekendt, egnen nedenfor Geir-

staðir (Gjerstad) i Tjölling, vistnok særlig netop det nuværende Kaupang. Nedenfor det nuværende Björnæs (ɔ: Býjarnes. uagtet der nu intet næs er. men åbenbart i gamle dage har der været et sådant) er der en ø, Lamø, der nu er bleven landfast, uagtet vandet ved springflod endnu kan omflyde den. På dennes østside er der en lille vig, hvor der findes et skær (en stor klippe). Nordøst for den er igen et lille næs, der tidligere har været meget langstrakt, da indskæringerne på bægge sider för er gået langt længere op i landet — og gör det nu —, end kortet antyder. Det er denne langstrakte landstrimmel, der för er bleven kaldt eið og efter skæret i vigen, nok så betegnende, Skereið. På bægge sider. og ligeledes ovenfor Lamøen, har været snævre sunde, og jeg tvivler ikke om, at Stiflusund i v. 38 ('det sund, der kan opdæmmes') har været her, og da snarest på nordsiden af »Skereið«. I metrisk henseende er linjen ok Skereið af samme art som Varð Ǫnundr 30_1 (jfr. 18_1). Jfr. Sievers: Metrik s. 117—18. [4] drúpir egl. 'luder', som en sörgende. Det ovf. antagne Skereið hæver sig alleryderst ved et klippeparti, så at udtrykket bliver forståcligt. En lævning af en gravhöj har jeg dog her ikke fundet. [5] 'Brynjens alf' = 'kriger'.

Det har enhver hørt, at fredens mænd skulde savne Halfdan, og [at] Hel tog folkekongen på Toten. Og Skereid i Skiringssal sörger over krigerens ben.

V. 35 (s. 79). Þjóðólfr (Ynglingatal).

En Eysteinn fór fyr ási til meyjar bróður Býleists,[1] ok nú liggr rekks lǫðuðr[2] und lagar beinum[3] á raðar broddi,[4] þars élkaldr straumr Vǫðlu[5] kømr at vági hjá gauzkum[6] jǫfur.

[1] Mær forekommer ofte i betydningen 'datter'. 'Býleists broder' er Loke, hans datter 'Hel'. Efter læsemåderne i Snorres Edda må formen -leistr også her antages at være den eneste rette og ikke -leiptr (Wadstein). Hvorvidt der overhovedet er grund til at antage nogen anden form, er tvivlsomt. I det mindste er Upsalaeddas skrivemåder af navne ganske uefterrettelige; endnu værdiløsere er papirsafskrifterne. Også Hauksbók har -leist- (Vsp.), samt Flatøbogen (Hyndl.). Kun cod. reg. af Eddadigtene har -leipz- (Vsp.), hvilket meget godt

kan lade sig forklare som opstået af hint. I alt fald er -leist- bevidnet af langt flere steder end et -leiptr) jfr. Bugge Studier I, 72[1]). ² 'Heltens indbyder', en gæstfri konge, der gærne vil have helte i sin hird. Jfr. f. ex. Háttatal 86 (Veitk hrings hraða | í hǫll laða . . hirð). ³ 'Søens knokler', stenene, der dannede gravhöjen. ⁴ Om dette udtryk (på ra'ets yderspids) se G. Storm Arkiv XV, 114—16; ra'et er den lange moræne mod sydvest fra Borre til Brunlanæsset langs kysten. Dets broddr er den nordligste ende deraf ved Horten. Som bekendt, findes der her ved Borre (Borró) gamle gravhöje, tildels meget store. Bugge vil læse braddi (J1), Bidrag s. 143, i betydningen 'kant, rand, bred', men broddr passer bedre. ⁵ Denne elv, Vadla, kan ikke nu påvises nær ved Borre; G. Storm (l. c.) antager, at det kan være »elven fra Farrisvandet til Larvik«. Men navnet — af vaðill — passer næppe på den elv. ⁶ Dette tillægsord henfører G. Storm (l. c.) til vági 'den gǫtiske havbugt' (altså en del af Skagerak). Men dette er meget tvivlsomt, eller rettere sagt umuligt; et 'gøtisk' hav kunde der først være tale om ved og sydfor Götaelvens munding; oppe ved Norge havde man kun Foldin (Víkin) og Jótlandshaf. Også ordstillingen taler bestemt for at henføre gauzkum til jǫfur, idet digteren dermed antyder kongens Ynglinge-herkomst og betragter Svear og Gøter under ét — noget, der ganske vist dog også er påfaldende.

Men Eystein kom, slået af sejlstangen, til Byleists broderdatter, og nu ligger heltenes indbyder under stenhöjen på ra'ets ende, hvor Vadlas iskolde ström kommer til søen i nærheden af den gøtiske fyrste.

V. 36 (s. 80). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Ok Hveðrungs mær¹ bauð þriðja² jǫfri ór heimi til þings,³ þás Halfdanr, sás bjó Holtum,⁴ hafði of notit norna dóms.⁵ Ok sigrhafendr⁶ fǫlu⁷ síðan buðlung á Borrói.⁸

¹ Hveðrungr er åbenbart navn på Loke; det er rimeligt.

[1]) Stedsnavnet Býleifsáss hører vistnok ikke herhen. Býleifr som mandsnavn, jfr Býjarleifr i Hemingsþáttr.

at det egl. er navn på en jætte som 'stenboeren' (hveðr- = petr- 'sten', Noreen: Abriss d. urg. lautlehre[2] s. 195. [2] 'Som den tredje' ɔ: Halfdan var den tredje i en uafbrudt række, som Hel modtog. Således K. Gíslason (i forelæsninger). [3] Her = manþing 'elskovsmøde'. [4] Se herom K. Gíslason: Yngl.tal 59 (243). [5] Se samme, l. c. 60—61 (244—45); norna dómr 'det ved nornernes dom bestemte liv, livslængde'. [6] 'Sejrindehaverne', de sejrrige mænd, er, som det synes, noget underlig betegnelse; den står måske i forbindelse med, at Halfdan var »hermaðr mikill ok var lǫngum í víkingu«. [7] 'Begravede'. [8] Borró er den eneste rigtige læsemåde; de øvrige er kun afskrivningsforvanskninger.

Og Lokes datter indbød kongen, den tredje i rækken, til elskovsmøde fra oververdenen, da Halfdan, som bode på Holtar, havde nydt det ham af nornen tildömte liv. Og de sejrrige mænd begravede siden kongen på Borro.

V. 37 (s. 83). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Goðrøðr, enn gǫfugláti,[1] sás lǫngu vas, varð[2] beittr lómi, ok heiptrækt[3] hǫfuð[4] dró umbrǿð[5] at hilmi, at ǫlum stilli.[6]

[1] gǫfuglátr egl. 'den, der ter sig som en gǫfugr mand', fornem, udmærket, jfr. mikillátr og lign. Udtrykket betegner vistnok både det anselige ydre og den dermed forbundne værdighed i væsen. [2] varð = 'kunde blive', som om digteren dermed vilde fremhæve, at der skulde en særlig grad af listighed til at få bugt med ham. [3] heipt-rækr 'hævngærrig'; reka heipt = 'nære forbitrelse og udføre deraf opståede handlinger'. Jfr. K. Gíslason: Yngl.tal 61—63 (245—47). [4] Bruges ofte i betydningen 'person', jfr. Lex. poet. höfuð 2. [5] umbráð 'listigt anslag'. [6] stillir = 'styrer' (af hæren, særlig m. h. t. dens opstilling og bevægelser). Den sidste sætning er temporal.

Den storladne Godrød, som levede for lang tid siden, kunde blive overlistet, og den hævnlystne person (Åsa) anvendte underfundighed mod fyrsten, da han var i drukken tilstand.

V. 38 (s. 83). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Ok Ǫsu ǫ́rr, enn lómgeði, bar launsigr[1] af jǫfri, ok buðlungr vas of stunginn á fornum beði[2] Stíflusunds.[3]

[1] 'Lön-sejr', fordi der er tale om launvíg og et uventet overfald. [2] Se v. 5. [3] Se v. 34.

Og Åsas svigsindede tjæner vandt en lönsejr over kongen, og fyrsten blev stukket ihjæl på Stiflusunds gamle bred.

V. 39 (s. 84). Þjóðólfr (Ynglingatal). L. 5—8 findes også i Flat. II, 6, Fms. IV, 29—30.

Ok niðkvísl þróttar Þrós[1] hafði of þróazk[2] í Nóregi. Áleifr réð forðum víðri[3] grund[3] Ofsa[4] ok Vestmari.[4]

[1] niðkvísl = 'en gren af efterkommere', 'en slægtlinje'. Þrór findes som navn på Odin, det bet. 'den som giver fremgang' (jfr. Þrór þingum at Grímn. 49, 'den, som lader sager trives, få fremgang på tinge'). Her er dette navn valgt med flid, idet digteren derigennem udtaler, at det er Odin, der af velvilje har ladet denne sin slægtlinje trives så godt. Þróttar volder vanskeligheder. Det kan ikke henføres til Þrós; þróttar-niðkvísl omtr. = 'den stærke, kraftige slægtlinje' er næppe et skjalde-udtryk; det måtte da snarest have heddet þróttig (adj.) jfr. E. Ó. Brím Arkiv XI, 17. Til at henføre ordet til þróask som adverb, savner man analogier. [2] Hermed fastslår digteren slægtens sikre blomstring i Norge. [3] For dette har Flat.-Fms.: víða frægr, hvilket rimeligvis er mindre oprindeligt. [4] Ofsi, i Flat. Upsi, må afgjort opfattes som stedsnavn (som gen.); ofsi, appell., er et meget ufordelagtigt udtryk og vilde tyde på en 'voldsomhed og en dermed forbunden uretfærdighed', som digteren sikkert ikke vilde have fremhævet og som sikkert ikke stemte med de forestillinger, man havde om denne konge. At stedsnavnet nu er tabt, har i virkeligheden intet at sige. Ofsi må have været en del af egnene øst for Agðir og nedenfor Telemarken, hvoraf både Vestmarr eller Vestmarar og Grenland også var dele. Om det første se G. Storm Arkiv XV, 118; det betyder 'landet

mod vest (eller vestfor) ved havet' (jfr. Grenmarr). Jfr. Munchs kort over Norge i N. F. H. I, 2.

Og Odins stærke(?) slægtgren havde vokset sig kraftig i Norge. Olaf rådede fordum over Ofses vide landstrækning og Vestmar. — [Hertil föjer Flat. et par vistnok ægte linjer:] og Grenlands fylke, den gudelignende fyrste.

V. 40 (s. 85). Þjóðólfr (Ynglingatal). Også i Flat.-Fms. l. c.

Unz fótverkr skyldi of viða virða vin[1] við foldar[2] þrǫm;[2] gunndjarfr herkonungr liggr haugi ausinn[3] á Geirstǫðum.

[1] Denne betegnelse passer særdeles godt om Olaf (og udelukker tanken om ofsi); men der er her flere læsemåder; J1—F's læsemåder vigsmiðlung. vigniðiong kunde passe på Olaf som krigeren. men formen tilfredsstiller ikke; en dativform på -ung eksisterede ikke i Tjodolfs tid og viða styrer ikke akkus.; Flat.s vigs fromozstum er metrisk næppe uden anstød; tilbage bliver således kun 61.s læsemåde, der heller ikke i og for sig gör et dårligt indtryk; mulig er dog et ord som vígfrǫmum det oprindelige. Digteren kunde da have tænkt på og villet udtrykke det underlige i, at en 'kamp-berömt' konge skulde dø af 'fodværk'. L. 4 er i Flat. öjensynlig omdigtet (varð at grandi); desto mere betydning har 73. der i l. 3 er lig Flat. (dativ) men i l. 4 har af (fejl f. of) viða teði. [2] Dette er af alle tidligere blevet opfattet som appell., 'jordens, landets' rand, kant = kysten, stranden. Imidlertid har G. Storm (Arkiv XV, 117) villet opfatte ordet som egennavn (»d. e. Christianiafjorden«), og det er muligt, at han har ret. [3] ausinn — og ikke orpinn — er uden tvivl det ægte udtryk, netop fordi det er mindre ligefrem (man kunde sige: logisk); ausa haugi = 'at overøse en med jord, så at der dannes en höj'.

— indtil fodværk skulde ombringe mændenes ven (eller: den kamp-berömte) ved landets (eller Foldens) kant; den kampdjærve hær-konge ligger i en gravhöj på Gerstad.

V. 41 (s. 85). Þjóðólfr (Ynglingatal).

Þat kenninafn veitk bazt und blǫum himni, svát konungr eigi, es Rǫgnvaldr, reiðar stjóri,[1] es of heitinn heiðum-hárr.[2]

[1] 'Vognens styrer' tyder på. at R. plejede at færdes til vogns. Jfr. G. Storm Arkiv XV, 139—40. [2] Det sidste led har jeg opfattet som hárr 'med et hår' af en vis beskaffenhed; heiðum er dat. af heiðr, og hele sammensætningen kan sidestilles med rauðum-skjaldi, tvennum-brúni og fǫgrumskinni, samt hugum-stórr og lign. Bugge opfatter heiðr som subst. 'ære, hæder' (Bidrag s. 138), og han har vistnok ret heri; da må der skrives hár = 'höj'; det hele = 'ærerig'.

Det kendenavn er det bedste, jeg kender under den blå himmel, som nogen konge ejer, at Rögnvald, vognens styrer, kaldes »den hæderhöje«. — [Hertil föjer Fris:] »og skovlandets milde (eller: gavmilde) hersker«. . . .

V. 42 (s. 108). Þorbjǫrn hornklofi (Glymdrápa).

Hilmir, ey óðr við hjaldrseiðs vébrautar galdra œskimeiða,[1] réð heyja þrimu[2] á heiði, áðr Gripnis ríðviggs gnapsólar gnýstœrandi[3] fœri rausnarsamr lagar skíðum[4] til rimmu.[2]

[1] hjaldrseiðr = 'kampens fisk' = sværd. — sværdets vébraut = 'skjold'. Vé synes at være brugt forstærkende; dog kunde vébraut betyde 'den vej, der er [etslags] helligdom, hvori eller hvorpå 'kampfisken' ynder at bevæge sig', — skjoldets 'tryllesange' = 'kampe'; det er de 'sange, der fremkommer ved sammenstød af skjoldene og angrebsvåbnene'. — kampens 'ønskende vånde (træer)' = ufred-elskende (stiftende) mænd. Ved ordene: ey—meiða betegner skjalden Haralds virksomhed for fredens opretholdelse i landet; denne almindelige beskrivelse indskyder han her, for ligesom at fremhæve forholdet mellem för og (digterens) nu (omkr. 990). [2] = 'kamp', egl. blot: larm, ligesom rimma 'trætte', så kamp (for 'våbentrætte'). [3] Gripnir findes kun som navn på en jætte; men da der gives et par navne, der er fælles for jætter og søkonger (Leifi, Geitir), er det rimeligt, at Gripnir er eller var et sådant; fra betydningens side var det passende (»Røveren«).

I hvert fald kan der ikke være tale om andet her end et søkongenavn, — ríðvigg ntr. = 'vigg som ríðr' ɔ: svæver, gynger; 'søkongens gyngende hest' = 'skib' — skibets sól = 'skjold', fordi skjoldet var rundt og metalskinnende; skjolde blev satte op på rælingen på bægge sider. gnap- er st. i gnapa 'at rage höjt op og udover'. Både ríð- og gnap- gör billedet langt mere levende og anskueligt, — skjoldets 'gný' = kamp-forstærker, 'krigeren', Harald. [4] 'Søens skier' = skibene.

Fyrsten, der altid var hæftig vred då ufredsstiftere, havde en kamp på heden. för krigeren begav sig, storartet i sine foretagender som han er (var), på skibe til kamp (til et søslag).

V. 43 (s. 108—9). Þorbjǫrn hornklofi (Glymdrápa). L. 5—8 også i SnE. I, 494.

Drótt Þróttar hlymræks[1] hlenna helkannanda[2] gerði[3] jǫru gný[4] glymja of trǫð glamma ferðar,[5] áðr mannskœðr[6] lagar tanna vébrautar mœtir[7] rak út á mar rausnar rœsinaðr[8] ok[9] nǫkkva.[10]

[1] Þróttr = 'Odin'; — hans hlymr 'larm' = kamp. -rækr se v. 37, 'den, der plejer kampen', er et passende epitet her. [2] hlenni = 'tyv'. Kanna = 'at undersøge, mønstre'; at kanna hel = 'være tilstede og tage virksom del i ens død'; jfr. kanna stefnu. Ligesom digteren i første vers fremhæver Haralds forhold til ufredsmænd (— særlig de ydre —), således betoner han her hans afstraffelse af (indenlandske) tyve og røvere, hans vågen over lov og ret i landet. Tyvenes straf var, som bekendt, hængning på stedet. [3] gerði med objekt og følgende inf. af et intr. vb., 'gjorde kampen at larme' = lod k. larme. foretog en bragende kamp. En sådan konstruktion er usædvanlig, men ikke uden analogier. [4] Er ingen omskrivning; 'kampens gny'; jara = kamp; måske egl. = strid, er = ἔρ-ις(?). [5] glamma af glammi 'den glammende, hylende' = ulven; ulvenes ferð. 'skare' = ulveflokken, dens trǫð 'vej' = heden, heiðr i v. 42. [6] Betegner kongen som den for 'fjenderne' (menn) farlige. [7] Denne omskrivning er usikker og vistnok noget forvansket; lagar tennr = 'stenene'; mulig er her sten = hén, brynesten (E. Ó. Brím: hans udgave,

Rvík 1892); dens 'stærke vej' (se v. 42) er 'sværdet' (jfr. heinflet og lign.), men 'sværdets møder', 'den, der møder sværdet' er en om ikke umulig, så dog meget sjælden eller enestående kriger-kenning. [6] rausn, en del af skibets forreste del; se Snorres forklaring; dens naðr 'slange' er skibet med særligt hensyn til at det var et drageskib. ræsi- af rás- giver næppe nogen mening; der skal derfor vistnok skrives rœsi-, jfr. Åsens: røseleg 'stor, anselig ... storladen' osv. [9] ok, således, med F. [10] Svarer til prosaens ok mǫrg stór skip

Den krigerske tyve-afstraffers skare lod kampgnyet larme på ulvenes vej, för end den for fjenderne farlige kriger førte ud på søen 'røsnens' prægtige drage og (andre) skibe.

Anm. Som ovf. antydet, er fortolkningen, hvad ordene angår, ikke ganske sikker; derimod er meningen næppe anden, end den, der fremtræder i den givne oversættelse. Edda har enkelte andre læsemåder, som Meita (dog kun cod. reg.) for mœtir, laðar f. lagar (dog ikke 748); og alle hdskrr. har, mærkeligt nok, til i l. 7. Men hvordan man end vender og drejer ordene, synes de ikke at kunne stilles sammen på en naturligere måde.

V. 44 (s. 109—10). Þorbjǫrn hornklofi (Glymdrápa). Også Fsk. 9, Fms. X, 187—88, Flat. I, 572.

Hregg rak borðhǫlkvi[1] norðan, svát hlífar[2] valdr barsk þar at borði til hildar tveggja dǫglinga, ok allsnœfrir[3] jǫfrar[4] kvǫddusk dynskotum[5] at morði orðalaust. Rǫdd rauðra randa[6] endisk.[7]

[1] Bord bet. dels en enkelt 'planke' i skibsiden, dels den hele skibside; Hǫlkvir var navn på Hǫgnes hest; formen med *ǫ* (Hǫ-) og ikke med *u* er den bedst afhjemlede; 'plankehesten' = skibet; her menes nærmest drageskibet (v. 43). [2] = 'skjold'. [3] snœfr nærmest = 'rask'; ordet synes at måtte skrives med *œ*. [4] Betegner både Harald og hans to modstandere. [5] 'Dönskud' betegner sådanne skud, der kun skal frembringe larm og indlede kampen (etslags signal-skud); jfr. Flat. II, 330. [6] Rǫdd randa er ellers en kenning for kamp;

her bliver det i forbindelse med det foranstående noget andet og mere; 'rød' bruges her, som oftere, om krigsskjoldet. [7] endask kan her kun betyde 'være tilstrækkelig'.

Stormen drev skibet nordfra (fra Trondhjem), således at skjoldets ejer (kong Harald) førtes dér ombord til kamp mod to konger, og de meget raske fyrster hilste på hinanden med dönskud til (indledning af) kampen uden at sige noget; de røde skjoldes stemme (klang) var mer end nok.

Anm. For allsnœfrir har Fsk. orðnæfrir omtr. = 'veltalende', hvad der giver en god mening, »uanset kongerne ellers var veltalende, brugte de her en anden slags veltalenhed«.

V. **45** (s. 112—13). Þorbjǫrn hornklofi (Glymdrápa). Også i Fsk. 9, Flat. I, 572, Fms. X, 187, SnE. I, 418 (l. 1—4).

Gramr háði geira hregg[1] við seggi, þars bryngǫgl[2] gnúðu[3] í dyn Skǫglar,[4] — rauð ben fnýsti blóði —, þás seggir hnigu fjǫrvanir fyr ræsi á rausn; hjǫrr[5] gall æfr við hlífar; egglituðr réð sigri.

[1] 'Spyd-stormen' = kampen. [2] 'Brynjens gæslinger' kaldes pilene; pilespidsen svarer til gæslingens næbspids, og pilene var befjædrede. Måske er bengǫgl det oprindelige; det findes i Fris., Edda, Flat. [3] = gnúðu af gnýja 'svirre'. [4] 'Sköguls dön' = kamp. [5] Nærmest kongens eget sværd.

Kongen havde en kamp med krigerne, hvor pilene svirrede i valkyrjens dön — det røde sår spyde blod —, da krigerne segnede livløse for kongen i skibets forstavn; sværdet rungede rasende mod skjoldene; [sværds]æg-farveren vandt [som følge heraf] sejr.

V. **46** (s. 115). Eyvindr skáldaspillir (Háleygjatal). Også i Fsk. 7.

Hákunn varð vápnberr,[1] es Hǫgna meyjar viðr[2] skyldi vega, ok Freys ǿttungr[3] lagði aldr sinn í odda gný á Fjǫlum.

[1] 'Blottet, så at våbnene kunde nå ham'. [2] Hǫgna mær (datter) = Hildr = hildr = kamp'; kampens viðr (træ) = kriger. [3] 'Freys-ætling'; Håløgejarlerne nedstammede fra Odin.

Hakon blev våben-bidt, da krigeren skulde kæmpe (og kæmpede), og gude-ætlingen nedlagde sit liv i spydgnyet på Fjalir.

V. 47 (s. 115). Eyvindr skáldaspillir (Háleygjatal). Også i Fsk. 7.

Ok þar, es vinir magar Hallgarðs[1] fellu, varð Stafaness vágr of blandinn blóði manna við stóran gný Lóðurs vinar.[2]

[1] Hallgarðr = Grjótgarðr (hall- = 'sten'-); hans sön Hakon jarl. [2] Lóðurs vinr (ven) = Odin; jfr. Vspá v. 18. 'Odins gny' = kamp.

Og der, hvor Grjotgards söns venner faldt, blev bugten ved Stafanes blandet med menneske-blod under (og på grund af) Odins vældige gny.

V. 48 (s. 120). Þorbjǫrn hornklofi (Hrafnsmál). Også i Fsk. 4.

Úti[1] vill enn framlyndi fylkir drekka jól[2] ok heyja Freys leik,[3] ef skal einn ráða; ungr leiddisk[4] eldvelli[5] ok at sitja inni, varma dyngju eða vǫttu dúns fulla.

[1] ɔ: ude på søen (pros. úti á herskipum). [2] drekka jól = 'at holde jule-drikkelag', fejre julen ved drikkelag. [3] Freys leikr kan under ingen omstændigheder være andet end 'kamp', uagtet Freyr ellers ikke optræder som krigens gud; uden forhold til krig er han dog ingenlunde, jfr. bǫðfróðr Freyr Húsdr. 6; muligt er det også, at i en sådan kenning er der et forstenet minde om den egenlige, øverste gud (freyr = frauja 'herskeren'). [4] = leiddi sér 'gjorde sig ked af', 'hadede'. [5] eldvelli, ifg. Lex. poet. ntr., 'opvarmning ved ilden' (vella 'at varme, koge'; jfr. lǫgvellir 'kedel').

Ude (på tog) vil den modige konge holde jul og udøve Frøs leg, hvis han ene får lov til at råde. Allerede som ung var han ked af at varme sig ved ilden, af at sidde inde, af den varme kvindestue og af de dunfyldte vanter.

V. 49 (s. 120—21). Þorbjǫrn hornklofi (Glymdrápa).

Grennir gunnmǫs[1] þrǫng jǫrðu ok gumnum und sik fyr sunnan[2] haf,[2] sá gramr vas geðharðr at gunni,[4] ok holmreyðar hjalmtamiðr[5] hilmir lét lundprúðr olman[6] lindihjǫrt[7] bundinn[6] við stik[8] fyr landi.

[1] gunn-mǫr 'kampmåge' = 'ravn'; grennir, af grenna (til granni 'nabo') 'den, der bringer hen til sig' ɔ: på kamppladsen. En anden opfattelse se Bugge: Arkiv II. 238–41. [2] 'Syd for havet', d. v. s. sydøst for Foldin og den nordlige del af Kattegat. [4] Dativ. [5] holmreyðr 'holmens forelle' = slange; slangens hjælm = (Fáfnis) skrækkehjælm; tamiðr, 'vant til'; jfr. temja sér e-t. [6] olman . . bundinn danner to modsætninger, der her gör god virkning; olmr = 'ustyrlig, fremstormende'. [7] 'Lindetræs-hjort' = skib. [8] stik, de i Götaelven nedrammede pæle.

Krigeren underkastede sig land og folk syd for havet; den konge var uforfærdet i kampen. Og fyrsten, vant til at bære skrækkehjælmen, lod, modig som han var, den fremstormende lindehjort binde til pælene foran (ved) landet (bredden).

V. 50 (s. 121). Þorbjǫrn hornklofi (Glymdrápa).

Svartskyggð[1] sverð ferðar ríks þjóðkonungs bitu seggi — rymr reiddra øxa þreifsk, spjǫr knǫttu glymja —, þás andskoti Gauta[2] hlaut sigr; sǫngr flugbeiddra[3] vigra[3] vas[4] hǫr af svírum hugfyldra hǫlða.

[1] 'Sort-polerede', blank-mørke; et træffende adj. [2] En betegnelse, der er hæntet fra begivenheden. [3] vigr. fem. 'et spyd'; egl. 'den svungne' (veg-a). flugbeiddr 'opfordret til flyven', ɔ: udskudt. [4] Vistnok pluskvamperfektisk.

Den mægtige folkekonges skares mørk-blanke sværd bed krigerne — de svungne øksers hæse klang trivedes, spærene klirrede —, da Gøternes fjende vandt sejr. De skudte spyds sang havde lydt höjt henover de modfyldte mænds nakker.

Anm. De to sidste vers handler om toget til Götaelven. At et sådant har fundet sted, er selvfølgelig utvivlsomt. Imidler-

tid findes det kun skildret hos Snorre og åbenbart kun efter versene. Men han har indsat toget altfor tidlig. Det er utænkeligt, at Harald skulde have foretaget det, medens han endnu ikke havde underkastet sig hele Norge. De andre kilder har da også en naturligere fremstilling. Men Snorre kunde ikke af Glymdrápa se, om toget skulde sættes för eller efter Hafsfjordslaget, da dette slet ikke var omtalt i digtet. Han har taget fejl og trot, at det var sket för, og da kunde det kun anbringes her.

V. 51 (s. 124). Þorbjǫrn hornklofi (Hrafnsmál). Også i Fsk. 8, Flat. I, 574, Fms. X, 190.

Heyrðir[1] í Hafrsfirði, hvé enn kynstóri[2] konungr barðisk hizug[3] við Kjǫtva enn auðlagða;[2] knerrir kómu austan,[4] kaps of lystir[5], með ginǫndum hǫfðum ok grǫfnum tinglum.[6]

[1] Den tiltalte er valkyrjen. Mulig er heyrði (Flat.) 'man kunde høre' rigtigere. [2] Mellem de to med flid valgte adjj. synes der at være tilsigtet et modsætningsforhold, idet kyn 'herkomsten' sættes höjere end auðr 'rigdommen'. auðlagiðr, jfr. et udtryk som lagiðr til mikils þrifnaðar, og subst. auðlegð (leggja aura i Skallagrims vers i Egilssaga). [3] 'Dér'. [4] 'Fra de sydøstlige dele af Norge, ɔ: Rogaland, Agðir. [5] 'Lystne efter at kappes, strides, måle sig med' ɔ: fjenden; her om skibene, ist. for om de om bord værende krigere. [6] tingl er hvad der ellers kaldes ennispænir 'træplader' i skibets forstavn med udskårne figurer og ornamenter; de var enten malede eller forgyldte.

Du kunde høre i Hafsfjorden, hvorledes den storættede konge kæmpede der med Kjötve, den storbemidlede; skibene var komne østfra, begærlige efter strid, med gabende (drage)hoveder og udskårne stavnplader.

V. 52 (s. 124). Þorbjǫrn hornklofi (Hrafnsmál). Som ved v. 51.

Hlaðnir vǫ́ru hǫlða[1] ok hvitra[2] skjalda, vigra vestrœnna[3] ok valskra[3] sverða; berserkir grenjuðu — guðr vas á sinnum[4] —, ulfheðnar emjuðu ok dúðu isǫrn.

[1] Gen. med hlaðinn. ligesom med fullr og lign. adj. [2] Her må der menes krigsskjolde, der var hvide. og altså fremmede (jfr. v. 44). [3] 'Vestrøne' = keltiske og 'vælske' = galliske (franske), — fordi der var så mange i hæren, der dels var komne fra de vestlige lande, dels havde dér gjort vikingetog og erobret bytte. [4] sinn = 'gang'; vesa á sinnum 'være i fuld gang'.

De var ladede med storbønder og hvide skjolde, vestrøne spyd og vælske sværd; bersærkerne brølte — [ti] kampen brød løs —, ulvhednerne (de med ulvepelse) hylede og rystede deres spyd (jærn-våben).

V. 53 (s. 124). Þorbjǫrn hornklofi (Hrafnsmál). Som ved v. 51.

Freistuðu ens framráða,[1] es kendi þeim flýja,[2] austmanna[3] allvalds, es býr at Útsteini;[4] stóðum Nǫkkva[5] brá, es vas styrjar væni; hlǫmmun[6] vas á hlífum, áðr Haklangr felli.

[1] Substantivisk, 'den, som handler dristig'. [2] Man mærker her og ellers den lette ironiske farve, digteren lægger over sine ord. [3] Betegner her Nordmændene i almh.; sikkert er navnet så gammelt. [4] Útsteinn var et af kong Haralds opholdssteder; jfr. Hkr. I. 155_6. [5] stóðum beror på en meget lille rettelse. stǫðum. som hdskrr. snarest har, giver ingen mening. Stóð = heste. Nǫkkvi er søkongenavn; verbet brá er nærmest upersonligt; dog kan man jo godt tænke sig 'han' fra det foregående som subjekt; stillir, der stærkt overfylder linjen, er uden tvivl et senere tillæg. I Flat. er det hele omdigtet. [6] Til vb. hlamma 'at göre en dump stöj, bulder'.

De vilde prøve den kraftige, som lærte dem at flygte, Østmændenes hersker, som bor på Udsten: søkongens heste (skibene) blev satte i bevægelse, da man kunde vænte kamp. Der var bulder (af de våben, der faldt) på skjoldene, för Hagelang faldt.

V. 54 (s. 124). Þorbjǫrn hornklofi (Hrafnsmál). Også Fsk., Flat. l. c., Fms. X, 191.

Leiddisk[1] þá hilmi enum halsdigra[2] at halda landi fyr Lúfu;[3] lézk holm[4] at skjaldi; slógusk und sessþiljur, es sárir vǫru, létu stjǫlu stúpa upp, stungu hǫfðum í kjǫl.

[1] 'Blev ked af' ɔ: holdt op med. [2] 'Den halstykke konge' er Kjötve den rige. Meningen er ironisk: »tiltrods for sin tykke hals, blev han dog osv.« jfr. digrhálsaðr og digr = 'trodsig, overmodig'. [3] Haralds tilnavn; 'den. med det fyldige, svære hår'. [4] Den lille holm i Hafsfjorden.

Da blev den halstykke konge ked af at forholde Lufa landet; han tog sin tilflugt til holmen (og benyttede den) som skjold; de, som var sårede, kastede sig ned under rorbænkene, lod deres bag stå i vejret, men stak næsen ned i kølen.

V. 55 (s. 125). Þorbjǫrn hornklofi (Hrafnsmál). Fsk. 9, ellers som ved v. 54: l. 1—4 i SnE. I, 34.

Seggir hyggjandi[1] létu Sváfnis salnæfrar[2] blikja á baki — vǫru barðir grjóti;[3] æstusk austkylfur[4] ok hljópu heim of Jaðar ór Hafrsfirði, — hugðu á mjǫðdrykkju.[3]

[1] Ironisk. [2] Sváfnir = Odin, (fordi han forvandlede sig til en slange?); hans 'sal' = Valhal, hvis tag ('næver' brugtes til tag-tækning i Norge) er 'skjolde'. De her omtalte 'næver' udgjorde jo også etslags beskyttende tag — over de flygtendes rygge! [3] Disse to sætninger danner en kunstnerisk parallelisme, der er af höj virkning. [4] austkylfur er åbenbart en spottende betegnelse; om aust- se v. 51 (austan); kylfa 'en kølle' er egl. en tyk, uformelig stok, der her anvendes om de flygtende bønder, mulig i tilslutning til kenninger med viðr og lign. I øvrigt findes i norske dialekter mange analoge betegnelser som stav, staur (jfr. klods og lign., og drumbr, staur i nyisl. og stúfr om en lille dreng). Auð- i F ser kun ud som et forsøg på at få en regulær kenning ('rigdoms-træ').

Krigerne var så fornuftige, at de lod Odins-sal-tag blinke på deres rygge — de blev jo slåede med sten. Øst-'køllerne' løb som rasende hjem fra Hafsfjorden over Jæderen — de tænkte på (glædede sig til) mjøddrikken.

V. 56 (s. 127). Þorbjǫrn hornklofi (Hrafnsmál). Også Flat. I, 42. 576, Fms. I, 7: X, 195.

Konungr enn kynstóri, es tók konu danska, hafnaði Holmrýgjum[1] ok Hǫrða meyjum, hverri enni heinversku[2] ok Hǫlga ættar.[3]

[1] 'Holmrygerne' er egl. navnet på beboerne af den del af Rogaland, der udgjordes af øerne, d. e. de mange øer i nuværende Bukkenfjord osv. Hvis det er dette navn. der her foreligger, måtte det hele betyde: »kongen kastede vrag på de Holmrygske stormænd« og dermed også på deres døtre; men dette passer dårlig, navnlig på grund af de følgende parallele udtryk, der i egenlig forstand sigter på kvinderne selv. Læste man -rygja — som dog ikke står i noget hdskr.; Flat. I. 42 er stedet omdigtet —, vilde det passe godt til det følgende som parallelt med Hǫrða. Men jeg gör en anden opfattelse gældende, idet jeg skriver -rýg- (med *ý*); jeg opfatter ordet som dannet af digteren selv under påvirkning af Holmrygir — og sammensat med -rýgr = 'kvinde'. 'Holme-kvinderne' bliver da 'kvinderne på [Rogalands] øer'. [2] heinverskr 'fra Hedemarken'. [3] 'Af Hölges slægt' ɔ: fra Hálogaland. — Digteren antyder altså hele Norge: vestkystens egne, Oplandene og den nordlige del.

Den ætstore konge, som giftede sig med en dansk kvinde, vragede de holmrygske kvinder, Hördernes døtre, og enhver af dem på Hedemarken, samt dem i Hálogaland.

Anm. I digterens ord ligger ikke, at Harald i forvejen var gift med en kvinde fra alle de antydede steder. Men således er de dog vistnok senere blevne forståede.

V. 57 (s. 129). Þorbjǫrn hornklofi (Glymdrápa). Også Fms. I, 194.

Margspakr menfergir[1] bar[2] margar randir í sandmens bý[3] — Niðar varga lundr[4] vann[5] sókn á sandi —; áðr[6] varð[7] allr herr Skota[8] flœja af láði[9] fyr eljunprúðum[10] lǫgðis eiðs lœbrautar þverri.[11]

[1] Se v. 5. [2] ɔ: lod bære. [3] sandmen 'sandets ɔ: den sandede kysts ring' = søen; sævar-býr = sævar-byggð (jfr. sjávarsíða) 'den ved kysten liggende bygd'; der kunde

da både være tale om øer og fastlande. Her er det øen Man. [4] 'Nidelvens ulve' = skibene, hvis lundr = søfarer, jfr. víðis valmeiðr, stafnreiðar viðr og lign. [5] Pluskvamperfektisk; der må menes de tidligere kampe i Skotland (s. 128_{15-16}), ti på Man havde han jo ingen kamp. [6] 'För', ikke 'förend'. [7] Ligeledes pluskv.perf. [8] Hermed menes Mans indbyggere, der jo var Gælere. [9] = Man. [10] eljun = 'den iboende kraft og virkelyst'; prúðr 'modig'. [11] lǫgðir = sværd, dets eið (land-strimmel) = skjold; dets lœr (lýr, etslags fisk) sværd; dets braut (vej) = skjold; dets þverrir 'formindsker, ødelægger' = kriger.

Den her givne forklaring slutter sig til K. Gíslasons fortolkning i Nj. II, 380—88, jfr. 964—68; vil man optage J1.s læsemåde landmens og da landi (l. 3), henvises til, hvad der er bemærket i Krit. studier 76—79. Vil man opfatte áðr som áðr en, hvad der unægtelig ligger nær, må det knyttes til sætningen Niðar—sandi, hvorved der også bliver en overensstemmelse mellem vers og prosa.

Den meget kloge gavmilde fyrste lod føre mange skjolde op i sø-[kyst]-bygden; — søkrigeren havde vundet sejr på fastlandet —; i forvejen havde Skotternes hele mængde måttet flygte fra landet for den kraft-modige kriger.

V. 58 (s. 131—32). Hildr Hrólfsdóttir. Også i Ól. helg. 1853, 23, Flat. II, 30, Fms. IV, 60.

Hafnið nafna Nefju,[1] nú rekið gand[2] ór landi, horskan barma hǫlða;[3] hví bellið þvi stillir? ilt 's at ylfask[4] við slíkan ulf,[5] valbríkar Yggr:[6] muna hœgr við hjarðir[7] hilmis, ef renn[8] til skógar.[9]

[1] 'Nefjas navne' = Hrolf (Ganger-Rolf), opkaldt efter sin bedstefader, Hrolfr nefja. [2] gandr = 'skadeligt uhyre', og der tænkes snarest på en vargr jfr. ulf i l. 5. [3] 'Hölders broder' (ɔ: nære slægtning) = en mand, der tilhører de fornemste bønder. Hrólfr nefja var en gǫfugr mand (Skáldasaga), og det er vel nærmest ham, der her tænkes på; men naturligvis kan der også med rette være tænkt på Rögnvald jarl. Barmi (egl. ga-barmi; 'den som opfødes ved samme bryst') kan ikke her betyde 'broder' ligefrem. [4] 'Få ulvesind', 'blive vred på'. [5] Mulig en hentydning til navnet, Hrólfr =

Hróð-ulfr. [6] valbrík; brík, 'træ-bræt', der står i forhold til valr 'faldne krigere', 'skjold' (jfr. Krit. stud. s. 95); 'skjoldets Yggr' (Odin) Harald; Yggr er valgt med særligt hensyn til Haralds farlige vrede (på Rolf). [7] Naturligvis dobbelttydigt efter sammenhængen. [8] Ældre var: rinn(r). [9] Hentydning til 'skovgangen', fredløsheden.

I vrager Nefjas navnefælle; I driver nu den farlige (eller: ham som en farlig person) ud af landet, ham, stormænds kloge ætling; hvorfor farer I så voldsomt frem, konge. Det er ikke godt at göre sig til uvenner med en sådan ulv, farlige kriger!; den vil ikke fare lemfældig frem mod kongens hjorder, hvis den (løber ɔ:) drives til skovs.

V. 59 (s. 136). Haraldr hárfagri.

Mjǫk[1] eru mínir fornir rekkar ok hárir hér komnir til mjǫðgjarnir; hví eruð ævar margir?

[1] Synes her at betyde 'i et stort antal'. Jfr. K. Gíslason: Udvalg s. 47, hvor den »anden opfatning« synes den naturligste. Tonen i verset er noget gnaven; der må have været særlige grunde til kongens sindsstemning.

I et stort antal er mine gamle og gråhårede kæmper komne her altfor mjödlystne. Hvorfor er I så særdeles mange?

V. 60 (s. 136). Þjóðólfr enn hvinverski.

Vér hǫfðum hǫgg í hǫfði[1] at eggja leiki með vitrum vellbrota; vǫruma þá til margir.

[1] Synes at have hensyn til udtrykket hárir i foranstående vers.

Vi havde hug (sår) i hovedet i æggenes leg (kampen) hos den vise guldbryder (Harald); da var vi ikke for mange.

V. 61 (138). Kviðlingr — trænger ikke til nogen forklaring.

V. 62 (s. 141). Torf-Einarr. Også i Fsk. 143, Icel. sag. I, 8, Flat. I, 223.

Sékat ek dǫrr fljúga á dolga mengi ór hendi Hrólfs[1] né Hrollaugi;[1] oss dugir[2] hefna fǫður; en i kveld, meðan knýjum rómu, sitr[3] Þórir jarl þetta þegjandi[4] á Mœri of kerstraumi.[5]

[1] Hrollaugi er parallelt med Hrólfs, efter som man både kan sige ór hendi hans og ó. h. honum. Jeg ser derfor ingen grund til at ændre Hrólfs til Hrólfi (K. Gislason: Udvalg s. 60). [2] dugir 'er pligt', jfr. K. Gíslason: Udvalg s. 194—5. [3] sitja med akk. 'finde sig siddende, rolig i noget'. [4] Det er muligt på grund af dette udtryk her, at Tore har fået sit tilnavn 'den tavse'. [5] 'Kar-strömmen', øllet, drikken.

Jeg ser ingen spyd flyve mod fjendernes skare fra Hrolfs eller Hrolløgs hånd — jeg er forpligtet til at (bör altså) hævne min fader. Og i aften, medens vi (jeg) fører kampen kraftig, sidder Tore jarl på Möre uvirksom ved drikkelaget og umælende.

Anm. Torf-Einarr nævner tre af sine brødre, de mest fremragende, Hrolf (ɔ: Ganger-Rolf), om hvis skæbne i denne tid vi intet ved, Hrolløg, der var bleven landnamsmand på Island, og endelig Tore, der, som Torf-Einarr spydig bemærker, nu var jarl hjemme på Möre og havde det godt og mageligt, — medens han selv på en måde var jaget bort fra hjemmet af faderen —, til gengæld er han ene om at hævne ham.

V. 63 (s. 142). Torf-Einarr. Også i Fsk. 143, Icel. sag. I, 9, Flat. I, 224.

Hefk rekit dauða Rǫgnvalds at mínum fjórðungi;[1] nú 's folkstuðill[2] fallinn — nornir skiptu því rétt; verpið snarpir sveinar grjóti at Háfœtu,[3] þvít vér rǫðum sigri; velk hǫnum harðan[4] skatt.[5]

[1] Han tager kun hensyn til de i v. 62 nævnte brødre. [2] folk- kan her både betyde 'folk' — da gælder betegnelsen Halfdan som kongesönnen — og 'kamp', 'kamp-støtte' vilde her være ironisk-farvet, og er vistnok at opfatte således (således Lex. poet.). [3] En mindre ædel betegnelse end háleggr, og derfor ironisk-farvet. [4] Fordi den (skatten) var af sten. [5] Dette udtryk betyder vistnok kun, at Halfdan i steden for,

som usurpator på øerne, at få den jarlerne tilkommende skat, fik 'sten'.

Jeg har hævnet Rögnvalds død for min fjærdedels vedkommende; nu er kampstøtten falden, og det gjorde nornene ret i, da de bestemte det således; kaster, raske svende, sten op omkring Höjfod — ti nu er det os, der er i besiddelse af sejren. Det er en hård skat, jeg giver ham.

V. 64 (s. 142). Torf-Einarr. Også i Icel. sag. I, 9—10, Flat. I, 224.

Margir ósmábornir[1] menn ór ýmissum ǫttum[2] eru gjarnir til míns fjǫrs of sannar deilðir,[3] en þat[4] vitu þeir þeygi, áðr hafi feldan mik, hverr hlýtr at lúta undir ilþorna[5] arnar.

[1] ɔ: af kong Haralds slægt. [2] Med ǫtt (eller ættir) synes digteren snarere at tænke på retninger (steder) end 'slægtlinjer'; han kan både tænke på fjendskab fra Norge og fra de vestlige lande, på Haralds og hans sönners hævn og vikingers angreb og hævn (jfr. s. 138), men fornemlig vistnok det første. [3] 'På grund af sande stridigheder', ɔ: fordi der er en virkelig grund til striden, også fra »min« (Torf-Einars) side. [4] Stærkt betonet. [5] 'Fodsålens (eller fodens) torn' = klo.

Mange mænd af ingen ringe herkomst og fra forskellige kanter er begærlige efter mit liv, og det ikke uden virkelig grund, men det ved de dog ikke, för de har fældet mig, hvem der — overhovedet — kommer til at falde under örnens klør (blive örnens bytte).

V. 65 (s. 143). Torf-Einarr. Også i Icel. sag. I, 8—9, Fms. I, 197, Flat. I, 224.

Margr seggr með fǫgru skeggi[1] verðr sekr of sauði,[2] en ek at falli ungs sonar allvalds í Eyjum; hǫlðar segja mér hætt við hugfullan stilli; hefk hǫggvit skarð í skildi Haralds, skala ugga þat.

[1] Om dette tager sigte på nogen bestemt, eller om det kun er en betegnelse som: »han være nok så smuk af udseende«,

og da indeholde en hentydning til Einars eget udseende: hann var ljótr maðr ok einsýnn (s. 138), er usikkert, snarest vistnok dog det sidste. [2] Icel. sag. og Flat. har her sénn at sauðum 'set ved fårene, som fårehyrde'; at passe får var jo en mindre ædel beskæftigelse; sekr of sauði 'fredløs eller dömt for får ɔ: fåretyveri'. Bægge udtryk giver god mening, og det er vanskeligt at sige, hvilket er det ægte. Formelt er det første at foretrække på grund af ord-parallelismen (at sauðum: at falli; jfr. K. Gíslason: Udvalg).

Mangen en mand med smukt skæg bliver fredløs for (så lidt som) fåretyveri (eller: bliver set som fårehyrde), men jeg (bliver fredløs, eller: set virksom) ved herskerens unge söns fald her på øerne; mændene siger, at der truer mig en fare fra den modfulde konge; jeg har (unægtelig også) hugget et skår i Haralds skjold; der er ingen tvivl om det.

V. 66 (s. 150). Vitgeirr. Også i Ól. helg. 1853, s. 5, Fms. I, 10; IV, 10, Flat. I, 44.

Þat 's lítil vǫ,[1] at vér, bǫrn[2] karla ok kerlinga, síðim, es Rǫgnvaldr réttilbeini, hróðmǫgr Haralds á Haðalandi, síðr.

[1] vǫ egl. 'noget pludseligt, der kommer tilsyne, helst af faretruende art'; så 'noget, der er at forbavses over'. [2] Jeg finder ingen grund til at ændre dette f. ex. til kindir (K. Gíslason i Aarb. 1881, 249—50), for at tilvejebringe en 4-stavelseslinje; i et sådant vers kunde en metrisk uregelmæssighed af sig selv indløbe.

Der er liden grund til at falde i staver over, at vi, börn af karle og kærlinger (små bønderfolk), driver sejd, siden Rögnvald rettilbeine, Haralds berömte sön på Hadeland, gör det.

V. 67 (s. 150—51). Þjóðólfr enn hvinverski.

Fariða ér, Goðrøðr, heðan Geitis veg,[1] áðr flatvǫllr fleyja[2] batnar; grjóti verpr[3] of stóran[4] sæ; vísi víð-

frægr, skalt bíða heðan[5] vindbýsna.[6] vesið með oss, unz veðr[7] verði — nú 's brim fyr Jaðri.

[1] 'Søkongens vej' = søen. [2] 'Skibenes flade mark' d. s.: 'flad' er søen i modsætning til det bjærgrige Norge; de tilfældige bølger og ujævnheder forringer ikke udtrykkets korrekthed. [3] Digteren tænker sig, at den stærke søgang river sten og klippestykker op (vistnok nærmest ved land), der kunde være farlige for skibet. [4] ɔ: på grund af höje bølger. [5] heðan, omtr. = hér (eg. fra dette sted af). [6] vindbýsn, se herom K. Gíslason: Udvalg s. 48: »tegn, der bebuder noget«, varsel (býsn = budsni); vindbýsn = 'vindvarsel', tegn, der bebuder. at stormen snart vil lægge sig. [7] ɔ: belejligt, gunstigt vejr. — Der er en emfatisk stigning og stigende inderlighed i udtrykkene.

Tag ikke afsted, Godrød, herfra over søen (tilsøs), förend skibenes flade mark bliver jævnere (bedre at passere); stene kastes igennem det oprørte hav; berömte konge(sön), vænt her på forandring i vejret, bliv hos os, indtil det gunstige vejr kommer; nu er der brænding foran Jæderen.

Anm. Verset er med hensyn til rimene ikke regelret drotkvædet, hvad der da heller ikke er ringeste grund til at forudsætte. Derfor er der ingen grund til med Hoffory (Arkiv I, 44—46) at læse Górøðr (: stór-) og Eðri (: veðr-); en lausavísa bör ikke — navnlig ikke for de ældste skjaldes vedkommende — bedömmes som et strængt drapevers. Hvis dette vers ellers var ganske drotkvædet, var der grund til at følge Hofforys læsemåder; men i 1. og 7.? linje mangler der rimstavelser.

V. 68 (s. 154). Jórunn skáldmær (Sendibítr). Også i Ól. helg. 1853 s. 6, Fms. I, 13, IV, 12, Flat. I, 45.

Frák Halfdan[1] spyrja herðibrǫgð[2] Haralds ens hárfagra[3] — en sjá bragr sýnisk lǫgðis reyni svartleitr.[4]

[1] Halfdan svarte, Haralds sön. [2] 'Handlinger udsprungne af hårdførhed' (herði, af egenskaben at være harðr); 'rask. hårdfør handling'. Der er her tale om Haralds raske optræden

mod den oprørske sön; se K. Gíslason: Udvalg s. 96—97. [3] Det fulde navn, for ligesom at göre en endnu större virkning. [4] 'Sværd-prøveren', vistnok Halfdan, fordi digterinden i forbindelse med ham nævner sit digt 'sortladent', d. v. s. ikke lyst og berömmeligt nok for ham, fordi faderen så stærkt roses deri.

Jeg ved, at Halfdan erfarede Haralds den hårfagres raske handling — men sværdprøveren (den oprørske kongesön) synes dette digt noget mørkt.

Anm. I den sidste halvdel af verset er de antydede brǫgð vistnok nærmere blevne omtalte. Håndskr. E, ɔ: AM. 75 c, af Olaf d. hell. saga i Fms. synes at have tilföjet den sidste halvdel (foruden to andre), se Fms. IV, 12—13 anm., men den er næppe rigtig overleveret; fra indholdets side synes den at passe nogenlunde.

V. 69 (s. 173—74). Glúmr Geirason (Eiríksdrápa*). Også Fms. I, 25, Flat. I, 51—52.

Fróðr[1] bekkja blakkríðandi[2] hafði barnungr[3] farna þaðan[4] góða fǫr til Skáneyjar ferju;[5] ráðvandr[6] rógeisu ræsir[7] vann sendan sverðbautinn[8] her seggja kindar[9] Gauti[10] á Skotlandi.

[1] 'Kyndig', må have hensyn til Eiríks krigs- og søtogserfaring overhovedet. Mulig skal det forbindes med ferju (da gen.), 'kyndig m. h. t. skibe', vant til sejlads(?). [2] bekkja af bekkr = 'bæk, elv', dens blakkr 'hest' (jfr. Bjǫrn reið Blakki SnE. I. 484, og 480); 'søhestens rytter' = søvant kriger [3] Dette udtryk passer kun på Erik, jfr. fremstillingen 144—45, hvormed man overhovedet kan sammenligne versets indhold (jfr. også Fsk. s. 17), men slet ikke på Harald gråfeld. [4] ɔ: Fra Norge(?). [5] ferju her dativ. 'på skibet'. Noget utiltalende er der dog i denne opfattelse; man kunde også henføre ordet til fróðr, se [1]; endelig kunde det henføres til kenningen, hvor man da måtte beholde bakka (for min rettelse bekkjar): ferju-bakki 'færgens bakke, land' = elv osv. [6] 'Omhyggelig i sine handlinger', som oftest = 'retskaffen, bæderlig', men her

*) Om dette vers som hørende til et digt om Erik selv og ikke Harald gråfeld se min Litt.-historie I, 536.

tages der sikkert sigte på Eriks krigsbedrifter. [7] róg-eisa 'kampens flamme' = sværd, ræsir 'den, der sætter i bevægelse'; det hele 'en kriger'. [8] -bautinn part. til vb. bauta, der ellers kun findes i præs. 1. pers. plur., 'at fange, nedlægge'. [9] 'en hær af krigerslægten, krigerne'. [10] Gautr = Odin.

Den kyndige søkriger gjorde, endnu i barnealderen, et godt (heldigt, bytterigt) tog derfra (hjemmefra) til Skåne på skibet(?): den dådsnilde sværdsvinger fik i Skotland sendt en sværd-bidt skare af krigere til Odin.

V. 70 (s. 174). Glúmr Geirason (Gráfeldardrápa). Også i Fms. I, 25—26, Flat. I, 52.

Gumna vinr rak írskar[1] þjóðir[1] at gamni gjóðum dolgeisu dísar;[2] mǫrg drótt kom á flótta. Sverð-[4] foldar Freyr[3] rauð mækis eggjar í manna dreyra ok feldi seggi. Sigr vas of orðinn.[4]

[1] Denne rettelse er aldeles nødvendig Jfr. også E. Ó. Brím i Arkiv XI, 26—27. Mulig har dog digteren sagt þjóðar i nom. plur., da ordet er oprl. en ō-st.; senere forstodes denne form kun som gen., hvorefter adj. rettedes. [2] Dolgeisa = rógeisa i foregående vers. Kampens dis = 'valkyrjen'; dens gjóðar (gjóðr = falco haliætus) = ravne. [3] Sverð bör mulig være sverðs; 'sværdets land' = skjold; dets Freyr = kriger. [4] De her fremhævede ord er optagne fra Fms. (Flat.). Hkr.-hdskrr.s læsemåder giver ingen mening. Foldar Freyr alene er ingen kenning, og et adj. hlynninn er ellers ukendt, skönt et sådant ikke er umuligt, til vb. hlynna, der også er kendt i nutidssproget (hlynna að = drage omsorg for, pleje, støtte), sikkert dannet af hlunnr 'skibs-støtte'; men hlynninn á er vistnok sprogstridigt. Naturligvis kan det være vanskeligt at forklare en sådan forvanskning som den, der her foreligger. En mulighed er følgende: sverð skreves suð; dette kunde blive læst suðr (jfr. sverð forvansket til súð i Hǫfuðl. 16, hvor der også står sverðfreyr); dette suðr kunde så ombyttes med sunnr, der var ligeså almindeligt som hint, men sunnr 'i syden' passer slet ikke om begivenheder på de vestlige øer og lande; i tilslutning hertil blev så det sidste ord lavet og indsat for rimstavelsens skyld (i hdskrr. står der vel

at mærke hlunn- eller hlinn-). — Orðinn = 'sket, gået i opfyldelse, fuldbyrdet'.

Mændenes ren drev irske skarer (på flugt) til moro for kampens fugle; en talrig krigerskare tog flugten; krigeren rødfarvede sværdsæggene i mændenes (de flygtendes) blod og fældede dem. Sejren var vunden.

V. 71 (s. 176). Guthormr sindri (Hákonardrápa). Også i Fms. I, 27, Flat. I, 52.

Konungr trað bekkjar blárǫst[1] ára bifrauknum:[2] mætr mildingr hlóð Jótum í mistar vífs drífu;[3] Jalfaðs svangœðir[4] rak síðan flótta; hrókr hrafnvíns hylja[5] sótti at mun[6] sinum »giljaðar«.[7]

[1] bekkr = 'bæk, elv, vand', dets 'blå strøm' = havets strömme, det strömmende hav; i øvrigt opføres bekkr blandt sævarheiti SnE. I, 575. Jfr. K. Gíslason: Efterl. skr. I, 48. I Lex. poet. opfattes bekkr her derimod som 'skib', men næppe rigtig. [2] 'Årernes bævende, rystende trækdyr (om raukn se v. 1), okser (heste)' = skibene. [3] mistar víf = 'kampens kvinde' = valkyrje, dens drífa 'byge' = kamp. [4] 'Jalfaðs (= Odins) svane' = örnen, dens gœðir 'mætter' = kriger. [5] hrafnvíns hylr = blóðs hylr = 'blodströmme'; hylr egl. en flod-fordybning, hvor strömmen går rundt, eller hvor der er forholdsvis stille; blodströmmens 'råge' = ravnen. [6] munr 'lyst, attrå, det attråede', her blodet som føde. [7] Dette ord er uforståeligt, men det kan næppe have nogen afgörende indflydelse på fortolkningen. Ikke engang dets første vokal er sikker. Det kunde være gen. af et giljuðr (til vb. gilja) 'en, der lokker'; giljaðarmunr(??) = 'lokkende attrå'(?). Med gilja þar (af gil ntr.) kommer man ingen vegne. I øvrigt henvises til Krit. stud. 81—84.

Kongen betrådte havets blå vej med årenes rystende trækdyr; den udmærkede kriger nedlagde Jyderne i kampen; krigeren forfulgte derpå de flygtende, men ravnen søgte hen til den (lokkende) attråede føde.

V. 72 (s. 177). Guthormr sindri (Hákonardr.). Også i Fms. I, 27—28, Flat. I, 52.

Almdrósar eisu élrunnr[1] fór tveimr einum tinglsmǫrum[2] sunnan á grœna trjónu selmeina,[3] þás vandar valsendir,[4] víðfrægr síðan at þat, hrauð allreiðr allar[5] ellifu skeiðar Dana.

[1] Almdrós 'bue-kvinde' = valkyrje; hendes eisa 'ild' = sværd; dets él 'byge' = kamp; dens runnr = kriger. [2] tingl se v. 51; dets marr 'hest' = skib. [3] Selmeina antager man er en substitution for Selundar; idet skjalden skulde have opfattet -und som 'sår' (= mein. 'mén'); i så henseende må der lægges mærke til, at meina er plur., hvad der kan være bevirket af, at sing.-formen (-meins) ikke passede. Trjóna 'tryne, snabel'. jfr. v. 21. skulde så her være brugt om et fremstående næs på Sælland og man kommer da til at tænke på et parti som det ved Helsingør. Da der nu står fór á, må derved betegnes en landgang, som den, der omtales i kap. 8 beg., straks efter verset. [4] vandar valsendir = valvandar sendir; valvǫndr 'vånd. kæp, der lader en falde', spydskaft, spyd; dets 'udsender' = kriger. [5] 'Helt og holdent'. hvert enkelt tilfulde.

Krigeren begav sig på 2 skibe alene hen til (og op på) Sællands grönne næs (på vejen) sydfra, da spydsenderen, som efter det siden blev vidt berömt, havde med vildt mod fuldstændig ryddet Danskernes 11 krigsskibe.

V. 73 (s. 177). Guthormr sindri (Hákonardr.). Også i Fms. I, 28, Flat. I, 53.

Sóknheggr[1] náði þá siðan leggja und sik Selund ok Skáneyjarsíðu, víð frelsi[2] Vinða vals.[3]

[1] 'Kampens hæg (træ)' = krigeren. [2] Her 'tilflugtssteder'; se K. Gíslason: Aarbb. 1866, s. 244—48. [3] Af val ntr. 'udvalg'.

Krigeren opnåde da siden at underkaste sig Sælland og Skånes kyst, disse vidtudstrakte tilflugtssteder for Vendernes udvalgte mandskab.

V. 74 (s. 178). Guthormr sindri (Hákonardr.). Også i Fms., Flat. l. c.

Skyldir skautjalfaðar[1] vann Gauta skattgilda; gjǫflastr gollskýflir[2] vann[3] geirveðr[4] i þeiri fǫr.

[1] Skaut 'skød' på et sejl; dets jǫlfuðr 'björn' = skib; skyldir = 'den, der forpligter, pålægger pligt, befaler', her om Hakon som skibets styrer, der lader det lystre sig. [2] goll-skýflir 'guldforøder', jfr. udtryk som féskýflt; af skýfla, -ða, oldsv. skyfla (skø-), oldda. skyfle; se i øvrigt Lex. poet. [3] Vistnok = háði. [4] 'Spydstorm' = kamp, og vistnok flertal.

Skibets styrer gjorde Gøterne sig skatskyldige; den overmåde gavmilde guldforøder havde kampe på det tog.

V. 75 (s. 179). Guthormr sindri (Hákonardr.). Også i Fms. I, 29, Flat. I, 53.

Ok sóknhattar svellrjóðr[1] setti[2] hraustan geðbœti[3] austr[4] at[2] því fljóði Ónars,[5] eiki grónu, þann es, íðvandr salbrigðandi Sveigðis,[6] of kom áðr liði svan-vangs skíðum[7] þangat frá Írum.

[1] Sóknhǫttr 'kampens hat' = hjælm; dens svell 'is' = sværd; sværdets rødfarver = kriger. [2] Setja at (landi) 'göre en til hersker over'; jfr. det intr. udtryk sitja at 'herske over i ro og mag'. [3] 'Den, der bedrer sit sind', betyder kun 'en person, der besidder et godt, trofast, pålideligt sind'; der forudsættes ikke en tidligere mangel på et sådant sind. Svb. Egilsson tror, at der hentydes til navnet Tryggvi, hvad der er meget muligt. Jfr. K. Gíslason: Udvalg s. 64. [4] Nemlig 'i Viken'. [5] Jorden var en datter af Nat og Ánarr el. Ónarr; fljóð bet., ligesom mær, her altså 'datter'. [6] Her væntede man akk., hørende til þann, men i st. for sætter digteren nom., hvis da ikke -brigðandi er forvansket af -anda. Sveigðir er enten et navn på Odin eller en søkonge (jfr. dog K. Gíslason: Udvalg s. 64), hvis salr 'hus, tag' = skjold; dets brigðandi 'spalter' = kriger; brigða bet. 'at kuldkaste, f. ex. en overenskomst' (= ripta) og altså 'tilintetgöre, göre ubrugeligt'; íðvandr 'omhyggelig i sin færd'. [7] 'Svanevængets' = søens 'skier' = skibene; her dat. instr.

Og krigeren (kong Hakon) gjorde den tapre, brave mand til hersker i østen over den datter af Ónar, bevokset med ege, den retskafne kriger, som för var kommen med sit mandskab på skibene fra Irerne (Irland).

V. 76 (s. 180—81). Glúmr Geirason (Gráfeldardr.). Også i Fms. I, 30, Flat. I, 54.

Allvaldr, sás gaf mǫrgum skǫldum gunnhǫrga,[1] fórsk[2] undir slǫg[3] austrlǫndum, hann fekk gagn at gunni; sverðleiks reginn[4] lét slíðrtungur[5] syngva; gramr sendi snarpar ferðir gollvarpaða[6] at grundu.

[1] hǫrgr bet. her og i kenninger overhovedet 'hus, tag'; 'kampens (beskyttende) hus, tag' = skjold. Jfr. v. 22. [2] fór sér omtr. 'vovede sig'. [3] slǫg 'våben' i almlh.; jfr. SnE. I. 571. [4] 'Han, som sætter sværdlegen i gang' = krigeren. Jfr. K. Gíslason: Aarbb. 1866, s. 190—94 (også m. h. t. det øvrige). [5] 'Skedens tunger' = klingerne. [6] 'Guld-uddelere'; gen. plur. af -vǫrpuðr (til vb. varpa).

Kongen, som gav mange skjalde skjolde, vovede sig ud i våbendysten i de østlige lande; han vandt sejr i kampen. Krigeren lod skedetungerne synge; kongen førte dygtige skarer af mænd til landet (det fjendtlig angrebne land i Østerleden).

V. 77 (s. 187—88). Kormákr (Sigurðardr.).

Hafit maðr ask[1] né eskis fats afspring[2] með sér þingat at fœra fésæranda[3]. *Goð véltu Þjaza.*[4] Hver kind myni of bægjask við vés vægi-valdi;[5] því fagnar fens-fúr-Rǫgnir.[6] *Gramr*[7] *vá til menja.*[4]

[1] Betyder her 'madkar'. [2] eskis fat 'et af asketræ lavet fat, her nærmest en drik-(øl-)beholder', hvis afspringr 'hvad der har sit udspring fra' = drik, øl. [3] 'Den gavmilde mand', passer til sammenhængen. [4] To 'gamle minder', der udgör etslags omkvæd (jfr. SnE. I, 618), men synes ikke at stå i nogen organisk forbindelse med det øvrige, dog kan den sidste sætning være møntet på jarlen. [5] 'Helligdommens, templets (skånende =) beskyttende magthaver', tempel-forstanderen og hövdingen Sigurd jarl. [6] 'Sø-flammens, guldets, Odin' = Sigurd. [7] Det er ikke ganske sikkert, om der hermed menes Sigurd fafnisbanes sværd, eller om ordet er et egennavn (Gramr Halfdans sön).

Man behøver ikke at medbringe mad eller drikke derhen til den gavmilde mands hjem — guderne over-

listede Tjatse —. Hvilken person skulde vel kunne stille sig op imod ham, som beskytter helligdommen (og til gengæld beskyttes af guderne). Det er hövdingen glad ved (ɔ: ved sin magt og yndest hos guder og mennesker). — Gram tilkæmpede sig skatten.

V. 78 (s. 197). Guthormr sindri (Hákonardr.). Også i Fms. I, 38—39, Flat. I, 58.

Gildir handar vafs[1] lét vígnest[2] bresta saman of hǫfðum vegnum valþagnar hlymmildingum;[3] Njǫrðr[4] nadds hámána raddar[5] gekk þar af Nirði[4] valbrands sunda víðra landa[6] vápnunduðum.

[1] Handar vaf 'hvad, der går omkring armen' (vaf, jfr. vefja um) = ring; gildir 'den, der bevirker gyldighed', gör at noget får sit fulde værd; her om den gavmilde fyrste, der ved at bortgive en ring gör denne værdifuld (for den nye ejer). [2] 'Sværd'; nest = nisti 'torn'. [3] Valþǫgn 'valens gudinde' en valkyrje. dens hlymr 'bragen' = kamp; mildingr 'den, der gærne yder noget, lader noget finde sted', en, der gærne kæmper. [4] Man lægge mærke til parallelismen i kenningerne. [5] Naddr = 'skudvåben', spyd eller (og) pile; dets hárǫdd 'höje sang' = kampen. hvis máni = skjold, hvis Njǫrðr 'kriger' ɔ: Guthormr Eriksson. [6] Valsunda 'blodstrømmenes' brandr ('ild') = sværd; dets land 'skjold', dets Njǫrðr 'kriger'. Om disse omskrivninger se i øvrigt Krit. stud. 86—90, K. Gíslason: Udvalg s. 65—66.

Ringens værd-øger lod spyd (og pile) støde bragende mod hinanden over hovederne på de dræbte krigere. Krigeren (kong Hakon) gik der bort fra (efterlod der) krigeren (Guthorm) som våben-bidt.

V. 79 (s. 197—98). Guthormr sindri (Hákonardr.). Også i Fms. I, 39.

Ǫld[1] barma almdrógar ægis[2] varð opt sinn — *ek minnumk þess — vita[3] ríkis fyr bensíks Baldri;[4]

*) Parentesen bör flyttes til foran ek.

bǫðsœkir brikar[5] helt snekkjum sinum á haf, ok brœðr, allar kindir Eireks, flœðu undan.

[1] Her 'afkom' (af ala). [2] Almdróg 'buestrængen'; dens œgir 'skræk' = kraftig bueskytte, krigeren, Hakon (ifg. B. M. Ólsen Guthormr, hvorefter ǫld barma er = 'brødreskare'). Buestrængen tænkes som noget levende, der ved at spændes kraftig føler frygt. [3] vita = kenna 'føle'. [4] bensíkr 'sår-fisk' = sværd, dets Baldr her Hakon. [5] bǫðbríkar sœkir 'kampbrættets' (= skjoldets) erobrer' = krigeren, Hakon.

Krigerens broders (Eriks) sönner måtte ofte — jeg mindes det — få magten (overmagten) at føle fra krigerens (Hakons) side. Krigeren styrede sine krigsskibe ud på havet, og brødrene, alle Eriks sönner, flygtede for ham.

Anm. Ang. tolkningen se mine Krit. stud. — hvor der dog ved et öjebliks fejlsyn er indløbet en fejltagelse — og B. M. Ólsen i Aarbb. 1886 s. 190—95. Brœðr kan i en så gammel tid, som der her er tale om, kun være enten dat. sing. eller nom.-akk. plur. Først langt senere trænger denne form sig ind i andre kasus. Rettelsen sinum (f. síns) er derfor aldeles nødvendig.

V. 80 (s. 206). Guthormr sindri (Hákonardr.). Også i Fms. I, 40, Flat. I, 59.

Herr fór hræddr fyr hjǫrva raddar malma þverri;[1] rógeisu ræsir[2] gekk ráðsterkr framar merkjum; gramr gerra hlifa sér í geirvífa snerru,[3] hinn jǫfra, 's gat yfrinn byr mána óskkvánar.[4]

[1] 'Sværdenes stemme, sang' = kamp; dens malmar 'metal-redskaber' = skudvåben, hvis 'ødelægger', krigeren, Hakon. K. Gíslason vil (Udvalg s. 66) læse mána f. malma, hvad jeg ikke tror er nødvendigt; uagtet malmr ellers findes alene om 'skudvåben', kan Guthorm vistnok have brugt ordet som led i en kenning, ligesom han jo bruger snerra, der ellers alene bruges om kamp, som led i en omskrivning. [2] 'Kamp-flammens' = sværdets 'bevæger' = krigeren; ræsir 'den, der sætter i bevægelse fremad' (af ræsa af rás). [3] geir-víf 'spyd-kvinde' = valkyrje; hendes 'strid' = kamp.

[4] Máni som person tænkes her åbenbart som et jættevæsen, sön af Mundilfari, der, skönt ingen steds udtrykkelig fremhævet, kun kan have været en jætte. Jættens 'ønske-kvinde' (ombejlede kvinde) = jættekvinde, hvis byrr 'bör, vind, storm' er = sind, tanke, mod. Grunden til en sådan omskrivning er ukendt.

Hæren flygtede ræd for krigeren: han trængte handlekraftig frem foran fanerne; kongen skåner sig ikke i kampen, hin konge, som fik et overmål af mod.

Anm. Om versets tolkning kan henvises til B. M. Ólsen, Aarbb. 1886 s. 195—203, hvis afvigende opfattelse jeg dog ikke kan tiltræde. Han havde allerede i D. 3—4. grt. afhdl. s. 172—73 søgt at påvise et ntr. ól, der skulde betyde 'fordærvelse' eller lign.; det er dette ord, som B. M. Ólsen nu også tror at der foreligger i J's ols-kvan; Mána ól = Mánagarmr (der slugte månen, en ulve-jætte). Men her er så at sige alt usikkert; ól i D. 3—4. grt. afhdl. findes i et sådant vers og i en sådan sammanhæng, at man intet kan bygge derpå; navnlig fremgår den antagne betydning slet ikke med nogen klarhed deraf. Dernæst er det ikke tillidvækkende, at ols her findes kun i Jsk. Angående dette ól henvises i øvrigt til III, 162.

V. 81 (s. 207—8). Eyvindr. Også i Fsk. 27—28. Fms. I, 48.

Fyrr rauð flugvarr konungr Fenris varra sparra[1] í blóði Gamla; — móðr svall malmhriðar meiðum[2] —. þás óstirfinn[3] of rak alla arfa Eiríks á sæ; nú tregr fall grams[4] geira gætigauta.[5]

[1] = gómsparri Fenris (Sn. E.) 'det sværd, der stod i Fenris gab på tværs og »spærrede« kæberne fra hinanden' = sværd. [2] 'Malmbygens træer' = krigere; men digteren tænker særlig på Hakon selv. [3] óstirfinn bet. vistnok 'glad og venlig' mod sine mænd; stirfinn = 'stiv, gnavent umedgörlig'. Jfr. beskrivelsen af Hakon under Stordslaget. Jfr. K. Gíslason: Udvalg s. 69. [4] Kong Hakon. [5] 'Spydenes vogtende Odin'er' = krigerne, mændene.

För rødfarvede den flugtsky konge sværdet i Gamles blod — krigsmodet svulmede hos krigerne —, da den

venlige (konge) drev alle Eriks sönner ud på havet. Nu volder kongens fald krigerne sorg.

V. 82 (s. 209). Eyvindr. Også i Fsk. 21, Fms. I, 41, Flat. I, 59.

Hefnendr ens hvassa[1] Blóðøxar téa[2] beiða fetilstinga brakþings;[3] oss gerask hnept setuefni.[4] Heldr vant es segja drótni hersǫgu, en ek vilda veg þinn konungr; fám fljótt til fornra vápna.

[1] Mask., fordi digteren tænker på hele navnet. [2] = tjá brugt omskrivende. [3] fetilstingr; fetill 'det bånd, som [skjoldet eller] sværdskeden hang i'; 'den til dette bånd hørende stingr, egl. redskab til at stikke med'. sværdet (jfr. leggja sverði); 'sværdets bragende ting' = kampen. [4] setu-efni = 'stof ɔ: lejlighed (det faktiske grundlag) til at forholde sig rolig'. — Den første og den sidste sætning hører nöje sammen, idet den første er sagligt fortællende, den sidste — på grund af hins indhold — ivrig opmuntrende, der ligesom fjærner enhver tvivl om sandheden.

Den hvasse Blodøkses hævnere [dette angiver hensigten med deres komme] kræver (udæsker til) sværdenes bragende ting (men ikke et venskabsmøde). Knap bliver for os lejligheden til at være uvirksomme. Meget farligt er det at mælde herskeren, at der er ufred, men jeg vil kun din hæder konge. Lad os hurtig gribe de gamle (prøvede) våben.

Anm. Uagtet l. 7 er rimfri, er der ingen grund til ændring; se Arkiv VII, 309—33.

V. 83 (s. 210). Eyvindr (Hákonarmál). Også i Fsk. 21, Fms. I, 42, Flat. I, 59, jfr. Ldn. 54.

Njǫrðr naddregns,[1] samira hvǫtum þegni fœra enn norðarr[2] borðmœrar skæ[3] — vér getum at bǫlva bili —, nú 's þats Haraldr rekr breiðan[4] flota sunnan á Rakna rymleið;[5] vér grípum gunnborð[6] i greipar.

[1] 'Spydregnens (kampens) Njord', Hakon d. gode; om naddr s. v. 78. [2] Tyder på — hvad prosaen intet ved om —.

at Hakon og hans mænd er komne til Frædø fra sydligere egne. [3] borð-mœrr 'plankens — skibets — land' = søen, dens skær 'hest' = skib. Skær måske egl. 'den, der løfter benene höjt op', jfr. navnet Háfeti; skæva (got. *skevjan) 'at gå stærkt', 'fare frem'. [4] breiðr 'den, der på grund af sin talrighed indtager et stort rum'. [5] 'Raknes brusende vej' = søen. [6] 'Kampens bræt', fjæl = skjoldet; her plur.

Kriger, det sömmer sig ikke for en rask svend at føre skibet endnu længere nordpå — vi (dine mænd) forbander enhver nølen (med at kæmpe), (da det netop) er nu, at Harald kommer med sin brede flåde sydfra over havet — vi tager (allerede) vore skjolde i hånden.

Anm. Ang. Ldn.s tekst se K. Gíslason: Udvalg s. 68—69.

V. 84 (s. 212). Eyvindr (Hákonarmál). Også i Fsk. 22.

De fandt Björns[1] broder iføre sig brynjen, kongen med de mange fortrin, stående under banneret; spydene[2] sænkede sig, spydet[3] rystede, da var kampen begyndt.[4]

[1] Björn er Björn farmand el. købmand, en af Haralds-sönnerne. [2] dolgrǫ 'kampens stang = spyd. [3] darraðr, betydningen uvis; sættes det i forbindelse med darr 'spyd', en afledning deraf, måtte det også betyde 'spyd'. Indholdet af de to sætninger måtte da blive: 'spydene rettedes frem truende (så at de indtog en ludende stilling, drúpðu er underligt i denne sammenhæng), og rystedes af den bevægelse, de allerede var satte i'. Utænkeligt var det ikke, at ordet betød sværd. [4] hafið, ældre og rigtigere er hafin (Fsk.s ene hdskr.).

V. 85 (s. 212). Eyvindr (Hákonarmál). Også i Fsk. l. c.

Han havde opfordret[1] Håløgerne så vel som[2] Holmrygerne,[3] jarlernes enebane,[4] han begav sig til kamp. Ødanernes[5] gavmilde[6] skræk[6] fik Nordmændenes trofaste følge; han stod med metal-hjælmen[7] på.

[1] helt vistnok plusqu.perf. [2] sems; dette ord, = sem es (hvor es dog er blevet betydningsløst), findes også i Cod. reg. (Eddadigt.) 87_{12}. [3] Se v. 56. [4] 'Han som alene, uden

fremmed hjælp, magter'. [5] Hentyder til Hakons krigstog i kap. 7–8. [6] Digteren sammenstiller Hakons to mest fremragende egenskaber, hans gavmildhed — og deraf følgende yndest — og tapperhed — og deraf følgende beundring. [7] ár- i árhjalmr anses for at være = eir egl. 'kobber', her glinsende metal (guld).

V. 86 (s. 212). Eyvindr (Hákonarmál). Også i Fsk. 23, SnE. I, 518, l. 5–8.

Hirdskarens herre smed hærklæderne af sig, kastede brynjen på marken, för han bygyndte kampen. Han spøgte med mændene,[1] *den muntre konge skulde jo værge sit land — han stod med guldhjælmen på.*

[1] ljóðmegir 'folkets sönner', mændene. I dette prægtige halvvers er det ene ord bedre end det andet; det hele giver et så anskueligt og smilende billede af Hakon, som ikke kan overgås.

V. 87 (s. 213). Þórðr Sjáreksson. Også i Fsk. 25, Fms. I, 44, Flat. I, 60.

Þars bǫðharðir landa bands jódraugar[1] bǫrðusk, gekk herr lystr til hjǫrva hnits[2] á Fitjum í Storð, ok nausta blakks hlémána gífrs drífu gimslengvir[3] þorði ganga et næsta gram Norðmanna.

[1] 'Landenes (jordens) bånd' = havet, dets 'hest' = skib; dettes draugar = søkrigerne; draugr egl. 'træstamme'. [2] hnit = 'sammenstød'; det hele 'kamp'. [3] Dette er vistnok den længste kenning, der kendes, men den er udmærket sat sammen. Nausta (skibskurenes) blakkr (hest) = skibet, dets hlémáni 'læ-måne', 'beskyttende måne' = skjoldet (der anbragtes øverst på skibskanten, hvorved der skaffedes læ); skjoldets gífr (jfr. Mána-garmr) 'trold' = økse, dens drífa kamp, dens gim 'ild' = sværd, hvis 'svinger' (slengvir behøver ikke at være = 'den, der kaster bort') = krigeren, Toralf. »Tales poetarum veterum metaphoræ, quamvis justo longius repetitæ, . . habent tamen, quo delectent, eo quod res varias, ad rem militarem pertinentes, uno momento sensibus subjiciant« siger Svb. Egilsson træffende (Scr. hist. Isl. I, 52).

I øvrigt opfatter Svb. Eg. hlémáni som »luna lateris a vento aversi«; jfr. hlé 2 Fritzner og hléborð (Lex. poet.), men man væntede ikke den ene skibsside — og mindst læ-siden — her fremhævet.

Hvor de kamp-hårde krigere kæmpede, gik hæren med lyst til kamp på Fitje på Stord, og krigeren (Toralf) havde mod til at gå ved siden af Nordmændenes (egen) konge.

V. 88 (s. 214). Eyvindr (Hákonarmál). Også i Fsk. 23.

Således bed da sværdet [ud fra =] i kongens hånd gennem Odins klæder (rustningen), som om det var vand, det blev stukket i; broddene bragede, skjoldene kløvedes, de gjaldende sværd[1] rungede i mændenes hjærneskaller.

[1] glym-hringr, hringr = sværd (SnE. I, 566).

V. 89 (s. 214). Eyvindr (Hákonarmál). Også i Fsk. l. c.

Skjolde så vel som[1] hoveder trådtes under hjalternes hårde fødder[2], der tilhørte ring-guden[3] og Nordmændene; der blev kamp på øen, kongerne rødfarvede de skinnende skjoldrækker i mændenes blod.

[1] I orig. antager jeg her et asyndeton (tǫrgur, hausar), da Norðmanna næppe lader sig forklare anderledes end som parallelt med bauga Týs; også stillingen af ok gör dette sandsynligt. [2] = Sværdene eller egl. 'klingerne' (det, der er nedenfor hjaltet). [3] ɔ: kong Hakon.

V. 90 (s. 215). Eyvindr. Også i Fsk. 24.

Valgrindar Gefnar veðrheyjandi,[1] hollr gumnum né golli, baðat Skreyju vinda stefnu sinni — »ef sigminnigr[2] vilt finna svinnan[4] Njóts svipkenni,[3] halt fram þannig at nýtum[4] Norðmanna gram«.

[1] Valgrindar gefnar = val-gefnar grindar. 'valens Asynje' = valkyrje; hendes grind (jfr. hurð i skjoldkenninger) = skjold, dets veðr = kamp. [2] 'Kamp-huskende, ænsende'.

[3] Njótr = Odin. Rettelsen Njóts se Lex. poet.; svipr 'bevægelse'; 'Odins tummel' = kamp, hvis 'prøver' = kongen. [4] er naturligvis Eyvinds og ikke Hakons ord.

Kamp-holderen, huld imod mændene men ej mod guldet (gavmild), bad Skreyja om ikke at forandre sin retning — »hvis du vil ænse kampen og træffe den kloge kriger, da styr denne vej frem mod Nordmændenes dygtige konge«.

V. 91 (s. 215—16). Eyvindr. Også i Fsk. 24, Fms. I, 45, Flat. I, 61.

Ek veit, at enn bitri benvǫndr[1] beit ór bǫ́ðum hǫndum konungs meðaldyggvan[2] bulka skíðs byggving;[3] grǫnduðr Dana[4] klauf ófælinn gollhjǫltuðum brandi skarar hauga[5] Ála galtar éldraugs.[6]

[1] 'Sårvånd' = sværd(et Kvernbítr). [2] meðal 'middel-, middelmådig', ofte for at betegne, at den pågældende egenskab er tilstede i et lavmål. [3] bulki = 'den fastsurrede last', dens 'ski' = skib; byggvingr = 'beboer'; hermed betegnes en mand, som til stadighed er på søen, altså nærmest en viking; ifølge Snorre og den sædvanlige opfattelse skulde der hermed menes Eyvind skreyja. Imidlertid forekommer den nævnte betegnelse mig at være en umiskendelig hentydning til Alfr med tilnavnet askmaðr, 'skib-manden' (askr 'et nordisk krigsskib') = vikingen. Hvis dette er rigtigt, må det bero på en forvanskning af traditionen, at Toralf dræbte Alf. Det lader heller ikke til, at Tord har omtalt drabet i sit digt om ham. Heller ikke omtales det i Fsk. [4] Se v. 85. [5] 'Hovedhårets höje' = hovedet. [6] = Ála él-galtar; Ála (krigerens) él- = kamp; dette er synonymt med hildi- (st. i hildr); hildi-gǫltr var navnet på sagnets berömte hjælm (også Hildisvín; tilhørende kong Adils); hjælmens 'træ' = kriger. Hjælmens navn stammede sikkert fra dens form.

Jeg ved, at det hvasse sværd, svunget af bægge kongens hænder, bed den lidet brave viking; Danernes skader, der aldrig blev sky, kløvede med sit guldhjaltede sværd krigerens hoved.

V. 92 (s. 217). Þórðr Sjáreksson (Þórálfsdr.). Også i Fsk. 25, Fms. I, 46, Flat. I, 61.

Varga myrðir[1] varði vítt ǫndurt folk,[2] svá skal frið slíta; vildu[3] þann jǫfur eldask[4] at[4] lǫndum. Starf hófsk upp, þás arfi Gunnhildar[5] kom sunnan, en gramr, golls ótta valdr,[6] vas fallinn[7] á flótta.

[1] Hvis denne kenning er rigtig, kan den kun betyde 'fredløse mænds henretter eller undertrykker' ɔ: konge; jfr. v. 43. [2] Det er heller ikke klart, hvad der hermed menes; 'folket, ɔ: hæren, vendt imod fjenderne'(?), som Hakon skulde have værget, idet han stillede sig i spidsen for hæren og kæmpede blandt de forreste. [3] vildu bör der vistnok læses med K, F. — Halvversets her givne tekst er ikke tilfredsstillende. For varga har Jl og de andre recensioner undt. Fsk. viga, men dette bör dog vistnok forkastes. Derimod er det værd at lægge mærke til, at K har myrði akk. Og dette tror jeg nu er det rigtige, således at folk bliver subjektet. Så bliver der også en meget god logisk sammenhæng i det hele: altså: Ǫndurt folk varði varga myrði vítt — svá skal frið slíta — vildu osv. [4] 'Blive gammel som herskende over'. [5] Den Gunnhilds sön, der her menes, synes at være kong Gamle = gramr 'der faldt på flugten' i Rastarkalv-slaget. [6] Denne apposition er ikke naturlig og jeg er nu tilböjelig til at antage K.s læsemåde valdi, opfattet som dativ, således at golls ótta valdi henføres til Starf hófsk upp; 'han, som volder guldet skræk', kong Hakon (jfr. né hollr golli v. 90). Mærkeligt er det, at Fsk. har vanr f. valdi (-r) ligesom Jsk. og Frís.; det er derfor muligt, at ordene er stærkt forvanskede. [7] Omtr. = lá fallinn. — Ifølge det udviklede bliver oversættelsen da følgende:

Hæren, stillende sig imod fjenden, værgede de dömte forbryderes banemand vidt og bredt (med en stor hær, der indtager en stor plads) — og i så tilfælde [når man vil værge sin konge] bör man bryde freden [lade det komme til kamp] —, de (folk) vilde nemlig, at den konge skulde herske længe i landet. Arbejdet (forsvarskampen) begyndte for den gavmilde, da Gunnhilds sön

kom sydfra (fra Danmark) og kongen (Gunnhilds sön) faldt på flugten.

V. 93 (s. 217). Þórðr Sjáreksson (Þórálfsdr.). Også i Fsk. 25, Fms. I, 46.

Þrot[1] vas sýnt, þás búendr settusk sárir við sinn stinnan róðrs þrǫm;[2] ófár mannr ok annarr lét þar ǫnd. Afreks veit, þats allríkr gǫndlar Njǫrðr,[3] sás[4] gerði hugins drekku,[5] gekk næst jǫfri í slíkum styr.

[1] 'Mangel på kræfter, udmattelse' (Svb. Eg.) [2] 'Roningskant', skibets med årer forsynede side. [3] 'Kampens Njord', Toralv. [4] þeim er har B-hdskr. af Fsk.; det hører da til jǫfri og er mulig rigtigere. [5] 'Ravnens drik', 'at göre ravnens drik' = at kæmpe og udgyde blod.

Udmattelsen var åbenbar, da bønderne satte sig sårede ved deres stive åretoller; en og anden i et ikke ringe antal lod deres liv. Det vidner om overlegen dygtighed, at den mægtige kriger, som foranstaltede drikkelag for ravnen, kæmpede ved siden af kongen i en sådan kamp.

V. 94 (s. 219). Eyvindr (Hákonarmál). Også i Fsk. 22, SnE. I, 234.

Gøtetyr (Odin) sendte Göndul og Skögul for at vælge blandt konger, hvem af Yngves slægt (de norske Ynglinger) skulde drage til Odin og blive i Valhal.

[Hákonarmál].

V. 2—6 = v. 84—86, 88—89.

V. 7. (Også i Fsk. 24). *Sårflammerne (sværdene) brændte i de blodige runder; langbarderne (sværdene) böjede sig ind til mændenes liv; sårhavet (blodet) bruste på sværdenes næs (skjoldet); pilenes flod faldt (strömmede overvældende) på Stords strand.*

V. 8. *Sköguls storme (kampen på bægge sider) blandedes med hinanden under ringens røde himmel*

(skjoldet) og spillede omkring ringskyerne (skjoldene). Od-bølgerne bruste i Odins storm; mangen en mand faldt for sværdströmmen.

Den første halvdel er ikke ganske sikker, og teksten er mulig forvansket; roðnar er i hvert fald urigtigt.

V. 9. *Kongerne sad da med dragne sværd, med skårede skjolde og skudte brynjer; den hær var ikke glad i hu og skulde træde vej til Valhal.*

V. 10. *Göndul sagde, og støttede sig til spydskaftet: »nu vokser gudernes skare, siden de rådende har indbudt Hakon til sig med en stor hær«.*

V. 11. *Kongen hørte, hvad de herlige valkyrjer på hesteryggen sagde; de tede sig forstandig og sad med hjælme og med skjolde foran sig.*

V. 12. *»Hvorfor afgör du kampen således, Spyd-Skögul?« sagde Hakon, »jeg havde dog fortjænt sejr af guderne«. »Vi volder det« — sagde Skögul — »at du beholdt slagmarken, og at dine fjender flygtede«.*

V. 13. *»Lad os ride« — sagde den mægtige Skögul — »til gudernes grönne hjem, for at mælde Odin, at nu vil en konge komme for at se ham selv«.*

V. 14 (også i SnE. I, 236). *»Hermod og Brage« — sagde Hroptatyr — går ud for at modtage kongen, siden der kommer en konge, der anses for en helt, hid til hallen«.*

V. 15. *Kongen sagde — han kom fra kampen, overalt blodbestænkt: »noget uvenlig synes os Odin at være; jeg er bange for hans sindelag« (at han er os fjendtligsindet).*

V. 16 (l. 4—6 også i Fsk. 27). *»Alle Einherjers fred skal du have; modtag drikkelag hos Aserne; jarlers modstander, du har her i forvejen 8 brødre« sagde Brage.*

V. 17. *»Vore rustninger«, sagde den gode konge, »vil vi selv beholde; hjælm og brynje skal man godt bevare; det er heldigt, at have sine ting på rede hånd«.*

V. 18. *Da erfaredes det, hvor godt den konge havde skånet helligdommene, da alle rådende og styrende magter bød Hakon være velkommen.*

V. 19 (også i Fsk. 26). *I en heldig stund bliver den konge født, der erhværver sig (fødes med) et sådant sind. Hans tider vil altid berömmes for det gode.*

V. 20 (også i Fsk. l. c.). *'Fenrisulven vil ubunden gå løs på menneskenes hjem, för en lige så god konge kommer og fylder den tomme plads.*

V. 21 (også i Fsk. l. c.). *Fæ dør, frænder dør, land og folk forgår — siden Hakon drog til de hedenske guder, bliver mange folk plagede.*

V. 95 (s. 224). Glúmr Geirason. Også i Fsk. 27, Fms. I, 48.

Vel hefr Haraldr hefnt Gamla, en of vant[1] framligt, folkrakkr fylkir, — hjǫrs berdraugar[2] hafna fjǫrvi[3] —, es dolgbrands dǫkkvalir[4] drekka dreyra Hǫ́konar; roðin frák[5] reyr rauðra benja[6] fyr ver handan.[5]

[1] Denne form (2. pers.), der også findes i A-hdskr. af Fsk., er sikkert den rigtige. Glúmr har altså været hos kongen, da han digtede verset; der er intet påfaldende i, her at finde tiltaleformen ved siden af Haraldr i den første sætning. [2] 'Sværdets bære-træer' = krigere; om ber- (st. i at bera) se K. Gíslason: Udvalg s. 67. [3] Om meningen (ɔ: endogså mænd som Hakon d. gode må lade deres liv) se sst. 66—67. [4] Dolgbrandr 'kamp-flamme' = sværd, sværdets dǫkk = blod; dǫkk = en vandfyldt fordybning, her: 'vand, væske'; 'den væske, sværdet sænkes i', blodet. Læser man bands (dolgband 'kamp-gud', kriger), må dǫkk- opfattes som 'mørk'. [5] Da Glúmr ifg. Ísl.drápa var tilstede i Stordslaget, er Fsk.s læsemåde sák vistnok rigtigere. Der synes ikke at kunne være sigtet til noget andet end dette slag. Da må fyr ver handan være »den del af havet. der lå imellem øen Storð og Haralds hofs daværende opholdssted« (K. Gíslason). [6] reyr benja 'sårenes rørstængler' = spydene.

Godt har Harald hævnet Gamle, men du, kampmodige konge, har udført en herlig dåd — sværdbærerne lader deres liv —, da du bevirkede, at ravnene drikker Hakons blod. Jeg så de røde sårs blodige rør rødfarves hinsides havet.

V. 96 = v. 81.

V. 97 (s. 225). Eyvindr. Også i Fsk. 28, Fms. I, 49, SnE. I, 432 (l. 1—4).

Kvǫðu þik litt láta geð falma, Hǫrða landvǫrðr, es benja hagl[1] brast á brynjum, — almar bugusk —, þás fullegg fetla svell[2] gullu ófolgin[3] endr ór[4] hendi þinni, Haraldr, til fyllar ylgjar.

[1] 'De sår frembringende hagl', pilene. [2] 'Sværd-båndets (om fetill se v. 13) is' = sværd. [3] Ikke skjult ɔ: i skeden' = brugðin 'dragne'. [4] = í. Jfr. K. Gíslason: Udvalg s. 70.

Man sagde, at du, Hördernes lands forsvarer, kun lidt (ɔ: slet ikke) lod dit mod svigte, da pilene stødte med brag mod brynjerne — buerne böjedes (spændtes) —, da de dragne, fuldskarpe sværd för gjaldede (plejede at gjalde) i din hånd, Harald, til mættelse for ulvinden.

V. 98 (s. 226). Eyvindr. Også i Fsk. 29, Fms. I, 50, SnE. I, 398 (l. 1—4), II, 108 (l. 1—2).

Bǫrum fræ Fýrisvalla[1] á hauka fjǫllum[2] of alla ævi Hǫkonar, ímunlauks Ullr;[3] nú hefr folkstríðir[4] of folginn meldr fáglýjaðra þýja Fróða[5] í holdi móður mellu dolgs.[6]

[1] 'Fyrisslettens frø, sæd' = guld. ifg. det bekendte sagn om Adils og Rolf krake. [2] 'Høgenes fjælde' = arme. Man lægge mærke til den bevidste modsætning mellem -vellir ('de besåede marker') og fjǫll. [3] ímun = kamp, hvis laukr 'løgstængel' sværd; det er klingens lighed med en løgstængel, der har fremkaldt denne og lign. kenninger; 'sværdets Ull' en mand, som vi ikke her ved, hvem var. [4] Harald gråfeld; ordet betyder 'mænds. befolkningens, modstander eller fjende', og er åbenbart en ondskabsfuld hentydning til det mellem

Harald og visse dele af befolkningen bestående forhold. [5] 'Frodes trælkvinder' = Menja og Fenja (jfr. Grottesangen), deres meldr 'mel' = guld; fáglýjaðr 'den, der har få glæder i livet', jfr. Grottes. v. 16 (miskunnlausar . . . daprt es at Fróða). [6] mellu dolgr 'jættekvindens fjende', Tor, hvis moder = Jǫrð.

Vi bar guld på armene Hakons hele levetid, o kriger; nu har folkefjenden skjult Frodes glædeberøvede trælkvinders mel i Tors moders kød (= mulden).

V. 99 (s. 226—27). Eyvindr. Også i Fsk., Fms. l. c. SnE. I, 320. 346.

Fallsól bráa vallar Fullu[1] skein of allan aldr Hǫkonar skǫldum á Ullar kjóls fjǫllum,[2] nú 's elfar alfrǫðull[3] of folginn í líki[4] móður jǫtna dolgs;[5] rǫ́ð ramrar[6] þjóðar eru rík.

[1] Hǫfuðband Fullu er 'guld'; bráa vǫllr egl. 'öjenhårs mark' = pande; 'Fullas pandes sol' = det som sol skinnende hǫfuðband, 'guldbånd'et. her 'guldring' overhovedet. Om fall-.'den, der kan falde ned el. af' se K. Gíslason Nj. II, 309—10 og ang. det hele Udvalg s. 70. [2] Ullar kjóll = 'skjold' fordi Ulls skib hed Skjǫldr; 'skjoldets fjælde' = armen(e). Digterens sammenstillinger er her som ellers ypperlige (sól . . skein . . á fjǫllum osv.). [3] 'Elvens sol' = guldet. [4] 'Legeme' = hold i foregående vers. [5] = móður mellu dolgs i foreg. vers. [6] Med 'de stærke, magtbesiddende mænd' menes Harald og hans brødre.

Fullas pandes faldende sol skinnede Hakons hele levetid på skjaldenes (mine) skjold-fjælde. Nu bliver guldet skjult i jættefjendens moders legeme. De mægtiges handlinger er uomstødelige.

V. 100 (s. 227). Eyvindr. Også i Fsk. 28, Fms. 1, 50—51.

Einn dróttinn[1] hefk áttan fyrra an þik, jǫfurr dyrr, biðkat mér ens þriðja;[2] elli bellir,[3] bragningr; vask trúr dýrum tyggja,[4] tveim skjǫldum lékk aldri; fyllik flokk þinn stillir; elli fellr á hendr mér.

[1] ɔ: Hakon d. gode. [2] Heri ligger fint antydet, at Eyvind ikke ønsker Haralds snarlige død eller fjærnelse fra herredömmet. [3] Nemlig mér. [4] ɔ: Hakon d. gode. Man lægge mærke til, at digteren bruger dýrr både om Hakon og Harald. Hele verset er præget af digterens diplomatiske ordkunst og værdige stolthed, og der mærkes en underström af vemod, dels ved tanken om Hakon d. gode, dels ved omtalen af alderdommens nærhed. Digteren udtaler, at han aldrig vil vise sig falsk mod kong Harald, men undskylder sig på den anden side energisk med alderdommen, der hindrer ham i at træde i direkte tjæneste hos Harald. På en værdigere og fyndigere måde kunde Eyvind ikke udtale sin kærlighed til den døde fyrste og samtidig sin resignerte finden-sig i tidens forhold. Verset er en lille perle. [5] 'At lege med to skjolde', ɔ: snart at slutte sig til den ene, snart til den anden.

Jeg har ejet én husbond (herre) för dig, herlige konge; jeg ønsker mig ikke en tredje; alderdommen er begyndt at trykke mig, konge; jeg var trofast mod den dyrebare konge (og gæmmer trofast hans minde), men jeg legte aldrig med to skjolde; jeg slutter mig til din skare, fyrste, men alderdommen er i færd med at nå mig.

V. 101 (s. 228). Eyvindr. Også i Fsk. 30, Fms. I, 51.

Skyldak siðan frá þvísa[1] finna þinn þursa »tøs« byr[2] góðan, skerja foldar skíðrennandi,[3] es verðum selja þér, valjarðar veljandi,[4] lyngva mens látr,[5] þats minn faðir átti lengi.

[1] Jfr. v. 72₈. [2] Her foreligger en omskrivning af 'sind, sindelag' af samme art som i v. 80, nemlig »jættens [bruds] vind. storm«; men vanskeligheden ligger i at forklare tøs (tys), Fsk.s kæs [tols er umuligt]. Fms.s bœs. Ordets form synes at være sikker; der må i ordet have været en vokal + s (rimstavelsen, forudsat, at der fra først af har været en sådan) og dets begyndelsesbogstav synes sikkert (k er opstået af t, gennem c, og bœs er umuligt); týs af týr er meningsløst. Sv. Egilsson har forklaret ordet som gen. af et »tø, n. auxilium .... adjutrix« (Lex. Poet.: tør) og han sammenligner ord som

hlý og glý. E. Ó. Brím minder om té = hjælp. Der er næppe nogen anden udvej end at holde sig til de her givne antydninger. Kun er et ord som tø eller tœ umuligt. Der kan kun være tale om et té eller tý. og da man har hlý til hlýja, glý til glýja [flý til flýja?]. er der næppe noget imod at antage et tý ntr. til týja, i samme betydning som Svb. Egilsson har antaget. [3] 'Skærenes land' = søen. hvis 'ski' = skibet; det hele en betegnelse for den søfarende Harald. [4] Også denne omskrivning volder vanskelighed. Valjorð har Svb. Egilsson forklaret som 'valplads'. men 'valpladsens vælger' er en ellers ikke forekommende betegnelse. Man væntede. at ordet skulde være en omskrivning for 'armen' ('falkens land')· men så mangler der et led i kenningen, hvorved 'armring' kunde frembringes; en sådan kenning vilde her være særdeles passende. Enten har digteren, i sin ophidsede sindsstemning, glemt dette led, eller også må et eller andet ord bero på forvanskning; fra den anden kenning kan intet tages. Det eneste ord, der kunde tænkes forvansket, er lengi. og dog gör det ikke et umiddelbart indtryk af at være det. Jeg tör ikke foreslå nogen ændring. [5] lyngva men 'lyngens ring' = slangen, dens látr egl. 'liggested', også det 'hvorpå der ligges', 'slangens leje' = guld.

Nu skulde jeg herefter altid mærke venlighed fra din side, søkriger. eftersom jeg tvinges til at udlevere til dig, ringvælger(?), den ring. som min egen fader så længe har ejet.

V. 102 (s. 229). Glúmr (Gráfeldardr.). Også i Fms. I, 52.

Ógnar-stafr tanna Hallinskíða,[1] sás sótti tíðum framm of jofra, kunni tolf íþróttir.

[1] 'Hallinskides (Heimdals) tænder' = guld (se SnE. I, 100; jfr. navnet Gullintanni); ógnar-stafr 'skrækkende stav'; 'guldets frygt'. jfr. ótti golls = en gavmild mand. Således kunde Glum kalde sin konge, tiltrods for dennes af modpartiet fremhævede gærrighed.

Den gavmilde konge, der tit og ofte udmærkede sig fremfor (andre) fyrster, forstod sig på 12 idrætter.

V. 103 (s. 235). Eyvindr (Háleygjatal). Også i Fsk.

30, Flat. I, 64, SnE. I, 232—34, 452 (l. 5—8), II, 160 (l. 5—8).

Ok jarðráðendr næmðu Sigurð, hinn's veitti svǫnum farmatýs[1] Haddingja vals hrókabjór,[2] fjǫrvi á Ǫglói.

[1] 'Odins svaner' = ravnene. [2] Haddingja val (jfr. Vinða val i v. 73) = 'Haddingernes udvalgte mandskab', krigere, hvis hrókar 'råger' = ravnene; deres 'drik' = blod. Mulig bör Hadd. vals henføres til svǫnum og farmatýs til hróka.

Og landstyrerne berøvede Sigurd, ham som havde givet Odins svaner ravnenes drik, livet på Öglo.

V. 104 (s. 236). Eyvindr (Háleygjatal). Også i Fsk., Flat. sst.

Ok ǫðlingr, í »ǫlun jarðar alnar orms«,[1] varð ófælinn of lattr lífs,[2] þars landrekar[3] sviku Týs ǿttung[4] í tryggð.

[1] De her betegnede ord er temlig uforståelige og vistnok tildels forvanskede; alnar jǫrð kunde være 'armen', hvis ormr 'slange' er den sig om armen bugtende guld-spiralring; så måtte man i í ǫlun se et subst. el. adj. (part.), der betød 'ødelægger (-ende)' el. lign. Ingen af de i betragtning kommende forklaringer (se Lex. poet.) kan være rigtig. [2] Se v. 18. [3] Af -reki = 'fyrste' = rikr, got. reiks subst. [4] Se v. 21.

Og den gavmilde(?) fyrste, blev, trods sin uforfærdethed, berøvet livet, der hvor kongerne sveg gude-ætlingen mod tro og love.

V. 105 (s. 236). Einarr (Vellekla). Også i Fms. I, 56. M. h. t. fortolkningen af Vellekla se i det hele K. Gislason: Efterladte skr. I.

Ok eiðvandr oddneytir[1] hafði úti breiðan[2] flota í Gǫndlar veðrum;[3] gramr svafði glaðr bil; ok Heðins bóga rauðmána reynir[4] hóf upp rógsegl[5] at setja etju-lund[6] jǫfra[7] kappi.

[1] 'Od-brugeren' = krigeren. Hakon jarl; når digteren kalder ham eiðvandr, er det mere idealet af en fyrste. den retskafne

digter tænker på, end just historiens Hakon jarl. [2] Se v. 83. [3] 'Gönduls storme' = kampe. [4] 'Hedins armes røde måne' = 'det røde krigsskjold', hvis reynir 'rön' (el. prøver) = Hakon. [5] 'Kampens sejl' = skjold. [6] etju-lund 'det sind, der har lyst til strid', etju jfr. at og vb. etja. [7] Harald og hans brødre. Ang. den første halvdel se min afhdl. i Aarbøger 1891 s. 156.

Og den m. h. t. eder omhyggelige kriger havde en talrig flåde ude i Gönduls storme; fyrsten fjærnede glad al nølen; og krigeren opløftede krigsskjoldet for med kraft at nedslå kongernes stridslyst.

V. 106 (s. 236—37). Einarr (Vellekla). Også i Fms. I, 56, SnE. I, 430 (l. 5—8), jfr. II, 628.

Vasat at frýja sverða sverrifjarðar svanglýjaði[1] odda vífs ofbyrjar[2] í ǫrva drífu;[3] hjǫrs brakrǫgnir[4] skók bogna hagl[5] ór hlakkar segli;[6] ofþyrmir varga[7] barg rakkliga fjǫrvi.

[1] 'Sværdenes brusende fjord' = de brusende blodströmme, hvis svanr = ravnen, dens 'glæder' = krigeren; sverri- af svarr-; vb. svarra Hák.mál v. 7. [2] odda víf skulde egenlig være en 'valkyrje', hvis ofbyrr 'voldsom storm' = kamp; frýja orrostu kunde siges = 'at bebrejde én hans — mindre dristige færd i eller lyst til — kamp', d. v. s. hans personlige færd i slaget; men mulig skjuler der sig i odda et jættenavn; 'jættekvindens storm' = mod, og det er dette ord, man snarest væntede. Man kunde tænke på iðja (af Iði, en jætte). [3] 'Pilenes byge' = kamp. [4] 'Sværdets bragen' = kamp, hvis 'Odin' = krigeren, Hakon. [5] 'Buernes hagl' = pilene. Man mærke den oprl. gen. plur.-form af bogi. [6] 'Valkyrjens sejl' = skjold; jfr. rógsegl i foregående vers. [7] 'Ulvenes stærke skåner', d. v. s. 'han som tit giver ulvene føde' = krigeren. Ang. verset se min citerede afhdl. s. 156—60.

Der var ingen grund til at göre krigeren bebrejdelser for hans optræden (el. mod) i kampen; krigeren rystede buehaglene af sit kampsejl; ulvenes livsopholder frelste modigt sit liv.

V. 107 (s. 237). Einarr (Vellekla). Også i Fms. I, 56.

Mart Ála él[1] varð af ríki, áðr randar lauks rœkilundr[2] of tœki lǫnd austr[3] at mun banda.

[1] 'Ales byge' = kamp; jfr. v. 91. [2] randar laukr 'skjoldets løg' = sværd, jfr. v. 98; sværdets 'plejende vånd, plejer' = krigeren, Hakon jarl. [3] 'i østen' ɔ: i Norge (fra et islandsk standpunkt). Jfr. min afhandl. s. 160.

Mangen en kamp blev holdt af kraft (med stor styrkeudfoldelse), för krigeren ifølge gudernes vilje fik landene i østen (Norge) i sin magt.

V. 108 (s. 237). Einarr (Vellekla). Også i Fms, I, 56.

Berk lof[1] fyr hefnd, þás hranna hrafna vǫrðr[2] vann síns fǫður;[3] hann nam at vinna hljóm togins skjóma.

[1] 'Ros, lovkvad'. [2] 'Bølge-hestenes' = skibenes 'vogter', søkrigeren Hakon jarl. [3] 'Genit. slutter sig til hefnd. Jfr. min afhdl. s. 161.

Jeg frembærer lovord for den hævn, som søkrigeren tog for sin fader; han voldte det dragne sværds klang.

V. 109 (s. 237—38). Einarr (Vellekla). Også i Fms. I, 57.

Méilregni[1] rignði[2] víða á fjǫr hersa; þrimlyndr[3] hjǫrs hríðremmir[4] of jók Þundi þegns gnótt, ok haffaxa haldviðurr[5] lét lífkǫld[6] Laufa veðr[7] vaxa at lífi hǫlða Hǫars drífu.[8]

[1] Méil-, der også findes hos Hallfrøðr, synes at betyde 'skudvåben'; om ordet se K. Gíslason, Efterl. skr. I, 110; méil-regn = kamp. [2] 'Regnede' og ligesom bortskyllede (livet). [3] Af þrim-, den forkortede st. i þrima = kamp. [4] 'Sværdets byge-forstærker' = krigeren. [5] 'Havhestens styrende Odin' = Hakon; halda skipi = 'at styre et skib'. [6] 'Så at livet fryser i hjæl'. [7] 'Løves, sværdets. storm' = kamp, her om Hakons personlige kamp. [8] 'Odins uvejr' = kampen i alml. Om den sidste halvdel jfr. min afhdl. s. 161—62.

Spydregnen regnede viden om på hersers [Gunnhildsönnernes »befalingsmænd«] liv; den kamplystne kriger

forøgede antallet af Odins mænd (Einherjerne), og skibstyreren lod Løves livkolde storm vokse mod odelsbøndernes liv i Odins vejr.

V. **110** (s. 248). Glúmr (Gráfeldardr.). Også i Fms. I, 63.

Orðrakkr[1] jǫfra þrýstir[2] rauð brand austr[3] fyr norðan brennanda[4] bý, þars sák bjarmskar kindir renna;[4] gumna sættir hlaut gótt orð í þeiri fǫr; ungum ǫðlingi fekksk geirveðr[5] á Vínu borði.

[1] Synes at hentyde til en eller anden dristig udtalelse, jfr. þróttar orð i v. 115. [2] 'Den, der trykker fyrster', så at de er ham underlegne og føler deres lidenhed overfor ham. [3] 'Øst på' ɔ: i Østerleden, i egnen ved det hvide hav. [4] Bör vistnok skrives: brinn- og rinn-. [5] 'Spydstorm' = kamp.

Den ord-djærve fyrste-overmand rødfarvede sværdet i Østerleden nord for den brændende by (i Bjarmeland), hvor jeg så Bjarmerne fly; mændenes forliger erhvervede sig ry på det tog; den unge konge havde en spydstorm på Dvinas bred.

V. **111** (s. 250—51). Einarr (Vellekla). Også i Fms. I, 65.

Harðr hilmir vann barða fíandr[1] sína hjalmgrápi;[2] því kom vǫxtr í Lopts vinar vínheims Vínu,[3] at þrír forsnjallir jarlssynir fellu í Þróttar fúrs skúrum;[4] þat fær þjóðar snytri[5] tírar.

[1] Se v. 13. [2] 'Hjælmens haglbyge' = pile og spyd; omtr. = kamp. [3] 'Loptr's (= Lokes) ven' = Odin; Odins 'vinhjem', 'vingæmme', enten et af karrene Són og Boðn eller kedlen Óðrørir, hvori skjaldemjøden bevaredes. Sóns eller Boðns eller Óðrørirs 'Vina' (egl. floden Dvina, se v. 110) er selve digterdrikken, her: digtet (»mit digt«). [4] Þróttr 'den stærke' = Odin, hans fúrr 'ild' = sværd; sværdbyger = kampe. [5] snytrir til et vb. snytra af snotr 'vis og beleven i opførsel' (jfr. Snotra hon er vitr ok látprúð SnE. I, 116). 'Folkets snytrir' = 'den, der ved sit eksempel og sin virk-

somhed hæver sit folk i visdom og gode sæder', en smuk betegnelse for en fyrste, idet mindste som han burde være.

Den hårdføre fyrste slog sine fjender med hjælmens hagl. Derfor kom der vækst (et nyt afsnit) i mit digt, fordi tre meget modige jarlesönner faldt i kampen. Det giver folkeopdrageren ry.

V. **112** (s. 253). Eyvindr. Også i Fsk. 29.

Snýr at miðju sumri á vǫru Svǫlnis;[1] svá hǫfum. sem Finnar, of bundit inn brums birki-hind.[2]

[1] vára 'en, der ved (ægte)pagt er bunden' = hustru; Odins hustru = jorden. Mulig er Svǫl-nir her valgt af hensyn til klangslægtskabet med svalr 'kølig'. [2] birki- bör skrives sammen med hind og er stammen i vb. birkja egl. 'afbarke', 'tage barken af'; 'den knopperne afgnavende hind' betegner får eller, og snarest, gederne.

Det sner på jorden midt om sommeren; vi har, som Lapperne, måttet tage gederne og binde dem inde i staldene.

V. **113** (s. 253—54). Eyvindr.

Lǫtum lǫgsóta[1] sporna norðan verfótum[2] at sporðfjǫðruðum[3] spáþernum langra nóta;[4] vita,[5] ef jǫkla akrmurur,[6] þærs unnsvín[7] of róta upp, verði falar vinum mínum, ítr ǫlgerðr.[8]

[1] 'Søens hest' = skibet. [2] 'Sø-fødder' = årerne. [3] Egl. 'den, hvis fjaðrar består af sporðr 'fiskehale' (sporðr lader digteren svare til fuglevinger). [4] spáþerna = þerna 'fuglen tærne'; spá synes ikke at have nogen særlig betydning; spáþerna var mulig navnet på en særskilt art. Men 'nættenes (egl. træknættenes) tærner [fælles er væverheden for bægge dyr], hvis vinge er en sporðr', er en spøgefuld betegnelse for 'silden'. Denslags morsomme billeder har Eyvindr også i det følgende vers tilladt sig. Om denne halvdel se i øvrigt K. Gislason i Aarbb. 1866, 188—90. [5] Anakolutisk infin. 'jeg. el. vi. vil prøve'. [6] 'Jöklernes mark, ager' = søen (jfr. SnE. I. 324: land . . . ísa); mura er urten potentilla; atter her en spøgefuld kenning for 'sildene'. [7] 'Bølge-svinene' = skibene,

egl. menes de ombord på skibene værende fiskere. [8] 'Øllets Gerðr' er mulig digterens hustru.

Lad os lade havhesten træde med sine søfødder nordfra hen til de lange næts halevingede tærner; lad os se, om ikke sø-potentillerne, som bølgesvinene roder op, fås tilkøbs hos mine venner, herlige kvinde.

V. 114 (s. 254). Eyvindr.

Fengum[1] feldar stinga[2] ok galt við fjǫrðhjǫrðu,[3] þann's álhimins-lendingar[4] sendu oss útan; ek selda mest[5] mínar hlaupsildr Egils gaupna[6] við mæ-ǫrum sævar;[7] hallæri veldr hvǫru.[8]

[1] Plur. f. sing., jfr. det følgende galt. [2] Af stingi 'en pren'; feldar stingi = dálkr. [3] 'Fjordens hjord' = sildene. [4] ál-himinn 'søens himmel' = isen; áll = dyb rende i havet; álhimins-lendingar = íslendingar. [5] mest, mulig bör dette ord henføres til den sidste sætning. [6] 'De fra Egils hænder løbende sild' = pilene. Egill er den store bueskytte, Vǫlunds broder. hlaupsíldr indeholder også en hentydning til síldar-hlaup. [7] 'Søens smalle pile' = sildene. Man mærke den morsomme ordleg, idet skjalden omskriver 'sildene' ved hjælp af 'pile', og omvendt 'pilene' ved hjælp af 'sild'; det er sildens form og lynsnare bevægelse, der er sammenligningspunktet. Der bör rimelig skrives mæv. Jfr. Bugge i Tidsskr. f. Phil. VI, 94 ff. [8] 'Både det ene og det andet'. Meningen er: under et uår må man være forberedt på alt.

Jeg tog min kappenål frem og betalte den for sildene, den som Islændingerne sendte mig udefra (fra deres ude i havet liggende land). Jeg måtte sælge alle mine pile for sild. Uåret volder et og andet.

V. 115 (s. 276). Glúmr (Gráfeldardr.). Også i Fsk. 35, Fms. I, 88, Flat. I, 85.

Mætra hjalta malm-Óðinn,[1] sá es þorði at rjóða vǫll blóði þjóðum,[2] mælti[3] þróttar orð — víðlendr[4] Haraldr of bað verðung vinda sverðum at morði; flotnum þótti þat orð fylkis frægt.[5]

[1] 'Hjalternes malm' = klingen; det hele 'en kriger'; dette er den eneste kenning, hvor selve navnet Óðinn findes. [2] Omtr. = þjóða, gen. [3] Gentages i det følgende bað. [4] En hentydning til det vidtudstrakte Norge. [5] Digterens ord er sikkert langt svagere end kongens mandige æggen, som denne i virkeligheden har været.

De herlige hjalters metal-Odin (kong Harald), som havde mod til at rødfarve marken i mændenes blod, sagde det om kraft vidnende ord — den vidtherskende Harald bød sin hird at drage deres sværd til kamp — det kongens ord syntes hans mænd (søkrigerne) var berömmeligt.

V. 116 (s. 277). Glúmr (Gráfeldardr.). Også i Fsk. 35 (l. 5—8), Fms., Flat. sst.

Hollr[1] gætir Glamma sóta[2] varð at liggja eygarðs viggjum[3] á[4] víðu borði Limafjarðar. Orðheppinn[5] sendir sævar báls[6] fell á sandi at Halsi; jǫfra spjalli[7] olli því morði.

[1] ɔ: mod sine mænd. [2] Glammi 'søkonge'; 'bevogteren af hans hest' skibet, Harald gråfeld. [3] 'Øens (øernes) gærde' = søen, dens 'heste' skibene. [4] Tyder på, at skibene var trukne på land. [5] Jfr. det foranstående vers. [6] 'Søflammen' = guldet. [7] 'Kongernes ven' = jarl ɔ: Hakon jarl.

Den venlige kriger kom til at ligge med sine skibe på Limfjordens lange bred. Den gavmilde konge, heldig i sine ord, faldt på strandbredden ved Hals. Jarlen voldte det drab.

V. 117 (s. 280). Einarr (Vellekla). Også i Fms. I, 91, Flat. I, 86.

Grandvarr geymir brúna grundar silkis sima[1] kom sjau fylkjum und sik; þat vas snúnaðr[2] landi.

[1] brúna grund 'brynenes land' = hoved. At mænd har haft silkebånd om panden, ses af Njála 120.13, hvor Skarpheðinn siges at have haft et silkihlað. [2] 'Vending' jfr. snúðr, 'lykkelig vending, held'.

Den retskafne hövding med silkebånd om panden underlagde sig 7 fylker; det var et held for landet.

V. 118 (s. 280—81). Einarr (Vellekla). Også i Fsk. 41 (l. 1—4), Fms. I, 91.

Enn svinni, herjum kunnr, lét senn ǫll ofherjuð hofs lǫnd Einriða ok banda sǫnn vé mǫnnum; geira garðs Hlóriði[1] farði[2] of allan sæ[3] vitni valfalls[4] at jǫtna veg[5] — þeim stýra goð.

Om den første halvdel se min afhdl. Aarb. s. 163—65. [1] 'Spydgærdets, = skjoldets, Tor' = krigeren, Hakon jarl. [2] Af ferja. [3] 'Over alle' d. v. s. de i betragtning kommende (måske snarest dem ved Norge) hav-dele'. [4] 'Vidnesbyrd om valfaldet' (jfr. falla í val); hvad der her direkte sigtes til, er usikkert. [5] Forklaringen af disse ord — ligesom i øvrigt af denne vershalvdel — er usikker. 'Jætternes vej' er bjærgene; hermed kunde Norges bjærge el. 'det bjærgrige Norge' overhovedet menes. Dette synes dog ikke at passe så godt til den første halvdel; mon disse to halvdele fra først af hører sammen? formen veg f. vegi er også påfaldende.

Den kloge, af folket velkendte [hövding] lod snart alle Einrides (Tors) og gudernes [tidligere] hærjede tempellande blive sande helligdomme for folket. — Krigeren bragte over enhver havdel med sig vidnesbyrd om mandefald hjem til bjærgene(?). Ham styrer guderne (han handler, som de vil).

V. 119 (s. 281). Einarr (Vellekla). Også i Fsk. 37.

Ok herþarfir[1] ásmegir[2] hverfa til[3] blóta; ríkr Hlakkar móts rauðbríkar rækir[4] fremsk slíku; nú grœr jǫrð sem áðan; auðrýrir lætr geirbrúar ǿru[5] aptr byggva[6] hapta vé óhryggva.

[1] 'Nyttige for menneskene' om gudernes velsignelsesrige beskyttelse (jfr. nýtr om guderne). [2] 'Guderne' selv. [3] 'Vender sig til' for at deltage i. [4] 'Valkyrjens mødes. = kampens, røde bræt' = krigsskjoldet; jfr. v. 105. [5] 'Spydbro' = skjoldet. Ǫrr egl. 'tjæner, den, der skal udføre noget, også den, der

virker med el. med hensyn til noget; det hele 'en kriger'. [6] 'Befolke', d. v. s. indfinde sig. for der at blote. Om verset se min afhdl. s. 165—68.

Og de nådige guder kommer til blotene; den mægtige kriger vinder hæder ved sligt. Nu er jorden frugtbar som tilforn; den gavmilde mand lader krigerne igen glade befolke gudernes templer.

V. 120 (s. 281). Einarr (Vellekla). Også Fsk. 41, Fms. I, 91, Flat. I, 86.

Nú liggr alt fyrir norðan Vík und jarli; ríki Hákonar, ímunborðs veðrgœðis,[1] stendr víða.

[1] ímun = kamp. hvis borð 'bræt' = skjold; dets 'storm' = kamp; gœðir = 'forøger, forstærker'; jfr. gœða rás og lign.

Nu ligger hele landet nord for Viken under jarlen; Hakons, krigerens, magt er vidt udstrakt (»omfatter mange landskaber« K. Gísl.).

V. 121 (s. 282). Glúmr (Gráfeldardr.). Også i Fms. I, 92, Flat. I, 86. SnE. II, 100 (l. 5—8).

Fellumk hǫlf auðvǫn,[1] þás hjǫrdrífa[2] brá lífi hilmis; dauði Haralds réðat oss til auðar; en ek veit, at hvaðarr tveggja[3] bróðir hans hefr heitit mér góðu; þar getr seggfjǫlð séa til sælu.[4]

[1] Den her fremtrædende tanke om 'guld og grönne skove' hos kongen tilligemed en klage over hans død. således motiveret som her, er heldigvis enestående. Egenlig tiltalende er Glúms usminkede udtalelser ikke, men de gör hans ligefremme ærlighed al ære. [2] 'Sværdbyge'. [3] ɔ: Ragnfrøðr og Guðrøðr. [4] sæla = 'rigdom'; jfr. auðsæll, vinsæll og f. ex. settum þann sælan osv. Angående dette vers — i formel hensende — henvises til Njála II, 212—213 og Arkiv VII, 315—17.

Det halve rigdomshåb tilintetgjordes for mig, da kampen gjorde ende på kongens liv; Haralds død blev os (mig) ikke til berigelse; men jeg ved, at bægge hans brødre har lovet mig, hvad godt er (gaver); der (hos dem) kan mænds mængde håbe på rige gaver.

V. 122 (s. 285). Einarr (Vellekla). Også i Fsk. 38. Fms. I, 94, Flat. I, 87.

Hitt vas meir, at Mœra folkverjandi[1] lét morðfíkinn of gǫrva fǫr fyrva[2] norðan til Sogns; Freyr Heðins byrjar[3] ýtti[4] af fjórum folklǫndum;[5] Ullr branda[6] sá stoð af því allri yrþjóð.[7]

[1] Mœra folk kan både være = M. fylki og 'Mörernes folk' = Mörerne. [2] fyrvar = firar = 'de levende, mændene'. [3] 'Heðins (søkongens) storm' = kamp; dens Frey (gud)' = Hakon. [4] Af ýta 'sætte, skyde ud', særlig om skibe (skipum er underforstået) [5] = fylki. [6] 'Sværdklingernes Ullr' = kriger. [7] Synes at være det samme som verþjóð 'menneskehed. befolkning', skönt det er vanskeligt at forklare ordet. Jfr. Hj. Falk i Arkiv V, 118—20, hvis forklaring dog næppe træffer det rigtige; ver- skulde kun kunne blive ur-, og denne form findes i Arbj. kv. (Egilss. s. 349). Kunde yr- tænkes at gå tilbage til vir-, sideform til ver-?

Det skete fremdeles (senere), at Mörernes forsvarer lod, kamplysten, mændenes rejse (tog) nordfra til Sogn blive foretagen. Krigeren lod skibe støde fra land i 4 fylker; krigeren så, at hele befolkningen vilde høste gavn deraf.

V. 123 (s. 285—86). Einarr (Vellekla). Også i Fsk. (l. 1—4), Fms. sst.

Ok sjau landrekar[1] þurðu fram á Meita mjúkhurðum[2] með Sǫrva svǫrgœli[3] til randa móts;[4] allr Nóregr glumði, þás Heðins veggjar Ullar[5] fóru saman[6] eggþings;[7] gnótt nás flaut fyr nesjum.[8]

[1] Se v. 104. [2] 'Meites smidige vidjefletninger' = skibene; hurð, sædvanlig = dör, ɔ: hvad der lukker for döråbningen, betød oprindelig 'noget, der var sammensat af vidjer'; bl. a. var döre således lavede, rimeligvis også 'kurve', og derfra stammer kenningen. Jfr. K. Gíslason, Efterl. skr. I, 145—46. Sædvanlig findes hurð ellers kun i skjoldkenninger. [3] Sǫrvi 'den rustede', en søkonge; hans svǫrr (en fugl) = ravnen, dens gœlir (til gœla 'at glæde') = krigeren. Jfr. K. Gíslason sst. 143—44. [4] 'Skjoldenes møde' = kampen. [5] 'Hedins

vægs (= skjoldets) Uller' = krigerne. [6] fara saman opfattes her som 'komme sammen, mødes', så at de nævnte 'krigere' er de pågældende modstandere. Men i og for sig kan H. v. Ullar også blot være Hakon og hans 7 landrekar, så at fóru saman bet. 'begav sig samlede', hvilket synes mig nokså rimeligt. [7] eggþings, uden præp. 'til æg-tinget', kampen; gen. bruges også andre steder således. [8] I denne sætning anteciperes rask 'ægtingets' resultat.

Og 7 fyrster styrtede fremad på skibene med krigeren til skjoldmødet. Det gav genlyd i hele Norge, da krigerne drog samlede til æg-tinget. En mængde lig flød (kom til at flyde) udenfor næssene.

V. 124 (s. 286). Einarr (Vellekla). Også i Fms. I, 95.

Gramr[1] varð fyr Venða myrði[2] við annan styr, en síðan gerðisk mest víðfrægt mannfall at morði; hlífar flagðs hlym-Narfi[3] bað hverfa at landi, ok lagði við ǫndurt[4] fylki »jalks ǫndur fǫrf«.[5]

[1] Kong Rögnvald. [2] Hakon jarl, således kaldet på grund af hans kampe i Østerleden, mulig også Danevirkeslaget (se v. 133). [3] hlíf = 'skjold', hvis flagð 'jættekvinde' = økse; dens hlymr 'larm' = kamp. Narfi bruges her som gudenavne i kriger-kenninger; der kan næppe være nogen anden end Lokes sön, der menes. [4] ǫndurt 'den del, der vendte mod', d. v. s. den forreste del, ud imod havet. [5] Hvorledes disse ord bör forstås, er uvist. Jalkr er bl. a. et Odins-navn; men 'Odins ski' er, så vidt vides, intet; ǫndur-jalkr 'ski-Odin' kunde være en betegnelse for Ullr, skiguden (Svb. Eg.); men fǫrf er et umuligt ord. K. Gíslason har (Efterl. skr. I, 152) åbenbart villet rette fǫrf til fǫr (af far 'skib'); 'Ulls skibe' er = skjoldene; her: 'de skjoldbevæbnede krigere', men fǫr er metrisk for kort, da -ur i ǫndur ikke kan være stærkt betonet. En sådan fejl her tör ikke antages. Þǫrf i Frís. giver heller ingen antagelig mening; vorp i Fms. er ikke bedre. Ordet skulde betyde 'skibe'; men i og for sig er det lige så rimeligt, at disse ord indeholder en mands-kenning, subj. til lagði.

Kongen blev truffen af Vendernes banemand i den anden krig, og siden opstod der et voldsomt, viden om

bekendt mandefald i kampen; krigeren bad da vende ind til landet og (krigeren?) lagde (med sine skibe?) til fylkets spids (næsset Þinganæs).

V. 125 (s. 287). Einarr (Vellekla). Også i Fsk. 38—39. Fms. I, 95.

Strǫng gunnr varð, áðr gunnar lunda þrengvimeiðr[1] of þryngvi þrimr hundruðum und hramma[2] nás gammi;[3] fangsæll, folkeflandi[4] fylkir knátti ganga þaðan hafs[5] at hǫfðum bragna; þat[6] vas hagnaðr.[7]

[1] 'Den, der trænger, bringer i knibe — overvinder — kampens træer' her, Hakon jarl; lundr bruges her — og oftere — som viðr om et enkelt træ. [2] Her om örnens klør. [3] 'Ligets, valens grib' = örn. [4] folk her vistnok = 'kamp'. [5] 'Til havet', ned til sine skibe; jfr. eggþings v. 123. [6] þat går ikke på det sidste, men på det hele, ɔ: sejren, der netop her antydes. [7] Nemlig for land og folk.

Der blev en voldsom kamp, för det lykkedes krigeren med magt at lade tre hundreder (3 × 120) falde under örnens klør; den bytterige, kæmpende fyrste kunde gå derfra (fra valpladsen) ned til søen på (over) mændenes hoveder. Det var en lykke.

V. 126 (s. 290). Eyjólfr dáðaskáld (Bandadr.). Også i Fsk. 54, SnE. I, 444 (l. 1—4).

Ungr fór mjǫk síð of dag með jǫfnu gengi[1] Meita útvers skíði[2] at móti frǫmum hersi, þás reiðir randvallar riðloga[3] lét Skopta falla; ulfteitir[4] gaf opt[5] blóðvǫlum[6] ǫtu.

[1] 'Med ligestort følge'; de havde bægge en 'femtensesse'. [2] Meita útver 'Meites, søkongens, udvær' = søen, hvis 'ski' = skibet; útver egl. 'det yderste sted, hvor fiskerne opholder sig ved og på søen'. [3] 'Randens, ringens mark, flade' = skjoldet (jfr. SnE. I, 420); riðlogi 'svingende, svungen flamme'; krigeren, Erik. [4] 'Ulveglæderen', Erik. [5] 'Også ellers', ikke blot ved den lejlighed. [6] 'Blod-falkene' = ravnene.

Som ung begav han sig sent en eftermiddag med lige så stort et følge på skibet for at møde den dygtige (el. höje) herse, da krigeren lod Skopte falde; ulveglæderen gav ofte ravnene føde.

V. 127 (s. 290—91). Eyjólfr dáðaskáld (Bandadr.).

Harða ríkr hoddsveigir[1] lét mens Kíar[2] hníga, þás barðisk; brátt lífi sanda landlogreifis.[3] Stálœgir[4] nam stíga af stafns hrafna flatbalkar dynbeiði[5] dauðum. *Dregr land at banda mun.*

[1] Hodd = 'guld, skat'; sveigir (til sveigja 'böje') her 'uddeler', det hele en 'gavmild mand'. [2] 'Halsringens Kíarr' = Skopte. Den ellers ukendte sagnperson (Ölruns fader, Völ.kv. 15) bruges her som et gude-navn. Dette Kíarr tror Hj. Falk er opstået af Cæsar. [3] sanda land = 'søen, havet', hvis log 'flamme' = guld; reifir = 'den, der glæder'. Digteren synes særlig at have grund til at betone Eriks gavmildhed. [4] 'Stålenes = våbnenes forskrækker' = krigeren; se v. 79. [5] 'Stavnens heste' = skibene; flatbalkr (f. flet-, K. Gíslason Aarbb. 1876, s. 315 anm.) 'flad væg el. bræt' betegner her skibenes skjoldrække; jfr. fleygarðr, hlýrgarðr; garðr og balkr er synonyme; 'skjoldenes dön' = kamp.

Den meget mægtige, gavmilde mand lod manden (Skopte) falde, da han kæmpede; du gjorde ende på mandens liv. Krigeren (trådte af, d. v. s.) forlod skjolddönkræveren (Skopte) som død. [Erik] vinder landet ifølge gudernes vilje.

V. 128 (s. 291). Eyjólfr dáðaskáld (Bandadr.).

Folkstýrir[1] vas, fára vetra gamall, sævar naðri[2] suðr at ǫlknarrar[3] linna setbergs finns,[4] áðr hoddmildingar[5] vildu setja hjalmi faldinn Hildar élhvetjanda[6] at Yggjar brúði.[7]

Som tegnene foran finnz og efter setbergs i udg. viser. var opfattelsen af de således betegnede ord mig ikke klar. Jeg tror dog nu ikke, at de er forvanskede, og at den her opstillede orden i alt væsenligt er rigtig og naturlig, forudsat, at der ikke foreligger större forvanskninger.

[1] 'Folks. mændenes styrer', Erik. [2] 'Søens slange, drage' = drageskib; se v. 43. [3] ǫl-knǫrr synes at betyde 'hus' ('ølskib'), fordi øllet brygges og bæres omkring deri, hvis ikke 'ǫl' her betyder 'drikkelag'; jfr. en kenning som legversknǫrr, se v. 6 (arin-kjóll); at står altså her med gen., ligesom ved egennavne (at Bjarnar og lign.). [4] linna gen. plur. af linnr 'slange'; dens setberg egl. 'en klippe med fordybning(er) i' bliver omskrivning for 'guld' (jfr. 'ormens leje' og lign.) jfr. góins sker. For så vidt er alt i orden. Vanskeligt er derimod at forklare det sidste led: finns, der må fuldstændiggöre kenningen for 'den gavmilde mand', her åbenbart Harald blåtand. Ordet er sikret ved bogstavrim og stavelserim. Der synes således kun at være tale om et Finnr; i sådanne kenninger bruges ikke folkenavne; digteren synes at have tænkt på en gud eller et gudelignende væsen (en dværg kan han umulig have tænkt på), men vi kender intet sådant nu. Sv. Egilsson mener, at ordet bruges her ensbetydende med alfr, og det er muligt. [5] 'De, som er gavmilde på 'guld' (jfr. v. 78). Uagtet der her står plur., tænkes der dog kun på Harald blåtand; denslags plur. findes også ellers, se Njála II, 562—63. [6] 'Den, der ægger til Hilds byge, kampen', kriger. [7] 'Odins brud, jorden', Norge.

Folkestyreren opholdt sig, kun nogle år gammel, med sit drageskib (ɔ: efter at være kommen der på sit skib) i syden (i Danmark) i den gavmilde fyrstes hal, för denne ønskede at sætte den hjælmbedækkede kriger til hersker over landet (en del af Norge).

V. 129 (s. 295). Hallfrøðr (Óláfsdr.). Også i Fsk. 56, Oddr II,[1]) 121, Fms. I, 101, Flat. I, 91.

Hilmir lét hǫrð hræskóð[1] roðin blóði at Holmi ok austr í Gǫrðum;[2] hvat of dylði hǫlðar þess?

[1] skóð egl. 'skadevirkende redskaber'; her våbnene, der bevirker hræ 'lig'. Mulig er hjalmskóð (Oddr, Fsk.) rigtigere. [2] Rækkefølgen burde være omvendt, ti Olaf udførte ingen bedrifter i Garderige, efter at han første gang havde forladt landet.

---

[1]) ɔ: Groths udg. af AM. 310.

Fyrsten rødfarvede de hårde våben ved Bornholm og øst på i Garderige — hvorfor skulde man skjule det?

V. 130 (s. 298). Hallfrøðr (Óláfsdr.). Også i Fsk. 55, Oddr II, 120, Fms. I, 125, Flat. I, 110.

Végrimmr[1] allvaldr lét endr kindir Jamta ok Venða falla í styr; hann vanðisk snimma á þat; hjǫrdjarfr hersa dróttinn vas hættr fjǫrvi Gota; frák gollskerði gerðu geirþey[2] á Skáneyju.

[1] Synes her at være et almindeligt adj. uden motiverende karakter. [2] 'Spyd-tøstorm' = kamp.

Den mod (hedenske) templer grumme konge lod fordum Jæmters og Venders slægtninge falde i kamp; han vænnede sig tidlig til det (ɔ: til at kæmpe og sejre); hersernes sværddjærve konge blev farlig for Gullændernes liv; jeg har erfaret, at guldforøderen havde en kamp i Skåne.

V. 131 (s. 299). Einarr (Vellekla). Også i Fms. I, 122—23.

Hitt vas auk, es aurborðs eykir[1] runnu norðan und svinnum sigrunni[2] sunnr á vit Danmarkar, ok Hǫrða valdr, dróttinn Dofra,[3] of faldinn holmfjǫturs hjalmi,[4] of sótti fund danskra jǫfra.[5]

[1] aurborð, egl. 'grusplanke', var den anden plankerække fra kølen, således kaldt, fordi den kom til at berøre jorden; dens eykr = skib. [2] sig = 'kamp' (ikke sejr; sig ntr.); det hele 'krigeren'. [3] Dofra af Dofrar. Dovrepræstegæld. [4] holmfjǫturr 'havet, midgårdsormen, også slange i almlh.', hvis 'hjælm' er skrækkehjælmen. se v. 49. [5] Her menes vistnok blot Harald blåtand; jfr. v. 128.

Det skete også, at skibene løb nordfra med den kloge kriger syd på til Danmark, og Hördernes hersker, Dofres drot med skrækkehjælmen, søgte hen til den danske konge.

V. 132 (299—300). Einarr (Vellekla). Også i Fms. I, 123.

Ok fémildr konungr myrkmarkar Hlǫðvinjar[1] vildi at[2] freista morðalfs,[3] þess 's kom norðan við frost;[4] þás gramr bað stirðan valserkjar veðrhirði[5] varða virki fyr Hagbarða hurðar hlymnjǫrðum.[6]

[1] myrk-mǫrk = Myrkviðr, den store skov på grænsen mellem Sønderjylland og Holsten; dens 'land' = Danmark eller snarere Jylland. Hlǫðvin er navn på Jǫrð. K. Gíslason opfattede hdskrr. hloðyn som Hlǫðyn (-yn = vin jfr. Bjǫrgyn = B-vin og lign.). [2] Efter vilja står der ellers ikke at med inf., men her står det for tydeligheds skyld på grund af afstanden. Lignende findes også andre steder. [3] 'Kamp-ulven', Hakon jarl. [4] við frost = 'under frosttiden, ved vintertide' ɔ: i novbr. 974, se min afhdl. s. 174—76. [5] valserkjar veðr = valveðr-serkjar 'valstormens (kampens) særk' = brynje, dens 'ihændehaver, omhyggelige gemmer' = krigeren, Hakon; se min afhdl. s. 176. [6] Hagbarði, en søkonge, hvis hurð = skjold (jfr. v. 123); dets hlymr = 'kamp' og dens Nirðir = krigere, her den tyske hær.

Og Jyllands gavmilde konge vilde prøve kampalven, der var kommen nordfra ved vintertide, dengang da kongen bad den ubøjelige kriger at forsvare Danevirke mod (de fjendtlige) krigere.

V. 133 (s. 300). Einarr (Vellekla). Også i Fms. I, 123—24.

Vasat gengiligt at ganga í gǫgn her þeira,[1] þótt geirrásar garðrǫgnir[2] gerði harðan styr, þás gunnviðurr[3] fór sunnan með fylki Frísa, Frakka ok Venða; vágs blakkriði[4] kvaddi vígs.

[1] Går tilbage på hlymnirðir i foreg. vers, og forklares i den sidste halvdel af nærværende vers. [2] 'Spyd-strömmens gærde' = skjoldet (der som et dige stanser (våben-)strömmen); skjoldets 'Odin' = Hakon. [3] 'Kampens Odin', den tyske kejser. [4] 'Søens hests rytter' = Hakon.

Det var ikke lokkende (egl. farbart) at gå imod deres hær, uagtet krigeren gjorde en hård kamp, da

krigeren (kejseren) trængte frem sydfra med sine skarer af Friser, Franker og Vender; krigeren æggede dem (desuagtet) til kamp.

V. 134 (s. 301). Einarr (Vellekla). Også i Fsk. 39, Fms. I, 124.

Þrymr Þriðja logs[1] varð, þars odda leikmiðjungar[2] lǫgðu saman randir; arngreddir[3] varð andvígr; sundfaxa sœkiþróttr[5] kom Sǫxum á flótta, svát[5] gramr varði þar yrþjóðum garð með gumnum.

[1] 'Odins flammes, sværdets, brag' = kamp. [2] 'Oddenes leg' = kamp; hvad miðjungar egl. er, vides ikke; det findes enkelte gange i omskrivninger for mænd (krigere). Miðjungr findes som jættenavn; hvis det er det samme som det her foreliggende, svarer det til ord som Mímir (i kenninger) og har vel været navn på et mod guderne venligt væsen. [3] 'Örnemætteren'; om greddir se Bugge, Arkiv II, 238—41. [4] 'Sundets hest' = skib. Sœki-Þróttr 'erhværvende Odin', det hele 'krigeren'. Man mærke, hvor træffende alle omskrivninger for Hakon er. Sœki- til sœkja 'at søge, erhværve'. [5] Rigtigere synes svá; medmindre der skal læses, som forresten hdskrr. har, þar 's svát.

Der opstod en kamp, hvor krigerne førte skjoldene frem mod hinanden; örnemætteren (Hakon) stillede sig til kamp mod (fjenden). Søkrigeren bragte Sakserne til at fly; således (der er, var, det så, at) forsvarede fyrsten mod fjenderne volden med sine mænd.

V. 135 (s. 304). Einarr (Vellekla). Også i Fsk. 40, Fms. I, 131—32.

Flótta fellinjǫrðr[1] gekk til fréttar á velli; Heðins váða draugr[2] gat dagráð[3] dolga Sǫgu[4] ok hildar haldboði[5] sá ramma hrægamma;[6] sá teinlautar Týr[7] vildi týna[8] fjǫr Gauta.

[1] 'Flugtens, de flygtendes, fældende Njord' = Hakon. [2] 'Hedins klæders, = rustningens, træ', ligeledes. [3] dagráð egl. 'rådighed over dagen', den rigtige dag til at udføre noget; gunstig lejlighed. [4] dolga af dolg 'fjendskab,

kamp', hvis Sága egl. 'valkyrje', her 'kamp'. [5] 'Den, der befaler at holde kamp', Hakon. [6] 'Lig-gribbe' = ravnene; de kaldes rammir på grund af det overnaturlige varsel. de bringer (digteren tænker på Odins ravne). [7] teinlaut 'oddens' spydets laut, egl. fordybning i landet, her synonymt med 'land', dog vistnok ikke uden hensyn til skjoldets hvælvede form. 'Skjoldets Ty', krigeren. [8] týna står her, sikkert, med akk.; jfr. K. Gíslason: Udvalg s. 57; det er metrisk umuligt, at skrive lauts (=hlauts, 'offertén') og så fjǫrvi, for at få den sædvanlige dativ som objekt.

De flygtendes banemand foranstaltede en fret (en henvendelse til guderne) på marken; krigeren opnåede (derved) en gunstig dag til at kæmpe, og (ti) han så to varsel-stærke ravne. Den kriger vilde tilintetgöre Göternes liv.

V. 136 (s. 304). Einarr (Vellekla). Også i Fsk. 40—41, Fms. I, 132, SnE. II, 108 (l. 1—2).

Jarl háði, und Sǫrla ranni,[1] hjǫrlautar hyrjar þing,[2] þars engi mannr kom áðan at herja; bara maðr en lengra frá sæ lyngs barða loptvarðaðar[3] randir; gramr vann of gengit alt Gautland.

[1] 'Sörles hus, tag' = skjoldet. [2] hjǫrlaut = skjold, se foreg. vers; dets hyrr 'ild' = sværd, hvis 'ting' = kamp. [3] lyngs barði 'lyngens hval' = slangen; lopt 'loftværelse, der særlig bruges til sovested'; slangens lopt derfor slangens leje ɔ: guld; varðaðr 'omgiven med'.

Jarlen holdt, dækket af skjoldet, kampe, hvor ingen mand för var kommen for at hærje; ingen har båret (ført) guldprydede skjolde længere (op i landet) bort fra havet; fyrsten trængte til fods gennem hele Gøtland.

V. 137 (s. 304—5). Einarr (Vellekla). Også i Fsk. 41 (l. 1—4), SnE. I, 470 (l. 7—8).

Fróða hríðar ǫss[1] hlóð vǫllu valfǫllum; ragna konr[2] varð at hrósa gagni; Óðinn hlaut val; hver séi if, nema goð stýra ættrýri jǫfra?[3] Kveðk rammaukin rǫgn[4] magna ríki Hǫkonar.

[1] Fróði opregnes blandt søkonger; men det navn, der ligger til grund, er utvivlsomt den danske konge. 'Frodes byges, kampens, as' = Hakon. [2] Fordi Håløgejarlerne stammede fra Odin. [3] Hentyder til Hakon som en modstander af Erikssönnerne; også forholdet til Guld-Harald kan have foresvævet digteren. [4] Yngre analogiform for regin; den findes også hos Egill (v. 28) og Þorvaldr veili.

Krigeren ophobede valdynger på marken; gudernes ætling kunde rose sig af sejren; Odin fik en val. Hvilken tvivl kan der være om, at guderne styrer fyrsternes slægtformindsker. Jeg mener, at de overvældende stærke guder gör Hakons magt stærk.

V. 138 (s. 305). Hallfrøðr (Óláfsdr.). Også i Fsk. 56, Fms. I, 130—31, Oddr II, 120, Flat. I, 114.

Hleypimeiðr hlunnviggja[1] hjó bǫðserkjar birki[2] barklaust[3] fyr sunnan Heiðabý i Danmǫrku.

[1] 'Rullernes heste' = skibene; 'den. der lader dem løbe', Olaf Tr. [2] 'Kampsærkens birketræer' = krigerne; birki koll. (af bjǫrk). [3] Af samme art som vindlauss v. 3.

Søkrigeren nedhuggede (om-) brynjens birketræer, uden bark, sydfor Hedeby i Danmark.

V. 139 (s. 306). Hallfrøðr (Óláfsdr.). Også i Fsk. 56, Fms. I, 133, Oddr II, 120—21, Flat. I, 115.

Tyggi, Tryggva sonr, lét tiðhǫggvit á lesti[1] hræ Saxa fyr styggvan, ljótvaxinn[2] hest Leiknar;[3] vinhróðigr visi gaf víða blǫkku stóði kveldriðu[4] brúnt blóð margra Frisa at drekka.

[1] 'Tilsidst', nemlig i de egne, der her synes antydede. [2] 'Med den stygge vækst, udseende' med særligt hensyn til farven. [3] 'Leikns hest' = ulven (Leikn, jættekvindenavn). [4] stóð 'samling heste, heste i almh.'; kveldriða, jættekvinder, der trodes at fare omkring i luften om aftenen eller natten (myrkriða) og tilföje folk skade. Ordet bruges også om hekse.

Kongen, Tryggves sön, huggede tilsidst tit og ofte Sakserne til lig til føde for den sky, stygge ulv, kongen

med de mange venner gav viden om jættekvindens mørke heste mange Frisers brune blod at drikke.

V. 140 (s. 306—7). Hallfrøðr (Óláfsdr.). Også i Fsk. 56, Fms. I, 134, Oddr II, 121, Flat. I, 115.

Ríkr lægir rekka rógs[1] brá líki Valkera;[2] herstefnir lét goldit hrǫfnum hold Flæmingja.

[1] Hermed menes tingstridigheder og sociale fjendtligheder. [2] Beboerne af Walcheren i Holland efter Jón Þorkelssons forklaring (Bemærkninger til Versene i Hkr. 1884 s. 17—18).

Den mægtige bilægger af mændenes stridigheder forvandlede Valkerernes udseende (gjorde dem til døde for levende); hærstyreren gav ravnene Flandrernes kød.

V. 141 (s. 307—8). Hallfrøðr (Óláfsdr.). Også i Fsk. 56, Fms. I, 144, Oddr II, 121, Flat. I, 120.

Ungr konungr gerðisk ofvægr[1] bægja við Engla;[2] sá naddskúrar nœrir[3] réð morði Norðimbra; ógnblíðr[4] ulfa greddir[5] eyddi víða Skotum með sverði; seims skerðir[6] gerði sverðleik í Mǫn.

[1] 'Se v. 30. [2] Således alle hdskrr. og recensioner; enten er det urigtigt for Englum (bægja við styrer ellers dativ), eller digteren har brugt akk. i tilslutning til at brjóta bág við med akk. [3] 'Pile-(spyd-)bygens forstærker', krigeren. [4] 'Blid i kampen' d. v. s. den. hvis ansigt udtrykker venlighed og glæde, naturligvis i forhold til hans egne mænd. [5] 'Ulvenes mætter', se v. 134. [6] seimr 'guld'.

Den unge konge beredte sig i al sin vælde til at yppe strid med Anglerne; den kriger voldte Northumbrernes fald; den kampglade ulvemætter fældede viden om Skotterne med sværd; guldøderen holdt sværdleg (kamp) på Man.

V. 142 (s. 308). Hallfrøðr (Óláfsdr.). Også i Fsk., Fms., Oddr II, Flat. sst.

Ýdrógar œgir[1] lét eyverskan[2] her ok Íra deyja; Týr tjǫrva[3] dýrra vas tírar gjarn;[4] tyggi barði byggvendr

brezkrar jarðar[5] ok hjó kumrskar[6] þjóðir; grǿðr þvarr geira hríðar gjóði.[7]

[1] = almdrógar œgir v. 79. [2] ɔ: Fra Syderøerne. [3] tjǫrva synes at være identisk med tjǫr i Krákumál 3₄ (hvor hdskrr. dog har tír), og måtte betyde våben eller sværd. [4] Sætningen motiverer Olafs kampe med hans lyst til berömmelse. [5] ɔ: Bretland, Wales. [6] ɔ: Kumberlandske (kymriske). [7] 'Spydbygens falk' = ravnen.

Buespænderen lod Syderøske mænd og Irer falde; de herlige sværds Ty var ry-lysten; kongen overvandt Bretlands indbyggere og nedhuggede Kumberlands befolkning; ravnenes sult stilledes.

V. 143 (s. 316). Níðvísa. Også i Jómsv. (AM. 291) 36.

Þás morðkunnr Haraldr sparn sunnan á marnar mó[1] í ham faxa, þá varð Venða myrðir[2] vax eitt, en Birgir óríkr,[4] rækr bǫndum bergsalar[3] í landi, fyrir[4] í jǫldu líki; þat sá ǫld.

[1] Marnar mó (akk.) er en betegnelse for 'skibet'; Mǫrn 'en elv' (egl. Marne i Frankrig), hvis mór (egl. egennavn på en hest) er skibet; Svb. Eg. og K. Gísl. Nj. II, 228—29. [2] I forbindelse med det følgende bliver betegnelsen bittert ironisk. [3] bǫnd = guderne; hertil knyttes bergsalar 'bjærgsalens' = himlens; 'himlens guder' stammer næppe fra en kristen skjald. [4] Nemlig sparn fyrir 'gik foran'; digteren gör Harald til en hingst, der i brunst følger efter hoppen Birgir; m. h. t. denne omskabning til et så fejt og blødagtigt dyr — og m. h. t. situationen — kaldes Birgir vistnok óríkr. — Verset forudsætter andre vers af lignende indhold.

Da den kampberömte Harald begav sig sydfra ud på skibet i en hingsts skikkelse, blev Vendernes dræber til lutter voks, men den lidet mægtige Birger, hvem himlens magter forfølge i landet, skridtede foran i en hoppes skikkelse. Det har folk set.

V. 144 (s. 323—24). Þórðr Kolbeinsson (Eiríksdr.). Også i Fms. I, 164.

Ok sannliga fóru stórhersǫgur sunnan of stála meiða;[1] ítrir búendr sǫ́usk vítt[2] stríð; Sveiða vangs viggmeiðr[3] frá súðlǫngum skeiðum Dana of þrungit á vatn sunnr af dregnum[4] hlunni.

[1] 'Stålenes, våbnenes, træer', Jomsvikingerne. [2] vítt 'vidtudstrakt', ɔ: et sådant, som man viden om i landet var udsat for. [3] Sveiða vangr 'søkongens vang' = søen; dens 'hest' = skibet, dets meiðr her Erik jarl. [4] Vistnok = 'slidt' ved brugen. Jfr. K. Gíslason: Udvalg s. 146—47.

Og der bragtes sydfra sande efterretninger om krigerens store krigsfærd; de gæve bønder frygtede ulykker allevegne. Krigeren erfarede, at Danernes bordlange krigsskibe var sydpå (i Danmark) blevne trukne i søen ned af de slidte skibsruller.

V. 145 (s. 324). Þórðr Kolbeinsson (Eiríksdr.). Også i Fsk. 48, Fms. I, 165, Jómsv. (510) 69—70, SnE. I, 466—68 (l. 1—4).

Skjaldhlynr[1] lét mjǫk margar snekkjur ok skeiðar sem knǫrru[2] dynja á brim, — mærðar ǫrr óðr skalds vex,[3] — þás ólítill[4] oddherðir[5] fór gerða útan rǫndu[6] lǫnd fǫður síns; mǫrg lind[6] vas fyr landi.

[1] 'Skjoldets lön', Erik jarl. [2] Disse mindre skibe danner en modsætning til de större krigsskibe. [3] Antyder, at dette vers har stået først i en ny stefjabalkr. [4] = mikill ɔ: kraftig, vældig. [5] 'Od-hærderen' = kriger; men herðir betegner her og i lign. ord 'den, der anvender noget med kraft'. [6] Dette ord er her flertydigt; det kan betyde '[linde-]skjold', '[linde-]spyd' og endelig 'skib' (jfr. v. 49). Snarest er det 'spyd', ɔ: spydbevæbnede mænd, ligesom rǫnd betyder her 'skjoldbevæbnede skarer', kollektivt.

Krigeren lod en stor mængde snekker og 'skede' så vel som knarrer fare susende ud på havet — skjaldens digt, rigt på lovord, tiltager —, da den vældige kriger gav sig i lag med at omgive sin faders lande med skjolde; der var mangt et spyd foran landets kyster.

V. 146 (s. 326—27). Þórðr Kolbeinsson (Eiríksdr.). Også i Fsk. 48, Fms. I, 167—68, Jómsv. (510) 70.

Ógnfróðr jarl, sás atti hrefnis stóði[1] á lǫg, setti hóts[2] hǫva stafna at móti Sigvalda; margr hlumr skalf, en huggendr sárgamms,[3] þeir 's gǫtu slíta sæ ára blǫðum, uggðu hvergi bana.

[1] hrefni 'den 5. plankerække i skibet'; hrefnis stóð 'skibene'; jfr. aurborðs eykir i v. 131. [2] Opfattelsen heraf er tvivlsom; med superl. forstærker det denne, men står i reglen i dativ (hóti). Men her synes ordet ikke at kunne opfattes på en naturligere måde end som forstærkende hǫva. [3] 'Sår-gribbens, ravnens, trøstere', krigerne. Jfr. K. Gíslason: Arkiv VIII, 67—69.

Den kampkyndige jarl, som drev skibene ud på søen, rejste sine meget höje stavne mod (for at møde) Sigvalde; mangt et årehåndtag rystede, men krigerne, som furede søen med årernes blade, frygtede slet ikke døden.

V. 147 (s. 330). Þórðr Kolbeinsson (Eiríksdr.). Også i Fsk. 48 (l. 1—4), Fms. I, 170.

En glæheims mævar[1] skriðu í gǫgn skeiðum Dana at gunni — leiðangr rendi langt með landi —, þær es jarl hrauð flestar und ǫrum œrins golls[2] á Mœri; barms vigg[3] rak und vǫrmum valkesti.

[1] Opfattelsen heraf er usikker; men der foreligger sikkert en kenning for 'skibe'. Glæheimr kunde betyde 'den klare, ligesom gennemsigtige verden (element)' ɔ: søen; men mævar er i virkeligheden intet ord. Det ene hdskr. af Fsk. har mava (mangler i det andet); dette er atter en fejl for mávar; 'søens måger' måtte så være en — i øvrigt meget betænkelig — kenning for 'skibe' i lighed med 'Gestils svane' i Egilss. v. 32. Men máv- passer ikke til glæ-. Hvis der ikke foreligger stærkere forvanskninger, ser jeg ikke nogen anden udvej end at skrive gljá-: máv-; den ovf. fremsatte opfattelse gælder også i dette tilfælde; gljáheimr betyder da snarest 'den verden, der giver genskin, som særlig skinner'. Jfr. elvenavne som Glit og det af G. Vigfússon antydede Gljá. Jfr. K. Gíslason

Udvalg s. 149—50 (Njála II, 228). [2] Golls ærir = 'guldbesiddere'; mulig tænker digteren på Bue med sine guldkister. [3] barms vigg (akk. plur).) 'barmens, rælingens heste' skibene.

Men skibene skred imod Danernes skibe til kamp (leddingsflåden løb lang vej langs landet), hvoraf jarlen ryddede de fleste under (med) de guldrige mænd på Möre; skibene drev (omkring) med de varme valdynger.

V. 148 (s. 330). Eyvindr (Háleygjatal).

Þar vas minnstr fagnafundr ǫndverðan dag meinvinnǫndum Yngvifreys,[1] es jarðráðendr[2] þeystu flota at Eydǫnum,[3] þáss verðalfr[4] kníði sunnan lagar stóð[5] at liði þeira.

[1] 'De, som udfører Yngvefreys mén, skade', er åbenbart en betegnelse for 'krigerne, fjenderne', her Jomsvikingerne. 'Yngvifreys = Freys mén' synes at være 'krig', fordi Freyr var fredens gud — á hann er gott at heita til árs ok friðar (SnE. I, 96); jfr. Lex. poet. [2] D. e. jarlerne. [3] Ø-Danerne', måske fordi de fleste stammede fra Bornholm(?). [4] 'Sværd-alven', krigeren, Sigvalde jarl. [5] 'Søens heste', skibene.

Der blev intet glædesmøde om morgenen for krigerne, da landstyrerne lod deres flåde storme frem mod Ø-Danerne, dengang da krigeren førte med kraft sine skibe sydfra mod deres hær.

V. 149 (s. 331). Tindr (Hákonardr.). Også i Fms. I, 173, Jómsv. (510) 81—82, SnE. I, 422 (l. 5—8).

Varða farlig[1] sœing[2], sem herða bjúglima gims Gerðr[3] gerði jarli — gnýr Fjǫlnis fúra[4] óx —, þás brynju Viðurr[5] varð at kasta hringfǫum[6] Róða hrynserk;[7] — hanga — rastar riðmarar[8] hruðusk.

[1] farligr egl. 'som ferr vel, sidder, passer godt'. [2] sœing 'syning, det syde klædningsstykke'; hermed menes næppe det samme som -serkr i det følgende, men en kappe, jarlen har haft (udenom brynjen?). [3] 'Skuldrenes buede grene' = armene, deres gimr 'flamme', guld, dets Gerðr (Freys hustru) = kvinden. [4] 'Gnyet af Odins ilde = sværdene', kampen.

[5] 'Brynjens Odin', = Hakon jarl. [6] Enten 'den med de skinnende ringe' eller 'den, hvis ringe er (blevne) få, slidt, ødelagt'; dette er måske det rigtige; tidligere. Aarbb. 1886, 318—23 (hvor hele verset er behandlet), havde jeg udtalt mig for det første. [7] 'Søkongens klirrende særk', ring-brynjen. [8] rastar '(mal)strömmens' marr 'hest' = skibet; rið- betegner den 'duvende' bevægelse. Ordet hanga er vanskeligt at få til at passe på noget sted; og jeg ser ikke, hvad der er derved at göre. Den nærmest liggende mulighed er, at det er et navn på Odin (således Svb. Eg.); 'den hængte' kunde han kaldes i henhold til den fra Hávamál-samlingen kendte selvofring ved hængning i Yggdrasil (navnet betyder jo 'Odins galge'). I så fald må Hanga henføres til hrynserk og Róða til rastar ('Rodes vej' = søen).

Den syning, som kvinden havde gjort til jarlen, blev lidet brugelig — kampen tiltog —, da krigeren måtte kaste den slidte ringbrynje; skibene blev ryddede.

V. 150 (s. 331). Tindr (Hákonardr.). Også i Fms. I, 173, Jómsv. (510) 82.

Þars hringofinn Sǫrla serk[1] blés[2] í sundr á sandi fyr jarli; þess hefr sessi seggja merki.

[1] 'Sörles særk', brynjen. [2] Nemlig i våben-stormen.

Der, hvor Sörles ringvævede (af jærnringe sammensatte) særk blæste i stykker for jarlen på kysten; mændenes bænkfælle (jarlen) har mærker derom.

Anm. Den første halvdel af dette vers er bevaret i Jómsv. (min afhdl. i Aarbb. 1886, 326—30); ved hjælp af den forstås blés her først tilfulde.

V. 151 (s. 337). Tindr (Hákonardr.). Også i Fms. I, 183, Jómsv. (510) s. 82—83.

Verðbjóðr hugins ferðar[1] vann sverðs eggja spor á Venða sinni;[2] — seilar sólgagarr[3] beit leggi —, áðr hjǫrmeiðir leiðar[4] mætti hrjóða halfan þriðja tøg langra skeiða; þat vas liðs hætting.[5]

[1] 'Ravneskarens mad-byder', krigeren (jfr. ferð i v. 43) [2] sinni af sinn 'følge, skare'. [3] seilar ('båndets', seil =

fetill i v. 82) sól = skjoldet, dets 'hund', her sværdet. [4] D. e. hjǫrleiðar meiðir 'den, der beskadiger, ødelægger sværdets vej, skjoldet', kriger. [5] 'Stillen i fare'; lið er vistnok Hakons egne mænd. I øvrigt se Aarbb. 1886, 330—33.

Krigeren lod sværdsæggenes spor (sårene) ses på Vendernes følge — sværdet bed (mændenes) ben —, för krigeren fik ryddet fem og tyve af de lange krigsskibe; det var forbundet med fare for hæren.

V. 152 (s. 342—43). Einarr (Vellekla). Også i Fms. I, 187 (l. 1—4), Flat. I, 216.

Hvar viti ǫld hjarl sextían jarla liggja svá und einum jarðbyggvi?[1] Þat skyli herr of hugsa.[2] Heðins reikar faldfúrsleikr[3] þess lindar logskundaðar[4] ríðr lofkendr með fjórum endum himins.

[1] 'Land-beboer' er nærmest en 'odelsbonde'; digteren betegner Hakon, der jo ikke var og ikke vilde være konge, som en odelsbonde, men hans odel er 'Norge'. [2] Se Arkiv VII, 321—22. [3] 'Hedins hoveds bedækning' = hjælm, dens 'ild' (fúrr) = sværd, dets 'leg' = kamp; der menes Jomsvikingeslaget. Se Aarbb. 1891, s. 179—81. [4] lind 'kilde', dens log 'lue' =guld. Det hele 'en gavmild mand'.

Hvor ved nogen, at 16 jarlers land således er underkastet én odelsbonde? Det skulde man betænke. Den gavmilde fyrstes kamp bæres på berömmelsens vinger langs alle 4 himmelhjörner.

V. 153 (s. 356). Þorleifr Rauðfeldarson (Hákonardr.). Også i Fms. I, 218, Flat. I, 239 (l. 1—4).

Hákon, vitum hvergi und mána ferli jarl fremra þér; hafizk hefr folkránar runnr[1] af gunni;[2] þú hefr senda Óðni níu ǫðlinga; hrafn etr af ná getnum; vesa mátt víðlendr af því.

[1] folk-Rǫn 'kampens Ran' = Valkyrje = 'kamp', hvis runnr 'træ' er Hakon. [2] Der menes Jomsvikingeslaget.

Hakon, vi kender ingen jarl under månens vej, mere fremragende end dig; krigeren har hævet sig (hævet

sin anseelse) ved kampen. Du har sendt Odin 9 fyrster — ravnen æder af de den givne lig —, men du har fået lejlighed derved til at herske over et vidtudstrakt land (ɔ: hele Norge).

V. 154 (s. 358). Þórðr Kolbeinsson (Belgskakadr.). Også i Fsk. 54—55, Fms. I, 224, Flat. I, 242. 518.

Varga meinrennir,[1] lítlu síðarr brá læ ljóða[2] ævi Hákonar; skǫp manna fýsa margs; en hygg son Tryggva kómu, þás hann fór vestan, til lands þess 's hraustr lindar láðstafr[3] hafði vegit.[3]

[1] 'Ulvenes mén, ɔ: sult-'fordriver', en kriger, her Erik jarl. [2] Digteren tænker her ikke på Karkr, men på de oprørske Trønder. [3] lind må her betyde 'spyd', hvis láð 'land' er skjoldet. Der menes her Hakon jarl; det følgende vegit betyder 'tilkæmpet sig', d. s. s. vegit til (lands).

Kriger, kort efter gjorde mændenes svig ende på Hakons liv; menneskenes skæbne volder så meget; jeg ved, at Tryggves sön på sin rejse vestfra kom til det land, som den tapre kriger havde vundet.

V. 155 (s. 358). Þórðr Kolbeinsson (Belgskakadr.). Også i Fsk. 55, Fms. I, 232—33, Flat. I, 247, SnE. II, 168 (l. 5—8).

Eirekr hafði meira í hug sér við auðs særi,[1] an upp of kvæði; slíks vas vǫn at hǫnum; þrœnzkr jarl sótti reiðr sœnskan konung at rǫðum; þrályndi gafsk[2] Þrœndum; engi manna rann[3] því.

[1] 'Rigdoms-formindskeren', Olaf Tryggvason. [2] 'Blev givet', de kom til at vise. [3] rinna med dat. trans. 'at forhindre'.

Erik havde större planer i sin tanke overfor den gavmilde fyrste, end han åbenbarede; det kunde man vænte af ham; den trönderske jarl besøgte i sin forbitrelse den svenske konge for at rådspörge ham; Trönderne var trodsige; det kunde ingen forhindre.

V. 156 (s. 406). Hallfrøðr. Også i Forns. 96—97, Fms. II, 56—57, Flat. I, 329, SnE. II, 152 (l. 1—2).

Eitt es sverð sverða,[1] þats gerði mik sverðauðgan: nú mun verða sverðótt[2] fyr svipnjǫrðum sverða;[3] mona verða vansverðat,[4] jarðar hljótr,[5] ef[6] umbgerð[7] yrði at því sverði; verðr emk þriggja sverða.

[1] Jfr. karl karla, sveinn sveina og lign.; udtrykket er nærmest blot ligesom stærkt aksentuerende. [2] 'Fuldt af sværd'. d.v.s. af det ord 'sværd' i nærværende vers. [3] 'Sværdenes bevægelse' = kamp, hvis 'Njorde' = krigere, mænd. [4] sverðat egl. ntr. part. af et vb. sverða (jfr. K. Gíslason Njála II, 181—2); verða vansverðat 'blive ikke-'sværdet' ɔ: 'vil ikke blive brugt som sværd, til det, det skal'. [5] 'Landets besidder' = kong Olaf. [6] Omtr. = þótt = at i Forns. [7] 'En skede'; se K. Gíslason l. c. 180.

Ét er det sværd blandt sværd, som gjorde mig et sværd rigere; nu vil der blive fuldt af sværd for krigerne; sværdet skal nok blive benyttet, konge, selv om jeg fik en skede til det sværd; jeg har fortjænt 3 sværd.

V. 157—58 (s. 415) = **154—55**.

V. 159 (s. 415—16). Eyjólfr dáðaskáld (Bandadr.). Også i Fms. II, 288, Flat. I, 519.

Mærr jǫfurr vann síðan aðra miklu fleiri malmhríð[1] — eðr frǫgum þat — *Eirekr und sik geira*[3] — þás Virvils vala garð-Váli[2] gerði of herjat vítt strandir Gotlands — *veðrmildr ok semr hildi.*[3]

[1] 'Våbenbyge', kamp. [2] Virvill en søkonge, hvis valir 'heste' = skibene; disses garðr = skjoldene; deres Váli = krigeren; Váli er Odins og Rinds sön. [3] De to omkvædslinjer udgör ikke en sammenhængende sætning; dog hører geira 'spydenes' til veðr- 'storm' = kamp; mildr jfr. 'mild' i 'gavmild'.

Den berömte fyrste havde siden mange andre og flere kampe — det har vi endvidere erfaret — Erik under sig spydenes —, da krigeren hærjede vidt omkring på Gullands kyster — storm-mild og har kamp.

V. 160 (s. 416). Eyjólfr dáðaskáld (Bandadr.). Også i Fms., Flat. sst.

Stýrir gumna lét stafnviggs[1] hǫfuð liggja at Stauri; gramr vélti svá — *gunnblíðr ok ræðr síðan* —, unda mǫ́r[2] sleit svǫrð víkinga at hǫrðu sverða móti fyr eyri — *jarl goðvǫrðu hjarli.*[3]

[1] 'Stavnens heste' = skibene. [2] 'Sårenes måge' = ravnen. [3] ɔ: Norge.

Mændenes styrer lod skibene ligge med hovederne (drageh.) ved Staurr; fyrsten indrettede det så. — kampblid og råder siden —, ravnen sled i vikingernes hovedhud i den hårde kamp udenfor øren — jarlen det gudebeskyttede land.

V. 161 (s. 417). Eyjólfr dáðaskáld (Bandadr.). Også i Fms. II, 289, Flat. I, 519.

Oddhríðar logfágandi[1] fór síðan eyða land Valdamars brandi; lǫgðis hríð[2] óx at þat; gumna ægir, brauzt Aldeigju — oss numnask[3] skil —; sú hildr varð hǫrð með hǫlðum; komt austr í Garða.

[1] 'Od-bygens lue' = sværdet; dets fágandi = fægir ›den, der holder blank' = kriger. [2] 'Sværdets storm' = kamp. [3] Dette verbum, numna, er dannet af part. numinn, og har omtr. samme betydning som nema.

Krigeren gav sig siden i færd med at hærge Valdemars land med sværd; sværdets storm tiltog efter det Du brød Ladoga, mændenes truer, — jeg er rigtig underrettet —; den kamp blev hård mellem mændene. Du kom østpå til Garderige (og lod dem mærke det).

V. 162 (s. 418). Eyjólfr dáðaskáld (Bandadr.).

Frák, hvar fleina sævar fúrherðir[1] gerði endr styr í eyja sundi — *Eirekr und sik geira* —; vága fúrgjafall[2] folkmeiðr[3] hrauð fjórar skeiðar Dana; vér frǿgum þat — *veðrmildr ok semr hildi.*

[1] 'Pilenes sø' = blod, dets fúr- 'ild' = sværd; det hele Erik jarl. [2] vága fúr- 'havets ild' = guld; goll-gjafall = gavmild på guld. [3] folk, snarest kamp.

Jeg har hørt, at krigeren havde fordum en kamp i et sund mellem to øer — Erik under sig spydenes —; den gavmilde kriger ryddede 4 skibe fra Danerne; det har vi hørt — storm-mild og har kamp.

V. 163 (s. 418). Eyjólfr dáðaskáld (Bandadr.).

Ǫttuð hjaldr við Gauta, hlunnviggs gætinjǫrðr,[1] þars hǫlðar runnu í bý[2] — *gunnblíðr ok ræðr síðan* —; hildar ǫss[3] fór herskildi of allar sýslur;[4] hann þverrði mǫnnum frið — *jarl goðvǫrðu hjarli.*

[1] 'Rullehestens, skibets, vogtende Njord', søkrigeren Erik. [2] Sikkert dat. og = byggð. [3] 'Kampens as, gud', Erik. [4] ɔ: Aðalsýsla og Eysýsla; allr i samme betydning som totus.

Du havde kamp med Gøterne, søkriger, hvor mændene flygtede omkring i bygden — kampblid og råder siden —; krigeren hærgede bægge Sysler overalt; han ødelagde mændenes fred — jarlen det gudebeskyttede land.

V. 164 (s. 431). Halldórr ókristni (Eiríksflokkr). Også i Fms. II, 294, Flat. I, 473.

Jǫfra hneitir[1] bauð, gunnbliks élmóðr,[2] út liði miklu af Svíþjóðu; gramr helt sunnr til gunnar; hverr hǫlða vildi þá fylgja Ereki á sæ;[3] hrægeitunga feitir,[4] sára mǫr[5] fekk sylg.

[1] 'Den, der (ved sin færd) forringer konger', gör dem til skamme, her om den fremragende jarl. [2] 'Kampglansens, sværdets, byge' = kamp; móðr må bet. 'hidsig efter, begærlig'. [3] Jfr. K. Gíslason: Efterl. skr. II, 221. [4] 'Lig-gedehamsen' = ravnen, hvis 'feder' er Erik jarl; geitungr betragtes her som etslags fugl (flyvende dyr). [5] 'Sårenes måge' = ravnen.

Kongers overmand samlede, begærlig efter kamp, en stor hær i Sverrig; fyrsten styrede sydpå til kamp; enhver mand vilde da følge Erik i leding; kriger, ravnen fik sig drik.

V. 165 (s. 434). Halldórr ókristni (Eiríksfl.). Også i Fsk. 59, Oddr II, 96, Fms. II, 297.

Mætr konungr Eyna fór sunnan sjau tøgum skeiða ok einu[1] — unnviggs meiðr[2] rauð sverð at morði —, þás jarl Skǫnunga[3] hafði of krafða lagar húnhreina[4] fundar; sætt seggja áttar gekk sundr.

[1] Dette har man (E. Ó. Brím, K. Gíslason) villet ændre til einni (ɔ: skeið); det forekommer mig ikke ganske nødvendigt. Digteren kan meget godt have tænkt på det alml. prosaord skip. [2] 'Søhestens træ', vistnok Erik jarl. [3] Hermed må vistnok Sigvalde jarl menes, hvad enten han — efter Jomsvikingeslaget — virkelig blev en jarl i Skåne (i Knytl. siges han at være bleven jarl i Sjálönd, ɔ: øerne syd for Sælland og Fyn), eller 'Skåningerne' er brugt her omtr. som 'dansk' i almlhed. [4] lagar hreinn 'søens rensdyr' = skibe; hún- föjes supplerende til egl. 'med mastetoppe' (húnn, mask.).

Øernes (Inder- og Ydre-øens beboere) fortræffelige konge kom sydfra (fra Venden) med syvti krigsskibe og ét — krigeren rødfarvede sværdet i kampen —, da Skåningernes jarl havde krævet (samlet) skibene (og deres mandskab) til møde. Freden brødes mellem mændene.

V. 166 (s. 439). Hallfrøðr (Erfidr.). Også i Fsk. 63, Oddr I, 53, II, 100, Fms. II, 306, Flat. I, 479.

Geta skal máls þess,[1] es menn kvǫ́ðu dáðǫflgan dolga fangs bǫr[2] mæla við drengi at vápna sennu — hnekkir hertryggðar[3] baða sína rekka hyggja á flótta; þróttar orð þess þjóðar sessa[4] lifa.

[1] Geta—þess omtr. = 'Jeg vil ikke glemme at omtale'. M. h. t. hele indholdet kan jævnføres Glúms vers, v. 115. [2] dolga af dolg ntr.; fang 'kjortel'; 'kamp-kjortlens brynjens, træ', Olaf Tr. [3] 'Den, der ødelægger mændenes (krigernes) sikkerhed', en kæk kriger, kongen. Se K. Gíslason: Njála II, 365—89. [4] þjóðar sessi, jfr. v. 150.

De ord skal omtales, som man siger, at den handlekraftige kriger sagde til sine mænd i våbenstriden — krigeren bad sine mænd om ikke at tanke på flugt; den folkerens kraftige ord vil mindes.

V. 167 (s. 442—43). Skúli Þorsteinsson (Eiríksfl.). Også i Fsk. 63, Oddr I, 54, II, 102, Fms. II, 311, Flat. I. 482.

Fylgðak Frísa dolgi[1] ok Sigvalda, þars spjǫr sungu — fekk ungr aldrbót;[2] nú fiðr ǫld, at eldumk — þás bǫrum roðinn[3] sárlauk[4] í hjalma dyn[5] til móts við malmþings mœti[6] sunnr fyr mynni Svǫlðar.

[1] Erik jarl; han har sikkert hærjet i Frisland (jfr. kap. 90) i tiden 995—1000. [2] 'Noget, der forbedrer, forskönner livet', berömmelse. [3] Vistnok anteciperende. [4] 'Sårløg' = sværdet. [5] 'Kampen', vistnok akk. [6] 'Malmtingets møder' = kriger. Se v. 43.

Jeg fulgte Frisernes fjende og Sigvalde, hvor spydene sang (i min ungdom vandt jeg ry — nu mærker man jeg ældes), da vi bar det blodige sværd i kampen imod krigeren i syden foran Svölds munding.

V. 168 (s. 443). Hallfrøðr (Erfidr.). Også i Fsk. 62, Oddr I, 53, II, 100. Fms. II, 307, Flat. I, 480.

Þar hykk gram, þanns framði gunni, víst mistu til mjǫk gengis þrœnzkra drengja; mǫrg drótt kom á flótta; næfr allvaldr vá einn við tváa snjalla jǫfra, en jarl enn þriðja; frægt es at segja til slíks siðar.

Der ved jeg at kongen, som havde en kamp, tilvisse i altfor höj en grad måtte savne de tröndersko svendes følge; mange mænd kom (desuagtet) på flugt: den flinke konge kæmpede alene mod to modige konger og en jarl som den tredje; det er berömmeligt at fortælle om slig færd.

Ang. den sidste sætning se i øvrigt K. Gíslason: Njála II, 351.

V. 169 (s. 445). Halldórr ókristni (Eiríksfl.). Også i Fsk. 64, Oddr I, 57. 66, II. 108. Fms. II. 318. Flat. I. 485.

Gangr snarpra sverða gerðisk of Orm enn langa: drengir slitu frið, þars gollin spjǫr gullu lengi; kvǫðu

sœnska menn ok danska dolgs runna[1] fylgja hǫnum[2] fram sunnr at sennu fráns leggbita.[3]

[1] 'Kampens træer', krigere. [2] ɔ: Erik jarl, der har været nævnet i foregående vers. [3] 'Sværdets strid', kamp; Leggbiti egl. egennavn.

De skarpe sværd begyndte deres gang omkring på Ormen den lange; mændene brød freden, hvor de guldprydede spyd gjaldede længe; man sagde, at svenske mænd og danske krigere fulgte tæt ved ham sydpå i det skarpe sværds strid.

V. 170 (s. 446). Halldórr ókristni (Eiríksfl.). Også i Fsk. 64, Oddr I, 57. 66, II, 108, Fms. II, 318—19, Flat. I, 485.

Ormr enn langi kom i heldr harðan fjǫrð[1] — dreyra reyr[2] hnitu saman; tungl tingla tangar[3] skǫrusk þá —, þás brynflagðs Reginn[4] lagði borðmikinn Barða við síðu Fáfnis;[5] jarl vann hjalms hríð at holmi.

[1] 'At komme i en hård fjord, d. v. s. en fjord, hvor bølgegangen er voldsom', er det s. s. 'at komme i knibe, eller i en stor fare'. [2] 'Blod-rørene' = pilene (eller sværd, Svb. Eg.). [3] tingl = ennispænir, se v. 51; deres tǫng er snarest den opstående del af kølen, dennes forlængelse, så at denne atter bruges her som pars pro toto for 'forstavn'; dennes tungl 'sol eller måne' (tungl = himintungl) er 'skjoldet'. jfr. hlýrtungl. [4] 'Brynjetroldens, øksens, Regin' = krigeren, Erik jarl. Reginn bör måske rettere skrives reg- og gengives med 'den, der bevæger'. [5] Synonymt med Ormr.

Ormen den lange kom i en meget vanskelig stilling — pilene stødte sammen, skjoldene brast da — da krigeren lagde Barden med den vældige (höje) side til Ormens side. Jarlen havde en kamp ved holmen (ɔ: det var en ordenlig kamp, jarlen nu osv.).

V. 171 (s. 447). Hallfrøðr (Erfidr.). Også i Fsk. 65, Oddr I, 58. 67, II, 109, Fms. II, 319—20, Flat. I, 486.

Verkendr Heðins serkjar[1] sukku sárir í bǫð niðr af Naðri; gerðut vægjask við nadd-baugs-fár;[2] vanr mun Ormr, hvars skríðr með lið lýða, lengi slíkra drengja, þótt alldýrr konungr stýri Ormi.

[1] 'Hedins særk' er brynje, men hvad verkendr egl. er, er usikkert. Svb. Eg. har i Lex. poet. opfattet ordet som yrkjendr 'de, som gör, forfærdiger, eller erhværver'; derimod i Scr. hist. Isl. (II, 313) som part. til verka i betydningen 'at besudle, göre uren', verkendr 'tinctores'. Dette verka er velkendt i nutidssproget, men forekommer ikke i oldskrifter; det er mulig for verga (af vergr 'uren'), og der kan da ikke være tale om det her. [2] Denne kenning er heller ikke sikker; naddbaugr 'pilenes ring, (baugr = rǫnd), ringflade(?)' = skjold, hvis fár 'ulykke, mén' er 'kampen'.

Krigerne sank sårede i kampen ned af Ormen: de skånede sig ikke i kampen; Ormen vil længe, hvor den så end skrider med mændenes skare, savne sådanne svende, selv om en konge nok så herlig styrer den.

V. 172 (s. 450—51). Þórðr Kolbeinsson (Eiriksdr.). Også i Fms. II, 324, Flat. I, 488.

Þar vas — — — — hjalmaðs herjar við dreyrgar Hropts toptir;[1] Hyrningr fekk gótt orð, es gerði grams vǫrn blǫ́um hjǫrvi; hǫll hára fjalla[2] bilar, áðr þat fyrnisk.

[1] 'Odins tomte, huse' = skjolde. — I de to tabte linjer har der vel stået noget sådant som 'sværdene bragede på, eller gennemborede'. [2] 'Fjældenes hal' = himlen, jfr. v. 143. Jfr. K. Gíslason, Njála II, 267—68.

Dér var den behjælmede hærs [sværds bragen] mod de blodige skjolde; Hyrningr fik godt ry, han som forsvarede kongen med sit blålige sværd; de höje fjældes hal svigter, för det går i glemme.

V. 173 (s. 451—52). Halldórr ókristni (Eiríksfl.). Også i Fsk. 65, Oddr I, 59. 67, II, 110—11, Fms. II, 329.

Hugreifr þengill hét á sina heiptar nýta drengi — þjóð stǫkk aptr of þoptur með Áleifi — þás hafvita hallendr[1] hǫfðu lokit skeiðum of snjallan gram; vápneiðr[2] varð fyr Vinða myrði.[3]

[1] 'Søildens, guldets »hældere«', mændene; om dette hallendr se K. Gíslason Nj. II, 914. [2] 'Våben-ed' = 'våbnenes edelige, ubrydelige ord', kampen (jfr. sverða sannyrði hos Hallfrøðr). [3] Er snarest Erik jarl.

Den gladsindede fyrste (Erik) opmuntrede sine kampdygtige mænd — krigerne sprang tilbage med Olaf over rorbænkene —, da mændene havde indesluttet den modige konge med deres krigsskibe. Der opstod en hæftig kamp ved Vendernes drabsmand.

V. 174 (s. 453—54). Hallfrøðr (Erfidr.). Også i Fsk. 66, Oddr I, 55. 64, II, 104, Fms. III, 3. Flat. I, 494.

Ógrœðir armgrjóts[1] sá Trana ok báða Naðra fljóta auða — hann rauð glaðr geir at gunni —, áðr hjaldrþorinn, hugframr, snotr[2] Þorketill heldi undan af sunds snœris vitni[3] í ramri bǫð.

[1] armgrjót 'armens stene' = (guld)ringe (SnE. I, 336); ógrœðir er det modsatte af grœðir 'den, der lader noget vokse, ophober, samler'. Det hele 'en gavmild mand'. [2] Disse 3 adj. om Torkel tilligemed den parentetiske sætning viser, hvor höjt han har stået i digterens omtanke; mulig var Torkel en af hans hjemmelsmænd. [3] 'Sundets ulv' = skib, jfr. v. 57; men snœris ('tovets') er föjet til for fyldigere benævnelses og forståeligheds skyld. Svb. Egilsson har forbundet sunds med snotr (sund = svömning) altså 'svömmekyndig', men herimod lader sig indvende, at snotr ellers ikke findes således med gen. obj. (lige så lidt som vitr), og dernæst, at det næppe var grund til særlig at rose Torkel for at kunne svömme i en tid, da så at sige hver eneste en forstod sig på den idræt.

Den gavmilde mand så Tranen og bægge Orme flyde uden mandskab — han rødfarvede glad spydet i kampen —, för den kampdjærve, modige, kloge Torkel forlod skibet i den overvældende kamp.

V. 175 (s. 454). Halldórr ókristni (Eiríksfl.). Også i Fms. III, 4, Flat. I, 494.

Vinða skeiðr drógusk vítt[1] at vígi ok þunn gǫlkn Þriðja hauðrs[2] ginðu[3] earnmunnum á þjóðir; gnýr sverða varð á sæ; dýrr drengja stjóri vá — ǫrn sleit gera beitu — mǫrg drótt kom á flótta.

[1] Må her betyde 'langvejs fra'. Dette og hele sætningen synes at antyde noget andet end det i prosaen givne. Verset forekommer ikke at være ironisk. [2] 'Tredjes (Odins) land' = skjold; en sådan kenning er ganske ualmindelig, men hauðr må være brugt her omtr. som veggr, ræfr og lign. Mulig har hauðr, hvis ordet ikke er forvansket*) (jfr. K. Gíslason Nj. II, 319), haft en dobbelt betydning. Skjoldets galkn 'ødelæggende uhyre' er sikkert 'økse' (ikke 'sværd'). [3] Denne svage form findes også hos Arnórr og Einarr Skúlason.

Vendernes skibe kom langvejs fra til kamp og de tynde økser gabede med deres jærnmunde mod mændene; sværdgny blev der på søen; mændenes herlige styrer fældede (fjenderne) — örnen sled i ulvens føde —, mange mænd tog flugten.

V. 176 (s. 455). Hallfrøðr (Erfidr.). Også i Fsk. 66—67, Oddr I, 60. 68, II, 112 (l. 1—4), Fms. III, 5, Flat. I, 494.

Veitkat hitt, hvárt skalk leyfa Heita dýrbliks dynsæðinga hungrdeyfi[1] dauðan eða þó kvikvan, alls seggir segja mér sannliga hvártveggja; gramr mun at hvǫru sárr; hætt[2] 's at frétta til hans.

---

*) Man kunde tænke sig hauðrs som forvansket af hǫrgs (haurgs); Þriðja hǫrgr = gunnhǫrgr.

[1] Denne for Hallfrøðr enestående lange kenning er at opfatte: 'Heites (søkongens) dyrs, skibets, glans' = skjold; dets 'drön' = kamp; sæðingr er en slags mågeart, der bl. a. lever af sædekorn, deraf navnet (af sáð), norsk sæing (larus canus); 'ravnens hunger-stiller' = Olaf. [2] Dette ord kan næppe komme af andet end hætta 'holde op (med)'.

Jeg ved ikke, om jeg skal omtale krigeren som levende og ikke snarest som død, da man fortæller mig bægge dele som virkelige; i hvert fald var kongen nok såret, Nu har vi (længe) intet hørt om ham.

V. 177 (s. 456). Hallfrøðr (Erfidr.). Også i Fsk. 67, Fms. III, 7.

Sá vas oddbragðs[1] ǫrr, hinn 's sagði þat of ævi læstyggs sonar Tryggva, at lofða gramr lifði; ǫld kveðr Áleif vesa kominn ór stála éli; es verr an svá; menn geta mjǫk ferri[2] sǫnnu máli.[3]

[1] 'Od-bevægelse', kamp; om ǫrr se v. 119. [2] Denne ubrudte form findes mange andre steder, hos Einarr skálaglam, Óttarr, Sigvatr osv., ved siden af den brudte (fjarri). [3] Om denne sætning se K. Gíslason Njála II, 244.

Der var en sådan mand, som fortalte det om Tryggves svig-sky söns liv, at mændenes konge levede endnu; man siger, at Olaf er sluppet levende fra stålbygen; men det er (nok) værre end som så; man anstiller formodninger, der er langt fra sandheden.

V. 178 (s. 456). Hallfrøðr (Erfidr.). Også i Fsk. 67, Fms. III, 8.

Frák skǫp mundut verða þess þar, es landherr[1] með liði lýða sótti þrótthardan gram þegna, at margdýrr mundjǫkuls stýrir[2] myndi koma ór slíkum styr; gotnar þykkjat mér geta glíkligs.

[1] 'Land-hær', et helt lands hær synes her at betegne kong Svens hær ved Svolder, hvorimod lið lýða betegner Olaf d. svenskes og Erik jarls hjælpeskarer. [2] 'Hånd-jökel(is)' = sølvring, jfr. SnE. I, 402; stýrir betyder her 'ejeren'.

Jeg har hørt (ved), at det ikke skulde være (blive) skæbnens bestemmelse dér, hvor et lands (hele) hær, understøttet af andre folkeskarer, angreb mændenes kraftige (uagtet han var så kraftig) konge, at han, med de mange herlige egenskaber, skulde komme (levende) fra en sådan kamp. Det synes mig usandsynligt, hvad folk gætter på.

V. 179 (s. 456—57). Hallfrøðr (Erfidr.). Også i Fsk., Fms. sst., Flat. I, 495.

Enn[1] segir sumr seggr auðar kenni[2] frá sǫrum tyggja eða of kumnum[3] brott ór malma gnaustan austr; nú 's sannfregit sunnan ór miklum styr morð siklings; kannka mart við veifanar orði manna.

[1] Antyder de sig stadig holdende falske rygter. tiltrods for at nú 's sannfregit osv. [2] = mér, digteren. [3] Jfr. sukknir hos Steinn Herdísarson. v. III. 153.

Fremdeles er der nogle, der fortæller mig, at kongen var såret eller at han er sluppet med livet fra kampen der østpå. Nu har man (dog) med sandhed erfaret fra (om) det vældige slag i syden kongens fald. Jeg ænser ikke folks løse tale, der udspredes.

V. 180 (s. 457). Halldórr ókristni (Eiríksfl.). Også i Fsk. 68, Fms. III, 12, Flat. I, 520.

Ormr enn langi bar hjalmfaldinn hilmi þangat at miklu hrings[1] þingi; þjóðir glæstu þá skeið; en jarl tók glaðr við Naðri sunnr at gný[2] Gunnar: áðr varð ættgóðr bróðir Hemings[3] at rjóða egg.

[1] = 'Sværd'. [2] Akkusativ. [3] Heming hed en af Hakon jarls sönner (s. 288).

Ormen den lange førte den hjælmbedækkede konge derhen til den vældige kamp; man havde udstyret det skib prægtig (med særligt hensyn til det udvalgte mandskab), men jarlen modtog glad Ormen i syden efter slaget; men først måtte Hemings ætgode broder (også) rødfarve sværdsæggen.

V. 181 (s. 458). Þórðr Kolbeinsson (Eiríksdr.). Også i Fsk. 68 (l. 5—8). 69 (l. 1—4), Fms. III, 14, Flat. I, 533, SnE. I, 474 (l. 5—8).

Veitk, at, fyr útan Erling, vǫru flestir hersar vinir jarla ár;[1] lofak farlands fasta Tý;[2] en ept víg[3] lagðisk land und gram norðan frá Veigu suðr til Agða eða stundu lengra.[4] Velk orð.

[1] ár = tidlig, d. v. s. allerede længe för Olaf Tryggvason blev konge. [2] farland = 'skibets land'. søen, hvis 'ild' er guld. [3] Svoldersiaget. [4] Digteren tænker vel på landet øst og nord for Agde.

Jeg ved, at de fleste herser, med undtagelse af Erling, tidlig blev jarlernes venner; jeg roser guldets Ty (Erik jarl); men efter kampen underkastede hele landet sig fyrsten nord fra Veiga syd på til Agde eller endnu længere. Jeg vælger mine ord (mine ord træffer det rigtige).

V. 182 (s. 459). Þórðr Kolbeinsson (Eiríksdr.). Også i Fsk. 68 (5—8). Fms. III, 15, Flat. I, 533.

Aldir nutu allvalds;[1] vel líkar una slíku;[2] hann létsk skyldr at halda hendi of Nóregs mǫnnum; en Sveinn konungr es sagðr dauðr sunnan, en hans býir vǫru auðir;[3] fár flestra ýta bilar fátt.

[1] Erik jarl. der nu havde forladt Norge. [2] 'Sådant'. ɔ: sådanne tilstande, som der var i Eriks tid. [3] Hermed betegnes den ved savnet opståede tomhedsfølelse. jfr. Hallfrøds tanke: Norðrlǫnd eru ǫll auð orðin efter Olaf Tryggvasons død (jfr. K. Gíslason: Udvalg s. 151).

Mændene (befolkningen) nød meget godt af fyrsten; man synes godt om at leve under sådanne tilstande; han anså sig for at være forpligtet til at holde sin hånd over Norges mænd; men kong Svens død er nu meldt sydfra; hans byer var som tomme; kun lidt af de fleste mænds vanskæbne udebliver (alt hvad af ulykker der skal ramme folk. skal nok indtræffe).

II. bind.

V. 1 (s. 6). Ó t t a r r (Hǫfuðlausn). Også i OH*) 16, Fms. IV, 39, Flat. II, 15.

Vígrakkr konungr, hratt ungr vengis dreyra blakki[1] á vit Danmarkar; þú hefr vanðan þik dýrum þrek; fǫr þín varð nýtligust, konungr; frák gǫrva til þess 's fóruð norðan; nú 'st ríkr af slíkri hvǫt.

[1] v e n g i 'vænge', land. hvis 'blod eller blodström' er en elv, her brugt som vand i almlh.

Du, kampdjærve konge, stødte som ung, skibet ud for at sejle til Danmark; du har vænnet dig til herlige kraft-handlinger; dit tog blev meget resultat-rigt, konge; jeg ved fuld besked om din rejse nordfra; nu er du mægtig på grund af den raske færd.

V. 2 (s. 6—7). Ó t t a r r (Hǫfuðlausn). Også i OH 16, Fms. IV, 40, Flat. II, 15.

Ǫttuð flaustum skreyttum með ǫrum land af landi austr í salt;[1] bǫruð, landvǫrðr, randir á skip; neyttuð stundum segls ok sættuð sundvarpaði;[2] mǫrg mjǫk róin ǫr sleit mikla bǫru und þér.

[1] Jfr. navnet E y s t r a s a l t = Østersøen. [2] 'Sundets ɔ: bølgens kaster, bevæger' kan, ikke mindst på grund af verbet s æ t a, ikke betyde andet end 'vinden'; betegnelsen er ret træffende.

Du drev de prydede skibe med årerne fra land til land ud i Østersøen; konge, du havde ladet bære skjolde

---

*) Således betegnes her og i det følgende Olaf d. helliges saga, udg. 1853.

ud på skibene; stundom benyttede du sejlet og den gunstige vind; mangen heftig rót åre kløvede den store bølge. hvor du var ombord.

V. 3 (s. 7). Óttarr (Hǫfuðlausn). Også i OH 17, Fms., Flat. sst.

Drótt vas drjúgligr ótti at fǫr þinni, dolglinns svanbræðir;[1] namt síðan hrjóða nes Svíþjóðar.

[1] 'Kampormens' = sværdets 'svane' = ravnen.

Folk blev helt forskrækkede over dit tog, kriger; siden ryddede du (hærjede du) næssene i Sverrig.

V. 4 (s. 8). Sigvatr (Víkingarvísur). Også i OH 17, Fms. IV, 41, Flat. II, 16.

Langr sæmeiðr bar enn unga jǫfra kund út at sundi; þjóð uggði sér síðan reiði[1] konungs; en hann rauð œstr fyrsta sinni ulfs fót fyr austan við Sóta sker; kannk minni manna til margs.

[1] ɔ: kampens svulmende hæftighed; jfr. œstr i det følgende.

Det lange skib førte den unge kongeætling ud ad (over) sundet (søen); folk blev siden efter bange for kongens kampiver; men første gang rødfarvede han, opflammet (af kamplyst) ulvens ben i østerleden ved Soteskær; jeg kender mænds erindringer med hensyn til mangt og meget.

V. 5 (s. 10—11). Óttarr (Hǫfuðlausn). Også i OH 18, Fms. IV, 42—43, Flat. II, 17.

Gildir flotna,[1] komt gotneskum her at gjaldi; firar þorðut at varða þér þjóðlǫnd[2] rǫndu;[3] Eysýslu lið rann, en frák hungr varga þeyja[4] austr; margr maðr býr of minna of[5] þrek an yngvi.

[1] I denne og lignende forbindelser betyder gildir 'den, der giver noget sin fulde gyldighed', (jfr. v. I, 78); gildir flotna 'den, der giver mændene lejlighed til at vise, hvad de

dur til. [2] Digteren synes at henregne Gulland til 'hovedlande'. [3] varða rǫndu jfr. reisa rǫnd við. [4] þeyja 'tø, optø, smælte', her usædvanlig brugt om 'at stille' sulten. [5] Denne usædvanlige gentagelse af of beror på, at digtet blev udarbejdet i en så kort tid.

Mændenes fører, du tvang det gullandske folk til at betale dig guld; mændene vovede ikke at værge deres store lande mod dig med krig. Øsels hær flygtede, men jeg har hørt, at ulvenes hunger stilledes; mangen en (= de fleste) har mindre kraft end fyrsten.

V. 6 (s. 11—12). Sigvatr (Víkingarv.). Også i OH 18, Fms. IV, 43, Flat. II, 17.

Þar vas enn, at Áleifr gekk heyja ǫnnur odda þing í eyddri Eysýslu; né svik fǫlusk; enn ǫttu búendr, þeirs runnu undan, fótum fjǫr sitt gjalda allvaldr; fár beið sára ór stað.

Det skete endnu, at Olaf havde den anden kamp i det hærjede Øsel, men svigen kunde ikke skjules; en gang til havde bønderne, som flygtede, deres ben deres liv at takke, konge; få (ɔ: ingen) væntede på sårene på stedet.

V. 7 (s. 13). Sigvatr (Víkingarv.). Også i OH 19, Fms. IV, 44—45, Flat. II, 18.

En þriðja strǫng stáls hríð fylkis niðs varð í stríðri Herdala gǫngu at fundi Finnlendinga, en lǫ́ leysti skeiðar víkinga við austrleið;[1] Bálagarðs síða[2] lá at barði[3] brimskíðum.

[1] Jfr. 'Østerled'; her betegner ordet den del af den baltiske kyst, som de havde landet ved (den sydøstlige kyst af Finland). [2] Om dette sted kan henvises til Scr. hist. Isl. XII, 64—65; síða betegner en jævn skråning græsbevokset land ved kysten eller langs en större elv. [3] 'Ved siden af'; d. v. s. skibene sejlede langs kysten.

Kongesönnens tredje stærke kamp fandt sted på den möjcfulde gang til Herdala til møde med Finlænderne,

men bølgen løste vikingernes skibe fra østerkysten; Balagardsside vendte mod skibenes side.

V. 8 (s. 14). Sigvatr (Víkingarv.). Også i OH sst., Fms. IV, 45, Flat. sst.

Enn kvǫ́ðu gram valda fjórða sinni uphǫfum Gunnar galdrs[1] — frák dýrð vinnask þeims varðisk vel — þás ólítill[2] friðr gekk sundr á miðli liðs jǫfra úti í slíðri Suðrvík, Dǫnum kuðri.[3]

[1] 'Gunns sang' = kamp. [2] Mulig er J.s ólítinn bedre = 'i höj grad'. [3] Vil kun sige, at Suðrvík er i det danske rige.

Endnu har man sagt, at kongen for fjærde gang voldte kampens begyndelse — jeg ved, at han, som værgede sig bravt, vandt ry —, da den dybe fred brødes i mellem fyrsternes skarer ude i den farlige Sudrvig, som Danerne kender.

V. 9 (s. 14—15). Sigvatr (Víkingarv.). Også i OH, Fms., Flat. sst.

Hlenna hneigir,[1] vant et fimta víg, hjǫlmum grimt — hlýr þolðu hríð[2] fyr hári Kinnlimasíðu —, þás herr reið ofan við rausn at skeiðum ræsis, en hilmis lið gekk í gǫgn rekkum at gunni.

[1] Jfr. v. I. 43. [2] Betyder her 'sø, søgang'.

Konge, du havde den femte kamp, grum for hjælmene — stavnene (skibene) måtte tåle hård sø foran den höje Kinnlima-kyst —, da hæren red stolt ned til kongens skibe, men fyrstens mandskab gik imod krigerne til kamp.

V. 10 (s. 18). Óttarr (Hǫfuðlausn). Også i OH 20 (l. 1—4) = Fms. IV, 50 = Flat. II, 19, SnE. II, 26 (l. 5—8).

Enn brauzt, Yggs éla linns kennir,[1] gunnþorinn bryggjur Lundúna; þér hefr snúnat at vinna lǫnd;[2] iarnhringar,[3] hart of krafðir gunnþings, hǫfðu gang, en gamlir skildir sprungu; hildr óx við þat.

[1] 'Odins-stormes-, kampenes. orm' = sværdet. [2] Digteren tænker særlig på Norges erobring. [3] Simpelt hen = jærnsværdene. Jfr. K. Gíslason: Annaler 1863, 403. Nj. II, 22. 318. Den 1. og 2. grt. afhdl. s. 74—75.

Fremdeles brød du, kriger, kampdjærv som du var, Londons broer; lykken har givet dig at erobre lande. Sværdene, hæftig opfordrede til kamp, var i stærk bevægelse, men gamle skjolde brast. Derved voksede kampen.

V. 11 (s. 18—19). Óttarr (Hǫfuðlausn). Også i Fsk. 71, OH, Fms., Flat. sst., Fms. XI, 185.

Komt í land, láðvǫrðr, ok lendir,[1] ríki eflðr, Aðalráði; þín naut rekka rúni at slíku; harðr vas fundr, sás fœrðuð niðja Játmundar[2] á vit friðlands;[3] áttstuðill[4] réð þar grundu áðan.

[1] Dette verbum, med dativ, betyder at 'skaffe en land' egl. 'bringe en til land' (jfr. lenda skipi). [2] Hermed menes vistnok Edelreds sön, Eadmund jærnside; niði altså brugt som niðr i v. I, 2. [3] Her 'et land, hvor han kunde leve og styre i fred'. [4] Her uden tilföjelse 'slægtens støtte eller hoved' ɔ: kong Edelred.

Du, konge, kom til landet (England) og skaffede, mægtig som du er, Edelred hans land igen; din hjælp nød mændenes ven ved sligt: det var en hård kamp, hvorved du bragte Jatmunds fader igen til (hans) fredland; ættens hoved havde för rådet for det land.

V. 12 (s. 19). Sigvatr (Vikingarv.). Også i Fsk. 70—71, OH 21, Oleg. 8, Fms. IV, 51, Flat. II, 20.

Rétt 's, at en sétta sókn vas, þars Áleifr sótti Lundúna bryggjur; snarr þengill bauð Englum Yggs at:[1] vǫlsk sverð bitu, en víkingar[2] vǫrðu þar díki, sumt lið átti búðir í sléttu Súðvirki.

[1] at 'hidsen til kamp', Odins at = kamp. [2] Hermed menes de danske.

Det er rigtigt, at den sjætte kamp stod, hvor Olaf angreb Londons broer; den raske fyrste bød Anglerne kamp; de vælske sværd bed, men vikingerne forsvarede der graven; en del af hæren havde boder (lejr) i det flade Súðvirki.

V. 13 (s. 19—20). Sigvatr (Víkingarv.). Også i OH, Fms., Flat. sst.

Enn lét Áleifr sverðþing verða háit sjaunda sinni endr á Ulfkels landi, sem ek fer máli; Ellu kind[1] stóð alla Hringmaraheiði, es arfvǫrðr Haralds olli starfi; þar vas herfall.

[1] Digteren betragter Ella som en konge over hele England, så at 'Ellas slægt' her betegner dettes indbyggere overhovedet.

Endnu lod Olaf en kamp blive holdt for syvende gang fordums i Ulfkelsland, således som jeg ordner min tale (fremstilling). Ellas slægt fyldte hele Ringmarehede, da Haralds sön forårsagede den strid; der var mandefald.

V. 14 (s. 20). Óttarr (Hǫfuðlausn). Også i OH 21, Fms. IV, 51—52, Flat. II, 20.

Frák, at þinn herr, þengill, hlóð þunga valkǫstu ferri[1] skipum; Hringmaraheiði rauð[2] blóði; landfolk laut fyr yðr at jǫrðu í branda gný, áðr létti, en mǫrg Engla ferð [kom][3] ótt á flótta.

[1] Se v. I, 177. [2] Upersonl [3] Dette må underforstås per zeugma.

Jeg har hørt, at din hær, konge, opdyngede dröje ligdynger langt borte fra skibene; Ringmareheden rødfarvedes i blod; landets indbyggere faldt for eder til jorden i kampen, för den endte, men en stor skare af Angler tog hurtig flugten.

V. 15 (s. 21). Óttarr (Hǫfuðlausn). Også i OH sst., Fms. IV, 52, Flat. sst.

Yngvi, vant ætt siklinga[1] mikla atgǫngu; bliðr[2] hilmir, tókt breiða Kantaraborg of morgin; eldr ok reykr lék við rǫnn af ríki; frák, at of beldir aldri aldar; bragna[3] konr, rétt gagni.

[1] Der må menes nogle kongelige personer, der dengang var i Canterbury; ætt er næppe nom., appos. til Yngvi. [2] Dette ord hænger sammen med digtets tilblivelse og digterens stilling. [3] Dette ord betyder her 'hövdinger'.

Konge, du foretog et kraftigt angreb på fyrsteætten; venlige konge, du indtog det brede Canterbury om morgenen; ild og røg spillede mægtigt om husene; jeg har hørt, at du tog mændenes liv; fyrste-ætling, du vandt sejr.

V. 16 (s. 21). Sigvatr (Víkingarv.). Også i Fsk. 71 (l. 1—4) = Óleg. 10, OH 21, Fms. IV, 52, Flat. II, 20.

Veitk, at víga mœtir, virðum háttr,[1] gerði enn átta styr at virki; vǫrðr verðungar gekk styrkr; portgreifar[2] mǫttut banna bœ sinn, Kantaraborg, prúðum Áleifi; mart fekk Pǫrtum[3] sorgar.

[1] Må betyde d. s. s. hættr 'farlig'; det er dette adj., der ligger til grund for subst. hætta, hvorimod hættr nærmest er part. til hætta. [2] Er et af de fremmedord, Sigvatr har brugt; det er det angels. portgerefa 'bygreve, borgstyrer'. [3] Hvem disse Partar er, er vanskeligt at sige; de er mulig identiske med Partar i Einars vers (III, 227).

Jeg ved, at krigeren, farlig for mændene, havde den ottende kamp ved kastellet; hirdens beskytter trængte frem med kraft; borgens styrere formåede ikke at forholde den modige konge deres by, Canterbury; der var meget der voldte Parterne kummer.

V. 17 (s. 22). Sigvatr (Víkingarv.). Også i Fsk. 71 (l. 5—8) = Óleg. 10, OH sst., Fms. IV, 53, Flat. II, 21.

Ungr konungr vann ótrauðr Englum rauðar skarar; endr kom brúnt blóð á branda í Nýjamóðu; nú hefk

talðar níu orrostur ógnvalds; danskr herr austan fell, þars dǫrrum dreif mest at Áleifi.

Den unge konge gav ufortrøden Anglerne blodige hovedhår; fordum strömmede det brune blod på sværdene i Nyjamoda: nu har jeg opregnet krigerens ni kampe; den danske hær østfra (ɔ: fra Danmark) faldt, hvor spydene flöj tættest mod Olaf.

V. 18 (s. 22). Óttarr (Hǫfuðlausn). Også i OH 22, Fms. IV, 53, Flat. II, 21.

Ǫld enskrar ættar máttit bægja við þér vægðarlausum, víðfrægr vísi, þars tókt við gjǫldum; gumnar guldut sjaldan hollum dǫglingi goll; frák stundum fóru stór þing ofan til strandar.

De engelske folk kunde ikke modstå dig, der ikke kendte til skånsel, vidtberömte konge, hvor du modtog betalinger; mændene betalte ikke sjælden den hulde fyrste guld; jeg har hørt, at der stundum bragtes store kostbarheder ned til stranden (til dine skibe).

V. 19 (s. 23). Sigvatr (Víkingarv.). Også i OH 22, Fms. IV, 54, Flat. II, 21.

Tøgr vas fullr folkveggs drifa-hreggi[1] í fǫgrum Hringsfirði; lið helt þingat, sem hilmir mælti; hann lét brotna hátt ból á Hóli, es víkingar ǫttu; þeir bǫðut sér síðan slíks skotnaðar.

[1] folkveggr = skjold; dets hregg 'storm' = kamp; drifa- er tilföjet for anskuelighedens skyld; jfr. drif ntr.

Tieren fyldtes ved den hidsige kamp i den smukke Ringsfjord: hæren styrede derhen, hvor kongen bød; han lod det höjtliggende kastel på Hol, som vikingerne ejede, blive brudt; de ønskede sig ikke siden en sådan skæbne.

V. 20 (s. 24). Sigvatr (Víkingarv.). Også i OH, Fms., Flat. sst.

Aleifr, vant ellipta styr í Gríslupollum, þars jǫfrar fellu; hrings þollr,[1] komt af því þingi; þat frák víg háit snarla fyr bœ Viljalms, tryggs jarls, at[2] vítti hjalma; tala minst es telja þat.

[1] 'Sværdets þollr' = kriger. [2] Omtr. = es. relat.

Olaf, du havde den ellevte kamp i Grislupollar, hvor fyrsterne faldt, men du, kriger, kom levende fra det møde; den kamp, som ødelagde hjælmene, har jeg hørt blev holdt med raskhed foran den tro jarls, Viljalms, by; det er let, at göre den opregning.

V. 21 (s. 24). Sigvatr (Víkingarv.). Også i OH sst., Fms. IV, 55, Flat. sst.

Tírfylgjandi rauð tolpta sinni tǫnn ylgjar í Fetlafirði; fjǫrbann varð lagit mǫnnum.

Den hæder-lystne mand rødfarvede for tolfte gang ulvindens tand i Fetlafjord; det blev forbudt mændene at leve længer.

V. 22 (s. 25). Sigvatr (Víkingarv.). Også i OH, Fms. sst., Flat. II, 22.

Snjallr dróttinn Þrœnda vann þrettánda styr kunnan sunnarla í Seljupollum; þat vas flótta bǫl; gramr lét gǫrva[1] gengit of morgin upp í gamla Gunnvaldsborg ok fenginn jarl; Geirfiðr hét sá.

[1] Opfatter jeg som 'fuldstændig', d. v. s. hele mandskabet var med; jfr. gersamliga i Egilss. 62_7.

Tröndernes modige konge havde den trettende kamp, der er bekendt, sydpå i Seljupollar; det var en ulykke for de flygtende; kongen lod hele sin hær om morgenen marschere op (og trænge) ind i den gamle Gunnvaldsborg og fangede jarlen; han hed Geirfinn.

V. 23 (s. 26). Óttarr (Hǫfuðlausn). Også i OH 23, Fms. IV, 58—59, Flat. II, 27.

Nǫ́ðuð, ungr jǫfurr, at eyða Peitu; reynduð ógnteitr ræsir, steinda rǫnd á Túskalandi.

Det lykkedes dig, unge fyrste, at hærje Peita; du prøvede, kampglade fyrste, det malede skjold i Tuskaland.

V. 24 (s. 26). Sigvatr (Víkingarv.). Også i OH 23, Fms. IV, 59, Flat. II, 28.

Malms munnrjóðr[1] vann gang upp at Leiru, þars gamlir geirar sprungu, es Mœra hilmir kom sunnan; Varrandi, fjarri sæ á byggðu Peitu landi, — bœr heitir svá — varð brendr fyr víga Njǫrðum.

[1] Malms munnr = 'skudvåbnenes od'.

Krigeren trængte frem langs Leira, hvor de gamle spyd gik itu, da Mörernes konge kom sydfra; Varrande, langt oppe fra søen i Peitas befolkede land — det er en by, der hedder så —, blev brændt af krigerne.

V. 25 (s. 29). Sigvatr (Erlingsflokkr). Også OH 27, Fms. III, 16, IV, 69, Flat. I, 537.

Erlingr vas skjǫldungr jarla, es mátti svá, svát[1] mágr[2] Áleifs, aldyggs sonar Tryggva, œgði[2] ǫ́tt; næst gaf snarr harri búþegna aðra systur sína Rǫgnvaldi, feðr Ulfs;[3] þat vas aldrgipta.

[1] Mulig er dette en fejl i overleveringen for at, skönt en gentagelse med så langt mellemrum ikke er egenlig stødende. [2] mágr—Tryggva bör måske snarere henføres som apposition til Erlingr; så bliver œgði upersonligt. [3] Ulf har Sigvatr personlig lært at kende og nævner ham derfor her.

Erling var en konge blandt jarler, hvis magt var så stor, at Olafs, Tryggves udmærkede söns, svoger (Erling) var frygtindgydende for folk; derpå giftede bøndernes raske herre (Olaf) sin anden søster med Rögnvald Ulfs fader; det var varig lykke (for dem).

V. 26 (s. 30). Sigvatr (Erlingsfl.). Også i OH 27, Fms. III, 17, IV, 69—70, Flat. I, 537 (l. 1—2).

Engi annarr lendra manna ǫrr, fjǫlkostigr, varð, sás átti orrostur fleiri Erlingi;[1] mildr seggr bar mest þrek sinn við sóknir, þvít gekk fyrst innan[2] í marga hildi, en ór á lesti.[3]

[1] ɔ: = en Erlingr (átti). [2] = út. [3] Se v. I, 139.

Ingen anden var der blandt lendermændene, han være nok så rask og rig på egenskaber, som havde flere kampe end Erling; den gavmilde mand viste sin kraft i fuldest mål under kampen, ti han var den første, der gik ud i mangen en kamp, og den sidste, der forlod den (kampstedet).

V. 27 (s. 32) Þórðr Kolbeinsson (Eiríksdr.). Også i OH 24, Fms. III, 30, IV, 62, Flat. I, 560.

Enn hefk leyfð lofða hilmi,[1] þars frák lofkenda hjarls drótna[2] sendu boð at[3] hjalmsǫmum[4] jarli,[5] at Eirekr skyldi koma skyldligast[6] endr[7] til ásta fundar þeira; skilk, hvat gramr[8] lézk vilja.

[1] ɔ: Erik jarl. [2] Hermed menes Knud d. store alene; jfr. v. I, 131. [3] = eptir. Jfr. sentu at Saxa . . gram Gudr.kv. III, 6. [4] 'Hvem hjælmen klæder godt'. [5] at—jarli kan også betyde 'hos . . jarlen' og bör da forbindes med Enn hefk leyfð; det er da Sven jarl, der menes. [6] = 'ifølge sin pligt som Knuds jarl, eller lensmand; men også venskabet mellem de to betones ved det følgende ásta fundir. [7] endr betegner vistnok tidsafstanden fra digterens standpunkt. [8] Hermed menes vistnok Knud d. store.

Endnu begynder jeg min lovsang (et stef-afsnit deri) om mændenes fyrste, hvor jeg hørte den berömte landsstyrer sendte bud efter den hjælmprydede jarl, at Erik skulde pligtmæssig komme til et vennemøde med ham, og det er noget siden; jeg forstår, hvad der var kongens vilje.

V. 28 (s. 33). Þórðr Kolbeinsson (Eiríksdr.). Også i OH 25, Fms. III, 31, IV, 62—63, XI, 198, Flat. I. 561.

Gollkennir lét bundit saman gunni fyr vestan Lundún; leyfðr Þundr grœðis hests[1] vá til landa; Røkkva rann-regnþorinn[2] Ulfkell fekk ýglig hǫgg, þars bláar eggjar skulfu of þingamǫnnum.

[1] 'Søens hests, = skibets, Odin' = Erik jarl. [2] Røkkvi er søkongenavn (hdskrr.s rekka er ganske umuligt); dertil kan man tage rann-regn = 'skjold-regn' = kamp. eller omvendt regn-rann = 'kampens hus' = skjold; snarest er dog det første rigtigst.

Guldkenderen lod kampen komme i stand vest for London; den lovpriste kriger vandt lande ved kamp. Den kampdjærve Ulfkel fik frygtelige hug, hvor de blå ægge bævede over tingamændene.

V. 29 (s. 34). Sigvatr (Knútsdr.). Også i OH 25, Fms. IV, 63, XI, 200, Flat. II, 30.

Ok Knútr sló senn sonu Aðalráðs eða ok þó flæmði hvern út.

Og Knud slog på engang Adelråds sönner i hjæl eller også dog jog han enhver bort fra landet.

Tanken er noget knudret, skönt ikke ulogisk, fremsat.

V. 30 (s. 36). Óttarr (Hǫfuðlausn). Også i OH 26, Fms. IV, 66, Flat. II, 31.

Valfasta veðrǫrr[1] skjǫldunga þopti,[2] bjótt tváa knǫrru vestan; ér hafið opt hætt í ótta;[3] strangr straumr næði angra kaupskipum, ef erringar-verra[4] lið stœði innan borðs á unnum.

[1] 'Val-flammens, = sværdets, storm' = kamp. [2] Der sigtes vel til Olafs forhold til kong Adelråd. [3] Er akkus. [4] erring; jfr. errinn, der »indeholder forestilling om bevægelse og virksomhed« (K. Gíslason: Udvalg s. 51 anm.) og erriligr 'rask, dygtig'; erringar-verri 'værre. dårligere m. h. t. raskhed og dygtighed'.

Du kampraske konge-ven, du rustede to handelsskibe vestfra; du har ofte (også dengang) udsat dig for truende fare; den stride ström vilde have kunnet fortrædige

handelsskibene, dersom en mindre kraftig skare havde været der om bord på bølgerne.

V. 31 (s. 36—37). Óttarr (Hǫfuðlausn). Også i OH sst., Fms. IV, 66—67, Flat. sst.

Eigi hrædduzk ægi; ér fóruð stóran sæ; engi allvaldr aldar of getr nýtri drengi; fars varð neytt, áðr beittuð miðjan Nóreg, niðjungr Haralds, en flaust hratt opt af sér brǫttum forsi.

Du var ikke bange for søen; det var oprørt hav, du sejlede over: ingen hersker over mænd opnår mere brave svende; skibet blev (dygtig) brugt (d. v. s. skibet blev dygtig sat på prøve), för du, Haralds sön, landede midt i Norge, men skibet havde ofte kastet tilbage de stejle fossende bølger.

V. 32 (s. 38—39). Óttarr (Hǫfuðlausn). Også i OH 28, Fms. IV. 72, Flat. II, 32.

Bengjalfrs blágjóða[1] bræðir, skatti gnœgðr, tókt skeið Hǫkonar með skreyttu reiði ok þá sjalfa; ungr sóttir þú, Þróttar þings mágrennir,[2] hingat áttlǫnd, þaus ǫttuð: jarl máttit standa fyr því.

[1] 'Sårsøens sorte falke' = ravnene; blár = sort, som så ofte. [2] 'Odins tings måge' = ravnen.

Kriger, skatberiget, du tog Hakons krigsskib med det smukke udstyr og dem selv tilfange; i en ung alder fik du, kriger, her dine slægtslande, som tilhørte dig, i din magt: jarlen formåede ikke at forhindre det.

V. 33 (s. 40). Sigvatr (Víkingarv.). Også i OH 29, Fms. IV, 73, Flat. II, 33.

Ríkr konungr, fremðar gjarn, kvað sér nauðir at sœkja fund Hǫkonar í fornu[1] Sauðungs sundi; strangr þengill, es[2] ungr varð annarr[3] œztr ok gat bazta ætt[4] á danska tungu, hitti þar þann jarl.

[1] forn jfr. v. I, 38. [2] es: denne relativsætning går

ubetinget på þengill ɔ: Olaf d. hellige, og ikke, som altid hidtil opfattet, på jarl; det er utænkeligt, at digteren skulde have rost Hakon jarl så næsten fornærmelig stærkt i et digt om Olaf. [3] Med dette sigtes der vistnok til kongens navne, Olaf Tryggvason. [4] Fordi han hørte til den norske kongeslægt og var en direkte efterkommer af Harald hårfagre.

Den mægtige konge, hæderlysten, erklærede, at det var nødvendigt for ham at møde Hakon i det gamle Sauðungssund; den stærke konge, der som ung blev den anden ypperste og [opnåede ɔ:] var så lykkelig at tilhøre den bedste slægt i hele Norden, — han traf dér den jarl.

V. **34** (s. 62). Sigvatr. Også i OH 35, Fms. IV, 90, Flat. II, 39.

Hlýð mínum brag, alltíginn meiðir myrkblás tjalda drasils,[1] þvít kank yrkja; mátt eiga eitt skald; þótt ǫllungis nítið lofi allra annarra skalda, allvaldr, fæk þér at hvǫru hlít hróðrs.

[1] 'Tæltenes hest' = skib; meiðir 'den, der [i søslag — jfr. Olafs tidligere vikingefærd] ødelægger [skibene]'.

Hör på mit kvad, det mørksorte skibs meget fornemme ødelægger, ti jeg forstår at digte; én skjald kan du dog have; selv om du helt og holdent forkaster alle andre skjaldes pris, konge, skaffer jeg dig alligevel digte i overflod.

V. 35 (s. 63). Sigvatr. Også i OH 36, Fms., Flat. sst.

Ek tók lystr við sverði þinu, sóknar Njǫrðr, né ek lasta þat síðan; sá 's vili mínn; es leyfð ið; linns blóða látrs[1] þollr, gazt hollan húskarl, en ek lánardróttin góðan mér; báðir hǫfum ráðit[2] vel.

[1] 'Ormens broders, = slangens, leje' = guld. [2] Se K. Gíslason: Udvalg s. 171.

Heller end gærne tog jeg mod dit sværd, kriger, og jeg har aldrig dadlet det siden, — det er min lyst —;

det er en herlig id (at stå i kongens tjæneste); gavmilde mand, du fik en tro huskarl og jeg en herre, der er mig god; vi har bægge truffet en god bestemmelse.

V. **36** (s. 63—64). Sigvatr. Også i OH sst., Fms. IV, 90—91, Flat. sst.

Ek mun heitinn gunnar gammteitǫndum[1] gǫrbœnn,[2] ef biðk nú felda[3] — áðr þǫ́gum vér ægis eld: veit enn, engjar lúru látrþverrandi,[4] halfa landaura af ganga af knerri — ek hef sjalfr krafit.

[1] 'Kampens grib-, ravne- glædere', krigere, mænd. [2] Egl. 'den, der beder fuldstændig, beder om alt', d. v. s. påtrængende i sin bön. [3] = landaurar, der betaltes med skind. [4] 'Engens flynder' = slange, dens 'leje' = guld.

Jeg vil blandt folk gælde for at være altfor påtrængende, hvis jeg nu beder om skind — för har jeg jo modtaget guld; men tillad endnu, gavmilde fyrste, at halvdelen af landafgiften ikke skal betales af handelsskibet — jeg beder dig selv derom.

V. **37** (s. 65). Klœingsflokkr (Þórðr Sjáreksson). Også i OH 37, Fsk. 74, Fms. IV, 94, Flat. II, 41, SnE. I, 508.

Inni allvalds brunnu halfgǫr við sjalfa Nið; hykk at eldr feldi sal; eimr skaut hrími á her.

Kongens huse brændte halvfærdige ved selve Nidelven; jeg tror at ilden fældede salene; ilden kastede sod på mændene.

V. **38** (s. 69). Sigvatr (Nesjavísur). Også i OH 39, Fms. IV, 97, Flat. II, 43.

Siklingr veitti firum mikla sókn, þars sótti í hǫfn[1] at Sveini; rautt blóð fell á Róða rein;[2] snjallr konungr, sás olli sýnum[3] fundi þeira, helt eirlaust at, en Sveins liðar bundu saman skip.

[1] Hermed menes vistnok nuværende Nevlunghavn lige øst

for Grenmar ɔ: Langesundsfjorden. [2] 'Søkongens landstrimmel' = søen; hvad der her står, er en antecipation. [3] 'Åbenbar, uundgålig';*) vil man beholde sínum, må man underforstå skipum, hvad der dog er noget hårdt.

Kongen gjorde et stærkt angreb på mændene, hvor han trængte ind i havnen for at angribe Sven; det røde blod faldt i søen; den modige konge, som forårsagede deres uundgålige møde, styrede skånselsløst imod dem, men Svens mænd bandt deres skibe sammen.

V. 39 (s. 69—70). Sigvatr (Nesjavísur). Også i OH sst., Fsk. 75, Oleg. 20, Fms., Flat. sst.

Þat erumk kunt, hvé kennir odda frosts[1] lét of lagðan Karlhǫfða fyr austan Agðir[2] nær jarli.

[1] 'Oddenes (dræbende) frost' = kampen. [2] Også dette udtryk peger mod Nevlunghavn.

Det er mig bekendt, at krigeren lagde Karlhöfde østfor Agde nærved jarlen.

V. 40 (s. 70). Sigvatr (Nesjavísur). Også i OH sst., Fms. IV, 98, Flat. II, 44.

Vasa at frýja Sveini sigmána gnýs[1] né gunnreifum Áleifi sverða gjóðs hríðar[2] gǫrrar,[3] þvít seggir hvárra[4] tveggja ǫttu sin[5] kvistingar kostu, þars sóttusk; herr koma í verra stað.

[1] 'Kampmånens, = skjoldets, gny', kamp. [2] 'Sværdenes falks, = ravnens, storm', = kamp; men da en sådan kenning, så vidt vides, er enestående, og heller ikke naturlig, er gjóðs vistnok ikke rigtigt, tilmed da det ikke passer noget andet steds bedre. Jeg formoder, at der bör læses góðs, der da hører til gnýs, ligesom gǫrrar til hríðar, hvorved der fremkommer en passende parallelisme; det er let at forklare fejlens opståen. [3] gǫrr 'fuldkommen', om en kamp, der føres med

---

*) Ved en uagtsomhed har jeg ikke lagt mærke til, at OH netop har synom; dette er altså ingen rettelse af mig, som anført i noten.

den kraft, hvori intet mangler. [4] hvárir er dog måske det rigtige. [5] Objekt for kvistingar = 'afhugning'.

Der var ingen grund til at bebrejde Sven hans [dygtige?] kamp, eller den kampglade Olaf hans med fuld kraft førte deltagelse i slaget, ti bægge parters krigere fik rig lejlighed til at miste liv og lemmer hvor de angreb hinanden; aldrig har nogen hær været på et værre (farligere) sted.

V. 41 (s. 70—71). Sigvatr (Nesjavísur?). Også i OH 39, Fms. IV, 98.

Teitr, sák svalar brynjur falla of herðar okr í itru liði allvalds: hjǫrdynr gerðisk harðr; en mín svǫrt skǫr falsk und hjalm enn valska at flug fleina; sessi, vissak okr svá gǫrva við her.

Teit, jeg så de kølige brynjer glide ned over vore skuldre i kongens dygtige hær; kampen blev hård; og mit sorte hår skjulte sig under den vælske hjælm i spydenes flugt; bænkfælle, således vidste jeg os beredte til kampen.

V. 42 (s. 71). Sigvatr (Nesjav.). Også i OH 40, Fsk. 76 (l. 1—4), Fms. IV, 99, Flat. II, 44, SnE. I, 458 (l. 5—8).

Gylt stǫng óð fyr gǫfgum ræsi, þars gengum, greiðendr Gǫndlar serks gnýs,[1] reiðir und merkjum á skip; þági vas á þessum[2] strengjar jó fyr malma kveðju, sem mær bæri heiðþegum þengils mjǫð.

[1] 'Valkyrjens særks, = brynjens, gny', kamp. [2] Anderledes K. Gíslason Njála II, 355 anm.

Den forgyldte (guldprydede) stang stormede frem foran den ætstore konge, hvor vi, krigerne, gik med kamplyst under mærkerne på skibet; da var det ikke på dette skib för kampens begyndelse, som når kvinden bærer (egl. som om kvinden bar) kongens hirdmænd mjöd.

V. 43 (s. 71—72). Sigvatr (Nesjav.). Også i OH, Fms., Flat. sst.

Vér drifum hvatt reiðir upp á skeiðar, þars knátti heyra hátt vápnabrak; roðnir brandar klufu rǫnd; en búendr gengu sárir fyr borð, þars bǫrðusk; búin skip fengusk; nár flaut ófár út við eyri.[1]

[1] Denne eyrr er vistnok Mölen på det spidse næs nordvest for indløbet til Nevlunghavn. hvor mange gravhöje endnu ses.

Vi styrede rask, kamplystne, op på skibene, hvor man kunde høre det höje våbenbrag; de rødfarvede klinger spaltede skjoldene, men bønderne gik sårede over bord, hvor man kæmpede; de udstyrede skibe erobredes; ligene flød i mængde ude ved øren.

V. 44 (s. 72). Sigvatr (Nesjavísur). Også i OH sst., Fms. IV, 100, Flat. sst.

Ǫld vann ossa skjǫldu rauða, þás kómu hvitir þingat; þat vas auðsætt hljóms hringmiðlǫndum;[1] þar hykk ungan gram, es vér fylgðum þars sverð slæðusk,[2] gerðu gǫngu upp í skip; gunnsvǫrr[3] fekk blóðs sylg.

[1] ɔ: hring-hljóms-miðl., 'sværd-klangens, kampens, ydere'. [2] Regelret impf. af slæva-sk. [3] 'Ravn'; jfr. v. I, 123.

Mændene gjorde vore skjolde, som kom hvide herhen, røde (af blod); det var öjensynligt for krigerne; der ved jeg, at den unge konge, som vi fulgte, hvor sværdene sløvedes, foretog entringen på skibet; ravnen fik blod at drikke.

V. 45 (s. 73). Sigvatr (Nesjavísur). Også i OH sst., Fsk. 76, Fms. IV, 100—1, Flat. II, 45.

Sveinn bað sjalfr skeina harðliga svartar kylfur;[1] vas áðr róit nær hǫnum í óra auðvǫn,[2] þás herr lét hǫggvit gǫrt of skeiðar stafna til góðs hrafni, en hræ fengusk svǫrtum Yggs gjóði.

[1] Om dette ord se K. Gíslason: Udvalg s. 173 (»synes

snarest at betegne den øverste ende af barð«). [2] Tanken heri: »för var han bragt i en sådan stilling, at vi næsten kunde göre os håb om at komme i besiddelse af hans skib« K. G. Udvalg: 173—74; í óra auðvǫn egl. 'indenfor vort håb om rigdom, bytte'.

Selv befalede Sven at afhugge skibets stavn-kølle uden skånsel; för var man kommen ham så nær, at vi havde godt håb om bytte, da hæren huggede ufortrødent hen over skibsstavnene til bedste for ravnen; lig gaves (rigelig) den sorte ravn.

V. 46 (s. 73—74). Bersi. Også i OH 41, Fms. IV, 101, Flat. II, 45.

Batt þenna hróðrs hagkennanda[1] líða[2] heilan, en vér unnum svarat slíku Gunnar snarrœki; seldum hapts[3] trauðir þau orð kynstórs knarrar úthauðrs elda[4] boða, sem ek keypta at brynju við.

[1] 'Den. der godt forstår sig på digtning'. skjalden. [2] = 'sejle', jfr. marlíðendr. [3] Her 'bånd ɔ: stansning', m. h. t. det raskt givne svar. [4] 'Skibets lands, = søens, ild' = guld; úthauðr egl. 'land, der ligger længere ude', ɔ: end fastlandet.

Du bad denne skjald (mig) at rejse med held, men jeg fik svaret krigeren på samme måde. Jeg gav uden tøven de ord af den gavmilde ætstore mand tilbage som jeg købte dem af krigeren.

V. 47 (s. 74). Bersi. Også i OH sst., Fms. IV, 102, Flat. sst.

Hefk sénar stórar raunir Sveins, þars vér fórum saman; bjartar svaltungur rekninga[1] sungu snart; ek mon eigi síðan at hverjum kosti fylgja út[2] dýrra manni, hranna hests »elgs« hríðboði.[3]

[1] rekningr 'sværd' (af at reka—sverð). [2] 'Ud på havet' ɔ: i leding. [3] 'Bølgernes hest' = skib; hvad elgr her er, er vanskeligt at sige; sammen med 'skib' udgör ordet vistnok en kenning for 'skjold', hvis hríð er 'kamp'. Rimeligvis er

elgs fejl for elds, hvorved rimet bliver en grad svagere, hvad der dog, navnlig i en ulige linje, er af en underordnet betydning.

Jeg har set Svens store nød, da vi var sammen; sværdenes skinnende svale tunger (klingerne) sang skarpt; jeg vil aldrig mere, under nogen som helst omstændighed, komme til at følge en herligere mand i ledingsfærd, kriger.

V. 48 (s. 74). Bersi. Også i OH sst., Fms., Flat. sst.

Krýpk eigi svá, sveigir sára linns,[1] — búum[2] í ári ólítinn ǫndur Áta[3] til handa þér —, at ek, heiðmildr herstefnir, hafna eða þá leiðumk hollvini mína; ungr kunnak þar þrøngvi[4] þinn.

[1] 'Sår-ormen' = sværdet. [2] Med denne sætning betegner skjalden, at han dog ærlig vil og kan arbejde i kongens tjæneste, uagtet han ikke vil glemme sine gamle venner. [3] 'Søkongens ski' = skib. [4] 'En, der bringer en i knibe' modstander.

Jeg kryber ikke så, kriger — jeg udruster det store skib ved daggry (eller: nu straks) for dig —, at jeg, garmilde hærstyrer, skulde fornægte eller hade mine gode venner; som ung kendte jeg din modstander dér (ɔ: blandt dem).

V. 49 (s. 76). Sigvatr (Nesjav.). Også i OH 41—42, Fms. IV, 104, Flat. II, 46.

Getk þess, at meirr[1] missi harða margr morðǫrr, sás fór norðan, heimkvǫmu í þeima hǫrðum styr; »sunnu«[2] mǫrg »samknúta«[2] sǫkk af sunda blakki til grunna; satt 's at vér mœttum Sveini úti.

[1] 'Fremdeles, herefter'. [2] Hvad disse ord betyder, er ganske usikkert. Efter sammenhængen skulde man vænte en betegnelse for 'mænd' eller 'lig'. Svb. Egilsson (Lex. poet.). opfatter samknúta (»funes complicati«) blakkr som skib; men samknútar kan næppe betyde funes (complicati); vér

opfattes som verr og henføres til sunda sunnu (guldets) som kenning for mand, men således kunde verr umulig bruges. Jeg skal kun bemærke, at sam-sunna kan betyde 'guld'; sam-, den forkortede st. i sami, et navn på havet (SnE. I, 574); så skulde knúta i forb. dermed blive kenning for 'mand'.

Jeg antager, at overmåde mange af de krigere, der kom nordfra, herefter er i denne hårde kamp berøvede muligheden for at komme hjem; mangen en mand(?) sank til bunds af skibet: det er sandt (ɔ: disse kendsgærninger viser), at vi har mødt Sven ude (på søen).

V. 50 (s. 76). Sigvatr (Nesjav.). Også i OH, Fms., Flat. sst., Fsk. 76.

Innþrœnzk, snotr mær[1] frýrat oss snertu[2] í ári, þótt lið konungs væri minna; hugðak gǫrt svá: brúðr mon heldr hafa at háði drótt, þás sótti fram skeggi,[3] ef skyldi[4] aðra tveggja; ruðum skers fold.

[1] Sigvatr tænker næppe på nogen bestemt kvinde, men snarest på de faldnes hustruer og slægtninge; de var næsten alle fra Trondhjem. [2] Af snerta 'strid, kamp'; egl. 'en stunds voldsomme arbejde'. [3] Egl. 'der søgte frem, til jorden, med skægget, ɔ: faldt næsegrus til jorden' (jfr. K. Gíslason: Udvalg s. 174). [4] ɔ: hafa at háði.

Den indtrönderske, kloge kvinde vil ikke have anledning til at bebrejde os vort arbejde i år, skönt kongens mandskab var ringere i antal; det tænkte jeg bestemt; kvinden vil hellere göre nar ad den skare, der søgte frem med sit skæg, hvis man skulde spotte over nogen af parterne; vi rødfarvede havet.

V. 51 (s. 77). Sigvatr (Nesjav.). Også i OH, Fms., Flat. sst.

Afli konungs vex, þvít Uplendingar vilja efla þenna sendi þilblakks;[1] fundud þat, Sveinn;[2] raun es hins, at Heinir megu vinna fleira an drekka ǫl folkreks;[3] þeir œxla flug hrælinns.[4]

[1] = skibet. [2] En sådan (hoverende) tiltale (til en fraværende) er enestående. [3] folkrekr 'konge', jfr. landreki. [4] 'Ligormen' = sværdet.

Kongens styrke vokser, ti Oplændingerne ønsker at støtte denne søfarer — det fik du Sven at mærke —; det har vist sig, at Heinerne (Hedemarkingerne) forstår at göre noget andet og mere end drikke kongens øl; de forstærker kampen (kæmper også kraftigt).

V. 52 (s. 82). Sigvatr (Óláfsdr.?). Også i OH. 44, Fms. IV, 109, Flat. II, 48.

Unnar eykja loptbyggvir,[1] mátt leggja lands rétt á miðli liðs allra manna, þanns skal standask.

[1] 'Den, der bebor bølge-hestenes, skibenes, lopt = lypting', Olaf. der så meget havde tumlet sig på søen; jfr. þilblakks sendir i foregående vers.

Du, søfarer, kan bestemme den landsret (mellem ɔ:) for befolkningen, som skal bestå.

V. 53 (s. 96). Brynjólfr. Også i OH 49, Fms. IV, 123, Flat. II, 54. Behøver ingen forklaring.

V. 54 (s. 112—13). Sigvatr (Austrfararv.?). Også i OH 55, Fms. IV, 135, Flat. II, 57.

Áðr hefk átt gótt við alla góða stallara ógndjarfs grams, þás hvarfa fyr kné[1] ossum drótni; Bjǫrn, fazt opt at arna góðs fyr mér at vísa; meguð íss gunnrjóðr[2] of ráða gótt, alls vel kunnuð.

[1] Vistnok akkus.; stallerne sad foran kongens trone. [2] = gunn-íss-rjóðr 'sværdets rødfarver'.

Hidtil har jeg stået i et venskabeligt forhold til den kampdjærve konges alle gode stallere, som færdes foran vor herres knæer: ofte lagde du Björn, et godt ord ind for mig hos kongen; du formår, kriger, at udrette meget godt, ti du er forstandig.

V. 55 (s. 113). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH, Fms. sst., Flat. II, 58.

Kátr vask opt í vási, þás ǫrðigt veðr skóf vindblásit segl vísa Strinda[1] úti á fjǫrðum; kafs hestr óð at kostum,[2] þars létum skeiðr eisa undan út at sundi; kilir hristu men Lista.

[1] Dette opfatter jeg som gen. plur. af Strindir, Strindens beboere. [2] Jfr. udtrykket at fara á kostum, om udmærkede pasgængere.

Munter var jeg ofte under søstrabadserne, når modvinden piskede Strinde-kongens vindsvulmende sejl ude på fjordene; dybets hest løb fortrinlig, hvor vi lod skibene storme afsted over sundet (søen); kølene rystede Listes ring (søen).

V. 56 (s. 113). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH sst., Fms. IV, 136, Flat. sst.

Létum skip snjalls skjǫldungs skolla[1] tjǫlduð ǫndvert sumar[2] úti við ey fyr ágætu landi, en í haust hlautk[3] at ríða, þars hagþorns hestar Ekkils[4] sporna á mó;[4] tekk ýmissar íðir.

[1] Om dette ords betydning se K. Gíslason: Skjalded. beskaffenhed s. 5; 'at befinde sig i afstand' og vistnok svævende. [2] Hvad der sigtes til, vides ikke. [3] hlýtk i OH, Fms. er vistnok rigtigere. [4] 'Søkongens heste' = skibene; om hagþorns, d. v. s. 'af hvidtorn (tildels) byggede', hører hertil til fyldigere betegnelse, eller snarere til mór 'det med hvidtorn bevoksede land', er usikkert. I hvert fald er der her tale om de på land trukne skibe.

Vi lod i foråret den modige konges skibe ligge tjældede langt ude foran det herlige land ved øen; men nu om efteråret, når skibene bliver førte op på land, må jeg ride; jeg har forskellig id (til forskellige tider).

V. 57 (s. 114). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH, Fms., Flat. sst.

Jór renn allsvangr aptanskœru langar gǫtur til hallar;[1] hófr kná slíta vǫll; hǫfum lítinn dag; nú 's[2] þats blakkr berr mik ferri Dǫnum[3] of bekki; fákr drengs laust fœti í díki; dœgr mœtask nú.

[1] Jeg henfører nu disse to ord til den første sætning. [2] Modsætning til det i v. 56 fremhævede. [3] Digteren tænker på Halland, den nærmeste egn syd for Götland.

Hesten løber meget smækker (af sult) i aftenskumringen ad de lange veje til hallen; hoven furer marken; det er kun lidt tilbage af dagen: nu er det, at hesten bærer mig over bækkene fjærnt fra Danerne; min hest snublede i bækken (på grund af mørket); dag og nat mødes nu.

V. 58 (s. 114). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH 56, Fms. IV, 136—37, Flat. sst.

Prúðar ekkjur monu líta út — fljóð séa reyk —, hvar ríðum allsnúðula í gǫgnum bœ Rǫgnvalds; keyrum hross at garði, svát hugsvinn kona heyri langt innan ór húsum harða rǫ́s hesta.

De statelige kvinder vil se ud — de ser (nemlig) støvskyen — (og se), hvor vi rider i flyvende fart gennem Rögnvalds by; lad os pidske på vore heste lige til gården (jarlens gård), så at den kloge kvinde kan høre langvejs fra inde fra sit hus hestenes stærke løb.

V. 59 (s. 130). Óttarr (Hǫfuðlausn). Også i OH 63, Fms. IV, 151, Flat. II, 67.

Lýtandi ifla fold-branda,[1] hefr of goldit lands rǫ́ðǫndum ljótu allar umbstillingar; mætr gramr, herskorðandi, lézt heiðska jǫfra hafa mundangs laun, þás forðum sættu meinum við þik.

[1] ifli 'en falk', hvis fold 'land' = armen, dens brandar = guldringe; lýtandi osv. kunde også være subjekt til hefr.

Gavmilde fyrste, du har lönnet landsstyrerne alle deres rænker og anslag med straf (egl. noget ondt); herlige konge, hærens styrer, du lod de hedemarkske konger få en passende lön, de som fordums søgte at tilföje dig skade.

V. 60 (s. 130—31). Óttarr (Hǫfuðlausn). Også i OH sst., Fms. IV, 151—52, Flat. sst.

Hafið rekna dǫglinga braut ór landi, bǫðvar þreytir; meirr fannsk þinn þrekr, branda rjóðr, an þeira; hverr konungr stǫkk ferri þér, sem þjóð of þekkir, en ér heptuð orðreyr[1] þess, es eptir sat norðast.

[1] 'Ordenes, talens, rør' = tungen.

Du har, kampens prøver, jaget konger(ne) ud af landet; din kraft mærkedes mere, sværdenes rødfarver, end hines; enhver konge flygtede langt bort fra dig, konge, hvorom folk ved god besked; og du lod udskære dens tunge, som blev siddende hjemme i den nordligste egn.

V. 61 (s. 131). Óttarr (Hǫfuðlausn). Også i OH sst., Fms. IV, 152, Flat. sst.

Nú ræðr þú fyr þeiri fold, es fimm bragningar heldu forðum; goð remmir þik miklu gagni; breið ættlǫnd eru und þér austr til Eiða: engr þrøngvir[1] Gǫndlar elda sat áðr at slíku láði.[2]

[1] Omtr. = knuger. vistnok egl. 'den, der benytter noget ivrigt, volder det benyttede möje'. [2] Heri ligger der en overdrivelse.

Nu hersker du over det land, som fem konger forhen besad; gud styrker dig med en stor sejr; dine vidtudstrakte fædrenelande er i din magt lige østpå til Ed; ingen kriger har för hersket over et sådant (så stort) land.

V. 62 (s. 169). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH 80, Fms. IV, 185, Flat. II, 113.

Nú sitt heill at[1] hallar þinnar, Áleifr konungr, unz ek enn køm vitja mála; en finnumk meirr hér; skald biðr hins, at hjalmdrífu viðr haldi lífi ok landi þvísa; leyfð endisk;[2] lýkk vísu nú.

[1] Så stærkt betonet, fordi det står efter det styrede ord. [2] Betydningen heraf kan være tvivlsom; »ejus maneat gloria«, tydes det af Svb. Egilsson i Scr. hist. Isl., derimod »laudatio finitur« (= lýk ek vísu) i Lex. poet.; »gid denne (i en poetisk form indklædte) bön må blive opfyldt« K. Gíslason i Udvalg s. 175. Jeg er tilböjelig til at slutte mig til Lex. poet. og antage, at ordene betyder 'verset fuldføres'; men under alle omstændigheder er det noget påfaldende, at dette ene vers kaldes leyfð.

Sid nu med alt held i din hal, kong Olaf, indtil jeg atter kommer for at få min lön (gå i din umiddelbare tjæneste), ti vi vil atter træffes her; skjalden ønsker det, at krigeren må beholde sit liv og dette land; mit æresvers er ude, jeg slutter nu min vise.

V. 63 (s. 169). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH, Fms., Flat. sst.

Nú eru mælt orð, þaus of varða oss alls mest flestra,[1] konungr, en meirr kunnum skil fleiri mála:[2] goð láti þik gæta jarðar þinnar, geðharðr konungr, þvít þú 'st til borinn; víst hefk þann vilja.

[1] ɔ: orða. [2] Vistnok blot hentydning til det følgende ønske og dets begrundelse.

Nu er de ord sagte, som har aller störst betydning for os af de fleste, konge, men jeg ved dog endnu flere ord at udsige: gud lade dig berogte dit land, modige konge, ti du har fødselsret til det (til at besidde det): tilvisse nærer jeg det ønske.

V. 64 (s. 169—70). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH sst., Fms. IV, 185—86, Flat. sst.

Vátr létk dreginn valtan[1] karfa til Eiðs, þvít óðumk aptrhvarf;[2] vér stiltum svá til gløps[3] á báti;

herr hauga taki hlœgiskip, sákat verra far; létk hætt til á húms hrúti,[4] fórsk betr an vættak.

[1] Ang. denne egenskab ved en karfe jfr. ordsproget s. 151 15—16. [2] Meningen synes at være, at digteren forsynede sig med en særlig karfe, som han fik til sin egen rådighed, og som skulde være rede, når han kom igen, da han ellers risikerede ingen båd at få. Svb. Egilsson henfører þvít til vér stiltum osv., og det er mulig rigtigt, skönt ordstillingen da er mere kunstig end man væntede her. [3] Betyder her 'ulykke, fare'. [4] 'Søens vædder' = båden (jfr. hafhrútar i prosa).

Våd lod jeg den let væltelige karfe blive trukken til Ed, ti jeg var bange for tilbagevejen; således udsatte jeg mig for fare på båden; gid höjenes hær (onde trolde i höjene) måtte tage denne lattervækkende færge; jeg har aldrig set nogen værre; jeg vovede mit liv på denne vandvædder; men det gik bedre end jeg væntede.

V. 65 (s. 170). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH sst., Fms. IV. 186, Flat. sst.

Vasa fýst,[1] es rannk reiðr tolf rastir ok eina of skóg frá Eiðum; maðr of veit, at mœttak meinum; hykka fót konungs mǫnnum án flekkum; sár fell á hvára il; gengum þó þann dag hvast þingat.

[1] 'Lyst, personlig tilböjelighed'.

Det var ikke for min egen fornöjelses skyld, at jeg tilbagelagde, ikke uden sindsbevægelse (ærgrelse), tretten mil i gennem skoven fra Ed; gud skal vide, at jeg döjede meget ondt; jeg tror ikke, at nogen af kongens mænd havde en fod uden sårpletter; der kom sår på bægge mine fodsåller; vi gik også rask den dag herhen (til nattekvarteret).

V. 66 (s. 170—71). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH, Fms., Flat. sst.

Réðk at hœfa til Hofs; hurð vas aptr, en spurðumk fyrir niðrlútr[1] útan; nenninn settak nef inn; gatk

fæst orð af fyrðum, en þau[2] sǫgðu heilagt; heiðnir rekkar hnekðumk; baðk flǫgð deila við þau.

[1] Vistnok fordi dören var så lav. [2] Fordi digteren tænker på de mænd og kvinder, der var inde.

Jeg begav mig til Hof; dören var lukket, men jeg spurgte mig for (spurgte om nattely) udefra foroverböjet; jeg stak ufortrøden næsen ind (mellem den halvåbnede dör og dörstolpen); men jeg fik knap svar af folkene; (kun) sagde de, at det var helligdag; de hedenske folk viste mig (derfor) bort; jeg bad troldene tage sig af dem.

V. 67 (s. 171). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH sst., Fms. IV, 187, Flat. sst.

Gakkat þú in lengra inn, armi[1] drengr, kvað ekkja; ek hræðumk við reiði Óðins; vér erum heiðnir; óþekk[2] rýgr, sús hnekði mér ótvín[3] sem ulfi ór bœ sinum, kvazk eiga alfa-blót inni.

[1] Hun betragter Sigvatr som forstyrrer af den hellige handling og kalder ham derfor en ulykkesfugl. [2] På grund af hendes hedenske tro og ofring. [3] Om dette ords betydning se K. Gíslason: Njála II, 371—76 (»udelt, bestemt«; af tví-: tveir).

»Gå ikke længere ind, elendige mand«, sagde konen; »vi er bange for Odins vrede; vi er hedninge«; den utækkelige kvinde, der uden betænkning jog mig som en ulv ud af sin gård, erklærede, at hun var i færd med at holde et alveblót.

V. 68 (s. 171—72). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH, Fms. sst., Flat. II, 114.

Nú hafa þrír samnafnar hnekt mér, þeirs settu hnakka við;[1] þeygi bella heinflets þollar[2] tíri; þó sé-umk síðan hitt alls mest, at hverr hafskíðs[3] hlœðir, es heitir Ǫlvir, myni reka gesti[4] út.

[1] ɔ: mér el. 'min anmodning'. [2] 'Henens leje, flade, hvorpå den — i regelen — hviler' = sværd. [3] 'Søens ski'

= skib. [4] Omtr. = mik. 'mig som gæst'. Jfr. K. Gíslason: Udvalg s. 178.

Nu har tre mænd med samme navn jaget mig bort og vist mig deres nakke (ryg); mændene viser sig ikke meget rosværdige i deres handlinger; nu er jeg da herefter mest af alt bange for, at enhver, der hedder Ölver, vil jage de fremmede på porten.

V. 69 (s. 172). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH 81, Fms. IV, 187—88, Flat. sst.

Fórk síðan at finna bǫru bliks[1] brjót, þanns bragnar létu miklu vildastan; vættak mér fríðs;[2] grefs gætir[3] leit gerstr við mér; þá 's illr enn versti, ef sjá 's enn bazti;[4] lítt reiði ek þó lǫst[4] lýða.

[1] 'Bølgens glans' = guld. [2] Se herom og om verset i det hele K. Gíslason: Annaler 1866 s. 194—97. [3] 'Jordhakkens bevogter' er en lidet smigrende kenning. [4] Man mærke her det ufuldstændige rim: *ǫ* s : *a* z.

Jeg begav mig så afsted for at træffe den guldmilde (gæstfri) mand, som man havde erklæret for den allerbedste; og (nu) væntede jeg mig alt hvad der var godt; men jordhakkens bevogter så (kun) barskt på mig: da er den værste ond, hvis denne er den bedste. Jeg vil dog ikke udbrede folks fejl.

V. 70 (s. 172). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH sst. Fms. IV, 188, Flat. sst.

Ek mista ásta-bús[1] á leiðu fyr austan Eiðaskóg, es ek æsta ókristinn hal vistar; fanka son ríks Saxa;[2] engr saðr vas þaðra inni fyrir; út vask heitinn fjórum sinnum eitt kveld.

[1] 'En gård, hvor man har gode venner og venter kærlig behandling'. [2] Hvem der menes hermed, vides ikke.

Jeg gik glip af en kær vens hjem på vejen øst for Edskov, da jeg bad den hedenske mand om nattely; jeg traf ikke den mægtige Sakses sön; ingen billighed fore-

fandtes dér hos folk; fire gange på én aften blev jeg jaget bort.

V. 71 (s. 173). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH. Fms., Flat. sst.

Sendimenn Sygna grams, þeirs sóttu siklinga[1] með sagnir. hafa átt sér mikla fǫr fyr hendi; spǫrðumk fæst, en fǫng[2] fyrða eru stór við gǫngur; nýtr vǫrðr Nóregs réð því 's fórum norðan þinig.

[1] Hermed menes kun Rögnvald jarl. [2] Betyder her 'besværligheder'; egl. 'hvad der hændes en'.

Sognekongens sendemænd, som med deres skare er komne til fyrsten, har haft en besværlig rejse at vente; jeg sparede mig ikke, men. når man skal rejse tilfods, er mændenes möje stor; Norges dygtige bevogter forlangte, at vi rejste nordfra herhen.

V. 72 (s. 173). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH sst., Fms. IV, 188—89. Flat. sst.

Eiðaskógr vas drengjum drjúggenginn á leiðu austr til jǫfra þrýstis;[1] drengr magnar lof þengils; skyldit mér hnekt af hlunns bekkjar dýrloga[2] runnum hilmis. áðr komk finna minn mildan dróttin.

[1] Således kaldes jarlen som den. der ved sine egenskaber overgår andre fyrster. [2] hlunns bekkr (bænk) = søen. dens 'herlige lue' = guldet eller hlunns dýr- (= skibets) bekkjar (= søens) 'lue'. Kenningen er ironisk storslået.

Edskoven var for mændene (os) dröj at komme i gennem på rejen østpå til den jarl, der overgår fyrster; manden (jeg) lovpriser fyrsten (jarlen); blot skulde jeg ikke være blevet bortvist af jarlens mænd, för jeg traf min gavmilde fyrste.

V. 73 (s. 173). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH sst., Fms. IV, 189, Flat. sst.

Þessi en svǫrtu augu íslenzk[1] hafa vísat oss, kona, brattan stíg langt at bjǫrtum baugi;[2] sjá fótr mínn hefr gengit fulldrengila á fornar brautir, ókunnar þínum manni, mjǫðnanna.

[1] Viser, at skjalden har gjort forskel på norsk og islandsk nationalitet. [2] Den lige för omtalte ring.

Disse sorte, islandske öjne har vist os, kone, den vanskelige vej langt bort til den skinnende ring; denne min fod er gået fulddygtig ad gamle veje, der er ukendte for din mand, kvinde.

V. 74 (s. 174). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH 82, Fms. sst., Flat. II, 115.

Hirðmenn, þeirs grenna bens[1] svan, búa sal hilmis hjǫlmum ok brynjum; hér kveðk beggja kost á veggjum; því á engi ungr konungr at hrósa dyggra húsbúnaði; hǫll es dýr með ǫllu; þat es ygglaust.

[1] Her ntr., vistnok det ældste eksempel herpå.

Hirdmændene, som lokker ravnen til sig, udstyrer kongens sal med hjælme og brynjer; her siger jeg der findes nok af bægge dele på væggene; derfor kan heller ingen ung konge rose sig af solidere huspryd; hallen er i alle henseender herlig; det er udenfor enhver tvivl.

V. 75 (s. 174). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH sst., Fms. IV, 190, Flat. sst.

Biðk hugstóra verðung hressfœrs[1] jǫfurs heyra, hvé þolðak vás; þessar vísur gerðak of fǫr; vask sendr á hausti upp af svanvangs ǫndrum[2] í langa fǫr austr til Svíþjóðar; svafk síðan fátt.

[1] Egl. 'rask nok til at kunne rejse'. [2] 'Svanelandets skier' = skibe.

Jeg beder den raske konges modige hird at høre, hvorledes jeg måtte tåle rejsestrabadser; disse vers har jeg gjort om rejsen; jeg blev i efteråret sendt op fra

skibene på en lang rejse østpå til Sverrig; og fra den tid af sov jeg kun lidt.

V. 76 (s. 174—75). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH, Fms., Flat. sst.

Létk haldit rétt hugazmǫlum[1] við yðr, Áleifr konungr, es[2] hittak ítran, ríkan[3] Rǫgnvald; deildak harða mǫrg mǫl í gǫrðum[4] ens milda heiðmanns,[5] malma vǫrðr, né ek heyrða greiðri tǫlur.

[1] Nærmest 'fortrolige ord, samtaler', og hentyder vistnok til kongens hemmelige instrukser til Sigvatr. [2] Er ved skødesløshed gentaget i l. 3, hvis det ikke her er forvansket af ok. [3] Disse to adj. bruger Sigvatr vistnok med vilje, for at stemme kongen og andre til venlighed mod jarlen. [4] Dette ord er tidligere blevet misforstået og opfattet som Gǫrðum ɔ: Garderige; derom kan der ikke være tale. [5] Er her betegnelse for en jarl. Jfr. i øvrigt anm. til l. 8.

Jeg har holdt mig rigtig mine fortrolige aftaler med eder, kong Olaf, efterrettelige, da jeg traf den herlige, mægtige Ragnvald; jeg har haft (deltaget i) overmåde mange samtaler (med jarlen) i den gavmilde jarls gårde, konge, og jeg har aldrig hørt mere afgörende og forekommende ord.

V. 77 (s. 175). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH sst., Fsk. 78 (l. 5—8), Fms. IV, 190—91, Flat. sst.

Nefi jarla bað þik, Rínar sólar søkkvir, halda vel hvern sinn húskarl, es árnar hingat; en hverr þinna drengja, Lista þengill, es austr vill sinna, á þar hald und Rǫgnvaldi; þat es jafnvist.

Jarlernes slægtning bad dig, gavilde fyrste, at sörge godt for enhver af sine huskarle, som kommer herhen; men hver af dine svende, Listes konge, som vil rejse østerpå, vil der få støtte og værn hos Ragnvald; det er lige så sikkert.

V. 78 (s. 175). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH sst., Fms. IV, 191, Flat. sst.

Folk réð flest of sik, fylkir, es ek kom vestan, sem ætt Eireks of hvatti áðr svika þeira;[1] þvit eins nǫ́ðuð enn jǫrð jarla, es tókt af Sveini, es kveðk bróður-lið Ulfs frænda stóðusk yðr.

[1] Det er ikke ganske klart, hvortil der her sigtes, tilmed da prosaen ikke oplyser denne sag; men det er åbenbart forholdet til jarleslægten og den svenske konge og, som det også synes, Göterne, som der hentydes til. Der synes at have været anslag i gære, der gik ud på at jage Olaf bort fra Norge, men som Ragnvald på en eller anden måde har forpurret.

Folkene der havde for det meste en opfattelse, konge, da jeg kom vestfra, således som (i overensstemmelse med hvad) Eriks æt havde opfordret til den svig. (Folks opfattelse var betinget af Eriks-ættens usandfærdige påstande); kun derved fik du atter (fik du lov til at beholde) jarlernes land (Norge), som du fratog Sven, at Ulfs frændes (Ulfs söns, Ragnvalds) broderhjælp, som jeg siger, stod dig bi.

V. 79 (s. 175—76). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH, Fms., Flat. sst.

Sunr Ulfs lét tekit sátta mǫlum meðal ykkar beggja, Áleifr; fengum þétt[1] svǫr; it leggið sakar; rýrir þjófa aldar, Rǫgnvaldr lét þér gefit, sem þær heiptir riptar[2] væri engar reknar.

[1] Må her betegne 'tæt, solid', modsat 'løs'. Opfattelsen i det følgende er måske ikke i alt sikker. [2] Er gen. obj.

Ulfs sön (Ragnvald) gik ind på forligsforslagene mellem eder bægge, Olaf; vi fik pålidelige svar; I holder op med striden; tyvenes udrydder, Ragnvald ærklærede, at det for dig var en let sag at lade være med at forfølge den forbitrelse over fredsbruddet videre.

V. 80 (s. 180). Sigvatr (Austrfararv.). Også i OH 83, Fsk. 78 (l. 1—4), Fms. IV, 193, Flat. II, 116.

Fast skalt, ríkr konungr, halda sǫttum við ríkan Rǫgnvald; hann stendr þýðr af þinni þǫrf nǫ́tt ok dag; þann veitk þik, þinga kennir, eiga miklu baztan vin á Austrvega[1] alt með grœnu salti.[2]

[1] Akk. pl. Samme betydning som i v. 11. [2] Hentydning til Eystrasalt, Østersøen.

Ubrødelig skal du, mægtige konge, holde fred med den mægtige Ragnvald; han ivaretager venlig dit tarv både nat og dag; det ved jeg, tingstyrer, at han er den allerbedste ven, som du har i Østerleden langs hele det grönne hav (hele den svenske kyst).

V. 81 (s. 199). Arnórr (Þorfinnzdr.). Også i OH 92, Fms. IV, 214, Flat. II, 404, Icel. sag. I, 29.

Engr mannr und skýranni lézk œri[1] hlýra Einars gǫrr at verja grund ok geðfrœkn sœkja til.[2]

[1] 'Yngre'. [2] Nemlig grundar.

Ingen mand under himlen har vist sig, yngre (i en yngre alder) end Einars broder, rede til at værge sit land og uforfærdet til at erobre (et land).

V. 82 (s. 213). Óttarr (Hǫfuðlausn). Også i OH 99, Fsk. 79, Óleg. 35, Flat. II, 181—82, Icel. sag. I. 27—8, SnE. I, 526 (l. 5—8).

Haldið gegn hœft á veldi[1] góðra þjóðskjǫldunga; Hjaltlendingar eru kendir þér at þegnum; engi ógnbráðr ynglingr varð austr á jǫrðu, áðr nǫ́ðum þér, sás þryngvi und sik eyjum vestan.

[1] Betegner her Norges rige, Shetlandsøerne indbefattede.

Du holder bravt og passende strængt på de gode hovedkongers vælde, Hjaltlænderne regnes til dine undersåtter; men ingen kamphidsig konge fremstod her i østen, för vi fik dig, som underkastede sig øerne i vesten.

V. 83 (s. 214). Arnórr (Þorfinnzdr.). Også i OH 100, Icel. sag. I, 58, Flat. II, 182. 421.

Hringstríði varð herr hlýða frá Þursaskerjum til Dyflinnar, rétt segik þjóð, hverr Þorfinnr þótti.

Mændene måtte adlyde den gavmilde fyrste lige fra Tusseskærene til Dublin; jeg fortæller folk rigtig, hvem (hvor stor) Torfin ansås for at være.

V. 84 (s. 227). Sigvatr (Erlingsdr.?). Også i OH 106, Óleg. 53, Fms. IV, 241, Flat. II, 188.

Einn vissak annan Jalks briktǫpuð[1] glíkan þér — sá hét Goðbrandr; gumna gætir[2] réð lǫndum vitt; kveðk ykr þykkja báða jafna, ormláðs[3] hati; hinn lýgr at sér, lægir linnsetrs,[4] es telsk betri.

[1] 'Odins bræt' = skjold. [2] Som herse og mægtig hövding. [3] 'Ormeland' = guld. [4] linnsetr = ormláð; lægir 'den, der gör lav, forringer, formindsker'. Dette kunde også være nom., hinn lægir osv.

Kun én anden kriger har jeg kendt, som stod mål med dig — han hed Gudbrand; hövdingen rådede vidt over lande; jeg siger, at I to anses bægge for ligemænd, gavmilde hövding; den af jer, som anser sig for bedre end den anden, gavmilde mand, bilder sig en usandhed ind.

V. 85 (s. 265). Arnórr (Erfidr. Har.). Også i OH 122, Fms. IV, 273, Flat. II, 236.

Gengr í ætt,[1] þats yngvi[1] brendi rǫnn Upplendinga; þjóð galt reiði ræsis þess 's fremstr es manna; ǫflgar aldir vildut hlýða gagnprýðanda;[2] áðr vas stýrt til váða; galgi feksk dolgum grams.

[1] = ættgengt er, 'noget gentager sig, går igen, i slægten, noget bliver familjearv, -egenskab', altså her, hvor der er tale om Harald hårdråde (= yngvi), en hentydning til Olaf d. helliges eksempel. [2] 'Sejrpryderen' = den, der vinder en herlig sejr. Jfr. i øvrigt K. Gíslason: Aarbb. 1879, 154—60.

Det er et slægtsmærke, at kongen afbrændte Oplændingernes huse; folk måtte undgælde for den fyrstes

opbragthed, som er den ypperste af mænd; de kraftige mænd vilde ikke adlyde sejrherren; för (end det kom så vidt) var der fare på færde, (men) kongens fjender blev der skaffet en galge til.

V. 86 (s. 286). Sigvatr (Vestrfararv.). Også i OH 131, Fms. IV, 292, XI, 204—5, Flat. II, 253.

Enn ítri alldáðgǫfugr Knútr hefr búnar okr bǫ́ðum hendr skrautliga, Húnn,[1] es hilmi fundum; þér gaf hann margvitr mǫrk golls eða meira ok bitran hjǫr, en mér halfa; goð sjalfr ræðr gǫrva ǫllu.[2]

[1] Húnn [= 'en björneunge'] = Bersi (egl. 'en lille bjǫrn'). [2] Meningen: skönt jeg således er tilsidesat, er det dog gud, der tilsidst bestemmer alt.

Den herlige, dåds-ypperlige Knud har herlig prydet både dine og mine arme Björn, da vi traf kongen; dig gav han, den meget kloge mand, en mark guld eller mere og et hvast sværd, men mig en halv (mark); gud selv styrer alt til fuldkommenhed.

V. 87 (s. 287). Sigvatr. Også i OH 132, Fms. IV, 293, Flat. II, 254.

Allframir jǫfrar hafa fœrð hǫfuð sín Knúti út[1] norðan ór miðju Fífi; þat vas friðkaup; Áleifr enn digri seldi aldri engum[2] manni í heimi svá haus þvísa[3]; hann vá opt sigr.

[1] Betegner her afstanden mellem Knud og de skotske fyrster; men udtrykket er nærmest norsk-islandsk. [2] Nægtelsen er — for eftertryks skyld — dobbelt. [3] Dette ord, der jo egenlig er dat. ntr. til sjá (sási), betyder 'for dette', ɔ: 'for at tilkøbe sig fred', underforstået er friðkaupi.

Meget dygtige konger har bragt Knud deres hoveder lige nord fra midten af Fife; det var for at købe sig fred; Olaf den digre gav aldrig nogen mand i verden således sit hoved for fredens skyld. (Til gengæld) har han ofte (kæmpet og) sejret.

V. 88 (k. 347). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH 159, Fms. IV, 349, Flat. II, 275.

Lyngs fiskr[1] flugstyggs sonar Tryggva bar til fengjar[2] gjǫlnar[3] roðnar mǫlnu[4] golli; goð vildi svá;[2] annan[5] hála búinn Visund lét Áleifr enn digri sporna á unnir; lǫgr þó drjúgt[6] dýrshorn.

[1] 'Slange', her Ormen (den lange). [2] Må vistnok betyde 'til fangst', ɔ: 'når den gik ud til tog, hvor man væntede fangst'; men udtrykket, ligesåvel som sætningen goð—svá, er noget underligt i sammenhængen; hvad det egenlig er, som 'gud vilde således', er ikke klart, men skjalden tænker dog snarest på Svolderslaget. [3] Dette ord er valgt i tilslutning til ordet fiskr; egl. 'gæller', her om skibets svíri og 'dragehoved'. [4] Af malinn 'knust', ɔ: guldfarve. [5] Skulde egl. hedde annat ɔ: skip, men retter sig her efter appositionen. [6] Adverb.

Den flugtsky Tryggves söns Lyngfisk førte til fangst gæller røde af det fintmalede guld (guldstøv); gud vilde det så; et andet skib, den rigt smykkede Visund, lod Olaf den digre træde på bølgerne; søen vaskede dyrets horn dygtig.

V. 89 (s. 348). Også i OH sst., Fms. IV, 350, Flat. sst.

Orðsnjallr Áleifr knýr Visund norðan með ǫrum; annarr gramr brýtr úti unnheim dreka sunnan.

Den veltalende Olaf driver Visund nordfra med årerne; en anden konge (Anund) kløver bølgen med sin drage sydfra.

V. 90 (s. 350). Sigvatr (Knútsdr.). Også i OH 160, Fsk. 80, Óleg. 49, Fms. IV, 351, Flat. II, 276.

Knútr vas und himnum;[1] hykk at frétt[2] ætt Haralds duga vel hug í her; Áleifr, ársæll[3] jǫfurr, lét lið fara lýgǫtu suðr ór Nið.

[1] Fortsættelsen findes i v. 98 og 99. [2] Da Sigvatr jo dengang var fraværende. [3] 'Heldig ved åring', i hvis regering der er gode år.

Knud var under himlen (ɔ: på jorden) —. Jeg ved ifølge hvad jeg har hørt, at Haralds slægt (sön) var modig i hæren (på toget); Olaf, den årsæle konge, lod sit mandskab sejle mod syd ud af Nid.

V. 91 (s. 350). Sigvatr (Knútsdr.). Også i OH sst., Fsk. 81, Óleg. sst., Fms. IV, 351—52, Flat. sst.

Svalir kilir þurðu norðan með gram til slétts Silunds;[1] þat namsk; en Qnundr ferr með annan her, sœnskan, at há,[2] á hendr Donum.

[1] Formen Sel- vilde vistnok ikke være umulig her (jfr. ár: fara i v. 90). [2] 'Ved åretollen', há af hár, d. v. s. ombord på skibene.

De kølige køle styrtede nordfra med kongen til det flade Sælland; det erfaredes; men Önund drager (drog) med en anden, svensk, hær på skibene (en anden flåde), mod Danerne.

V. 92 (s. 351). Sigvatr (Vestrfararv.). Også i OH sst., Fms. IV, 352, Flat. sst.

Bergr. hofum minnzk margan morgun Rúðuborgar, hvé létk i for fyrða borð fest við enn vestra arm.[1]

[1] armr her ligesom i v. III, 80. om en del af en by.

Berg, mangen en morgen har vi mindedes Rouen, hvorledes jeg, da jeg rejste med mændene, lod skibstavnen blive fæstet til den vestre arm.

V. 93 (s. 351). Sigvatr (Vestrfararv.). Også i OH sst., Fms. IV, 353, Flat. II, 277.

Varðk spyrjask fyrir[1] útan húsdyrr, áðr fekk annspilli Jóta stillis; sák hús meld[2] fyr holði;[3] en óttungr Gorms knátti lúka vel ørendi óru i sal; berk opt járnstúkur á armi.[4]

[1] Hører til spyrjask. [2] Dette ord har Svb. Eg. i Lex. poet. forklaret som part. til et vb. mella, af subst. mella (malla) 'en lås, slå'; jfr. mellingr SnE. II, 494(?), jfr. også da. malle og nyno. mella. Der er næppe nogen anden

rimeligere forklaring at give. Digteren udtaler sin slet dulgte ærgrelse over at måtte vænte så længe udenfor den aflåsede dör. men indrömmer i øvrigt, at så snart han havde fået audiens, fik han sine ønsker opfyldte. [3] Hermed menes Knud d. store. [4] Denne sætning udtaler Sigvats beredvillighed til at kæmpe — mod Knud og for Olaf d. hellige, tiltrods for at han personlig har nydt velvilje fra den førstes side.

Jeg måtte spörge mig for udenfor husets dör, för jeg opnåede en samtale med Jydernes konge: jeg så mandens aflåsede huse. Men Gorms ætling afgjorde gunstig min sag, (efter at jeg var kommen ind) i salen. Jeg bærer ofte jærnærmer på min arm.

V. 94 (s. 352). Sigvatr (Vestrfararv.). Også i OH 161, Fsk. 84, Fms., Flat. sst.

Ǫrr Knútr, sás alt hefr úti,[1] ok Hǫkun tegask[2] gerva Áleif fjǫrvaltan; munk kvíða dauða konungs: haldisk[3] vǫrðr,[4] þótt Knútr ok jarlar vildit varla; dælla 's fyrst fundr á fjalli,[5] ef hann kømsk sjalfr undan.

[1] Bet. vistnok d. s. s. at hafa allar klœr úti, = 'at anvende alle midler'. [2] Denne form af vb. findes 5 à 6 gange (også part. tegat). [3] Den sidste halvdel er usikker, navnlig de to sidste linjer, og tanken er ikke klar; der synes at være hentydet til noget, vi ellers ikke kender. [4] Skulde her være en betegnelse for kong Olaf, men man væntede noget mere, enten navnet på Norge eller på en del af denne eller 'mændenes' el. lign. [5] Særlig er denne sætning vanskelig at forstå; hvad der menes med 'et møde på fjældet' er dunkelt; Svb. Egilsson antager et ordsprog, hvis mening skulde være: »at når man møder en anden höjt oppe mellem fjældene, vækker det glæde«, og han læser dæll og first (= Fsk.) (Scr. hist. Isl); at henføre á fjalli til haldisk kunde lade sig göre, men heller ikke det er absolut tiltalende; Sigvat skulde da mene, at kongen kunde forsvare sig oppe mellem Norges fjælde. Sætningens mening er måske den, at Sigvatr udtaler sin glæde over at skulle atter mødes med sin konge. Endelig bör fyrst måske snarere høre til ef-sætningen. Jeg kan ikke løse disse vanskeligheder.

Den raske Knud, der anvender alle midler, og Hakon, bereder sig til at göre Olafs liv usikkert; jeg vil ængstes for kongens død; gid fyrsten kunde holde sig (på fjældet?), skönt Knud og jarlerne næppe vilde ønske det; glædeligere (lettere?) vil (først?) mødet blive (på fjældet?), dersom han (først?) slipper selv med livet.

V. 95 (s. 352). Sigvatr (Vestrfararv.). Også i OH sst., Fms. IV, 353—54, Flat. sst.

Jarl alframr átti at sætta gamla bóendr,[1] þeirs tóku optast at[2] því máli,[3] ok Áleif; þeir Hǫkun hafa fyrr keypt saman hǫfðum[4] af meira fári, en heiptir mundi;[5] framt 's Eiríks kyn.

[1] Også her hentydes til noget, som sagaen intet mælder om. [2] taka at synes her at være d. s. s. taka á = 'fremføre'. [3] Hvad for en 'sag, tale' der her menes, er dunkelt (forholdet mellem Olaf og Hakon—Knud?). [4] Denne tilföjelse til keypt saman væntede man ikke. [5] Disse ord er vanskeligere; man væntede konjunktiv, men den hedder myndi; skal der læses mundu, indik., kan en ikke betyde 'end', men 'men', og hvorledes skal ordene så opfattes?

Den meget dygtige jarl skulde forlige de gamle bønder, som jævnlig holdt på den sag, og Olaf; han og Hakon har för haft en handel (om livet?) med hinanden (ɔ: i Sauðungssund) af större fjendtlighed end . . . . . Eriks æt (sön) er fremragende.

V. 96 (s. 353). Sigvatr (Knútsdr.). Også i OH 161, Fsk. 80, Óleg. 49, Fms. IV, 354, Flat. II, 277.

Knútr vas und himnum — fríðr, fráneygr niðr Dana fylkis frá her austan; glæstr varr-viðr[1] skreið vestan, sás bar andskota Aðalráðs út þaðan.

[1] 'Søens træ' = skibet; se K. Gíslason, Njála II. 402.

Knud var under himlen — den danske konges smukke sön med de strålende öjne erfarede østfra, at der kom en hær (for at angribe hans land); det prægtige

skib skred vestfra (fra England), som førte Adelråds modstander ud derfra.

V. 97 (s. 353). Sigvatr (Knútsdr.). Også i OH, Fsk., Óleg. sst., Fms. IV, 355, Flat. sst.

Ok drekar landreka bǫru blǫ́ segl við rǫ́ í byr; fǫr dǫglings vas dýr: en kilir, þeir 's kómu vestan, liðu of brimleið til Limafjarðar.

Og kongens drageskibe bar blå sejl ved rå i medbören; kongens sejlads var prægtig; men de køle, som kom vestfra, gled over brændingens vej hen til Limfjorden.

V. 98 (s. 360). Sigvatr (Knútsdr.). Også i OH 163, Fsk. 81, Óleg. 49, Fms. IV, 358—59, Flat. II, 279.

Snarir drótnar gǫ́tut spanit Danmǫrk und sik sǫkum herfarar; þá[1] lét hlǫðr Dana Skáney herjaða skarpla — *hǫfuðfremstr jǫfurr.*

[1] Næppe 'dernæst', men 'da. på det tog'.

De raske konger kunde ikke underkaste sig Danmark (på grund af ɔ:) uagtet de havde gjort krigstoget; da hærjede Danernes banemand Skåne slemt — den allerfornemste konge.

V. 99 (s. 361). Sigvatr (Knútsdr.). Også i OH 164, Fsk. sst., Óleg. 50, Fms. IV, 359—60, Flat. II, 280.

Jǫfurr Jótlands létat ílendr etask af;[1] ætt[2] manna fannsk at því;[3] hlífskjǫldr Dana vildi hafa fæst rǫ́n foldar — *hǫfuðfremstr jǫfurr.*

[1] 'Æde af', egl. om to, der spiser af samme fad og hvor den ene får langt mere end der tilkommer ham. [2] Dativ. [3] at því = til um þat i prosa.

Jyllands konge lod sig, efter at han var kommen til landet, ikke berøve noget; folk beundrede hans færd; Danernes beskytter vilde ingen plyndringer i landet tåle; — den allerfornemste konge.

V. 100 (s. 365). Óttarr (Knútsdr.). Også i OH 165, Fsk. 82 (l. 1—4), Óleg. 50, Fms. IV, 362, Flat. II, 281, SnE. I, 416. 474 (l. 5—8).

Sóknar ǫrr siklingr, þú hnekðir Svíum, þars heitir Ǫ en helga, en ylgr fekk mikla ulfs beitu; ýgr ógnar[1] stafr, helt láði fyr tveimr jǫfrum, þars hrafn né svalta; þú est hvatráðr við kyn beima.

[1] 'kamp'.

Kampraske konge, du slog Svearne, hvor det hedder Helgeån, men ulvinden fik megen ulve-føde (lig); frygtelige kriger, du værgede landet mod to konger, hvor ravnen ikke sultede; du handler rask overfor mændene.

V. 101 (s. 366). Þórðr Særeksson (Róðadr.). Også i OH, Fsk., Óleg. (l. 5—8) sst., Fms. IV, 363, Flat. sst.

Áleifr, Egða dróttinn, átti stála þrimu við ágætan ǫðling Jóta, þann's klýfr[1] hringa; Skǫnunga gramr skaut skarpt at móti hǫnum nær;[2] sonr Sveins vasa slær at reyna; ulfr þaut of hrævi.

[1] Er her brugt usædvanlig = høggr sundr; jfr. K. Gíslason: Udvalg s. 117—18. Læser man klauf, er det Olaf, der er tale om. [2] Dette er vanskeligt at forklare. Det synes kun at kunne betyde 'nærved' og betegner da, at Knud vovede at komme lige hen til fjendens skibe; mulig er dog ordet forvansket af et adj., som f. ex. næfr; jfr. Svb. Egilsson.

Olaf, Egdernes konge, havde en kamp med Jydernes herlige konge, som bryder ringe itu; Skåningernes konge skød, tæt ved ham, skarpt imod ham; Svens sön var ikke kraftesløs at prøve; ulvene hylede over ligene.

V. 102 (s. 377). Hárekr. Også i OH 170, Fsk. 82—83, Óleg. 51, Fms. IV, 371, Flat. II, 286, SnE. II, 98 (l. 1—2).

Rinleygs leiðir,[1] hefk ráðit at ríða heðan mínum lǫngum láðs dynmari[2] heldr an ganga, þótt Knútr liggi herskipum úti í Eyrarsundi, leggfjǫturs[3] lundr; þjóð kann kerski minni.

[1] 'Rinens flamme' = guld; leiðir, en rettelse for leiðar, henfører jeg til vb. leiða 'at göre en ked af'; det betyder omtr. d. s. s. hati 'en der hader', men slutter sig da nærmest til medium leiðask. [2] láðs dyn- = dynláðs = '(brændings)-larmens lands' = søens. [3] 'Armens bånd' = guldringe.

Gavmilde mand, jeg har bestemt at ville ride herfra min lange brændingshest heller end gå, selv om Knud ligger ude i Øresund på sine krigsskibe, mand; folk kender min uforknythed.

V. 103 (s. 379). Hárekr. Også i OH 171, Fsk. 83, Óleg. sst., Fms. IV, 373, Flat. II, 287.

Lækkat ekkjur Lundar né danskar meyjar hlæja at því — skjótum læbaugs eik[1] fyr útan ey —, at eigi þørðak á hausti fara Vali krapta[2] aptr á flatslóðir Fróða,[3] ifla flausts jǫrð.[4]

[1] Læbaugr må være en betegnelse for 'sø', skönt betydningen i læ- er usikker; ordet er både ved rimstav og rim sikkert nok; da baugr betyder en 'ring', må læ nærmest være en betegnelse for 'land, ø' eller lign. Derimod kan man næppe tænke på læ ntr. 'svig', da en betegnelse som 'svig-ring' simpelthen er ingenting. Vi står således her overfor et tabt ord eller egennavn (på en ø). 'Søens eg' jfr. sætré om skib. [2] krapta (af krapti jfr. nyno. krafte, »en støtte over boven på et fartöj, et spant osv.«) Valr (en hest) = skib. [3] 'Søkongens flade vej'. søen. [4] ifla flaust = 'falkens skib' ɔ: arm; jfr. ifla fold v. 59; 'armens Jord (asynje)' er her en betegnelse for en kvinde. Disse besynderlige omskrivninger, om hvilke vi finder en bestemt lære i SnE. II, 632, skal være opstået fordi hǫnd hedder også mund, der så skal være synonymt med heimanfylgja ɔ: mundr(!), men mundr er netop ikke heimanfylgja; det måtte da også være den enslydende genitivform (mundar), der lå til grund for overførelsen; alt dette er vistnok kun en senere lærd forklaring; men et er sikkert, at disse kenninger synes gamle. Mulig er det armens skönhed og hvidhed, der har gjort et så stærkt indtryk på de gamle, at de kunde opkalde kvinden efter den; man huske blot på beskrivelsen af Gerds arme i Skírnismál. — Verset er uden tvivl digtet efter Háreks hjemkomst til Tjotta og rettet til hans hustru.

Jeg lader ikke Lunds kvinder eller danske møer le af — jeg lader mit skib skyde sig frem forbi øen —, at jeg nu i efteråret ikke skulde have mod til, kvinde, at sejle på mit skib ud på søen tilbage.

V. 104 (s. 380). Sigvatr (Vestrfararv.). Også i OH 171, Fms. IV, 374, Flat. II, 287.

Heim hingat erum komnir stallarar þínir, skatna jǫfurr; hygg þú at,[1] menn nemi mín mǫl sem innik — seg, þjóðkonungr, hvar hafið hugðan sess beimum[2] með seims þollum; þinn skáli es mér allr þekkr innan.

[1] Nemlig mínum mǫlum. [2] Nemlig 'os, mig'.

Nu er jeg kommen hjem, din staller, konge; læg mærke til, man (hirden) forstå mine ord, som jeg siger dem — sig, folkekonge, hvor du har tiltænkt mig en plads blandt dine mænd: din skåle er mig overalt lige kær (det er mig det samme, hvor jeg anbringes).

V. 105 (s. 381). Sigvatr (Vestrfararv.). Også i OH 172, Fms. IV, 375, Flat. II, 288.

Knútr, mildr mætra hringa,[1] spurði mik, ef vildak [vesa] hǫnum hendilangr sem hugreifum Áleifi; kvaðk einn dróttin[2] sœma mér senn, en ek þóttumk svara sǫnnu: gefin eru góð dœmi[3] hverjum gumna.

[1] Hentyder åbenbart til Knuds løfter om penge, ɔ: bestikkelser. [2] Og denne herre var naturligvis kong Olaf. [3] 'Forbilleder'; hvad digteren her tænker på er usikkert, måske Hallfreds forhold til Olaf Tryggvason el. lign.

Knud, der er så gavmild på kostbare ringe, spurgte mig, om jeg vilde blive ham så tjænstvillig som (jeg havde været) den muntre Olaf; jeg erklærede, at det sömmede sig for mig at have én herre på en gang, og jeg mente at svare oprigtig; enhver mand [og da også jeg] har fået gode forbilleder (at rette sig efter).

V. 106 (s. 382). Sigvatr. Også i OH sst., Fms. IV, 376—77, Flat. II, 291.

Fjandr þengils ganga þar með lausa[1] sjóða; þjóð býðr opt hǫfgan malm fyr ófalan haus hilmis: hverr veit sik innan í svǫrtu helvíti, ef selr hollan harra sinn við golli; vert es slíks.

[1] Omtr. = fala, 'løse, ɔ: åbne, rede til at blive tömte'.

Kongens fjender går der med åbne punge; man tilbyder ofte det tunge guld for kongens hoved, der ikke er til salgs; enhver må vide, at han vil komme i det sorte helvede, dersom han sælger sin hulde herre for guld, og slig en straf fortjæner det (en sådan forbrydelse).

V. 107 (s. 382). Sigvatr. Også i OH 173, Fms. IV, 377, Flat. sst.

Kaup varð daprt dróttinrœkð[1] á himnum, þars þeir, es beldu svikum, of sóttu djúpan heim hás elds.[2]

[1] Er dativ. 'for en sådan herre-troskab'. [2] Betegnelse for 'helvede'.

Lönnen for den troskab blev trist i himlen, eftersom de, der sveg, måtte besøge den höjtflammende ilds dybe verden.

V. 108 (s. 383). Sigvatr. Også i OH, Fms., Flat. sst.

Þá gerðisk[1] húskarlar Hǫrða hilmis ofvægir[2] jarli, es þægi fé við fjǫrvi Áleifs; esa háligt[3] hans hirð, at verða fyr því máli; dælla es oss, ef vír[4] erum allir skírir of svik.

[1] Impf. konj. [2] ofvægr bruges om vægtskålens store bevægelighed under vejningen, altså = vægr forstærket. [3] = 'hæderfuldt'. [4] Denne form er sikkert ikke islandsk; den er rimeligvis heller ikke Sigvats egen, og behøver ikke at indsættes allevegne hos ham.

Da vilde Hördekongens huskarle være for lette at lokke af jarlen, når (= hvis) de modtog penge for Olafs liv; det er ikke smigrende for hans hird, at blive således omtalt; dog er det bedre (bedst) for os, om vi alle er (ved os) fri for svig.

V. **109** (s. 383—84). Sigvatr (eller: Bersi). Også i OH 173, Óleg. 47, Ældste sag. 7, Fms. IV, 378, V, 233, Flat. II, 291, III, 244.

Sverð standa þar búin golli; vér leyfum sárs sunda árar;[1] hylli herstillis verðr hollust; við tœka ek allvaldr, ef vildir gefa skaldi eitt hvert; vask endr með þér, víka elds[2] sendir.

[1] 'Sår-sundenes' = blodets; af hensyn til denne kenning er 'årer' valgt. [2] 'Vigenes ɔ: søens ild' = guld.

Der står nogle sværd, prydede med guld; jeg roser de sværd; kongens gunst er og bliver bedst; jeg vilde tage derimod, konge, hvis du vilde give skjalden et af dem; jeg har för været hos dig, gavmilde fyrste.

V. **110** (s. 392). Sigvatr. Også i OH 178, Fms. V, 1. Flat. II, 304.

Allvaldr Englands býðr sveitum út, en vér fengum liðfæð[1] ok skip smæri; lítt sék lofðung óttask; ljót rǫð eru, ef landsmenn láta þenna konung verða liðþrota; fé lætr ferð firða[2] einǫrð.[3]

[1] Den her forekommende rimfejl (fæð: smær-) er vistnok en af de formfejl, Sigvatr enkelte gange gjorde sig skyldig i og som han blev dadlet for (jfr. Fms. V, 209). -færa i nogle hdskrr. er sikkert uoprindeligt. [2] Af firra. [3] Dativ.

Englands konge samler mandskab til krigstog, men vi har fået en lidet talrig hær og mindre skibe (end Knud); (dog) ser jeg at kongen ikke er bange; det er en hæslig handlemåde, hvis landets (egne) mænd agter at lade denne (vor) konge komme til at lide mangel på mandskab: men pengene berøver folk deres troskab.

V. **111** (s. 392—93). Sigvatr. Også i OH sst., Fms., V, 2, Flat. sst.

Fjandr allvalds getr[1] flœja en[2] gjalda fé, en frýju leggr oss til handa;[3] verðk fyr æðru orði; hverr þegn

skal hafa sjalfan sik miklu lengst,[4] þótt gengi þengils vina þverri; svik hvalfa upp.[5]

[1] Dette ord opfatter jeg her upersonligt, men med akk. obj. (Fjandr); digterens mening er at udtale en trusel om den straf, kongens hemmelige fjender bör have; egl. »det rammer (skal, bör ramme)« osv. [2] en = ok som så ofte. [3] Den her af digteren omtalte frýja synes at være udgået fra de her omtalte 'fjender', der søger at göre andre mistænkelige. [4] Meningen er (jfr. K. Gíslason: Njála 60—61) »Enhver er sig selv nærmest«, og synes at måtte være en hentydning til digteren selv og den bebrejdelses genstand, han har fået. I øvrigt er tankeforbindelsen med det følgende ikke klar, men er vistnok denne: »uagtet kongens venners forhold (eller antal, gengi = følge) forværres, må dog enhver, deriblandt også jeg (digteren), søge at göre det så godt som muligt, sörge så godt for sig selv som muligt, uden derfor at blive kongen utro«. Hvis prosaens forklaring foran verset var udførligere, vilde vi bedre forstå verset, men de forhandlinger, hvortil der dér hentydes, var vel glemte. [5] 'Svigen bliver åbenbar', egl. vistnok 'vender den side op', som för var skjult, som når bunden på noget vendes i vejret.

Fyrstens fjender kan flygte og betale penge (bøde med deres ejendomme), men man gör os bebrejdelser; jeg beskyldes for fejhed; enhver mand må søge at göre det bedst mulige ud af forholdene for sig selv, uagtet (og ikke bryde sig om, at) kongens venners stilling forværres; fjendernes svig åbenbarer sig.

Anm. Sv. Egilsson har i Scr. hist. Isl. V, 2 fremsat en anden forklaring af indholdet; Sigvatr skulde råde kongen til at fly, fordi en er sig selv nærmest; for dette råd skulde han beskyldes for fejhed; til gengæld bebrejder han de andre deres troløshed; men dette er tvivlsomt, da jeg ikke indser, hvorledes man så vil forklare ordene en fjandr allvalds . . gjalda fé, der så måtte høre sammen. Svb. Eg.s opfattelse (fjandr . . leggr oss osv.) er umulig.

V. 112 (s. 397). Þórarinn loftunga (Hǫfuðlausn). Også i OH 180, Fms. V, 5, Flat. II, 306, behøver ingen forklaring.

V. 113 (s. 397). Þórarinn loft. (Tøgdrápa). Også i OH 180, Óleg. 59, Fsk. 85, Fms. V, 6, Flat. II, 306.

Knútr es und sólar[1] — Minn siðnæmr[2] vinr fór þinig með mjǫk mikit lið; fimr gramr færði út ór Limafirði ólítinn flota otrheims.[3]

[1] Resten er tabt. [2] 'Den, der har nemt ved at lære gode sæder, har lært sådanne'. [3] Gen. af samme art som hafs i v. I, 125; 'odderens hjem' = søen.

Knud er under solens — Min ven med den kongelige belevenhed kom herhen med et meget talrigt mandskab; den flinke konge førte ud af Limfjorden en meget stor flåde ud på havet.

V. 114 (s. 398). Þórarinn (Tøgdr.). Også i OH, Óleg., Fsk., Fms., Flat. sst.

Egðir, mjǫk sǫkrammir,[1] uggðu fǫr svans siglana ǫrbeiðis;[2] alt skip grams vas framit golli; sjón sliks vǫ́rum[3] sǫgu ríkari.

[1] Dette ord opfatter Svb. Egilsson som 'kampstærk' (pugna strenui); egl. betyder sǫk blot 'sag' og udtrykket er altså langt mere omfattende end 'kampstærk' og nærmer sig mere til 'stridbar'. [2] = sig-svans-lana = 'kampsvanens. = ravnens. dyngers' = ligdyngenes; lǫn egl. 'en lang række af det ud i et slåede hø'; ǫrbeiðir 'en rask kræver', det hele 'en kriger'. [3] = vas mér (jfr. Noreen: Altisl. grtk.[2] § 135).

Egderne, omend nok så stridbare, frygtede krigerens tog; kongens skib var overalt prydet med guld; det var mig syn for sagn (det så jeg selv).

V. 115 (s. 398). Þórarinn (Tøgdr.). Som ved foranstående vers.

Ok kolsvartir viðir hádýrs[1] liðu hart fram of haf fyr Lista; alt Eikunda sund vas byggt suðr innan sæ skíðum brimgaltar.[2]

[1] Af hár = 'åretol'. [2] 'Brændingsgaltens = skibets skier (brædder)' = viðir hádýrs.

Og de kulsorte skibe gled hurtig frem over havet forbi Lister; hele Ekersund var mod syd (omtr. = fra nord til syd) inden for havet tætbesat (fyldt) med skibe.

V. 116 (s. 398). Þórarinn (Tøgdr.). Som ved foranstående, undt. Fms. V, 7.

Ok griðfastir[1] friðmenn liðu hvast fyr fornan haug Hjǫrnagla; þars stafnklifs stóð[2] drifu fyr Stað, vasa fǫr ǫrbeiðis[3] eyðilig.

[1] 'Den der har sit faste hjem og sin husbond', her om Knuds mænd, der tillige kaldes friðmenn 'fredens mænd', det er som digteren tænkte sig, at de skulde skaffe fred og ro i landet. Dog kan ordet betegne, som i prosa, (se Fritzner), kong Knuds specielle folk, som nyder hans fred. [2] 'Stavnens' klif, egl. 'sted, man skal klatre opad', her om de höje bølger, skibet skal bestige; 'søens heste' = skibene. [3] ǫr må her betyde 'pil', det hele 'kriger'.

Og fredmændene med det faste hjem gled hurtig forbi Hjørnagles gamle höj; dér hvor skibene skød forbi Stadtlandet, var krigerens sejlads ikke tarvelig (at se på).

V. 117 (s. 398). Þórarinn (Tøgdr.). Som ved foreg., undt. Flat. II, 307.

Svǫng byrrǫmm brimdýr knǫttu bera mjǫk langar súðir fyr Stim; svá liðu svalheims Valar[1] sunnan, at nýtr herflýtir kom norðr í Nið.

[1] 'Den kolde verdens, = søens, heste' = skibene.

De slanke, i bören stærke brændingsdyr bar de meget lange sider forbi Stem; således gled skibene sydfra, at den dygtige hærfører kom nordpå til Nid.

V. 118 (s. 398). Þórarinn (Tøgdr.). Som ved foreg., undt. Fsk., hvor det mangler.

Þá gaf snjallr Jóta veg-njótr[1] nefa sínum gǫrvallan Nóreg; þá gaf megi sínum — segik þat — Danmǫrk »dals dǫkksalar svana«[2].

[1] 'Den,der nyder, ejer, Jydernes vej, Jylland', den danske konge. [2] Disse ord er forvanskede; de må vistnok indeholde en kenning for Knud. Fejlen synes snarest at ligge i dǫkksalar; jeg antyder det som muligt, at dette ord er forvansket af dagvélir (eller -tælir); 'svane-dalens, = søens, dag' = guldet, hvis 'besnærer' er den gavmilde mand.

Da gav Jyllands kloge konge sin frænde hele Norge. Da gav den gavmilde fyrste(?) sin sön — jeg fortæller det her — Danmark.

V. **119** (s. 400). Hallvarðr (Knútsdr.). Også i OH 181, Fms. V, 9, Flat. II, 307.

Yngvi, bǫðrakkr bœnar nǫkkva barkrjóðr[1] ræðr einn Englandi ok Danmǫrku; friðr hefsk at beinni; malma jalmfreyr[2] hefr ok þrungit und sik Nóregi; hjaldrǫrr[3] þverrir odda Leiknar haukum[4] hungr.

[1] 'Bönnens skib' = brystet; brystets (eller overkroppens) 'bark' er brynjen; dette er en enestående kenning, og er vistnok en »nylavning« (nýgǫrving). [2] 'Skudvåbnenes larm' = kamp. [3] 'Kriger' (árr, tjæner, den, der virker, udfører). [4] 'Oddenes Leikn' = valkyrje (kamp). Også dette er enestående, at anvende jættekvindenavne således. Jfr. K. Gíslason: f. ex. Njála II, 102—3.

Fyrsten, den kampdjærve kriger, råder alene over England og Danmark; der opstår så meget bedre fred (i verden); krigeren har også underkastet sig Norge; han formindsker ravnenes sult.

V. **120** (s. 403—4). Sigvatr (Erlingsfl.). Også i OH 183, Fms. V, 11—12, Flat. II, 309.

Erlingr, sás rauð enn bleika arnar fót, réð skjóta eik út at móti jǫfri; þat es iflaust; skeið hans lá svá síbyrð við skip siklings i miklum her; síðan bǫrðusk snarir fyrðar þar sverðum.

Erling, som rødfarvede örnens gule fod, skød sit skib ud for at møde kongen; det er utvivlsomt; hans

skib lå så sidebords med kongens skib i den store flåde; siden kæmpede de raske mænd der med sværd.

V. 121 (s. 404). Sigvatr (Erlingsfl.). Også i OH sst., Fms. V, 12, Flat. sst.

Rakkr þengill hjó rekka; hann gekk reiðr of skeiðar; valr lá þrǫngt á þiljum; þung vas sókn fyr Tungum; bragningr rauð breiðan borðvǫll fyr norðan Jaðar; varmt blóð kom í víðan ægi; frægr konungr vá.

Den modige konge fældede mænd; han trængte med kampmod frem på skibene; de faldne lå tæt på dækkene; der var en hård kamp foran Tungur; fyrsten rødfarvede skibenes brede mark nordfor Jæderen; det varme blod strömmede ud i det vide hav; den berömte konge kæmpede.

V. 122 (s. 404—5). Sigvatr (Erlingsfl.). Også i OH sst., Óleg. 53, Fsk. 86, Fms., Flat. sst.

Ǫll skipsókn Erlings vas fallin við þrǫm Bóknar; ungr skjǫldungr vann skeið auða fyr norðan Tungur; snarr, lætrauðr sonr Skjalgs stóð einn, fjarri vinum, lengi í lyptingu á sínu skipi auðu.

Erlings hele mandskab var faldet ved Bukkenøens rand (kyst); den unge konge ryddede skibet nordfor Tunger; Skjalgs raske, svigløse sön stod alene, fjærnt fra sine venner, længe i løftingen på sit ryddede skib.

V. 123 (s. 405). Sigvatr (Erlingsfl.). Også i OH sst., Fms. V, 13, Flat. II, 309—10.

Geðstirðr Skjalgs hefnir réð eigi nefna sér grið, þó at skógs gýgjar skúrir[1] konungs firða þyrrit, en varð meiri ofrhugi geirs virði[2] né kømr síðan á gjalfri lǫggðan víðbotn glyggs keri.[3]

[1] 'Skovens troldkvinde' = økse, hvis 'byger' = kampe, her angrebene. [2] 'Spydets vurderer', krigeren. [3] glyggs ker 'stormens kar' = luften; dativ står her som f. ex. í hendi

mér f. genitiv; 'stormkarrets vide bund' = jorden, der er 'omgivet af det brusende hav'; lǫggðr egl. 'med indskåren bundfals'; jfr. K. Gíslason, anf. st. (s. 405).

Skjalgs ukuelige sön bad ikke med et ord om fred og liv, uagtet kongens mænds angreb ikke holdt op; men der har ikke været og der vil aldrig herefter komme nogen modigere mand end krigeren (Erling) på den havombruste jord.

V. **124** (s. 406). Sigvatr (Erlingsfl.). Også i OH sst., Fms. V, 13—14, Flat. II, 310.

Erlengr,[1] sás lystr geymði lengi jarðar vel — né lamðisk landvǫrn — bað ǫrnu klóask ǫndurða, þás hann of tók Áleif ráðasǫnnum[2] mǫ́lum at sig hizig við Útstein; sá vas áðr búinn ats.

[1] Denne form med *e* er enestående; ellers findes altid *i* i afledningsendelsen (jfr. K. Gíslason: Udvalg s. VIII). [2] 'Hvis råd er virkeligt, oprigtigt', her om ord, der 'indeholder sande råd'; det er en hentydning til de i den første halvdel refererede ord af Erlingr — der i prosa lyder: ǫndverðir skulu ernir klóask.

Erling, han som længe og godt med lyst bevogtede landet — hans landeværn svækkedes ikke — sagde, at »örnene skulde klø hinanden, således at de vendte bryst mod bryst«, da han talte indholdssande ord til Olaf efter kampen hist ved Udsten; för var han rede til kamp.

V. **125** (s. 407—8). Sigvatr (Erlingsfl.). Også OH 184, Fms. V, 15, Flat. II, 311.

Erlingr fell, en allríkr bragna konr[1] olli slíkri skipan með magni; betri[2] biðrat dauða; veitk engi annan mann, sás enn[3] kunni at halda fullara[4] allan aldr, þóat látit fjǫr allbrátt.[5]

[1] Se v. 15. [2] ɔ: maðr. [3] = 'fremdeles', nu og i fremtiden. [4] Dativ; halda fullu egl. 'holde sit i fuldt mål' overfor andre, beholde sin fulde magt. [5] Meningen: »selv om han lever aldrig så længe, og meget længere end Erling«.

Erling faldt, og det var den meget mægtige fyrste, der med kraft forårsagede en sådan (tingenes) ordning; ingen bedre mand lider døden; jeg kender ingen anden, som fremdeles forstår at værne om sin magt hele sin levetid, selv om han ikke meget tidlig lader sit liv.

V. **126** (s. 408). Sigvatr (Erlingsfl.). Også i OH sst., Fms. V, 15—16. Flat. sst.

Áslákr hefir[1] aukit frændsekju;[2] vǫrðr Hǫrða foldar[3] es drepinn: fáir skyldu vekja styr svá: ættvígi má eigi nita: bornir frændr skyli bindask bræði; þeir líti á en fornu mǫl.[4]

[1] Et af de ældste eksempler på denne form. hvis den ikke er indkommet for et ældre of hefr. [2] 'Brøde, begået mod en frænde'. [3] D. e. Erling. [4] 'Gammelt ord'. en ordsprogelig talemåde. — nemlig indholdet af den foranstående sætning.

Aslak har gjort sig skyldig i en frændebrøde; bevogteren af Hördernes land er dræbt; få skulde vække ufred således (ved frændedrab): man kan ikke nægte, at her foreligger et slægtningedrab; fødte frænder skulde ave deres ilsind; de skulde holde sig til det gamle ord.

V. **127** (s. 409). Óláfr helgi. Også i OH 185, Fsk. 87—88, Óleg. 55, Fms. V, 16—17, 234—35, Flat. II, 311, III, 244.

Litt mun enn hvíti halr[1] glaðr í nótt á Jaðri: hrafn etr af getnum ná;[2] vér unnum gný Gunnar; svá hefr mitt rán[3] getit hǫnum ǫllungis illa; jǫrð[4] veldr morði manna; ek gekk reiðr of skeiðar.[5]

[1] Vistnok en af Erlings sönner. [2] ɔ: Erlings lig. [3] 'Mit ran', d. v. s. det. at han (Erling) har forsøgt at berøve mig min magt i landet. [4] ɔ: striden om landet. [5] Jfr. beskrivelsen i v. 121.

Ikke vil den hvide (lyshårede) man på Jæderen være glad i nat, (ti) ravnen æder af det den givne lig;

vi har haft en kamp; således har plyndringen af mig bekommet ham ganske ilde; landet volder mænds fald; jeg gik kampophidset om på skibene.

V. 128 (s. 409). Bjarni gullbrárskáld (Kálfsfl.). Også i OH 185, Fsk. 87 (l. 1—4), Fms. V, 17, Flat. II, 311.

Kalfr, vast austr við sjalfa Bókn, þars vápndjarfr arfi Haralds bað kosta vígs; kapp þitt kynnisk mǫnnum; gǫtuð gríðar sóta[1] gólig fǫng til jóla;[2] vast kendr fyrst á fundi flettugrjóts[3] ok spjóta.

[1] 'Jættekvindens hest', ulven. [2] Kampen stod lige för jul (21. des.). [3] Egl. 'stene, der kan kløves', sikkert = harðsteinn.

Kalv, du var østerpå ved selve Bokn, hvor Haralds våbendjærve sön befalede at prøve kampen; din kappelyst lærer folk at kende; I skaffede ulven en herlig julekost; du blev set forrest, hvor stenskiverne og spydene mødtes.

V. 129 (s. 410). Bjarni (Kálfsfl.). Også i OH sst., Fsk. sst. (l. 5—8), Fms. V, 17—18, Flat. sst.

Ǫld fekk ilt ór deildum;[1] Erlingr vas finginn þar; blǫkk borð óðu í blóði fyr norðan Útstein; ljós es raun, at ræsir varð ráðinn frá láði;[2] land lagðisk und Egða;[3] frák þeira lið meira.

[1] En ordsprogelig talemåde om et dårligt resultat. [2] Digtet er forfattet længe efter Olafs fald. [3] Hvorfor disse nævnes, er uklart; måske er de kun en betegnelse for hele det sydvestlige Norge, der gjorde oprør mod Olaf.

Man fik kun ondt ud af delingen. Erling blev taget der tilfange; de sorte planker vadede i blod nord for Udsten; nu har erfaringen tydelig vist, at kongen ved svig blev berøvet sit land; landet underkastede sig Egderne; jeg har hørt, at deres hær var talrigst.

V. 130 (s. 421). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH 190, Fms. V, 26—27, Flat. II, 316.

Þeirs ollu úthlaupum buðu opt ríklunduðum gram rautt goll kaupask undan, en ræsir neitti; hann bað efsa[1] firum skǫr með hjǫrvi; rekkar biðu sýna refsing ráns; svá skal verja land her.

[1] Må betyde 'at afskære'.

De, som forårsagede hærgningstog, bød ofte den strænge konge det røde guld for at frikøbe sig (for straf), men kongen nægtede (at modtage det); han befalede (tværtimod) at kappe hovedet af mændene med sværdet; mændene fik en åbenbar (uundgålig) straf for deres røverier; således skal man værge sit land mod en fjendtlig hær.

V. 131 (s. 421). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH sst., Fms. V, 27, Flat. sst.

Margdýrr konungr, sás mest fœddi varga, meiddi ætt hvinna[1] ok hlenna;[1] hann stýfði svá þýfðir; þýðr[2] konungr lét hvern ernan[2] þjóf þermlask bæði fóta ok handa; svá bœttisk friðr lands fylkis.[3]

[1] Disse ord er omtr. ensbetydende; dog er hvinn noget svagere, 'en, der stjæler mindre værdifulde ting'; hlenni betyder sikkert ikke 'røver'. [2] Det er ikke ulogisk at træffe dette ord her; det kan give en almindelig beskrivelse af kongens væsen; men adj. ern, der bruges om tyvene og som kun kan betyde 'legemlig rask og rørig', synes at antyde, at kongen har vist mildhed mod legemlig svage tyve (stakler), og derved får adj. þýðr en speciellere betydning. [3] Om denne sætning se K. Gíslason: Udvalg s. 183.

Den fortræffelige konge, der mest fødede ulvene, lemlæstede små og store tyve: således forhindrede han tyverier; den venlige konge lod enhver rask tyv bøde både med arme og ben; således bedredes sikkerheden i kongens land.

V. 132 (s. 421—22). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH, Fms., Flat. sst.

Vissi helzt ríkis, þats vǫrðr grundar[1] lét skǫr skorða[2] hundmǫrgum víkingum með hvǫssum vǫ́pnum: mildr faðir Magnúss lét valdit mǫrgu gagni; kveðk flestan sigr frǫmðu fremð Áleifs ens digra.

[1] Denne betegnelse hænger nöje sammen med sammenhængen. [2] Part. af skora, skorða; jfr. skorðum i Grótt. 15.

Det viste i höj grad (kongens) magt, at landets bevogter kappede hovedet af overordenlig mange vikinger med skarpe sværd; Magnus gavmilde fader vandt et utal af sejre, og jeg siger, at enhver sejr forøgede Olaf den digres hæder.

V. 133 (s. 423). Jǫkull. Også i OH 191, Fsk. 88, Fms. V, 29, Flat. II, 317.

Hlautk stýra skipi frá Sult — en sæta fregn síð at ek kvíða; erumk vǫ́n hreggs at hlýrvangs hreini[1] —, þvís Áleifr enn digri átti »ýstéttar funa kleifar«;[2] gramr vas sjalfr sigri ræntr á sumri.

[1] hlýrvangr 'stavnens vang, land' = søen, hvis 'ren' = skibet. [2] Disse ord er, som de står, meningsløse; for ýstéttar findes i Fms. vv. ll. eistrætis, óstr. og vala for funa. Ýstétt er en betegnelse for 'arm' ('buens sæde'), hvis funi er 'guld': i kleifar måtte man så se et ord som 'bryder, bortgiver' el. lign.; der kan da næppe være tale om andre end reifir eller dreifir (hvilket sidste dog ikke synes at være brugt i kenninger). På den anden side er også vala kleif en god kenning for 'arm'; ýstéttar, eistrætis osv., måtte være et sammensat ord, der førte til samme resultat; man kunde da gætte på eims- (jfr. ei- i et godt hdskr.) eller eld- og så et nom. agent. dertil f. ex. þreytir (jfr. seimþreytir) hreytir eller lýtir eller gætir eller veitir osv. Dette, der er mere tiltalende end det første, udgör så en kenning, der bliver appos. til Áleifr. At der her skulde foreligge en kvindekenning (voc. plur.) er ganske urimeligt.

Jeg opnåede at styre det skib fra Sult — kvinden skal sent (aldrig) høre, at jeg ængstes; jeg rænter storm mod skibet —, som Olaf den digre, den gavmilde fyrste, besad; selv blev kongen sejren (og livet) berøvet i sommer.

V. 134 (s. 424). J ǫ k u l l. Også i OH, Fms., Flat. sst.

Sǫ́r svíða af mœði; opt hefk setit við betra; und es á oss, sús sprændi ótrauð rauðum legi; byss mér blóð ór þessi ben; ték venjask við þrek; hjalmgǫfugr, heiðsær[1] hilmir verpr reiði á mik.

[1] Om dette ords betydning se Bugge Bidrag s. 129, men det har intet med Olafs hellighed at göre, og verset er sikkert ægte nok. »Den. man skal se på med ære« = hæder-værdig.

Mine sår svier af mødighed (dødens træthed): jeg har ofte nydt en bedre pleje; jeg har et sår, som ufortrødent udgød den røde væske: blodet strömmer ud af dette sår; jeg vil vise mandighed (som ellers); den hjælmprydede, hæder-værdige konge er forbitret på mig.

V. 135 (s. 426). B j a r n i (Kálfsfl.). Også i OH 192, Fsk. 89 (l. 5—8), Fms. V, 31, Flat. II, 318.

Allvaldr réð ótála[1] rísta austr haf stáli: vígmóðr bróðir Haralds[2] varð at vitja Garða; emkat enn tamr at samna skrǫkvi[3] of iðnir manna; lézt skjótt, at skilnað ykkarn, of sóttan Knút.

[1] Her og i næste vers synes at betyde 'sikkert, tilvisse, beslutsomt'. Det kan næppe stå for ó t á l - l a 'svigløst'; t á står vistnok i forbindelse med t v e i r (jfr. t á e f i i. r o SnE I. 532); et *ó t á r vilde ganske svare til ó t v í n n. og betyde 'utvetydig' (udelt); til samme st. hører ordet t æ j a 'optrævle' (t æ j a nyno.), egl. 'tage fra hinanden'. [2] Således kunde Olaf kaldes, efter at Harald længe havde været konge, og dette passer til digtets affattelsestid. [3] Jfr. b e r a s k r ǫ k s a m a n 'prale'.

Kongen ristede uden tvivlrådighed øst på havet med stavnen; Haralds kamp-modige broder blev nødt til at besøge Garderige; jeg er ikke vant til at forskönne folks handlinger med pral (og da heller ikke dine, Kalfr): du besøgte hurtig Knud, efter at I (du og Olav) var skiltes ad.

V. 136 (s. 427). B j a r n i (Kálfsfl.). Også i OH, Fsk. (l. 5—8) sst., Fms. V, 32, Flat. II, 318—19.

Ógnrakkr jarls[1] niðr, áttu þakka Engla drótni gjafar: ótála[2] komtu yðru máli vel; Lundúna gramr lét fundna þér fold,[3] áðr fœrir vestan; þitt líf esa lítit;[4] frest urðu(t)[5] þess.

[1] Hermed menes vistnok Arnmóðr, Kalfs bedstefader; jfr. Fsk. 146. [2] Se foreg. vers. [3] Jfr. den foran verset stående prosa. [4] Nemlig m. h. t. den sociale stilling, digteren antyder. [5] urðu må, hvis det er rigtigt, indeholde en beklagelse af, at det som var lovet Kalf, ikke blev holdt, men dette synes at stå i strid med den bestemte udtalelse i det foregående.

Jarlernes kampdjærve ætling, du har at takke den engelske konge for (store) gaver; energisk forrettede du dit ærinde godt; Londons konge gav dig et land (at styre), för du drog vestfra; dit liv (din livsstilling) er ikke ringe; det skete uden opsættelse (eller: det skete dog ikke?).

V. 137 (s. 457). Þormóðr. Også i OH 205, Óleg. 67, Fbr. 108, Hauksb. 411—12, Fms. V, 54—55, Flat. II, 339.

Brennum ǫll inni fyrir innan Hverbjǫrg, þau's vér finnum; herr tegask verja land fyr gram með hjǫrvi; Innþrœndir hafi kǫld kol allra sinna húsa, ýs angr[1] skal kveykt í klungri,[2] ef ek má valda.

[1] 'Takstræets mén' = ilden. [2] Egl. 'hybentorn', brændbart stof (tømmer).

Lad os brænde alle huse indenfor Hverbjörg, som vi finder; hæren forsvarer (forholder) landet for kongen med sværd; lad Indtrönderne få kolde kul efter alle deres (afbrændte) huse; bål skulde tændes i alt brændbart, hvis jeg kunde råde.

V. 138 (s. 460). Gizurr. Også i OH 207, Óleg. 69, Fms. V, 57, Flat. II, 341.

Þegns dóttir skala fregna mik óglaðan. þat fengum orð. búumk við þrǫng á »ifa«borða þingi:[1] þótt svinnir sigrunnar[2] segi vǫn Heðins kvánar;[3] verum austr[4] bragningi at trausti í Ála éli.[5]

[1] Her foreligger en kampkenning, hvor ífa sammen med borð(a) snarest udgör en omskrivning for skjold; men hvad ífa er, er usikkert; navn på sværd (spyd) eller 'kamp' eller 'valkyrje' eller søkonge? — ímun?. [2] Af sig = 'kamp'. [3] = Hildar ɔ: kampen. [4] ɔ: Norge; fra et islandsk standpunkt. [5] Se v. I. 107.

Bondens datter skal ikke erfare, at jeg er nedslået — det rygte har jeg erhværvet (at jeg var munter) — vi venter trængsel på sværd(?)tinget, — til trods for at de kloge krigere siger, at man kan vænte kamp; lad os blot være kongen her østpå til støtte i kampen.

V. 139 (s. 460—61). Þorfinnr muðr. Også i OH sst., Óleg. 67, Fms. V, 57—58, Flat. sst.

Røkkr[1] at miklu regni ens harða randar garðs;[2] Verdœla lið vill berjask við snjallan vísa; verjum ǫrvan allvald; ǫlum sveita mǫ́ teitan; fellum Þrœndr í Þundar hreggi — þess eggjumk vér.

[1] Upersonligt; 'det mørknes', det trækker sammen til'. [2] 'Skjoldgærdets, skjoldenes, regn' = kamp.

Det trækker sammen til en stærk regn for det hårde skjoldgjærde; Værdölernes skare vil kæmpe med den modige konge; lad os forsvare den gavmilde hersker; lad os føde ravnen og göre den glad: lad os fælde Trönderne i Odins storm — det ægges vi til.

V. 140 (s. 461). Þormóðr. Også i OH sst., Óleg. 69, Fbr. 109 (l. 1—4), Hauksb. 412—13 (l. 1—4), Fms. V, 58, Flat. II, 341.

Ǫrstiklandi,[1] þryngr at miklu Ála éli; hǫlðar skyldut falma skelknir; skalmǫld vex nú; búumk við sókn, en seggr skyli of forðask slœkni orð, es gǫngum gunnreifr[2] at geirþingi með Áleifi.

[1] 'Pilens udskyder,' vistnok kong Olaf, eller en af skjaldene(?). [2] Sing. som appos. til vér (subj. til gǫngum), idet skjalden nærmest tænker på sig selv.

Kriger, der nærmer sig stærkt en voldsom kamp; mændene skulde ikke falme frygtsomme; nu opstår en stærk kamp; jeg vænter angreb. men man skal undgå ladhedsord, når vi går kampglade ud i kampen med Olaf.

V. **141** (s. 463). Bjarkamál. Også i OH 208, Fms. V, 59—60, Flat. II, 343.

Dagen er brudt frem, hanens vinger suser. det er tid for trællene at udføre (begynde) deres arbejde; våger. vær vågne, venner,[1] *alle Adils' ypperste følgesvende.*[2]

[1] vina hǫfuð er blot en betegnelse for 'venner'; hǫfuð bruges flere gange = 'person'. Det er vistnok Hjalte, der taler, jfr Hrólfssaga k. 48, og Saxo (II. bog). [2] Denne betegnelse for Rolf krakes mænd er påfaldende. Efter vort kendskab til sagnet må man snarest tænke på bersærkerne, der var en tidlang hos kong Adils.

V. **142** (s. 463). Bjarkamál. Også i OH sst., Fms. V, 60, Flat. sst.

Har med den hårde hånd, Rolf den skydende, ætgode mænd, som intet flyr, jeg vækker eder ej til rindrik eller elskovstaler med kvinder, men jeg vækker eder til Hilds hårde leg.

V. **143** (s. 464). Þormóðr. Også i OH sst., Fbr. 109, Hauksb. 413, Óleg. 69, Fms. V, 61, Flat. sst.

Munk hvarfa eðr fyr kné þér, þingdjarfr allvaldr, unz náið ǫðrum skǫldum[1] — nær vættir þú þeira?; braut komumk vér, vága viggruðr,[2] þó at veitim frekum hrafni valtafn, eða liggjum hér; þat viksk eigi.[3]

[1] Der menes kun Sigvatr. [2] 'Fjordenes. søens hest' = skibet; det er kongen der menes. [3] En spøgende udtalelse. 'En af delene er sikker'.

Jeg vil fremdeles færdes for dine knæ, tingdjærve konge. indtil du får fat i dine andre skjalde; når vænter du dem (forresten)?; vi kommer nok levende herfra, selv

om vi giver den grådige ravn valens bytte, konge, eller også ligger vi her; det kan ikke være anderledes.

V. **144** (s. 466). Haraldr harðráði. Også i OH 209, Fsk. 90, Óleg. 67, Fms. V, 62—63, VI, 129, Flat. II, 344—45.

Munk þora verja þann arm, es ek hlýt standa í; þat 's nekkvat ekkju munr;[1] vér rjóðum rǫnd af reiði; enn ungi gunnblíðr greppr gengra á hæl fyr spjótum, þars slǫg ríða at morði; menn herða mót.

[1] Disse ord kan være flertydige; ekkju munr = 'kvindens lyst, ønske' i almlh. er påfaldende, hvis der skulde tænkes på et erotisk forhold; snarest måtte man antage, at digteren tænkte på sin moder, der ikke havde noget imod, at han hjalp sin broder og indlagde sig hæder. Dette må man vel lade sig nöjes med. Det var dog vel ikke umuligt, at munr her kunde betyde 'forskel', 'betydningsfuldhed', jfr. munr er at manns liði; i så fald måtte tanken være en lignende som den, Sigvatr udtrykker i en af sine Bersǫglisvísur. Men 'jeg er i hvert fald lige så dygtig som f. ex. en kvinde, dor dag altid formår noget' (jfr. eigi kvensterkr) vilde måske også være noget påfaldende.

Jeg skal nok have mod til at forsvare den flöj, hvor jeg bliver stillet; det er vistnok kvindens ønske(?); jeg rødfarver mit skjold med kamplyst; den unge kampblide digter (jeg) viger ikke tilbage for spyd, hvor våbnene flyver i kampen; mændene gör et hårdt møde (kamp).

V. **145** (s. 469). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH 210, Fms. V, 64—65, Flat. II, 346.

Frák Þórð þat sinn herða gǫrt víg geirum með Áleifi; sókn þreifsk; góð hjǫrtu fóru þar saman; bróðir Ǫgmundar bar stǫng fagrla gylta hátt fyr hjaldrmóðum gram Hringa; framlundaðr vann fullt.

Jeg har hørt, at Tord den gang kæmpede fuldkommen kraftig med spyd sammen med Olaf — kampen

var hård —: brave hjærter var sammen der; Ögmunds broder bar (mærke-)stangen, smukt forgyldt, höjt foran Ringernes (Ringerikesmændenes) kamp-opflammede konge; den modige (Tord) udførte fuldt arbejde (gjorde sit fuldkommen).

V. **146** (s. 470). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH sst., Fms. V, 65, Flat. sst.

Áleifr enn digri vann felda ǫld; — opt vann sóknþorinn sigr —; synjór[1] gekk sœkja fram í brynju, en Svíar, þeir 's nenna[2] austan, óðu i bjarta blóðrǫst með mildum gram; hildr óx; segik mart bert.

[1] Et af Sigvats fremmedord; det bör vistnok skrives med *y*, uagtet det også hedder sin-: þinna (Bers.v.). [2] Præs. synes at antyde, at Svearne overhovedet er villige til at tage til Norge for at støtte den norske konge, og digteren tænker på den hjælp, de ydede Magnus, da han søgte til Norge.

Olaf den digre fældede mændene (i Stiklestadslaget) — ofte vandt den kampdjærve sejr; fyrsten trængte frem i brynjen; men Svearne, som kommer østfra, vadede ud i den klare blodström med den gavmilde konge; kampen tiltog. Jeg siger mangt og meget utvetydigt.

V. **147** (s. 485). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH 215—16, Fms. V, 76, Flat. II, 352.

Olmr erumk harmr, sás hilmir hafði austan aflfátt; sá jǫfurr kreisti golli vafðan meðalkafla; því fengu þegnar gagn, at þeir vǫ́ru hǫ́lfu fleiri; þat tælði hildar hvǫtuð; frýk hvǫ́rungi.

Det er mig en bitter sorg, at kongen havde østfra for lidt mandskab; den konge knugede et guldomviklet sværdgreb (personlig kæmpede han dygtig; manglede han ikke kraft); af den grund fik bönderne sejr, fordi de var dobbelt så mange; det ødelagde krigeren; jeg gör ingen af parterne bebrejdelser.

V. 148 (s. 488). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH 216, Fms. V, 78, Flat. II, 354.

Vítt vas fold[1] und fótum mǫnnum; þá réð brynjat folk at dynja í bráða bǫð — þar vas friðbann —, þás alms[2] ærir þustu árliga ofan með bjarta hjalma; mikill stálgustr varð á Stiklarstað.[3]

[1] Hermed synes digteren at mene den ualmindelig brede dal, Værdalen, der åbner sig for den, der kommer over fjældene. Hvis dette er rigtigt, står versets indhold ikke i forbindelse med den foregående prosa, undt. for den sidste sætnings vedkommende; det passede bedre til kap. 202 og 203. [2] = 'en bue'. [3] Af Stikl. et navn på en bæk tæt uden for gården (jfr. vb. stikla); nærmest = 'den hoppende'.

Det vidtstrakte land viste sig under mændenes fødder; da styrtede den brynjeklædte skare i den hidsige kamp — der blev fredens tilintetgörelse —, da krigerne skyndte sig i morgenstunden ned med de skinnende hjælme; der opstod en stærk stål-storm ved Stiklestad.

V. 149 (s. 488). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH 217, Fms., Flat. sst.

Merki Þrœnda fór framm í miðri fylking þeira; þar fundusk snarir; búendr iðrask nú þess verks.

Tröndernes fane fór frem midt i deres fylking: dér mødtes raske mænd; bønderne fortryder nu (omtr. 1045) den gærning (oprøret, kampen).

V. 150 (s. 489). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH sst., Fms. V, 79, Flat. II, 355.

Frák mínn dróttin gingu mest framm næstan merkjum sínum; stǫng óð fyrri fyr gram; þar vas gnógr styrr.

Jeg har hørt, at min konge trængte mest frem og næst bagved sine mærker: (kun) mærkestangen var længere foran, foran kongen; dér var kampen i fuld gang.

V. 151 (s. 489). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH, Fms., Flat. sst.

Hykk lóns loghreytǫndum[1] vǫru grimligt líta í hvassar sjónir geirs gnýreifum[2] Áleifi; þrœnzkir fyrðar þorðut séa í ormfrǫn augu hǫnum; hersa dróttinn þótti ógurligr.

[1] lón bet. en fordybning ved stranden, der ved flodtid fyldes med vand, og hvori vandet bliver stående; her 'vand' i almlh.; lóns log = 'guld'. [2] 'Spyd-gny', = kamp-glad; digteren mener vistnok, at Olafs öjne var frygtelige, når han befandt sig i kampen. I øvrigt er det dette vers, Snorre har benyttet i kap. 3.

Jeg ved det var frygtindgydende for mændene at se i den kampglade Olafs öjne; de tröndérske mænd vovede ikke at se ham i öjnene, der stak som snogens: hersernes fyrste fandtes at være frygtelig.

V. 152 (490). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH sst., Fms. V, 79—80, Flat. sst.

Dreyrugt sverð rauð með gumna[1] hǫndum rǫnd í rekka blóði, þars drótt sótti dýran þjóðkonung, ok gramr, rœkinn at ísarnleiki, lét rauðbrúnan hjǫr finn ask í reikar túnum[2] Innþrœndum.

[1] Plur. for sing.; det er kongen, der menes. [2] reik egl. 'skilning' i håret, hvis 'tun' = hoved.

Det blodige sværd rødfarvede i mandens hånd skjoldet i kæmpernes blod, hvor folket angreb den herlige folkekonge, og kongen, flittig i jærnlegen, lod det rødbrune sværd findes i Indtrøndernes hoveder.

V. 153 (s. 491). Hofgarða-Refr (Gizurardr.). Også OH 218, Fms. V, 80—81, Flat. II, 355.

Stála regndjarfr[1] rimmu askr háði einn gunnar gný við tváa rǫskva þegna — Hǫars bál[2] gall —; strauma dalsteypir[3] hjó ár[4] Draupnis dǫggfrey[5] bana hǫggvi, en vann annan sáran; hann rauð járn.

[1] 'Stålenes regn' = kamp. [2] 'Odins flamme' = sværd. [3] dalr 'en bue', hvis 'ström' er 'pilene' (den fra buen udgående ström); steypir egl. 'den, der lader styrte', her 'udgyder', d. v. s. bueskytte, kriger. [4] 'Hurtig, straks'. [5] 'Drøpnes dug' = ringen(e).

Den kampdjærve kriger havde alene kamp med to raske mænd — sværdet gjaldede —; krigeren gav hurtig den ene banehugget, og sårede den anden; han rødfarvede sværdene.

V. 154 (s. 491). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH sst., Fms. V, 81, Flat. II, 356, SnE. II, 497 (l. 1—4).

Ýtar láta þat eigi smátt undr, es skýlauss rǫðull máttit hlýja skorðu skænjǫrðungum;[1] drjúg varð furða[2] konungs á því dœgri — dagr náðit fǫgrum lit — frák atburð orrostu austan.[3]

[1] 'Rullestokkens (støttens) hest' = skib. Njǫrðungar synes dannet af Njǫrðr 'Njords efterkommere'(?). [2] Noget, der vækker stærk forundring; her 'jærtegn'; konungs gen. obj. 'angående kongen'. [3] Omtr. = austr 'i østen' ɔ: Norge. — Indholdet af dette vers, forfattet omtr. 15 år efter kongens fald, er som bekendt historisk urigtigt — hvad Snorre ikke havde nogle midler til at indse —, men det er ganske sikkert ikke digteren, der er fejlens ophavsmand; det er noget, de gejstlige har lavet og som Sigvatr har trot; han ytrer da også ganske bestemt, at han har sin viden fra andre.

Man erklærer det for et ikke ringe under, at solen, skönt skyfri, ikke kunde sende mændene sine varmende stråler; det jærtegn, som angik kongen (dødsvarslet), blev den dag tydeligt — dagen fik ikke sin lysende farve —; jeg har hørt om denne tildragelse under kampen østfra.

V. 155 (s. 492). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH sst., Fms. V, 82, Flat. sst.

Mildr gramr fann gǫrst sjalfr, hvé meginrammir galdrar fjǫlkunnigra Finna barg[1] fullstórum[2] Þóri, þás húna hyrsendir[3] laust golli búnu sverði of herðar Hundi; slætt réð sízt at bíta.

[1] Enestående singularis f. plur., vistnok fordi det står så langt henne. [2] 'Meget stor' ɔ: overmodig. [3] húna hyrr er også en ualmindelig kenning for 'guld'. egl. 'mastetoppenes ild'; de må altså ofte have været forgyldte, jfr. Arnórs Hrynhenda v. III. 36.

Den gavmilde konge mærkede selv fuldkomnest, hvorledes de troldkyndige Lappers kraftige heksekunster reddede den overmodige Tore, da den gavmilde fyrste slog med sit guldprydede sværd over Tore hunds skuldre; det sløve sværd bed aldeles ikke (så at det syntes ganske sløvt).

V. 156 (s. 493). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH sst., Fms. V, 82—83, Flat. sst.

Seims þollr dylr[1] saðrar snilli hugstórs Hunds, es frýr Þóri — en þat veitk heiman[2] — (hverr sæi stœrri verk?), es Þróttr gunnranns glyggs þvergarða,[3] hinn es sótti framm, þorði at hǫggva í gǫgn konungmanni.

[1] 'Nægter, fornægter'. [2] Ligesom digteren vilde sige, »det er noget jeg kender af egen erfaring fra mit hjem«; det har han hjemme kunnet iagttage. at Tore var modig. [3] gunnrann = skjold. dets glygg 'storm' = kamp; kampens 'på tværs holdte gærder' = skjoldene. Denne usædvanlig lange kenning er her valgt for at give et mere imponerende indtryk af Tore.

Den mand, som bebrejder Tore (modløshed), fornægter (med urette) den dristige Hunds sande mod — og det ved jeg fra hjemmet af — (hvem har [overhovedet] set större gærninger?) — da (eftersom) den kraftige kriger, som trængte frem, vovede at rette hug imod en konge (som Olaf).

V. 157 (s. 494). Bjarni gullbr. (Kálfsfl.). Også i OH 219. Fms. V, 83—84, Flat. II, 357.

Rétt vígreifr varða jǫrð vígi fyr Áleifi; brauzt bág við nýztan bragning: þat kveðk mik frǫgu; fyrr

gekt stórverkr[1] á Stiklarstað, en merki óð; satt 's at of veittir snjallr sókn, unz gramr vas fallinn.

[1] Ang. dette ord jfr. K. Gíslason: Efterl. skr. II, 249.

Kampglad forsvarede du landet med kamp mod Olaf: du yppede strid med den meget dygtige konge; det har jeg hørt; för gik du (i kampen) på Stiklestad og udførte store bedrifter, men fanen stormede frem; det er sandt, at du kæmpede modigt, indtil kongen var falden.

V. 158 (s. 494—95). Sigvatr (Erfidr. Ól.). ÓH sst., Fms. V, 84, Flat. sst.

Frák auk, at Bjǫrn kendi endr stǫllurum,[1] hvé dugði halda ærnum dróttin-hug — hann sótti framm; hann fell í her með hollum verðungar mǫnnum at hǫfði hróðrauðigs hilmis; leyfðr 's sá dauði.

[1] Navnlig ved sin færd på Stiklestad; mulig tænker digteren også på Björns rejse til Olaf i Garderige, da han var bidt af samvittighedsnag over at have modtaget guld af kong Knud.

Jeg har også hørt, at Björn fordum gav stallerne anvisning på, hvorledes man kunde (kan) berare troskab mod sin herre i fuldt mål; han angreb rask: han faldt i kampen blandt hirdens trofaste mænd ved sin ryrige konges hoved; lovprist er den død.

V. 159 (s. 501). Þormóðr. Også i OH 222, Óleg. 72, Fbr. 111, Hauksb. 415, Fms. V, 91, Flat. II, 364.

Hjarta Áleifs vas ǫrt; konungr óð framm á Stiklarstǫðum; stǫ́l rekin blóði bitu; lið kvaddi bǫðvar; frák[1] alla Jalfaðs élþolla[2] nema gram sjalfan hlífa sér[2] í fastri[3] fleindrífu; flestr vas reyndr.

[1] Rigtigere er vistnok sák (J2. Hauksb. osv.). [2] 'Odins byge' = kamp. [2] Enten 'skåne sig' eller 'anvende skjoldet til forsvar'. [3] fastr om kampen må betegne den som 'værende i fuld gang' (jfr. festisk orrosta).

Olafs hjærte var modigt; kongen stormede frem på Stiklestad; de blodbestænkte sværd bed; hæren frem-

tvang kampen; jeg hørte (så), at alle krigerne, undtagen kongen selv, skånede sig i den voldsomme kamp; de fleste blev hårdt prøvede.

V. **160** (s. 502). Þormóðr. Også i OH sst., Óleg. 73, Fbr. 112, Hauksb. 416, Fms. V, 91—92, Flat. II, 366.

Emkat rjóðr, en en hvíta, grǫnn hauka setrs Skǫgul[1] ræðr rauðum[2] manni; fár hyggr of mik sáran; hitt veldr, Fenju meldrar morðvenjandi,[3] at djúp spor Dags hríðar ok danskra vápna svíða mér.

[1] 'Armens valkyrje' = kvinde. [2] ɔ: med rødt hår og rødt skæg. [3] 'Den der er vant til at 'myrde'. ɔ: tilintetgöre, slå i stykker. Fenjas mel ɔ: guldet', en flot kenning i dette tilfælde; teksten i Fbr. er anderledes i dette vers.

Jeg er ikke rød (ɔ: rødmusset af sundhed), men den lyse, smække kvinde besidder en rød(håret) mand; kun få tænker på mig i såret tilstand; det er grunden (til at jeg er bleg), gæve mand, at Dags-stormen og de danske våbens dybe mærker svier til mig.

V. **161** (s. 502—3). Þormóðr. Også i OH 223, Óleg. 73, Fms. V, 92, Flat. II, 365.

Ǫglis landa eik[1] undrask, hví vér róm bleikir; fár verðr fagr af sǫrum, svanni; fannk ǫrva drif; enn kløkkvi[2] malmr fló, keyrðr magni, í gǫgnum mik; hvast járn, hættligt, beit es ek vætti et næsta hjarta.

[1] 'Høgens lande' = armene; jfr. kenningen i v. 160. [2] 'Böjelig, smidig', så at den ved den egenskab har kunnet trænge ind i legemet.

Kvinden undrer sig over, hvorfor jeg er bleg; ingen bliver smuk af sår, kvinde; jeg har mærket pileregnen; den smidige malm flöj, skudt med kraft, gennem mig (langt ind i mit legeme); det hvasse, farlige jærn bed, som jeg antager, nærmest ved hjærtet.

V. 162 (s. 504). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH sst., Fms. V. 94, Flat. II. 366.

Hǫrð es auðn at Engla stríði, sízt hermenn firðu sjúkan[1] konung lífi; ómjúk hlíf raufsk fyr gram; folks[2] ǫr ǫld brá fjǫrvi Áleifs, þars herr klauf skjǫldu, en Dagr helt undan; fylkir gekk[3] odda fund.

[1] Den her givne oplysning om kongens legemlige tilstand savnes ellers; muligt er det dog, at ordet betyder her 'bekymret' = hugsjúkr. [2] folk her = 'kamp'; tör næppe forbindes med ǫld. [3] Her transitivt 'indfinde sig til' (jfr. lat. obire).

En sørgelig tomhed er der efter Anglernes fjende, siden krigsmændene berøvede den syge (bekymrede) konge livet: det hårde skjold kløvedes af kongen: den kamphidsige skare gjorde ende på Olafs liv, hvor hæren kløvede skjoldene, og Dagr flygtede; kongen (selv) var gået ud i kampen (uden at svigte).

V. 163 (s. 505). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH, Fms., Flat. sst.

Áðr vitu eigi meiðar ógnar skers[1] þann styrk búandmanna né hersa — þjóð réð dauða þengils —, es sárelds viðir feldi sóknum slíkan gram, sem Áleifr þótti; mǫrg, dýr drótt lá í dreyra.

[1] ógnar sker er vistnok en kenning for 'skjold', der udholder — eller holder ude — kampens brænding; meiðar, af meiðr (snarere end meiðir), jfr. i det følgende viðir osv.

För har man aldrig kendt en sådan magt hos bønder eller herser — folket (ɔ: det var jo disse, som) voldte kongens død —, at mændene (disse) i kamp fældede en sådan konge, som Olaf ansås at være; mangen en herlig mand lå (svømmende) i sit blod.

V. 164 (s. 512). Þórarinn (Glælognskv.). Også i OH 226, Fsk. 90—91, Fms. V, 100, Flat. II, 369.

Þat vas dullaust, hvé dyggva fǫr Danir gerðu

með dǫglingi; þar vas jarl at uphafi, ok hverr maðr, es fylgði honum, [vas] annarr drengr betri ǫðrum.

Det er tydeligt, hvor trofast Danerne fulgte fyrsten; der var — for først at nævne ham — jarlen, og af alle de andre, der fulgte ham, var den ene svend bedre end den anden.

V. 165 (s. 519). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH 230, Fms. V, 107—8, Flat. II, 376.

Lýgk, nema[1] Áleifr eigi hárvǫxt sem ýs tivar[2] kykvir; gœðik helzt konungs ǫru i hróðri;[3] enn helzk svǫrðr, es óx af ljósum hausi þeim[4] 's seldi sýn[5] Valdamar i Gǫrðum; hann[6] fekk lausn læs.

[1] 'Hvis ikke'; »Jeg lyver, hvis jeg nægter, at« osv., er meningen [2] 'Buens guder' = mændene; et sådant rim som her er ikke enestående. Et ntr. ýf 'fricatio' og ýfs árr 'unguis' (Svb. Eg.) er så at sige umuligt. [3] Hvad digteren egenlig mener med denne sætning her, er uklart; tager man ordet gœða i bet. 'at glæde' el. lign., er der god mening deri. [4] Underforstået er manni. [5] Herved antydes et jærtegn, vi ellers intet kender til. [6] Synes at være den nævnte Valdamar.

Jeg farer med usandhed, hvis Olaf ikke har hårvækst som (andre) mænd i levende tilstand: jeg glæder kongens tjænere i höj grad ved mit digt (ved at fortælle dem dette om kongen); endnu holder sig det hår, der voksede på det lyse hoved på ham, som gav Valdamar i Garderige synet; denne blev befriet for sin (legemlige) lyde.

V. 166—74 (s. 520—21). Þórarinn (Glælognskv.). Findes alle i OH 230—31, Fms. V, 108—10, Flat. II, 377.

(166). *Nu har folkekongen (Sven) indrettet sig en kongestol i Trondhjem; dér vil ringbryderen råde for landet hele sin levetid.*

(167) *hvor Olaf bode för, för han kom til himlens rige, og hvor han blev — som alle ved — begravet[1] efter at have været konge (på jorden).*

[1] kykvasettr må opfattes som egl. 'levende bisat' (scrinio conditus. Svb. Eg.) »om dem der efter døden ansås for hellige . . . og blev betragtede som endnu levende« (OH s. 298) jfr. Sverres ord i Fms. VIII. 101, hvor ordet afgjort betyder »en, der er bleven helgen«.

(168). *Haralds sön havde med kraft erhværvet sig himlens rige, guldbryderen . . .*[1]

[1] Den sidste linje at sætti varð er uforståelig; i Fms. hedder den at sæta (sæti) varð og så tilföjes de to linjer: Kristi þekkr | konungr inn œzti; dette opfattes som at sætti varð osv. ɔ: 'blev til en mægler, forsoner' osv.

(169). *Således at den lov-rige rene konge ligger der med hele sit legeme, og der vokser, som på et levende menneske, hår og negle på ham.*

(170). *Dér ringer klokkerne af sig selv over hans bredderægs-seng*[1] *(skrinet), og hver dag hører folk klokkeklangen over kongen.*

[1] borðveggr 'hvis væg(ge) er af brædder', må høre til sæing. — Kneigu med ei kan her konstateres; det er en ligedannelse efter eigu; den samme form findes også i Jómsv. 37₇ (lýðir kneigu líta).

(171). *Og der op fra (på) alteret brænder kærter, behagelige for Kristus; således har Olaf, fri for synd, frelst sin sjæl, för han døde.*

(172). *Men en hærskare af folk knæler sig til helbredelse, hvor den hellige konge selv er; de søger fyrsten*[1] *blinde og bedende om taleævnen (ɔ: stemme), men forlader ham raske.*

[1] þjóðan er en nødvendig rettelse; subj. i sætningen er þeir fra herr. medens blindir og målsbeiðendr er prædikativt.

(173). *Bed Olaf om, at han vil unde dig sit land — han er guds ven —, han opnår hos gud selv god åring og fred for alle mand,*

(174) *hvor du fører dine bönner frem for præsterne.*[1]

[1] bóka mál 'bogenes sprog' er latin eller, da bøger her kun er gejstlige bøger, disses indhold (på latin); reginnagli

'hellig nagle' siges (i Eyrb.) at have været i höjsædestøtterne; digteren laver her en dristig omskrivning.

V. 175 (s. 522). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH 232, Fms. V, 114, Flat. II, 374.

Áleifr, andprútt[1] hǫfuð,[1] réð landi et øfra[2] fulla fimtán vetr af því láni,[3] áðr felli; hverr fremri landreki hafi kendan sér enn nørðra heims enda; skjǫldungr hers helzk skemr en skyldi.

[1] Synes at betyde 'smuk foran' ɔ: smuk at se på; hǫfuð grænser til at betyde 'person', se foran v. 141. [2] Hvis der intet er forvansket, må disse ord betegne 'det øvre, det indre' af Norge, og de må sættes i nöje forbindelse med talordet; digteren vil da udtale, at Olaf herskede i fulde 15 år fra den tid af, han (først) blev taget til konge over Oplandene. [3] Også disse ord er ikke ganske klare: »af (ved) den lykke« må snarest hentyde til et udtryk i det foranstående vers; »den af gud givne lykke«, nemlig at opnå kongedömmet i Norge(?).

Olaf, den smukke person, herskede over landet i det øvre fulde 15 år ved (den ham givne) lykke, för han faldt; hvilken mere fremragende konge har besiddet verdens nordre ende?; hærens konge levede (dog) kortere end det burde været.

V. 176 (s. 523). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH 233, Fms., Flat. sst.

Sumir gumnar[1] trúðu á goð: grein varð á miðli liðs;[1] — framráðr fylkir háði tjǫgu[2] folkorrostur —; frægr bað hann kristit lið[1] standa á hœgri hǫnd;[3] biðk goð dróttin fagna flóttskjǫrrum feðr Magnús.

[1] Der er åbenbart tale om de to dele af Olafs hær, de kristne og hedningerne. [2] Denne form er vistnok hverken norsk eller islandsk, snarest svensk og hører altså til det af Sigvatr benyttede fremmede sprogmateriale (som vír. v. 108. osv.). [3] Hænger dette sammen med Kristi inddeling af menneskene Matt. 25?.

(Kun) nogle af mændene trode på gud, hæren deltes i tvende dele: — kongen den modige havde tyve

ordenlige kampe —: han, den berömte, bad den kristne skare at stå ved sin höjre side; jeg beder gud herren at modtage vel Magnus' flugtsky fader.

V. **177** (s. 527). [Sigvatr] Tryggvafl. Også i OH 233, Fms. III, 54, V, 116.

Tíreggjaðr Tryggvi fór ferð sinni norðan at gunni, en Sveinn konungr sunnan; morð tóksk af því; vask nær þausnum þeira; þat bar harða skjótt at móti; herr týndi þar fjǫrvi, þá vas hjǫrgǫll.

Tryggve, opflammet af lyst til ære, begav sig nordfra til kamp, og kong Sven sydfra; deraf opstod der kamp; jeg var meget nær ved deres kamp (tumult-mellemværende); den kom meget hurtig i stand; hæren mistede der sit liv; da var der en sværdklang.

V. **178** (s. 527—28). Sveinsflokkr. Også i OH sst., Fms. III, 55, V, 116.

Vasa þann morgin, sunnudag, svanni, sem mær bæri manni lauk eða ǫl[1] — margr seggr hné und eggjar —, þás Sveinn konungr bað sína drengi tengja saman skeiðar stafna; hrátt hold gafsk hrafni at slíta.

[1] Vistnok etslags hendiadys, 'løg og øl' hørte sammen; jfr. Sigrdrífumál v. 8.

Det var ikke den morgen, om söndagen, kvinde, som når en mø bringer én løg eller øl — mangen en mand faldt ind under sværdsæggene —, da kong Sven bad sine mænd binde skibstavnene sammen; det rå kød gaves ravnen at hakke i.

III. bind.

V. 1 (s. 3). Arnórr (Magnúsdr.). Også i OH 234, Fsk. 95, Fms. V, 118, VI, 21—22, Flat. III, 262.

Nú hykk segja seggjum reiðu rógǫrs rjóðanda hneitis eggja, þvít veitk gǫrva; þegi seimbrotar; ormsetrs hati vasa allra ellifu vetra, þás hraustr Hǫrða vinr glæsti herskip ór Gǫrðum.

Nu agter jeg at fortælle mænd om den kampraske krigers (livs)forhold og adfærd, ti jeg kender dem fuldkommen; mændene (hirden) være tavse; guldhaderen var ikke tilfulde elleve år gammel, da Hördernes tapre ven rustede sine krigsskibe prægtig fra Garderige.

V. 2 (s. 4). Arnórr (Magnúsdr.). Også i OH 235, Fms. V, 118—19, VI, 22, Flat. III, 263, SnE. I, 498 (l. 5—8).

Enn ungi eggrjóðandi bauð þjóðum út þing;[1] fim hirð ara bræðis bar herváðr[2] til hǫmlu; hraustr þjóðkonungr skar austan salt héltum húfi; brún[3] veðr bǫ́ru brimlogs rýri at Sigtúnum.

[1] Dette ord er noget påfaldende; det må betyde 'forsamling'; mulig er genetiv (Fms. V) rigtigere. [2] væðr af vǫ́ð, böjet som konsonant-st.; findes også et par andre steder. [3] Må være = brýnn, omtr. = 'strygende'.

Den unge kriger bød folk at samles til udfærd; krigerens flinke hird førte hærklæder til åretollen (om bord); den tapre folkekonge furede havet østfra med det iskolde skib; den skarpe medbör førte den gavmilde mand til Sigtun.

V. 3 (s. 6). Sigvatr (om Astrid).

Getum hála launa lofi ossu hrein hnossfjǫld[1] dœtr Áleifs, sús sighvatastr jǫfurr digri átti: hundmargr herr Svía grundar beið þings á Hǫngrum, es Ástríðr lýsti austr[2] mǫlum Áleifs sonar.

[1] Heraf ses, at fjǫld er ntr. [2] ɔ: i Sverrig.

Jeg vil smukt lönne Olafs datter de mange lydefri kostbarheder (jeg har modtaget) med mit lovkvad, hende, som den kampraske, digre konge var gift med; en meget talrig hær fra Svearnes land kom til forsamling på Hangrar, da Astrid der østpå forklarede dem Olafs söns forhold.

V. 4 (s. 6). Sigvatr (om Astrid).

Máttit hón deila heilrǫð[1] meir við hætna[2] Svía, þótt margnenninn Magnús væri sonr hennar: hón olli því mest með mǫtkum Kristi, at Magnús konungr knátti fagna allri áttleifð Haralds.

[1] Er et adj. [2] hættinn 'rede til at underkaste sig farer'.

Hun kunde ikke bedre forhandle, trofast i råd, med de modige Svear, end om den energiske Magnus havde været hendes egen sön; det var hende, som med den mægtige Kristus især forårsagede, at kong Magnus modtog (fik) Haralds (hårfagres) hele slægtsarv.

V. 5 (s. 7). Sigvatr (om Astrid).

Mildr Magnús á at gjalda Ástríði mensku; þat gerði vin virða víðlendan, en fǫgnum því: hǫn, kona djúprǫð, hefr komit sínum stjúpi, at fǫ mon ǫnnur svá; gerik sǫnn orð drós til dýrðar.

Den gavmilde Magnus har at lönne Astrid hendes mandige virksomhed (for ham); det (den) gjorde mændenes ven til herre over vidtstrakte lande (Norge); men vi er glade

derover; hun, den dybsindige kvinde, har bragt sin stesön så vidt, at ingen anden vil göre hende det efter; jeg taler sandt kvinden til herlig pris.

V. 6 (s. 7). Þjóðólfr (Magnúsfl.).

Rétt, allvaldr, skjóta snekkju þann tíð[1] út, en þritøgt skip [réð] skriða í haf; ekin rǫ́ dúðisk þrautar;[2] ótt veðr vægðit sveigðum vendi of þér, dróttinn; prúðir hirðmenn hlóðu húnskript[3] í Sigtúnum.

[1] Den må have været omtalt i det foregående vers. [2] Gen. af samme art som raunar. [3] skript 'noget med tegning', ɔ: det stribede, der er fæstet til húnn 'mastetoppen'. sejlet.

Du skød, konge, skibet ud til den tid, og skibet med de tredive sæder skred ud i søen; den hejste sejlstang rystede stærkt; den stærke storm skånede ikke den svejende mast over dig, konge; de modige hirdmænd rebede sejlet (først) i Sigtun.

V. 7 (s. 8). Arnórr (Hrynhenda). Også i OH 235, Fms. V, 119, VI, 23.

Bǫruð síðan, rimmu Yggr, rauðar randir[1] of sœnskar byggðir; eigi gazt þú lágan liðskost, lands-fólk sótti þér til handa; austan þurðu menn með hvíta[1] skjǫldu ok en reknu dǫrr teknir til tírar þinga,[2] ǫldum kunnr tungu rjóðr ulfa ferðar.

[1] ɔ: krigsskjolde; når der bagefter tales om 'hvide' skjolde, så er der kun en tilsyneladende modsigelse; det var kun en del, der havde hvide skjolde. [2] 'Hæders ting', tingmøder, hvor man kan vinde hæder (ɔ: kampe).

Siden førte du, kriger, røde skjolde gennem svenske bygder; du fik ingen (kvalitativt) ringe krigerskare; det var jo landets egne mænd (de norske), der søgte til dig; østfra kom der mænd med hvide skjolde og guldomviklede spyd, udvalgte til hæders-møder, ulveskarens tunges rødfarver, kendt af (alle) mænd.

V. 8 (s. 8—9). Arnórr (Hrynh.). Også i OH sst. (l. 1—4), Fms. sst. (l. 1—4), VI, 24 (l. 1—4), SnE. II, 498 (l. 1—4).

Komt austan, Yggjar mǫ́s fiðrirjóðr,[1] í þrœnzkar byggðir með allrahæstum œgishjalmi, en kóðu fjandmenn yðra falma; yðrir dolgar, fœðir benja kolgu blágamms,[2] vissu vesǫld sína breiðask:[3] fjandmenn þínir urðu at forða fjǫrvi hræddir.

[1] 'Den, der rødfarver ravnens fjær, vinger', kriger. [2] 'Sårbølgens sorte grib' = ravnen. [3] 'Blive bred', ɔ: omfangsrig, stor.

Du kom østfra, kriger, til de tröndersko bygder med en allerhöjeste rædselshjælm, og man sagde, at eders fjender blev skrækslagne: eders fjender, kriger, mærkede, at deres elendighed blev stor; dine fjender måtte frygtsomt frelse deres liv.

V. 9 (s. 12—13). Þjóðólfr (Magnúsfl.).

Spornuðuð aur af Svíþjóðu, arnar ilrjóðr; hraustr harri, herr fylgði þér austan í Nóreg: en Sveinn flýði síðan sannráðinn frá láði; frák Álfífu son drífa undan erlendis.

Du færdedes over land fra Sverrig, kriger; tapre fyrste, en hær fulgte dig østfra til Norge. men Sven flygtede siden, virkelig berøvet landet; jeg har hørt, at Alfifas sön flygtede ud af landet.

V. 10 (s. 13). Bjarni (Kálfsfl.). Også i OH 236, Fsk. 94—95, Fms. V, 123—24, Flat. II, 374.

Lézt unga jǫfra hafa erfð, sem til réð hverfa; satt 's at Sveinn knátti sitja at Danmǫrk einni; kenduð, Kalfr, kappfúsum Magnúsi til landa ór Gǫrðum; olluð ér því 's stillir of fekk jǫrð.

Du lod den unge konge få sin arv, således som den (arven) skulde falde; det er sandt. at Sven måtte lade sig nöje med Danmark alene; du, Kalv, viste den

kappelystne Magnus vejen til landet (hjem til Norge) fra Garderige; du forårsagede, at fyrsten fik landet.

V. 11 (s. 16). Sigvatr. Også i OH 236, Fms. V, 122, Flat. II, 371.

Stóðk á Munt of morgin nær borgum,[1] ok mintumk, hvar mǫrg breið targa fló sundr ok síðar brynjur; ek munða konung, þanns forðum unði lǫndum; Þorrøðr, faðir minn, vas þar þenna ǫndverðan brum.[2]

[1] Disse to ord synes snarere at høre hertil end til den næste sætning. [2] ɔ: 'begyndelsen af denne tid, dette tidsrum'. hermed mener Sigvatr Olafs regeringstid, og det er vistnok især Nesjaslaget, hvortil der hentydes.

Jeg stod på Alperne en morgen nær ved nogle kasteller, og jeg mindedes (ved det syn — af kastellerne?), hvor (det sted, de steder) mangt et bredt skjold og lange brynjer søndredes; jeg huskede den konge, som fordum styrede sit land; min fader, Tord, var der først i dette tidsrum.

V. 12 (s. 16—17). Sigvatr. Også i OH sst., Fms. V, 122—23, Flat. II, 372.

Maðr læzk fúss at deyja, ef missir meyjar faðms; of[1] keypt er ǫst, ef gráta skal eptir látinn,[2] en flóttstyggr fullhugi, sás varð dróttin, fellir vígtár; torrek várt konungs ǫrum[3] lízk verra.

[1] Dette stærkt betonede of kan ikke være at henføre til látinn, et ofl átinn er i virkeligheden meningsløst. [2] Den her fremtrædende tanke er i overensstemmelse med Sigvats hele opfattelse og lidet erotiske grebethed. [3] Denne dativ er etslags appos. til várt (sædvanligere er genet.). Umuligt er det ikke, at kgs ǫrum styres af lízk, men disse ærir er de samme som 'vi'.

En mand erklærer, at han gærne vil dø, dersom han mister møens favntag; for dyrt købt er kærligheden, hvis man skal græde over den døde: men den flugtsky, kække mand, som har mistet sin herre, fælder tårer

over den dræbte; det tab, vi, kongens mænd, har lidt, synes (os) værre (end tabet af en kvinde).

V. **13** (s. 17). Sigvatr.

Sék hrafna sinna til hafnar — þeir minnask hræs[1] —, þars skip flaut forðum und nýtum nið[2] Norðmanna; frekir ernir gjalla hǫtt hvern dag fyr innan Hillar, þeirs Áleifr grendi endr mǫrgu sinni.

[1] Det er ikke usandsynligt, at digteren her tænker på Nesjaslaget, uagtet afstanden ikke er så lille. [2] Man væntede snarer en betegnelse for 'konge'.

Jeg ser ravne flyve til havnen — de erindrer ligene (føden) —, hvor skibet flød fordum med Nordmændenes dygtige ætling; de grådige örne skriger höjt hver dag indenfor Hillar, de som Olaf tidligere mangen en gang lokkede til sig.

V. **14** (s. 18). Sigvatr. Også i Fms. V, 208, Flat. II, 393—94.

Ek geng of þvert frá leiki verðungar rekka þengils; ekki þróask mér í brjósti — emk bleikr sem bast: ek minnumk, hvar minn orðsæll dróttinn lék opt forðum ok vér á óðals toptum manna sinna.[1]

[1] Jfr. K. Gíslason: Udvalg s. 188.

Jeg går tværs bort fra kongens hirdmænds leg; sorgen bor i mit bryst, jeg er bleg som bast; jeg mindes, hvor min lovpriste herre — og jeg — ofte fordums legede på sine mænds odelsgrunde.

V. **15** (s. 18—19). Sigvatr. Også i OH 236, Fms. V, 123, Flat. II, 372, SnE. II, 138 (l. 6).

Hvítakristr láti mik hafa heitan eld at víti, ef vildak firrask Áleif; emk skirr of þat; vask til Rúms í háska;[1] hefk þau vatnœrin[2] vitni annarra manna; leynik aldri ǫld því.

[1] Denne sætning udtaler, at digteren ikke var hos Olaf, fordi han vilde undgå fare; den havde han nok af andre steder. [2] 'Rigelig som vandet', så mange, som der er dråber vand.

Hvidekrist lade mig komme i den hede ild til straf, hvis det var min hensigt, at undgå Olaf; jeg er i så henseende ren; jeg drog til Rom under farefulde omstændigheder; derom har jeg et utal af andre mænds vidnesbyrd; det skjuler jeg ikke for nogen.

V. **16** (s. 19). Sigvatr.

Hǫ́, hǫll klif[1] þótti mér hlæja of allan Nóreg, meðan Áleifr lifði; vask fyrr kendr á knǫrrum;[2] nú þykki mér hlíðir[1] síðan miklu óblíðari; svá es mitt stríð; varðk[3] alla hylli jǫfurs.

[1] Modsætning ('golde klipper') til hlíðir 'grönne lier, fjælde'. [2] Sætningen udtaler, at digteren har sejlet rundt langs Norges kyster og at det er dér, han har fået sine — forskellige — indtryk af landet för og efter Olafs død. Jfr. K. Gíslasons smukke bemærkninger i Udvalg s. 190—91. [3] verða opfatter jeg (i modsætning til K. Gíslason l. c.) som 'at træffe, opnå', men også derved udtaler digteren sit savn.

De höje, (golde) fjældskrænter syntes mig at smile overalt i Norge, medens Olaf levede — för sås jeg på skibe —; nu synes jeg de (grönne) lier siden (han døde) langt mindre venlige; således er min kummer: jeg opnåede kongens hele gunst.

V. **17** (s. 20). Sigvatr.

Enn lystir mik spyrja austan ór Gǫrðum; erut of spǫrð lof, opt byrjuð[1] frá ungum ǫðlingi; fréttik[2] smás fylkis niðs — þinig ljúgumk fǫr[3] — þótt smæstir, smoglir ástar foglar[4] fljúgi á miðli.

[1] byrja = flytja 'overbringe'. [2] frétta med gen. 'spörge om'. [3] ɔ: Magnus' rejse hjem. [4] Hermed menes venskabelige hilsener og tankens bevægelser.

Endnu har jeg lyst til at spörge (om nyt) østfra fra Garderige; lovprisningerne, der ofte bringes om den unge konge, spares der ikke på; jeg spörger om den unge kongesön — hans rejse herhen bliver jeg snydt for —, skönt meget små, smuttende kærlighedsfugle flyver os i mellem.

V. 18 (s. 20—21). Sigvatr.

Þú sóttir hættinn hǫnd heim,[1] Magnús konungr, en mátt vel fagna lǫndum sem mǫnnum: stoðak mǫ́tt þinn; fœrak víst at þér í Garða, þjóðkonungr, þvít vǫ́rum »skírinafna varðr skrifnask skript niptar«.[2]

[1] sœkja hǫnd heim = 'søge hjem, til sit hjem'; måske med bibetydning af 'belejlighed'. se K. Gíslason: Udvalg s. 192. [2] Disse ord er meget vanskelige, tildels uforståelige; meningen synes at være. »ti jeg var din gudfader«; ved fadderskabet opstod der jo et særligt forhold, hvorfor Sigvatr føler sig forpligtet til at tage sig af den unge konge; jfr. også et sted i Bersǫglisvísur (með al okkar es alt háligt). Skírinafni opstiller Lex. poet. i bet. 'en, der i dåben giver (en anden) navn', men egenlig skulde det betyde. 'den, der i dåben får det samme navn', 'dåbsnavnefælle'. men hvis Svb. Eg. har ret, må der skrives -nafnar. I varðr (vǫrðr) skulde man snarest se vokativ og en del af en betegnelse for Magnús; men de 3 sidste ord trodser enhver naturlig forklaring. I Lex. poet. opfattes varðr (= vǫrðr) niptar som 'custos novercæ', men således kunde Sigvatr ikke betegne Magnús, der jo netop stod under Astrids beskyttelse, skript som 'straf, irettesættelse' og skrifnask 'måske bestemmes', hvilket næppe giver nogen mening i sammenhængen. Snarere kunde man tænke på skript = 'bekendelse', og en tanke som »det bekender jeg her«.

Dristig søgte du hjem til landet, kong Magnus, og du kan glæde dig vel ved land så vel som folk; jeg støtter din magt; tilvisse vilde jeg have hæntet dig, folkekonge, fra Garderige, [det bekender jeg?], ti jeg var [din gudfader, konge?].

V. 19 (s. 21). Sigvatr.

Segik mǫnnum minn hug, Magnús, at ek fagna vel þínu lífi þingdrífu;[1] þat es goðs lán: fǫ́ þjóð

mætti fœðask, drengja dróttinn, es ætti slíkan konung, ef sonr yrði glíkr dyrðar feðr.

[1] Dette ord er påfaldende; forudsat at det er rigtig overleveret (og ikke f. ex. fejl for -drífr, vok., of), kan det kun være adj. og her henført til lífi i steden for til kongen selv; hans 'liv' er 'ting-mødende' vil sige, at hans hovedvirksomhed i livet er at møde på tinge og forhandle dér.

Jeg siger folk min oprigtige tanke, Magnus, at jeg inderlig glæder mig over dit kongeligt styrende liv; det er givet dig af gud; få kunde fødes (eksistere), mændenes fyrste, der fik en sådan konge (som dig), hvis sönnen (du) kom til at ligne den herlige fader.

V. **20** (s. 21). Sigvatr.

Alfhildr, lát Ástríði œðri an sjalfa þik, þótt hagr þinn batni þér stórum;[1] þat vildi goð.[2]

[1] ɔ: ved, at hendes sön nu er bleven konge. [2] ɔ: at hun blev moder til Magnus; det var guds vilje, og derfor skal hun være beskeden og ikke blive altfor overmodig. Jfr. K. Gíslason (navnlig med hensyn til þér): Udvalg s. 192—93.

Alfhild, lad Astrid gælde for höjere end du selv er, skönt din stilling i höj grad forbedres; det var guds bestemmelse.

V. **21** (s. 22). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH 235, Fms. V, 120, Flat. II, 379.

Gollit skrín es gǫrt at drótni mínum, þeims bar gótt hjarta; hrósak helgi ræsis; hann sótti goð; margr hrings[1] meiðr gengr ár[2] frá mæru leiði[3] þess hreins konungs með heilar sjónir, es blindr kom þingat.[4]

[1] Vistnok = 'sværd'. [2] 'Hurtig, snart', ɔ: efter at han er kommen; helbredelsen lader ikke vænte længe på sig. [3] Bruges her om kongens skrin, der jo er hans 'grav'. [4] Jfr. Þórarins digt, II, 172. Se om verset K. Gíslason: Udvalg s. 193—96.

Et guldsmykket skrin er forfærdiget til min konge, ham som havde et ædelt hjærte; jeg priser kongens hellighed; han er nu hos gud (og virker som sådan); mangen

en mand går hurtig fra den rene konges herlige grav med raske öjne, der kom blind derhen.

V. 22 (s. 23). Sigvatr (Erfidr. Ól.). Også i OH sst., Fms. V, 121, Flat. sst.

Oss dugir[1] fagna messu Áleifs, fǫður Magnús, í húsi mínu meinalaust;[2] goð magnar jǫfur; skyldr emk halda skollilaust[3] helgi þess harmdauða[4] skilfings, es bjó mér handar tjǫlgur[5] rauðu golli.

[1] = byrjar 'det er pligt'. [2] »Med udelukkelse af alt vanhelligt« (K. Gísl.). [3] 'uden skollr = svig, uærlighed'. [4] Svagt adj. (nom. -dauði). [5] 'Håndens (hǫnd her: kun den forreste del af armen) stænger el. grene' = arme. Om verset i det hele se K. Gíslason: Udvalg s. 196—201.

Vi bör fejre Olafs, Magnus' faders, messedag i mit hus uden mén; gud giver kongen kraft (til mirakler): det er min pligt ærligt at (over)holde den til sorg for alle døde konges hellighed, som udstyrede mine arme med det røde guld.

V. 23 (s. 25—26). Þorgeirr flekkr. Også i OH 237, Fms. V, 125—26.

Tal med mig, kong Magnus; jeg var i din faders hær; da bar jeg mit hoved derfra (fra Stiklestad) hårdt såret, da de (fjenderne) gik over (forlod) kongen i afsjælet tilstand; du elsker de usle mænd, de forrædere, der glædede djævelen.

V. 24 (s. 28). Bjarni (Kálfsfl.). Også i OH 238, Fms. V, 127.

Frák bróðurson Haralds góðan þér, hlýri Þorbergs[1]: þess gerðuzk ér verðir; því helt, unz herr of spilti: ǫfundmenn vǫkðu iðula róg á miðlum ykkar arfa Áleifs; óþǫrf[2] lízk mér í þeim mǫlum.

[1] Torberg var en af Arnesönnerne. [2] Subst. femin. = óþurft.

Jeg har hørt, at Haralds brodersön (Magnus d. gode) var dig god, Torbergs broder — og det (venskab) fortjænte du —, og det varede ved, indtil folk gjorde eder til uvenner; misundelige folk førte idelig avindsord mellem eder, dig og Olafs sön; det synes mig, at der var liden grund til at göre det.

V. 25 (s. 30). Sigvatr (Bersǫglisv.). Også i OH 239, Fms. V, 128.

Fregnk, at Sigvatr hefr lattan[1] gram at freista folkorrostu[2] suðr með Sygnum — ferk, ef þó skolum berjask;[3] fǫrum lystir í vǫpn til þess fundar ok verjum konung vel hringum; hvé lengi skal hans grund tyst?[4]

[1] Det er åbenbart af andre blevet opfattet som personlig fejhed, at Sigvat frarådede kongen at kæmpe, men det havde andre grunde. [2] Her åbenbart omtr. 'kamp med hele folket' (jfr. Stiklestadslaget) og det var det, Sigvatr var bange for på Magnus' vegne. [3] Her og i det følgende udtaler han sit eget personlige mod. [4] I denne uvæntede sætning, der er af en stor virkning, opfordrer Sigvatr til fred og enighed.

Jeg hører, at Sigvatr skal have frarådet kongen at prøve et folkeslag sydpå blandt Sogningerne (i Sogn); jeg tager med, hvis vi endelig skal kæmpe; jeg ruster mig med lyst til det møde og skal værge kongen kækt med sværd — men, hvor længe skal hans land være (tvedelt ɔ:) hærget af tvedragt?

V. 26—33 (s. 31—33). Sigvatr (Bersǫglisv.). Også i OH 239, Fms. V, 128—31, VI, 39—43, Flat. III, 268—69; v. 28 (l. 5—8), 29, 30, 32, 31 (l. 1—4), også i Fsk. 98; v. 32 også i Ágr. 55, SnE. II, 176 (l. 1—4).

(26). Hǫkun, sás fell á Fitjum, hét fjǫlgegn[1] ok réð hegna heiptar rǫn,[2] en firar unnu hǫnum; þjóð helt síðan fast á lǫgum fjǫlblíðs[1] fóstra Aðalsteins; enn eru bóendr seinir af því minni.[3]

[1] Disse to adjj. synes at have hensyn til Hakons tilnavn. [2] Her er det særlig ordet heiptar, der bör fremhæves; (ran) udsprungne af fjendsk sind, »fjenderan«; i modsætning hertil står det »ran«, der omtales i v. 33 og som nu udøves af Magnus selv. [3] »Ellers vilde bønderne forlængst have gjort oprør« mod Magnus.

Hakon, han som faldt på Fitje, kaldtes meget god og han straffede fjenderan, men folk elskede ham da også: folk har siden holdt fast ved Adelstens venlige fostersöns love; endnu (den dag i dag) er bønderne træge (til oprør) ved erindringen om det.

(27). Hygg karlfolk ok svá jarla knǿttu kjósa[1] rétt, af því at Áláfar gǫ́fu frið eignum lofða:[2] hvardyggr arfi Haralds ok sonr Tryggva lét haldask lǫg, þaus lýðar þǿgu laukjǫfn[3] af þeim nǫfnum.[4]

[1] Obj. er 'konger', nemlig Olaverne. [2] En modsætning til Magnus' færd. [3] Egl. 'lige som løg' ɔ: på alle punkter retfærdige, billige. Jfr. v. 118. [4] De brød ikke deres ord, som Magnus, se v. 28.

Jeg tror, at bønder så vel som jarler traf rigtige (konge)valg, ti Olaverne gav mændenes ejendomme fred; Haralds i alle henseender brave sön og Tryggves sön lod den lov blive overholdt, som mændene havde modtaget af de to navnefæller og som var meget retfærdige.

(28). Dǫglingr, skalat[1] reiðask ráðgjǫfum yðrum við bersǫgli; þat orð ryðr[2] til dyrðar dróttins, konungr; bóendr[3] kveðask hafa ǫnnur verri lǫg — nema landherr ljúgi — an hézt[4] mǫnnum endr í Ulfasundum.

[1] Anden person; jfr. K. Gíslason: Udvalg 51—52. [2] 'Baner vejen for, fører til'. [3] Her begynder den egenlige bersǫgli og digteren siger rent ud, at Magnus har brudt sit ord, »medmindre folk lyver«, men digteren selv er overbevist om, at de ikke gör det. [4] Dette omtales ikke i prosaiske kilder.

Fyrste, du skal ikke vredes på dine rådgivere, fordi de taler rent ud; det ord fører til kongens (en konges) ære, konge; bønderne erklærer, at de har (må leve under)

andre og værre love — medmindre de lyver —, end du för har lovet dem [du husker nok] i Ulvesund.

(29). Hverr eggjar þik, heiptar[1] strangr harri, at ganga á bak mǫlum þínum; opt reynir þú þunn stǫl:[2] fyrða þengill skyli vesa fastorðr, fengsæll hjaldrmǫgnuðr; þér hœfir aldri at rjúfa heit.

[1] Tvetydigt, = 'kamp' og 'vrede, forbitrelse', Sigvatr mener det sidste. [2] Også tvetydigt; dels kan sætningen være absolut rosende, dels let dadlende, og da betyder opt 'for ofte' — m. h. t. Magnus' færd mod Olafs fjender.

Hvem ægger dig, kamp(vrede-)stærke konge, at svigte dine løfter; (for) ofte prøver du det tynde stål: mændenes konge burde være ordholden, byttesæle kriger; det sömmer sig aldrig for dig at bryde dit ord.

(30). Hverr eggjar þik hǫggva bú þegna, hjaldrgegnir: þat es jǫfri ofrausn at vinna innan lands; engr hafði svá áðr ráðit ungum bragningi: hykk rekkum þínum, konungr, leiðask rán; herr 's reiðr.

Hvem ægger dig, kriger, at nedhugge bøndernes bo (kvæg, får); det er for stærk en magt for en konge at udfolde inden for landets grænser: ingen har för givet en ung fyrste et sådant råd; jeg tror, konge, at dine mænd er kede af disse ran; folket er forbitret.

(31). Gjalt varhuga, veltir þjófs,[1] viðr kytt[2] hǫlða, þeims nú ferr hiðra; hǫnd skal í hófi of stytta; vinr 's sás vǫrnuð[3] býðr, en hlýðið til, teitir tármútaris varmra benja,[4] hvat búmenn vilja.

[1] Hermed minder Sigvatr Magnus om, hvad han hellere burde göre, nemlig afstraffe de virkelige tyve og banditter. [2] = kvitt. [3] Ordsprog; vinr er sá er varir og lign. [4] 'Sårenes tåre' = blod; dets mútarir 'høg' = ravnen. Af de gamle former på -arir (-erir; jfr. got. -areis) findes to eksempler til i oldsproget: vartaris (Ldn.) og valderir (Plac.).

Tag dig i agt, tyve-straffer, for det folkerygte, som nu går her; hånden skal man forkorte med måde; den

er en ven som advarer, og hør på, du som glæder det varme blods høg, hvad bønderne ønsker.

(32). Hætt 's þats allir hárir[1] menn, es heyrik hót, ætlask at móti skjǫldungi, áðr skal ráða við því: þat 's heldr greypt, 's þingmenn hnepta[2] hǫfðum ok stinga nǫsum niðr í feldi;[3] slegit hefr þǫgn á þegna.

[1] Altså ikke kun unge fusentaster. [2] Jfr. nyno. knefta »knuge, kryste, trykke sammen«, jfr. i øvrigt Lex. poet. [3] Hvilket var tegn på en indre stum lidenskab, sorg osv., eller som her mørke oprørstanker.

Det er farligt, at alle gråhårede mænd, hvis trusler jeg hører, agter sig imod fyrsten; det skal man i tide forebygge; det er i höj grad grueligt (faretruende), at tingmændene (bønderne) lader deres hoveder hænge og stikker næsen ned i deres kapper; bønderne er blevne tavse.

(33). Eitt 's mál, þats mæla: mínn dróttinn leggr eign sína á óðol[1] þegna; gǫfgir bóendr ǫfgask;[2] seggr, hinn 's selr út sína fǫðurleifð konungs greifum at flaums fellidómi,[3] mun telja rán í því.

[1] = fǫðurleifð. [2] 'Blive ǫfugr', rejse sig til modstand. [3] fellidómr 'en dom, der fælder, dömmer skyldig'; flaumr 'overilelse'.

Der er kun én sag, de taler om: »min konge bemægtiger sig mændenes odelsjorde«; de gæve bønder rejser sig; den mand (enhver), som tvinges til at udlevere sin fædrenearv til kongens grever (dommere) i følge en overilet fældende dom, regner det som ran.

V. 34 (s. 35—36). Arnórr (Magnúsdr.). Også i Fsk. 99, Fms. VI, 49, Flat. III, 272.

Orðgnótt, sús dróttinn jarla hlaut, varð afkárlig;[1] efnd fylgði því 's ylgjar angrtælir[2] réð mæla, at ræsir lézk fúss falla feigr framm und kló hrafni í grimmum gný grafnings[3] eða eiga Danmǫrk.

[1] 'Voldsom, kraftig', jfr. afkárlyndr. [2] 'Ulvindens sorg' = sult. [3] 'Skjold'; egl. 'den, der er grafinn ɔ: med udskårne figurer og lign'.

Den ordrigdom, som jarlernes herre havde fået, viste sig kraftig: der fulgte handling med det, som krigeren sagde, at han erklærede sig rede til at falde død frem under ravnens klo i skjoldets grumme gny eller også komme i besiddelse af Danmark.

V. 35 (s. 36). Þjóðólfr (Magnúsfl.).

Djarft neyttir þú langra skipa, dolgstrangr dróttinn, af því at ýtar hǫfðu austr sjau tøgu flausta; súðir gnauðuðu suðr, hýnd[1] segl rýndu við stag; vandlangt[2] eiki skar vík; Visundr hneigði sveigðan þrǫm.

[1] 'Hejste op til mastetoppen. húnn'. [2] vǫndr = 'mast'.

Dristig benyttede du de lange skibe, kampstærke konge, idet mændene førte 70 skibe østpå (til Danmark); skibene bruste sydpå; sejlene, hejste til toppen, pludrede med tovene; skibene med de höje master furede søen; Visund lod sin svejede side duve.

V. 36 (s. 37). Arnórr (Hrynh.). Også i Fms. VI, 47—48, Flat. III, 271.

Ljótu lauðri dreif útan á lypting ok skeiðar stýri bifðisk; fýris garmr hneigði fastliga fúru,[1] glæstri rauðu golli; helt stirðum fýri-stǫlum norðan of Stafangr i Dana veldi; álar bifðusk; élmars[2] typpi glóðu uppi eldi glík.

[1] Rodvokalens kvantitet er usikker, men da digteren har sagt fýri- (i l. 4), er der vistnok al grund til at skrive fúr-; jfr. K. Gíslason: Om helrim 45—47. [2] 'Storm-hesten' = skibet; også på en hest er der en toppr ('pandelok'), jfr. hestenavne som Gulltoppr og lign.

Det stygge skum sprøjtede udefra på løftingen og skibets ror drejede; stormen lod kraftig fyrren (skibet), prægtig prydet med det røde guld, duve; du styrede de hårde fyrrestavne nordfra forbi Stavanger hen til Danernes rige; havströmmene bævede; skibets mastetoppe luede deroppe som ilden.

V. 37 (s. 37). Arnórr (Magnúsdr.). Også i Fms. VI, 50—51, Flat. III, 273.

Munk segja, hvé hléborðs visundr,[1] hallr[2] ok sollinn hrími, bar snarfengjan þengil Sygna norðan; gramr,[3] brynþings bjóðr,[4] setti branda at breiðu Jótlandi; ǫld tók fús við fetilstinga œsi.[5]

[1] hléborð 'skibets læside', dets '[bison]okse' = skib; kenningen indeholder en hentydning til skibets navn. [2] På grund af den stærke sidevind. [3] Næppe adj. 'grum, vred'. [4] Denne kenning (appos.) betegner kongens hensigt, 'at tilbyde kamp', hvis ikke alt gik fredelig og efter ønske. [5] Jfr. v. I, 82. œsir 'den, der hidser frem, sætter i bevægelse'.

Jeg vil fortælle, hvorledes skibet, hældende og rimsvulmende, førte Sogningernes sejrrige fyrste nordfra; kongen, brynjetingets (på)byder, førte forstavnene mod det brede Jylland; folket tog glad mod krigeren.

V. 38 (s. 42). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fsk. 101—2, Fms. VI, 53, Flat. III, 274.

Ulfs mǫgr bar sjalfr sínar hendr at skríni austr við Elfi ok hét fǫgru; Sveinn réð þar at sverja; Áleifs sonr, Skǫnunga gramr,[1] réð hǫnum[2] eiðum; þeira sáttir hafa átt skemra aldr an skyldi.

[1] Appos. snarere end vokativ. [2] = hans.

Ulfs sön (Sven) lagde selv sine hænder på skrinet østpå ved Elven og aflagde smukke løfter: Sven svor der; Olafs sön, Skåningernes konge, bestemte hans eder: deres forlig (freden imellem dem) har varet kortere end det burde.

V. 39 (s. 43). Arnórr (Hrynh.).

Heyra skalt í stefjaméli, hilmis kundr, hvé bǫruð herskjǫld til Venða grundar; drótt heppinn hélug bǫrð af sléttum hlunni; aldri frák enn, at dǫglingr spenði fleiri skip til óðals þeira; vísi, valdið Venða sorg; þá varð flóð of ristit flaustum.

Nu skal du høre i et stev-afsnit, kongesön. hvorledes du førte krigsskjold til Vendernes land; heldig lod du trække de frusne stavne fra den glatte rulle; aldrig har jeg hørt, at nogen konge för har ført flere skibe til deres odel; konge, du volder Vendernes sorg; da blev havet furet af skibe.

V. **40** (s. 44). Arnórr (Hrynh.). L. 1—4 også i SnE. I, 514.

Skjǫldungr, fórt eldi of óþjóð; þá vas flotnum auðit dauða; kynduð, hlenna[1] þrýstir, hæstan hyrjar ljóma suðr at Jómi; heiðit folk þorði hvergi varða hallir í breiðu virki; buðlungr, unnuð borgar mǫnnum stalldræp[2] hjǫrtu bjǫrtum eldi.

[1] Valgt af hensyn til Vendernes røverfærd; jfr. óþjóð. [2] stall- i denne forbindelse er uopklaret; at drepa stall siges om en stærk forskrækkelse.

Konge, du lod ilden hærge røverfolket; da måtte mændene dø; du tændte, røverkuer, höjt flammende bål i syden på Jom; de hedenske mænd vovede ikke at forsvare deres huse i det store kastel; konge, du indjog borgens mænd den största skræk ved den skinnende ild.

V. **41** (s. 48—49). Arnórr (Magnúsdr.). Også i OH 241, Fsk. 104, Fms. V, 134, VI, 65, Flat. III, 281.

Ræsir óð ódæsinn[1] framm með breiða øxi, en varp brynju, (hjǫrdynr varð of hilmi Hǫrða), þás tvær hendr jǫfurs spendu of skapt, en skapvǫrðr[2] himins skipti jǫrðu:[3] Hel klauf fǫlva hausa.

[1] 'Ikke doven, ufortrøden'. [2] 'Den, der ifølge det (eneste) naturlige er bevogter'. [3] ɔ: afgjorde, hvem der skulde blive den rådende.

Kongen trængte ufortrøden frem med den brede økse, og kastede brynjen, — der blev en kamp omkring Hördernes fyrste —, da kongens bægge hænder omspændte

(øksens) skaft, men himlens eneste bevogter delte landet: Hel kløede de blege hjærneskaller.

V. **42** (s. 49). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i OH 241, Fsk. 103—4, Fms. V, 134—35, VI. 67, Flat. III, 281.

Hykk bróðurson Haralds stóðu framast manna í hundraðs[1] flokki; hrafn vissi sér hvassast[2] hungrbann; Venða flótti lá vítt; hǫggvinn valr varð at hylja rastar breiða heiði, þars Magnús barðisk.

[1] Jfr. herr er hundrað, her om et ubestemt antal. [2] ɔ: bragt tilveje ved en stor energi.

Jeg tror (ved), at Haralds brodersön stod forrest af alle i hærskaren; ravnen mærkede, at dens sult vilde blive kraftig stillet; de flygtede Vender lå (døde) vidt og bredt; den dræbte val dækkede den milebrede hede, hvor Magnus havde kæmpet

V. **43** (s. 51). Arnórr (Magnúsdr.). Også i Fms. VI, 55. 75. Flat. III, 275.

Ræsir lét fúss rammþing Glamma[1] háit á Ré: gramr rauð branda valska fyr víðu Vestlandi.[2]

[1] 'Søkongens stærke ting' = kamp. [2] Den vestlige del af Rügen; Snorre har misforstået verset.

Kongen havde gærne en kamp på Rügen; fyrsten rødfarvede de vælske sværd foran (ved) det store Vestland.

V. **44** (s. 54). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. VI, 76.

Gramr ok jarl lǫgðu fyr skǫmmu randir saman, — þar kom bitr brandleikr á grœðis glóða[1] bǫrva —, svát Heðins manþinga serkjar merkjendr[2] munðut meiri orrostu; herr náði gerva geirs gný.

[1] 'Sø-flammens. guldets'. [2] 'Heðins man, hustru' = Hildr; hendes 'ting (kamp)-særke', brynjer; merkjendr = 'de, der farver rød'.

Kongen og jarlen førte for kort tid siden deres skjolde mod hinanden — der fik mændene en hvas

(hård) sværdleg —, så at krigerne ikke kunde huske en större kamp; hæren foranstaltede en (rigtig) kamp.

V. 45 (s. 54). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. VI, 77.

Frák skotit skjótt skeptiflettum ok mǫrgu spjóti á breiða skjǫldu, þars hǫ́ðum hjaldr; hrafn fekk brǫ́ð; menn neyttu grjóts ok ǫrva at vápna sennu, sem mǫ́ttu mest, en baugs bǫrvar lǫ́gu barðir.

Jeg har hørt, at der blev hurtig skudt med kastespyd og mangt et spyd på de brede skjolde, hvor vi havde en kamp; ravnen fik bytte; man brugte sten og pile i kampen, så stærkt man kunde, men mændene lå lemlæstede.

V. 46 (s. 55). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. sst.

Bǫgmenn bǫ́rut fleiri bǫslar at tognum hǫr; mundit þann dag fyrr Þrœndi þreyta[1] at skeytum; svá þykt flugu síðan snœridǫrr[2] of skœru, (at) sátt illa í milli: ǫrdrif vas látit ótt.

[1] Upersonligt; 'blive udmattet, opgive sagen'. [2] = snœrisspjót.

Bueskytterne har aldrig lagt flere pile på den spændte hörstræng; den dag holdt Trönderne ikke først op med at skyde; så tæt flöj siden remspydene i kampen, at man knap kunde se imellem dem: pileregnen blev gjort vedholdende.

V. 47 (s. 55). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. VI, 78.

Mjǫk bað mannr annan knýja rǫskliga bǫðský framar, þars bǫrðusk: hǫrð boð Magnús rekka þrifusk.

Den ene opfordrede stærkt den anden at føre skjoldene raskt længere frem, hvor de kæmpede; Magnus' mænds strænge opfordringer trivedes.

V. 48 (s. 56). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. sst. anm.

Kjalar vagna vǫrðr,[1] Magnús gekk meirr at morði í fagran framstafn varar hrafni;[2] þat vas frægt; gerði þar, svát þengill þverði húskarla lið jarli, en fengi óx; herr nam at hrjóða skeiðr.

[1] 'Kølens vogne' = skibene; det er usikkert, om det hele bör opfattes som vokativ, eller som appos. til Magnús. [2] 'Landingspladsens hest' = skib.

Søfarer. Magnus (= du) gik fremdeles i kampen frem i skibets fagre forstavn; det blev berömt; dér magedes det så, at kongen formindskede antallet af jarlens huskarleskare, og et stort bytte vandtes; hæren ryddede krigsskibene.

V. 49 (s. 56—57). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. sst.

Áðr enn dýri svanfoldar sólrýrandi[1] seldi hjǫrva stǫfum fjǫrgrið; ferð jarls lá á ferli.[2]

[1] 'Svanelandets sol' = guld. [2] ferill = flótti.

För den herlige gavmilde fyrste gav krigerne liv; jarlens mænd var i begreb med at rende.

V. 50 (s. 57). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. VI, 78—79.

Rǫmm hildr, sús hramma harðelds[1] viðir bǫrðusk, vas of unnin sunnudags;[2] herr gekk snart at snerru; nár flaut á hverri bǫru, þás hjǫrva gnýstafir létu feigir fjǫr at nauðum;[3] þjóð sǫkk niðr.

[1] hrammar = 'arme'; sjælden således brugt om menneskets arm; deres 'ild' = guld. harð- fordi det er hårdt at føle på. [2] Gen. temporis. [3] 'Nødtvungen'.

Den stærke kamp, som mændene havde med hinanden, holdtes om söndagen; hæren gik rask frem i kampen; et lig flød på hver en bølge, da krigerne nødtvungne måtte lade deres liv, hjemfaldne til døden; (også) sank de til bunds.

V. 51 (s. 57). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. VI, 79.

Mǫgr Áleifs ens digra hrauð áðan sjau skip; jǫfurr vá sigr; fregnat slíkt hnipnar konur ór Sogni.

Olaf den digres sön ryddede för 7 skibe; kongen vandt sejr; kvinderne i Sogn erfarer ikke sligt med sorg.

V. 52 (s. 57—58). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. sst. (l. 1—4, 7—8).

At sýnu[1] hafa fǫrunautar Sveins mist heimkvǫ́mu, sverðgautr;[2] fǫr beima es of orðin heldr hǫrð; unnr, hreggi œst, hrœrir hausa þeira ok leggi á sanda grunni; sjár þýtr of auðs ǫ́rum.

[1] Adj. ntr. [2] Vistnok kongen.

Det er åbenbart, at Svens ledsagere har gået glip af hjemkomsten, kriger; mændenes færd er bleven meget svær; bølgen, hidset af stormen, vælter deres hjærneskaller og lægge på sandbunden; havet bruser over mændene(s lig).

V. 53 (s. 58). Þjóðólfr. Også i Fms. VI, 79—80.

Gær sák steini kastat harðliga; gein hauss fyrir[1] grjóti stóru; fylking þeira fóra fast; vér keyrðum strandhǫgg ofan; stafn hefr numit staðar í miðju landi; Sveinn muna of varða jǫrð orðum.

[1] Denne form af præpos., fordi det styrede ord står fjærnt fra den.

I går så jeg der blev kastet hårdt med sten; hjærneskaller (gabede for ɔ:) kløvedes af de store sten; deres fylking stod ikke fast: vi drev strandhug ned; skibene har landet midt i landet: Sven vil ikke kunne forsvare landet med ord alene.

V. 54 (s. 59). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. VI, 80.

Satt 's at mǫrg Selunds mær spurði svá einu orði, hverr vé bæri; ǫld átti blóðroðna skjǫldu; auð-

tróðu varð auðit at spróga[1] yfir of skóg; týmargr flótti bar iljar títt til Hringstaða.

[1] Her 'at løbe'. trippe (no. dilte); jfr. Fritzner[2]: spróga og hestenavnet Sprógr.

Det er sandt, at mangen sællandsk mø spurgte således med et og samme ord, hvem det var, der bar mærkerne (ↄ: hvem fjenden var): mændene havde blodige skjolde; kvinden måtte løbe hen gennem skoven; et utal af flygtende løb rask hen til Ringsted.

V. 55 (s. 59—60). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. VI, 80—81.

Snarr Skǫnunga harri[1] bar saurstokkinn svíra; undr 's nema aldrprúðr[2] allvaldr Lundar[1] haldi fyrir;[3] gær flugu flaugardǫrr[4] mold ok mýrar; merki ens sterkja jarls drap slóð[5] of hauga framm at flóði.

[1] Bægge dele betegnelser for kong Magnus; Sven kaldes derimod jarl. [2] 'Hvis liv (levetid) er smuk, berömmelig'. [3] Dette absolute udtryk må opfattes som f. ex. i láta dóm halda fyrir (se Fritzner[2]) 'værne om, holde fast på'; underforstået landi (ↄ: mod Sven); Svb. Eg. har (Lex. poet.) opfattet det i bet. 'at holde stand', hvad der næsten synes for svagt. [4] Betyder næppe andet end 'flyvende spyd' (Lex. poet.). [5] ↄ: 'dannede synlige spor i den bløde jord, hen ad hvilken det slæbtes'; naturligvis en overdrivelse.

Skåningernes raske konge var smudsstænket helt op til halsen; det skulde være mærkeligt, om ikke Lunds konge, hvis liv er så herligt, skulde beholde sit land for fjenden; i går flöj spydene i luften hen over muld og moser; den stærke jarls mærke slæbtes over höjene ned til havet (ↄ: skibene).

V. 56 (s. 60). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. VI, 81.

Jarl náðit[1] at eyða jǫfra setr[1] á vetr; þú lézt eigi lítla landvǫrn standa af þér; mildr Magnús, máttir

hætta í folk und skildi; þá vas nýtum nefa Knúts sem nær væri ráðinn.

[1] Således læser jeg nu ved rettelse; náði passer hverken til den prosaiske skildring eller — og endnu mindre — til den næste sætning; Magnus' 'stærke landeværn' bestod netop i at Sven »ikke« kunde hærge jǫfra setr, der her intet andet kan betyde end landet, Danmark, som Magnus' så at sige residensland.

Jarlen formåede ikke at hærje kongesædet om vinteren; det var intet ringe landsforsvar, du udfoldede; gavmilde Magnus, du kunde vove dig med skjoldet ud i kampen; da var det for Knuds dygtige søstersön næsten som det var forbi med ham.

V. 57 (s. 60). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. sst.

Ræsir Þrœnda, þorðir meiða rǫnd; namt gefa hvert hús eldi ok eisu; lézt reiðr bú hyrfeld[1]; gœðinga vinr, þú vildir gjalda jarls fylgjorum skœðar dylgjur grǫu; þeir rendu ǫrt undan.

[1] 'Fældet ved ilden', underforstået verða.

Tröndernes konge, du havde mod til at ødelægge skjoldet (kæmpe); du overgav ethvert hus til bål og ild; vred lod du gårde brænde op; hövdingers ven, du vilde göre jarlens tilhængere bitter gengæld for deres skadelige fjendskab; de flygtede uden tøven for dig.

V. 58 (s. 61). Þjóðólfr (Magnúsfl.?). Også i Fms. VI, 82.

Hregg af hróka landi[1] hrindr sunnr glóðum í lopt upp af eikiveggjum; eldr of unninn leikr óðr; bœr logar hǫlfu hæra[2] á Fjóni; Norðmenn brenna sali; ræfr ok næfrar þola nauð nær hjónum.[3]

[1] 'Rågernes land' bet. 'søen', idet hrókr er = 'topskarv'. [2] End hvad? komparativen er dunkel, medmindre det er meningen at sige, at flammen er 'dobbelt så höj' som den brændende gård selv. [3] Også disse to ord 'nær folkene (tyendet?)' er påfaldende og synes at passe lige godt (eller dårlig) til alle

tre sætninger; måske den dog snarest må henføres til den mellemste sætning, så at nær hjónum da bliver omtrent = 'over hovedet på folk' (Svb. Eg.).

Storm fra søen (pålandsvinden) jager i syden glød-erne (gnisterne) op i luften fra egetræsvæggene; den tændte ild spiller rasende; gården brænder dobbelt så höjt på Fyn; det er Nordmændene, der brænder husene; tag og næver over folkene döjer nød.

V. 59 (s. 61—62). Þjóðólfr (Magnúsfl.?). Også i Fms. sst.

Menn víga Freys eigu minnask þess at kanna vefgefn[1], sizt vǫru þriar stefnur[2] Sveins manna; vǫn es fagrs fljóðs á Fjóni; verum[3] með fylkðu folki framm í vápna glammi; vǫpn dugir at rjóða.

[1] 'Vævens Gefn' = kvinde(n). [2] Hentydning til 'stævne-møder'. [3] Tankeforbindelsen: »men lad os dog ikke for kvinderne glemme kampen«!

Krigerens (Magnus') mænd bör huske det at stifte bekendtskab med kvinden, efter at der nu har været tre stævner med Svens mænd; vi kan vænte (at finde) smukke kvinder på Fyn; (dog) må vi holde vor slag-orden ude i våbenglammet; vi bör rødfarve våbnene.

V. 60 (s. 63). Arnórr (Magnúsdr.). Også i Fsk. 105, Fms. VI, 83, Flat. III, 285 (l. 1—4), SnE. I, 414 (l. 5—8).

Hefk heyrt, at heiti vitt Helganes, þars enn víða frægi vargteitir hrauð marga vágs elgi[1]; røkr ǫndurt bað reggbúss[2] Rygja[3] leggja saman randir; rógskýja regni[4] helt gegnum haustnǫtt.

[1] 'Søens elgsdyr' = skibe. [2] 'Skibets træ' = søfareren. [3] Dette synes at være akkus. obj. til bað; det må da være pars pro toto (Nordmændene)? Jfr. dog K. Gíslason Njála II, 518, der vil læse rýgjar og henføre det til kenningen rógskýja regn (skjoldernes jættekvinde = økse). [4] 'Kampskyernes, = skjoldenes, regn' = kampen.

Jeg har hørt, at det hedder det brede Helgenæs, hvor den videnom navnkundige kriger ryddede mange skibe; i begyndelsen af tusmørket bød søfareren (kong Magnus) Rygerne at begynde kampen; slaget varede hele høstnatten igennem.

V. 61 (s. 63). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. VI, 84, Flat. III, 283.

Hitzig, es heitir Helganes, laut Sveins ferð fyr kesjum; rekkar bana verðir sukku sárir; mætr Mœra gramr helt í snœri mǫrgu spjóti; ǫrr landreki rauð dǫrrum odd aski studdan.[1]

[1] 'Støttet ved asketræ' ɔ: med skaft af asketræ; men udtrykket er godt valgt, idet det er skaftet, der giver selve spydet dets sikkerhed under flugten.

Hist, hvor det hedder Helgenæs, bukkede Svens mænd under for spydene; mændene, der fortjænte døden, sank sårede ned; Mörernes herlige konge holdt i remmen på mangt et spyd (som han skød); den raske konge rødfarvede odden på spydene med asketræsskafterne.

V. 62 (s. 64). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fsk. 104, Fms. VI, 84—85, Flat. III, 284.

Ótvínn[1] jarl flýði þaðan morð af auðu skipi sínu, þars Magnús gerði Sveini meinfœrt;[2] herkonungr réð hrjóða[3] hneitis egg í sveita; blóð sprændi á brýndan brand; gramr vá til landa.

[1] Se v. II, 67. [2] 'Ufremkommeligt'; egl. fœrr i forbindelse med mein, men dette gör hele ordet negativt. En noget afvigende opfattelse se Njála II, 373—74. [3] hrjóða, jfr. gollhroðinn og angels. hreóðan 'beklæde, overtrække med'.

Den bestemte (energiske) jarl flygtede derpå udaf kampen fra sit ryddede skib, hvor Magnus gjorde det umuligt for Sven at nå frem (til sejr); hærkongen lod sværdsæggen blive bedækket med blod; blodet spröjtede på det hvæssede sværd; fyrsten tilkæmpede sig landet.

V. 63 (s. 64). Arnórr (Magnúsdr.). Også Fsk. 105, Fms. VI, 85, Flat. sst.

Ballr gramr Skǫnunga tók skeiðr Bjarnar bróður allar með hringum[1]; þjóð røri þingat þeirar tíðar.[2]

[1] Egl. 'med alle ringe, bugtninger', fuldstændigt, totalt. [2] tíð 'et heldigt tidspunkt', og så 'held' i almlh.

Skåningernes stærke fyrste erobrede alle Björns broders (Svens) skibe uden undtagelse; med et sådant held rode man derhen.

V. 64 (s. 64—65). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. VI, 86.

Bark gauzkan skjǫld ok þó brynju heim frá hjaldri — hlauzk mér til þess —; ramr sverðdynr vas suðr á sumri; gatk fríð vǫpn, en þat sagðak fyrr kyrru fljóði; ek fekk hjalm þar, es harðfengr hilmir barði Dani.

Jeg medbragte et gøtsk skjold og desuden en brynje hjem fra kampen — det fik jeg som min lod —; en stærk kamp holdtes i syden i sommer; jeg fik smukke våben, men det havde jeg i forvejen sagt den rolige kvinde (at det vilde gå så); jeg fik (også) en hjælm dér, hvor den tapre konge slog Danerne.

V. 65 (s. 65). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. VI, 86—87.

Áleifs sonr bauð áðan at standa upp á land; Magnús gekk reiðr af skeiðum með mikla manndýrð; snarr hilmir bað herja of Skáney, — hér 's skark í Danmǫrku —, hestr fleygir[1] hvast vestan of hauga.[2]

[1] Her intrans., noget påfaldende; der skal vel ikke læses hesti? [2] Jfr. foran v. 55.

Olafs sön bød för at gå op på land; Magnus gik kamplysten fra skibene med stor pragt; den raske konge

bød at hærge omkring i Skåne; — - her er larm (tumult) i Danmark —; hesten stormer frem over höjene fra vest.

V. **66** (s. 66). Þjóðólfr. Også i Fms. VI, 87.

Nú taka Norðmenn knýja merki Magnús; vér gǫngum nær stǫngum; berkak minn skjǫld sjaldan á hlið[1]; sláni[2] skýtra skeifum fœti[3] yfir Skáney suðr til Lundar; fár vegr es fundinn mér fegri.

[1] Som i fredstid, vistnok. [2] Betyder en 'höj, slank mand, uden rigtig holdning'; hermed synes digteren at betegne sig selv, eller måske snarest: »ingen nok så holdningsløs behøver« osv. (jfr. Svb. Eg.; K. Gíslason Njála II. 97). [3] Denne form, fordi den står efter det styrede ord; jfr. v. 53.

Nu begynder Nordmændene at føre Magnus' mærker rask frem; vi går lige efter mærkestangen; jeg bærer sjælden mit skjold på siden; den opløbne fyr træder ikke skævt på foden henover Skåne syd på til Lund; ingen vej har jeg fundet bedre.

V. **67** (s. 66). Þjóðólfr. Også i Fms. VI, 87—88.

Bǫrum at œrnu ískǫld jǫrn á lið vísa; skjótt ríða[1] nú skreyttar[2] lokvánir[3] Skǫnunga; rauðr eldr leikr bráðr at óru ráði of breiðan bœ, en œrnir atblásendr[4] valda því vási.

[1] 'Bringes i svævende. usikker tilstand', 'vakler'. [2] Egl. 'prydet. pyntet'. sådanne som man har forestillet sig bedre, end de viser sig at blive. [3] 'Forventninger om sagernes (heldige) afslutning'. [4] Egl. 'de, som puster til ilden', ufredsstiftere; de. som stifter ufreden mellem Magnus og Sven.

Vi har i meget höj grad ladet fyrstens hær føle vore iskolde sværd; hurtig vakler nu Skåningernes overdrevne forhåbninger om en (god) afslutning; (ti) den røde ild spiller voldsomt ifølge vor bestemmelse overalt i den brede bygd, men mange ufredsstiftere volder den möje.

V. 68 (s. 66—67). Þjóðólfr. Også i Fms. VI, 88.

Bjartr eldr svíðr sem bráðast of búðir seggja í Danaveldi; siklingr eyðir byggð miklum her; halr berr hjaldrs móðr skjǫldu of heiði Danmarkar; vér hlutum sigr, en Sveins menn renna sárir fyrir.

Den skinnende ild brænder voldsomt omkring i mændenes huse i Danernes rige, kongen lægger bygden øde med sin talrige hær; manden (jeg) bærer træt af kampen skjoldet hen over Danmarks hede (det skånske hedeland); vi fik sejr, men Svens mænd flygter sårede for os.

V. 69 (s. 67). Þjóðólfr. Også i Fms. sst..

Fjǫrð[1] lét fylkir verða spornat forntraddan[2] mó á Fjóni; leynumk litt á miðli liðs skjǫldunga;[3] menn Sveins, þeirs nú renna, muna[4] synja stórra verka fyr Magnús; mǫrg merki fara upp í morgin.

[1] Betyder sikkert 'ifjor', modsætn. til nú (l. 6.) og til stedet, hvor de nu befinder sig (Skåne); jfr. fjorð Fritzner[3]. [2] 'Fra gamle dage af betrådt'; digterne bruger ofte 'gammel' om jorden (landet). [3] Meningen er: »jeg er altid med; derfor ved jeg god besked«. [4] For munu -a.

Ifjor lod kongen (sin hær) betræde det gamle land på Fyn; jeg skjuler mig ikke blandt kongehæren; Svens mænd, som (også) nu flygter, vil ikke kunne nægte store gærninger, hvad Magnus angår (udførte af ham); mange bannere føres denne gang op på land.

V. 70 (s. 67—68). Þjóðólfr. Også i Fms. VI, 88—89.

Ek hef ekki annars at drekka, es fylgik jǫfri, nema þenna sæ: sýgk sylg ór sǫltum ægi; við Skáneyrar síða liggr fyr oss, en kǫllumk ugga Svía[1] alllitt: hǫfum drýgt vás fyr vísa.

[1] Det er de Svear, hvis bistand man kunde vænte at Sven vilde få næste sommer.

Jeg har intet andet at drikke, idet jeg følger kongen, end dette søvand: jeg suger en slurk af den salte sø;

Skanørs vidtstrakte kystland ligger (udbredt) foran os, men jeg siger, at jeg (vi) slet ikke er bange for Svearne; vi har udholdt megen strabadseren for kongen (og vil fremdeles göre det).

V. 71 (s. 68). Arnórr (Magnúsdr.). Også i Fsk. 105 (l. 1—4), Fms. VI, 89, Flat. III, 285 (l. 1—4), SnE. I, 416 (l. 5—8).

Allvaldr réð eigi gjalda Dǫnum svik eklu;[1] fullhugaðr tyggi lét lið Falstrbyggva falla; ungr auðar þorn hlóð þunga[2] valkǫstu fyr ǫrnu, en hirðmenn téðu hála ara grenni.[3]

[1] Dativ af ekla 'mangel'. [2] 'Tunge', altså bestående af store antal. [3] Denne kenning står i nöje forbindelse med det foranstående.

Kongen betalte ikke mangelfuldt Danerne deres svig; den fuldtmodige fyrste lod Falstringernes mandskab falde; den unge mand opdyngede tunge valdynger til örnene, men hirdmændene hjalp dygtig örnenes ven.

V. 72 (s. 69). Arnórr (Magnúsdr.). Også i Fsk. sst., Fms. VI, 89—90, Flat. sst.

Enn rauð hringserks lituðr frǫn merki[1] á Fjóni; gramr dróttar sótti fold; herr galt ráns frá hǫnum; ǫld minnisk,[2] hverr herskyldir,[3] jafnþarfr blǫum hrafni, fyldi annan tøg;[4] hilmir gat ǫrt hjarta.

[1] Denne tanke, at fanerne også farvedes i blodet, er meget sjælden; men mulig er rauð urigtigt, skönt det står så godt som i alle håndskrifter. [2] 'Mindes' ɔ: omtaler, søger at finde. [3] 'Hærens forpligter' = hærfører, konge. [4] Magnus er født 1024; det passer altså.

Fremdeles rødfarvede krigeren de strålende faner på Fyn; mændenes konge kæmpede om landet; mændene (indbyggerne) måtte undgælde for deres ran (d. v. s. hvad de vilde have tilranet sig og kong Sven) af ham: folk

omtaler, hvilken kriger, ligeså gavnlig for den sorte ravn, har fyldt den anden tier; fyrsten fik et modigt hjærte.

V. 73 (s. 69—70). Oddr kíkinaskáld. Også i Fms. VI, 90, Flat. III, 284.

Malmgrimm rimma vas háið fyr Mikjálsmessu; Vinðr fellu,[1] en þjóðir vǫnðusk mjǫk vápnhljóði, en ǫnnur, óhlitulig,[2] vas litlu fyr jól fyr sunnan Árós; upp hófsk grimm gunnr með gumnum.

[1] ɔ: Venderslaget på Lyrskovshede. Verset er summarisk. [2] Står dette for ofhlít-? (ligesom óvæg- for ofvæg-), altså 'mer end tilstrækkelig' ɔ: meget stærk.

En våbengrum kamp holdtes för Mikkelsdag; Venderne faldt, og folk vænnede sig i höj grad til våbenklangen; og en anden, uafgörende kamp stod lidt för jul syd for Arhus; der opstod en grum kamp mellem mændene.

V. 74 (s. 70). Arnórr (Hrynh.). Også i Fms. VI, 91, XI, 209 (l. 5—8).

Hefnir Áleifs, fenguð yrkis efni; slikt gervik at mǫlum; þú lætr hlakkar hauka drekka hrælǫg; nú mun kvæði aukask; fjórar ǫrva hríðir hefr þú, randa reyrar setrs[1] rýrir, frœkn of gǫrvar á einum vetri; allvaldr, þú est kallaðr ofvægr.

[1] 'Skjold-rør' = spyd. dets setr. flade, hvorpå spydene hviler, 'skjoldet'.

Olafs sön, du skaffede stof til digt til veje; sådant gör jeg til genstand for omtale; du lader ravnene drikke blod; nu vil digtet øges (ɔ: med en stefjabalk); fire kampe har du, kriger, tappert haft i én vinter; konge, du kaldes uimodståelig.

V. 75 (s. 70). Þjóðólfr (Magnúsfl.). Også i Fms. sst.

Hildr háðisk góðu heilli, sem Magnús vildi; sókn-

stœrir selr mér fœri at þylja of sigr; buðlungr Þrœnda rauð iðula brand; hann berr síðan at gjǫldum hæra skjǫld ept þrennin hervíg.

Kampen holdtes med godt held, som Magnus ønskede; krigeren giver mig lejlighed til at digte om sejr; Tröndernes konge rødfarvede sværdet atter og atter; til gengæld fik han siden efter trende kampe fuldstændig overhånd.

V. **76** (s. 74). Þjóðólfr (Sexstefja). Også i OH 221, Fsk. 89 (l. 5—8), Fms. V, 88, VI, 129.

Frák hvast hlífél drífa á gram et næsta Haugi, en Bolgara brennir[1] tœði brœðr sínum vel; hann skilðisk trauðr við Áleif dauðan, ok tyggi tolf ok þriggja vetra gamall hulði hjalmsetr.[2]

[1] Således kaldes Harald som den, der — senere — hærgede Bulgarerne (jfr. G. Storm i Hist. tidsskr. (norsk) 2. R. IV.
[2] = fór hulðu hǫfði.

Jeg har hørt, at den stærke skjoldbyge ramte kongen (Harald) tæt ved Haugr, men Bulgarernes brænder hjalp sin broder godt; han skiltes mod sin vilje ved den døde Olaf, og den 15 år gamle fyrste måtte skjule sig.

V. **77** (s. 75). Haraldr harðráði. Også i OH sst., Icel. sag. I, 36, Fms. V, sst., VI, 130—31, Flat. II, 362, 408, III, 289.

Nú lætk skreiðask skóg af skógi litils heiðar; hverr veit nema ek verða víða frægr of siðir.

Nu må jeg slæbe mig frem fra skov til skov med (således at der vises mig) liden hæder; hvem ved, om jeg ikke (alligevel) tilsidst bliver videnom bekendt.

V. **78** (s. 76). Bǫlverkr (Haraldsdr.). Også i OH sst., Fsk. 106, Fms. V, 89, VI, 131—32, Flat. III, 289.

Mildingr, straukt of mækis munn,[1] es lézt af gunni; vant of fyldan hrafn hrás holds; vargr þaut i

ási[2]; en vast. qrðiglyndr gramr, et næsta ár austr í Gqrðum; né frák friðskerði verða fremra þér.

[1] ɔ: For at stikke det rent i skeden. [2] ɔ: Af glæde over det givne bytte(?).

Konge, du strøg sværdsæggen, da du holdt op med kampen; du havde mættet ravnen med råt kød: ulven tudede i åsen; men det følgende år opholdt du dig, ukuelige konge, østpå i Garderige; jeg kender ingen kriger berömtere end dig.

V. **79** (s. 76). Þjóðólfr (Om Harald). Også i Fsk. 106 (l. 1—4), Fms. VI, 132, Flat. III, 289—90.

Et og det samme udførte de to hövdinger, hvor Eilif styrede; de havde en svinefylking; Østvenderne blev bragt i en slem knibe[1]; krigernes forfølgelse[2] var ikke god for Læserne.

[1] Egl. 'i en snæver krog'. [2] réttr 'jagen, driven'.

V. **80** (s. 76—77). Bqlverkr (Haraldsdr.). Også i Fms. VI, 134, Flat. III, 290.

Svql skúr knúði hart svartan snekkju brand, en brynjaðar skeiðr bqru skrautla reiði fyr landi; mætr hilmir Miklagarðs sá malma fyr barði: mqrg barmfqgr beit skriðu at hqum borgararmi.

Den svale vind drev stærkt skibets sorte stavn frem, men de pansrede skibe bar deres prægtige udstyr langs landet; Miklagårds herlige fyrste så metalbeslagene på stavnen: mange bryst-skinnende skibe skred hen til borgens höje arm.

V. **81** (s. 82). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fsk. 108, Fms. VI, 138—39, Flat. III, 294.

Átta tøgu borga má segja tekna á Serklandi —; ungr hqtuðr tandrauðs[1] ormtorgs[2] hætti sér —, áðr herskqrðuðr,[3] Serkjum hættr, gekk und skildi heyja harðan hildar leik í sléttri[4] Sikileyju.

[1] For tandr-rauðr 'ild-rød'. [2] Vistnok en nýgjörving: 'orme-torv', torv' altså $\neq$ 'leje'. [3] Af skarða, skarðaða: 'den, der frembringer skår, huller i'. [4] sléttr bruges overhovedet om øer.

Vi kan fortælle, at 80 borge blev erobrede i Serkland — den unge fjende af det ildrøde guld udsatte sig for fare —, för krigeren, farlig for Serkerne, gav sig, dækket af skjoldet, i lag med at holde hårde kampe i det flade Sikilien.

V. 82. (s. 82). Illugi (Om Harald). Også i Fsk. 108. Fms. VI, 139.

Haraldr, brauzt Sunnlǫnd und mæztan Mikjál rǫndu; *sonr Buðla bauð mǫgum sínum heim, sem frǫgum.*[1]

[1] Dette er Illuges ejendommelige stef; indholdet er forn minni.

Harald, du underkastede den herlige Mikael de sydlige lande med skjolde (ɔ: ved kamp, hvor skjolde brugtes): »Budles sön indbød, som vi har hørt, sine svogere til sig«.

V. 83 (s. 92). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fms. VI, 159—60.

Þjóð veit, at Haraldr hefr háðar átján hvargrimmligar rimmur; rofizk hafa opt sáttir[1] fyr jǫfri; hróðigr konungr, rautt hvassar klœr hǫss arnar blóði, áðr fœrir hingat; ímr gat krǫs, hvars kómuð.

[1] Dette ord betyder kun 'fred' og behøver ikke at forudsætte et indgået forlig.

Folk ved, at Harald har haft 18 overmåde grumme (blodige) slag; ofte er freden bleven brudt af fyrsten; lovrige konge, du rødfarvede den brune örns hvasse klør i blod, för du kom her hjem; ulven fik føde, hvor du kom.

V. 84 (s. 93). Stúfr (Stúfsdr.). Også i Fsk. 110. Mork. 11, Fms. VI, 161, Flat. III, 303.

Eggdjarfr ofrhugi enn øfri[1] fór leggja und sik Jór-

sali; fold vas virk[2] víga valdi ok Girkjum: ok jǫrð kom óbrunnin heimil und gunnar herði með ærnu ríki — *Hafi ríks[3] þars vel líkar.*

[1] ɔ: 'som så ofte havde vundet sejre'. [2] 'Var venlig stemt imod, gjorde ingen modstand'. [3] ɔ: Haralds ǫnd [ofarr lǫndum].

Den sværddjærve modige sejrvinder drog ud for at underkaste sig Jerusalem(s land); landet underkastede sig krigeren og Grækerne villig, og det kom ubrændt og uden vægring i den overmægtige krigers magt. Gid den mægtiges (Haralds sjæl, måtte have evigt ophold hos Kristus se v. 85), hvor det er godt at være.

V. 85 (s. 93). Stúfr (Stúfsdr.). Også i Fsk. sst., Mork. 11—12, Fms. VI, 162.

Rǫð ok reiði-orð Egða grams stóðusk á ýmsum borðum Jórðánar; þat rann svikum manna: þjóð fekk enn vísan váða fyr sanna afgǫrð; gat[1] illa frá stilli: — *Vist of aldr með Kristi.*

[1] Brugt upersonligt; gat illa 'der kom ulykke, straf'.

Egdernes fyrstes råd og vredes-ord viste deres kraft (virkning) på Jordans forskellige bredder: det gjorde en ende på mænds svig; folk fik endnu den uundgåelige straf for deres virkelig begåede forseelser; kongen versede dem hårdt. — Evigt osv. [se foranstående vers].

V. 86 (s. 96). Þórarinn (Om Harald). Også i Fsk. 111, Mork. 14, Fms. VI, 167.

Stólþengill Griklands gekk steinblindr strǫngu aðalmeini, en gǫrr jǫfurr náði handa glóðum.[1]

[1] 'Armenes ild' = guld.

Grækenlands stolkonge gik blind som sten på grund af (den ham påførte) svære hovedulykke, men den raske konge (Harald) erhværvede sig guld.

V. 87 (s. 96). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fsk. (l. 1—4), Mork. sst., Fms. VI, 167—68.

Eyðir heiðingja sútar[1] lét stinga út bæði augu stólþengils: þá vas styrjǫld byrjuð[2]: allvaldr Egða lagði austr gráligt mark á hraustan bragning, en stillir Girkja fór illa gǫtu.[3]

[1] 'Ulvens sorg, sult'. [2] Ikke 'begyndt', men 'var i gang'. [3] fara illa gǫtu = egl. 'at få en slem vej, have uheld med sig'.

Ulvenes sult-stiller lod stikke bægge öjnene ud på stolkongen; kampen var da i fuld gang; Egdernes konge mærkede den tapre konge i østen på fjendtlig vis, men Grækernes konge ramtes af ulykken.

V. 88 (s. 98). Haraldr harðráði (Gamansvísur). Også i Fsk. 112, Mork. 15, Fms. VI, 169, SnE. I, 444 (l. 1—4).

Súð sneið fyr víða Sikiley: vengis hjǫrtr[1] skreið brýnt und drengjum; várum þá vel til vánar prúðir; vættik minnr, at motti[2] myni enn nenna þinig; *þó lætr gollhrings gerðr í Gǫrðum skolla við mér.*

[1] Vengi 'et slags kahyt' (se Lex. poet.). [2] 'En doven mand'; Harald tænker næppe på nogen enkelt.

Skibet skar forbi det vide Sikilien; skibet skred godt under mændene (os); vi var da stolte som venteligt var; mindre vænter jeg at de dovne vil göre os det nogensinde efter; dog lader kvinden i Garderige, som hun ikke vilde have mig.

V. 89 (s. 99). Stúfr (Stúfsdr.). Også i Fsk. 112. Mork. 16, Fms. VI, 172, Flat. III, 306.

Ógnar mildr allvaldr Egða gat mægð þás vildi; gumna spjalli tók gnótt golls ok dóttur bragnings.

Egdernes kamplystne konge fik det svogerskab (det giftermål), han ønskede; mændenes ven modtog en mængde guld og kongens datter.

V. 90 (s. 99—100). Valgarðr (Om Harald). Også i Fsk. 113, Mork. 16, Fms. sst.

Haraldr, skauzt beiti und enn frízta farm[1]: austan ór Gǫrðum farðir goll; frami veitisk þér grunlaust[2]; hvardyggr jǫfurr, stýrðir hvatt í hǫrðu glyggvi, en skip hnigðu;[3] sátt Sigtún, þás sædrif létti.

[1] Hermed menes vistnok Ellisif. [2] 'Pletfrit, uden at nogen mistanke hviler derpå'. [3] Svagt impf. til hníga.

Harald, du satte skibet frem for at modtage den smukkeste ladning; øst fra Garderige medbragte du guld; du høster ære, hvortil ingen mistanke er knyttet; udmærkede konge, du styrede rask i den hårde storm, men skibene duvede: du så Sigtuna, da søspröjtet holdt op.

V. 91 (s. 100—1). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fms. VI, 173.

Eikikjǫlr reist austan ór Gǫrðum ǫrðigt[1] vatn: allir Svíar tœðu þér síðan, snjallr landreki; skeið Haralds gekk með miklu golli hǫll á hléborð[2] und breiðum vef; sollit glygg fell ótt of tyggja.

[1] 'Stejl. som rejser sig höjt'. [2] Der må altså have været stærk sidevind.

Egekølen furede de stejle bølger øst fra Garderige; alle Svear hjalp dig siden, modige konge: Haralds skib løb med det meget guld hældende mod læsiden under det brede sejl; den stærke storm suste voldsomt omkring fyrsten.

V. 92 (s. 101). Valgarðr (Om Harald). Også i Fsk. 113, Mork. 17, Fms. VI, 174, Flat. III. 306.

Ógnblíðr yngvi, eik slǫng[1] síðan und þér í haf frá Sviþjóðu; óðal[2] vas of ætlat yðr rétt; skeið bar hýnd[3] rif, þars renduð rétt á stag[4] fyr slétta Skáney, en skelkðuð brúðir, Dǫnum nánar.

[1] Upersonl., eik dativ. [2] ɔ: Norges rige. [3] 'Hejst til

toppen' (húnn). [4] Stag er det tov, der går fra masten til kølens øverste ende i forstavnen; rétt á stag altså 'ligefrem, ligeud'.

Kampglade konge, skibet bruste siden med dig ud i søen fra Sverrig; dit odel var dig bestemt og det med rette; skibet førte rebene helt op ved toppen, hvor du styrede lige ud forbi det flade Skåne, og forskrækkede de kvinder, der er i nær slægt med Danerne.

V. **93** (101—2). Valgarðr (Om Harald). Også i Fsk. 114, Mork. 17—18, Fms. VI, 175.

Haraldr, lézt herjat gǫrva alla Selund; vargr rann hvatt at vitja valfalls; tyggi, hnyggr andskotum; konungr gekk fjǫlmennr ríkula á Fjón; en fekkat hjǫlmum lítit erfiði; ristin rít brast.

Harald, du hærgede fuldstændig hele Sælland; ulven kom løbende for at besøge (hen til) den faldne val; fyrste, du slår dine modstandere tilbage; kongen gik med mange mænd og med megen kraft op på Fyn, og gav hjælmene ingen ringe möje at udholde; det flængede skjold brast i sønder.

V. **94** (s. 102). Valgarðr (Om Harald). Også i Fsk. sst., Mork. 18, Fms. sst.

Bjartr eldr brann í bý fyr sunnan Hróiskeldu; nenninn ræsir lét fella ofan reykvell[1] rǫnn; landsmenn lǫgu gnógir; hel ló[2] sumum frelsi; harmvesalt hýski drósk hljótt í skóg á flótta.

[1] reykvellr 'den, der koger, syder, brænder, således at der står røgsöjler op'. [2] Brugt transitivt: 'bedrage for, berøve'.

Den skinnende ild brændte i bygden syd for Roskilde; den energiske konge lod omstyrte de rygende huse; landets indbyggere lå (døde) i hobetal; døden berøvede ikke få friheden (til at leve); det sorgfyldte folk slæbte sig stille ind i skovene på flugten.

V. 95 (s. 102). Valgarðr (Om Harald). Også i Fsk., Mork. sst., Fms. VI. 176.

Ferð,[1] daprt of skilða, dvalði; Danir, þeirs eptir lifðu, drifu undan, en fǫgr sprund urðu fengin; láss helt líki drósar: mart fljóð leið fyr yðr til skeiða; fjǫtrar bitu fíkula hǫrundbjarta.

[1] Hermed synes de i det følgende omtalte kvinder at menes; de blev tagne tilfange, fordi de ikke kunde flygte så hurtig som mændene.

Skaren, der sörgelig skiltes (efterlodes af deres mænd), forsinkedes (blev tilbage): Danerne, som beholdt livet, flygtede bort, men de smukke kvinder blev tagne; lænkelåsen omspændte kvindens legeme: mange kvinder gik foran eder til skibene; lænkerne bed gridsk den lyse kvinde.

V. 96 (s. 103). Þjóðólfr. Også i Fms. VI, 177.

Nú 's hætt[1] viðis valmeiðum[2] vætta góðs friðar: drótt veit mikinn ótta; herr hefr skeiðr fyr hauðri; Magnús, morðs mildr,[3] vill halda norðan hlunngotum, en ítr Haraldr skreytir sunnan ǫnnur[4] unnvigg.

[1] 'Voveligt', fordi de kan skuffes. [2] víðis valr 'søens hest' = skibet. [3] mildr omtr. = 'villig'. [4] 'Andre' omtr. = 'på sin side'.

Nu er det voveligt for mændene at vænte god fred; folk ved, at de har grund til megen frygt, (ti) hæren har skibe foran landet(s kyst): Magnus, der gærne kæmper, vil styre sine skibe nordfra, medens den udmærkede Harald på sin side ruster sine skibe sydfra.

V. 97 (s. 106). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fms. VI, 180—81.

Víðkunnr vísi, lézt vatn slitna und þunnri skǫr,[1] þars fóruð austan[2] í Danmǫrk; dýr flaust klufu flóð; sonr Áleifs bauð þér síðan lǫnd hǫlf við sik ok þegna; hykk at frændr fyndisk þar hála fegnir.

[1] Egl. 'de enkelte plankers sammenföjninger (på klinkbyggede skibe)'; her et slags pars pro toto. [2] ɔ: fra Garderige—Sverrig

Du vide kendte konge, du lod bølgen kløves under den tynde skibsside, hvor I kom østfra til Danmark; de herlige skibe kløvede vandet; Olafs sön bød dig siden landet og undersåtterne ligelig delt mellem eder; jeg tror, at frænderne (du og Magnus) traf hinanden der höjlig glade (ved hinanden).

V. 98 (s. 111). Bǫlverkr (Haraldsdr.). Også i Fsk. 117, Mork. 21, Fms. VI, 185, Flat. III, 311.

Grœn grund varð þér síðan heimil es funduð Magnús, es ek heyrða, en bautt, hoddstríðir, hǫ́num goll: sætt endisk á miðli ykkar frænda allfriðliga, en Sveinn vætti síðan rómǫldu[1] einnar.

[1] rómǫld = rómu-ǫld er ligt med styrjǫld 'krig', men gen. er uregelmæssig (som af alda), medmindre der foreligger en fejl f. -aldar; dativ (F, 39) synes umulig at kunne være rigtig

Det grönne land blev siden givet dig, da I traf Magnus, efter hvad jeg har hørt, men du gavmilde mand, bød ham dit guld: forliget mellem eder holdt sig meget fredelig, men Sven kunde siden kun vænte sig lutter krig.

V. 99 (s. 116). Oddr kíkinaskáld. Også i Fsk. 120, Fms. VI, 236, Flat. III, 334.

Menn feldu mǫrg tǫ́r, þás bǫ́ru mildan þengil í grǫf; þung vas sú byrðr þeim es hann gaf seima; deildisk[1] hugr, svát húskarlar grams heldu varla vatni, en þjóð siklings sat[2] opt síðan hnipin.

[1] 'Deltes, skiftede (ombyttede glæde med sorg)'. [2] Man lægge mærke til den metriske fejl (1. led ⏑́ ⏑́), der synes kun at bero på skødesløshed; jfr. K. Gíslason Njála II, 1012.

Mændene fældede mange tårer, da de bar den gav-

milde fyrste til graven; det var en tung byrde for dem, hvem han gav guld; folks sind skiftede, så at kongens huskarle næppe kunde holde deres tårer tilbage, og kongens mænd sad ofte siden med sorg i sind.

V. 100 (s. 119). Haraldr harðráði. Også i Fsk. 121, Mork. 51, Fms. VI, 251—52, Flat. III, 335.

Vér lǫtum akkeri halda eik í Goðnarfirði, meðan lingerðr lirlar veri sínum galdr.[1]

[1] 'En sang', her en sådan, hvorved man dysses i søvn.

Vi lader ankret holde skibet fast i Godnsfjord (Randersfjorden) medens kvinden luller sin mand (som om alt var lutter fred) med sang.

V. 101 (s. 120). Þjóðólfr. Også i Fsk. 121, Mork. 51, Fms. VI, 252.

Annat sumar skal kaldnefr[1] halda furu fleini sunnar — segik eina spǫ́ —; vér aukum króki kaf.[2]

[1] 'Koldnæb' ɔ: ankeret, hvis nef er identisk med fleinn.
[2] Nemlig ved de idelige tog.

Næste sommer skal koldnæb med sin spids holde skibet endnu længere mod syd; — jeg udtaler en spå —; vi forøger krogens dybfarter.

V. 102 (s. 120). Bǫlverkr (Haraldsdr.). Også i Fsk., Mork., Fms. sst., Flat. III, 335, SnE. I, 498 (l. 1—4).

Bjótt leiðangr ár et næsta af fǫgru láði: reist grœði glæstum gjalfrstóðum[1]; lǫgr gekk of skip; dýrr skokkr[2] lá á døkkri bǫru; Danir vǫru þá illa staðnir; herr sá skeiðr hlaðnar fyr hauðri.

[1] 'Sø-heste' = skibe. [2] Dette ord er s. s. nyno. skokk 'Flok, stor hob' (jfr. sv., d. skok(k)); er her brugt om skibene; dýrr skokkr = skeiðr hlaðnar.

Du udrustede leding det næste år fra det skönne land; du furede søen med de prægtige skibe; søen gik

over dem; den kostbare flåde lå på den mørke bølge; Danerne var da ilde stedte; hæren (landets indbyggere, de Danske) så de (bytte)fyldte skibe foran landet.

V. **103** (s. 121). Også i Fsk. 121, Mork. 52, Fms. VI, 253—54, Flat. III, 336.

Dana meyjar skǫru akkeris hringa ór jast-osti[1]; þau eybaugs þing[2] of ǫngruðu þengil; nú sér mǫrg mær í morgin ærnan krók ór járni[3] halda skipum allvalds; hlær færi at því.

[1] Etslags ost, snarest 'myseost', hvis fasthed er endnu ringere end andre ostearters (jfr. »jasta . . om gærende mælk, som deler sig i . . . . tykmælk og valle«, Ross.). [2] 'Ø-ringens = søens, ting, redskaber' = ankre. [3] Modsætning til ór jast-osti.

Danernes møer snittede ankerringe af myse(?)-ost; de sø-redskaber ærgrede kongen; nu ser mangen en mø denne morgen et stort antal kroge (ankerspader) og det af jærn fastholde kongens skibe; det er ikke nær så mange (møer), som smiler af det.

V. **104** (s. 121). Grani (Om Harald). Også i Fsk. 122, Mork. 53, Fms. VI, 254, Flat. III, 336—37.

Ósvífr lét aldrigi brǫ þorna Kraka drífu Hlǫkk[1] úti í harða þjokkum Hornskógi; Fila dróttinn rak flótta fjanda grams; faðir Dóttu varð at reiða allskjótt út auð til strandar.

[1] 'Krakes drives (udsæds, udstrøede sæds), = guldets, Valkyrje' = kvinde; hermed menes egnens kvinder i almlh.

Uskånsom lod han (kong Harald) aldrig öjnene törres på kvinderne ude i den meget tykke Hornskov; Filernes konge forfulgte de flygtende fjender af kongen; Dóttas fader (Torkel geysa) måtte på stedet udrede guld (og bringe det ned) til stranden.

V. **105** (s. 122). Stúfr (Stúfsdr.). Også i Fsk. sst., Mork. 54, Fms. VI, 255, Flat. III, 338.

Falstr varð autt, hrafn vas gœddr: drótt fekk mikinn ótta at fréttum, en Danir vǫru hræddir hvert ár.

Falster blev folketomt; ravnen fik føde; på efterretningen derom blev folk höjlig forskrækkede og Danerne var hvert år ængstelige.

V. **106** (s. 123). Þorleikr (Sveinsfl.). Også i Fsk. 122, Mork. sst., Fms. VI, 256—57, Flat. III, sst.

Vǫn 's, at ǫrt lið Innþrœnda finni vígs kœnan visa í odda snertu á Rakna[1] stígum: þar má goð valda, hvárr nemr enn annan ǫndu eða lǫndum; Sveinn hyggr lítt á sjaldfestar[2] sáttir.

[1] Søkonge-navn. [2] 'Sjælden fæstede, holdbare'.

Det er vænteligt, at Indtröndernes raske mandskab vil finde den kampkyndige konge i kamp på søen; der kan gud råde for, hvem der endelig berøver den anden liv eller rige; Sven tænker ikke på forlig, der så let brydes.

V. **107** (s. 123—24). Þorleikr (Sveinsfl.). Også i Fsk. 122—23, Mork. 55, Fms. VI, 257, Flat. sst.

Haraldr, sás opt hefr rauða rǫnd fyr landi, fœrir reiðr breið borðraukn norðan á Buðla[1] slóðir; en gollmunnuð lauks[2] glæsidýr Sveins, þess 's rýðr geira, fagrdrifin steini, sœkja sunnan of sæ.

[1] Her søkonge, se SnE. I, 548. [2] laukr = 'mast'; man ser af den prægtige skildring af skibene, at digteren står på Svens side.

Harald, som ofte har røde skjolde foran kysten, styrer kamplysten de brede skibe nordfra ud på søen, men den spydene rødfarvende Svens prægtige skibe med de forgyldte (drage)gab, smukt bemalede, søger sydfra over havet.

V. **108** (s. 124). Stúfr (Stúfsdr). Også i Fsk. 124, Mork. sst., Fms. VI, 258, Flat. III, 339.

Þeir á Þjóðu flýðu af stundu fund þengils; hugprútt hjarta réð stórt: *Haralds ǫnd ofar lǫndum.*

De på Ty flygtede straks for ikke at møde kongen; det modige hjærte foretog store handlinger; — Haralds osv., se v. 84.

V. **109** (s. 124—25). »Menn Haraldz«. Også i Fsk. sst., Mork. 56, Fms. VI, 259, Flat. III, 340.

Allr Heiðabœr vas brendr upp með endum af reiði, en þat má kalla, es hugðak, hraustligt bragð; vǫ́n 's at vinnim Sveini harm; hár logi gaus ór hausum; vask í nótt fyr óttu á borgar armi.

Hele Hedeby blev brændt op fra den ene ende til den anden af forbitret kampmod; og det kan man kalde, skulde jeg mene, en tapper gærning: det er vænteligt, at vi bedrøver Sven (derved); den höje flamme skød op af husene; i nat för ottetid var jeg (allerede) oppe på borgens (ene) arm.

V. **110** (s. 125). Þorleikr (Sveinsfl.). Også i Fsk., Mork., Fms, Flat. sst.

Folkrǫgnir,[1] hinn 's veitat, getr fregna fylkis[2] sveit, hvé heiptgjarn konungr hefr arnat til Heiðabœjar, þás Haraldr rendi endr ár[3] byrskíðum þarflaust austan til þengils býjar, þat 's of væri án.

[1] Må være vokativ. tiltale til kong Sven. [2] ɔ: Haralds. [3] 'Straks, ligefrem'; eller tidlig om morgenen'? jfr. fyr óttu i foregående vers.

Folkestyrer, han (hver), som ikke ved det, kan spörge kongens skare om, hvorledes den hævngærrige konge har begivet sig til Hedeby, dengang da Harald lod sine skibe fordum løbe østfra (nordfra) lige hen til

kongens (kong Svens) by uden skellig grund; det burde være undgået.

V. **111** (s. 126). Þorleikr (Sveinsfl.). Også i Fsk. sst., Mork. 57, Fms. VI, 261, Flat. III, 341.

Sveinn, sá 's varð borinn und Miðgarði beztrar tíðar, bauð ríkri þjóð[1] at rjóða randir á landi; þó lézk bilstyggr Haraldr vilja heldr berjask á byrjar val, ef hvatráðr konungr[2] heldi[3] láði.

[1] Hermed menes kong Harald og hans mænd. [2] Hermed menes Sven. [3] halda = 'fastholde, forholde'.

Sven, som blev født på jorden i den heldigste stund, tilbød de mægtige mænd at kæmpe på land; dog erklærede Harald, der hader al nølen, at han hellere vilde kæmpe på skibet, hvis den rådsnilde konge vilde forholde ham landet (Danmark).

V. **112** (s. 127—28). Þorleikr (Sveinsfl.). Også i Fsk. 126, Mork. 59, Fms. VI, 264, Flat. III, 342.

Alt of frák, hvé snarlundaðr Sveinn elti austmenn á veg flausta, en annarr siklingr helt undan: fengr Þrœnda þengils varð allr fljóta á éli sollnu Jótlands hafi: þeir létu fleiri skip.

Det hele har jeg hørt, hvorledes den rasksindede Sven forfulgte Nordmandene på skibenes vej, men den anden konge flygtede: Trönderkongens hele bytte fik lov til at flyde på det stormsvulmende Jyllandshav; de mistede flere skibe (end Sven).

V. **113** (s. 128). Þorleikr (Sveinsfl.). Også i Fsk., Mork., Fms. sst., Flat. III, 343.

Vinir siklings buðu seggja drótni mikla sætt[1]; þeirs hǫfðu minna lið, svǫfðu hugstinnir[2] hjaldr; ok snarráðir búendr dvǫlðu siðan sókn es tókusk orðum; ǫnd vas ýta kindum ófǫl.

[1] mikil sætt 'stort forlig', d. v. s. forlig, hvor den ene part byder meget derfor. [2] Er vistnok ironisk.

Kongens (Haralds) venner bød mændenes fyrste meget for at få fred; de som var underlegne i antal, stansede (undgik) modige kampen; og de snarrådige bønder undlod angreb (kampen), efter at de (de og de Danske) havde begyndt at forhandle; mændene vilde ikke af med livet.

V. **114** (s. 133—34). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fms. VI, 269.

Gegn herr hjaldrvitjaðar skyli sitja ok standa dróttinvandr,[1] sem dýrum dolgstœranda hugnar; ǫll þjóð lýtr folkstara[2] feiti; fátt 's til, nema játta þat,[3] sem konungr vill þá bjóða gotnum.

[1] 'Omhyggelig m. h. t. sin herre, tro og lydig'. [2] 'Kampstær' = ravn. [3] Usædvanligt for því; men digteren underforstår vistnok vera rétt el. lign.

Krigerens brave folk skulde tro sidde og stå, som den herlige kriger ønsker; hele folket er krigeren underdanigt; der er ingen anden udvej end underkaste sig det, som kongen hver gang vil befale mændene.

V. **115** (s. 135). Haraldr harðráði. Også i Fsk. 127, Fms. VI, 270, Flat. III, 344, SnE. I, 458 (l. 5—8).

Hér sék enn ǫrva Einar þambarskelfi,[1] þanns kann skeina þangs þjalfa,[2] ganga fjǫlmennan upp; fullafli[3] biðr fyllar[4] hilmis stóls; finnk opt, at minna lið húskarla drífr á hæla jarli.

[1] Dette tilnavn plejer man at opfatte som 'bue-rysteren', bueskytte, men uden nogen sproglig hjemmel; ti G. Vigfússons forklaring kan ikke gælde for en sådan; man har haft subst. þǫmb, der findes et par gange som tilnavn (jfr. þambi, et tilnavn), og et adj. þambr (i Björns Grámagaflím) i betydningen opsvulmet, tyk (frugtsommelig), samt vb. þemba 'at udspile, lade hovne op' no. temba 'at fylde, stoppe'. Þǫmb som tilnavn beror således utvivlsomt på vedkommendes tyk-

mavethed; og der er ingen tvivl om, at den samme betydning må antages i Einars tilnavn, hvilket han, først i en fremrykket alder, har fåt (»maverysteren«). [2] 'Tangens sammenholder, omslutter' = søen. [3] 'En. hvis styrke, magt er (eller synes at være) fuldstændig'. [4] 'Vænter på at fylde, ɔ: indtage'.

Her ser jeg den raske Einar tambeskælve, som forstår at fare søen, gå op ledsaget af mange mænd; han med den fulde magt vænter (kun) på at indtage en konges sæde: ofte føler jeg, at en mindre talrig skare af huskarle følger en jarl.

V. 116 (s. 135). Haraldr harðráði. Også i Fsk., Fms., Flat. sst.

Rjóðandi randar bliks[1] mun ráða oss ór landi, nema Einarr kyssi enn þunna øxar munn.

[1] 'Skjoldets blink' = sværdet.

Krigeren (Einar) vil jage os (mig) ud af landet, med mindre Einar kysser en økses tynde (skarpe) mund.

V. 117 (s. 147). Arnórr (Erfidr. Har.). Også i Fms VI, 294.

Tyggi rauð frána egg á Fjóni, en Fjónbyggva lið varð síðan rýrt; eldr rann of sjǫt manna.

Kongen rødfarvede den skarpe æg på Fyn, og Fynboernes mandskab blev forminsket; ilden løb over mændenes hjem.

V. 118 (s. 148). Haraldr harðráði. Også i Fms. VI, 295.

Nú emk orðinn ráðbani allra ellifu ok tveggja manna; þau morð ró svát enn mank, — eggjumk vigs —; en golls lýtendr inna ginn[1], es ferr með skolli, gráleik[2]; kveða lítit lauki gæft til auka.[3]

[1] Dette ord er vistnok identisk med no. gin (gjen): »art. natur. egenskab« i samme betydning som dette, ɔ: 'sindelag,

karakter'. [2] Meningen er den samme som i talemåden láta koma krók í móti bragði (= gjalda líku líkt); inna = 'betale, gengælde'. [3] Også dette er en talemåde, grundet på løgbladets akkurate ligeform; jfr. laukjafn v. 27.

Nu har jeg anstiftet 13 mænds død i det hele; de drab er så, at jeg endnu husker dem; jeg ægges til drab; men folk gengælder (jo) det sind, der farer med svig, med fjendskab; man siger (det er et mundheld), at der ikke skal föjes meget til en løg (løgblad), så at det bliver större.

V. 119 (s. 154), også i Fms. VI, 297, behøver ingen forklaring.

V. 120 (s. 156). Þjóðólfr. Også i Fms. VI, 308.

Sák skeið hrundit ór ǫ́ framm at flœði; fagrt sprund, kend, hvar lǫng súð ens prúða dreka liggr fyr landi; fax fráns orms glóar of farmi, sizt hǫ́num vas ýtt af hlunni; búnir svírar bǫ́ru brunnit goll.

Jeg så skibet blive stødt ud af elven ud i søen; fagre kvinde, se, hvor den prægtige drages lange side ligger foran landet; den skinnende orms (drages) manke skinner over ladningen, siden den (det) blev ført ud fra rullestokkene: den prydede nakke (på ormen) bar smæltet guld.

V. 121 (s. 156). Þjóðólfr. Også i Fms. VI, 309.

Liðbaldr slyngr laugardag lǫngu tjaldi af sér, þars prúðar ekkjur líta Orms súð út ór bœ; ungr[1] allvaldr réð at stýra næsta nýri skeið vestr ór Nið, en árar drengja falla í sæ.

[1] Harald var dog dengang 46 år.

Hærstyreren kaster om lördagen det lange telt (skibets telt) af sig, hvor de stolte kvinder ser Ormens side ud fra byen; den unge konge styrede det helt nye krigsskib vestpå ud af Nid, men mændenes årer plasker i søen.

V. 122 (s. 156—57). Þjóðólfr. Også i Fms. sst., SnE. II, 22 (l. 1—2).

Ræsis herr kann slíta rétt rœði ór verri; ekkja stendr ok undrask ára burð sem furðu; ært[1] mon við frið.[2] snót, áðr sortuð sæfǫng[3] gangi kleyf í tvau; fyllar fúr-þǫll[4] leggr leyfi[5] á þat.[6]

[1] Af æra (af ár) 'at ro'. [2] 'I. under fred(elige tilstande)' er en påfaldende tilföjelse (for hvad der kan ske under en kamp, vil digteren ikke borge); skal der læses við, fríð (til snót eller þǫll)? [3] sæfang er åbenbart 'årerne'; egl. 'sø-redskaber' (for, på, søen nødvendige midler). [4] fyllr = 'sø'. (SnE. I, 502); dens fúr- 'ild' = guld. [5] = lof 'ros'. [6] ɔ: det hele, årerne og roningen.

Kongens hær forstår at føre de lige årer op af søen; kvinden står og beundrer årernes bevægelse. som var den et vidunder; der vil blive rót (længe) i fred, kvinde, för de begede årer går, kløvbare, itu; kvinden priser det.

V. 123 (s. 157). Þjóðólfr. Også i Fms. VI, 309—10.

Sorgar veit, áðr herr slíti sæfǫng ór strǫngum mar til varra, þars hár[1] heldr sjau tøgum ára; Norðmeðr róa út enn hegldða unnar straum naðri, negldum með jarni; es sem líti arnar væng.[2]

[1] Her brugt kollektivt om hele rækken af åretolle. [2] Årerne på bægge sider har under roningen mindet om en örns vinger under flugten.

Der vil føles sorg, för mandskabet fører årerne (ror) op af den tunge sø hen til landingsstedet, hvor åretollerne bærer 70 årer: Nordmændene ror ud ad den hagl-stormpiskede bølgeström på dragen, naglet med jærn (söm); det er som man så örnevinger.

V. 124 (s. 157—58). Þjóðólfr. Også i Fms. VI, 310.

Skafnir snekkju stafnar eigu skjól und skógi; leiðangr vísa læsir lǫnd herskipa brǫndum; almenningr

liggr innan hverja vik í skerjum; hábrynjaðar skeiðar láta eið hlýja sér.

De glatte skibsstavne har læ under (ligger i læ af) skovene; kongens leding omgiver landet med krigsskibenes stavne; hele ledingsflåden ligger i enhver vig i skærene; de höjpansrede skibe må lade enhver landtange give sig ly.

V. 125 (s. 158). Þjóðólfr. Også i Fms. sst.

Konungr lemr hǫvan hryngarð[1] Hléseyjar barði; þengill neytir þá snekkju strengja til þrautar: eigi es lindis skaði[2] indæll bjúgu jarni[3]; grjót gnegr ok en ljótu veðr af digrum gaddi[4].

[1] 'Læssøs brusende gærde' = havet. [2] 'Vinden', der lader skibene rykke hæftig i ankertovene. [3] ɔ: anker-spidserne (fleinar, se v. 101). [4] = fleinn 'spids', ɔ: på ankeret.

Kongen lader stavnene slå Læssøs höje brusende gærde; kongen bruger da skibets tove til det yderste; stormen er ikke god mod det krumme jærn; stenene og den slemme storm æder den tykke spids op.

V. 126 (s. 158). Þjóðólfr. Også i Fms. VI, 311.

Haraldr þeysti nú hraustla sinn helfing at Elfi; Nóregs dróttinn náttar nær at landamæri; gramr á þing við Þumla[1]; þar 's Sveini eindagaðr fundr hans, hrafni skyldr, nema Danir haldi undan.

[1] Jeg er mest tilböjelig til at opfatte dette som navn på befolkningen ved Tumlahede (sydligst på Hisingen); således også Svb. Eg. i Scr. h. Isl.

Harald skyndte sig tappert at tilbagelægge sin halvdel af vejen til Elven; Norges konge overnatter lige ved grænsen; kongen holder en forsamling ved Tumlahede (med Tumlerne?); der er berammet mellem Sven og ham et møde, der skyldes ravnen, medmindre Danerne trækker sig tilbage.

V. 127 (s. 159—60). Steinn (Nizarvísur). Også i Fsk. 128, Fms. VI, 313, Flat. III, 361.

Hauklyndr þengill sagði hitt, es hugði myndu[1] vesa — kvað þar þrotna vǫn eirar fyr hǫnum; frægr hilmir kvað hvern várn skyldu falla of annan þveran heldr an vægja; menn brutu upp ǫll vǫpn.

[1] Denne form for inf. er en analogiform, hvis der ikke bör læses: lund-: mundu.

Den høgesindede fyrste sagde, hvad han trode vilde blive tilfældet, — han sagde, at der var for ham forsvundet ethvert håb om fred (skånsel); den berömte konge erklærede, at vi alle skulde falde den ene ovenpå den anden hellere end at give efter; man fremtog alle våbnene.

V. 128 (s. 160). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fms. VI, 314.

Varghollr vingjafa veitir lét lystr dreka skolla fyr miðju leiðangrs brjósti; þat vas liðs oddr.

Vennegave-yderen, god mod ulvene, lod med lyst sin drage svæve (på bølgen) forrest midt i ledingshæren; det var hærens spids.

V. 129 (s. 160). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fms. sst.

Friðvandr[1] jǫfurr bað hrausta fylking skilda[2] fast hǫmlur[3]; hildings vinir sýndusk mér standa hamalt; nýtr ráðandi manndáða lauk ramsyndan naðr rǫndum fyr útan Nizi, svát hver tók aðra.

[1] Må betyde 'vanskelig, d. v. s. omhyggelig m. h. t. freden og dens betryggelse'. [2] 'At opstille skjolde'. [3] Her ensbetydende med skibets øverste kant, rælingen.

Den for freden omhyggelige konge bød den tapre fylking at fastgöre skjoldene til hamlebåndene; kongens venner syntes mig at danne en svinefylking; den dygtige udøver af fortræffelige handlinger omgav den kraftig-

svømmende drage udenfor Nisåen med skjolde, således at det ene sluttede til det andet.

V. 130 (s. 160—61). Steinn (Ulfsfl.). Også i Fsk. 129, Mork. 78, Fms. VI, 314—15, Flat. III, 362.

Ulfr, grams stallari, hét á oss alla, þás róðr vas greiddr úti á grœði; hákesjur[1] skulfu; skéleggjaðr[2] spjalli snjalls landreka bað leggja sitt skip vel framm með skylja, en seggir jǫttu.

[1] 'Höje lanser', ɔ: spyd med lange skafter. [2] Hvad den første del af ordet egenlig er, er uklart; det forekommer som oftest så, at metrum viser, at den første stavelse er lang; man kunde altså skrive skelj-, af skel, men dette synes ikke at give nogen antagelig mening; man må derfor vistnok skrive skél-, hvad dette så end betyder.

Ulf, kongens staller, æggede os alle, da angrebet foretoges ude på søen; de lange lanser bævede; den modige konges uforfærdede ven bød at lægge sit skib godt frem med kongen (i kongens flåde), og hans mænd adlød.

V. 131 (s. 161—62). Steinn (Nizarv.). Også i Fsk. 128—29, Mork. 78, Fms. VI, 313, Flat. III, 362.

Hugstrangr hersa dróttinn hætti, hinn's beið Dana fundar með halft annat hundrað langra skipa; næst vas þats atseti Hleiðrar réð rísta reiðr sunda mǫrum þangs láð[1], þrimr hundruðum[2], þingat.

[1] 'Tangens land' = søen. [2] Appos. til mǫrum.

Hersernes modige fyrste vovede sig i fare, han som med halvt andet hundred krigsskibe oppebiede et møde med Danerne; derpå skete det, at Lejres styrer lod vred skibene riste søen, tre hundreder i alt, derhen.

V. 132 (s. 162). Steinn (Nizarv.). Også i Fms. VI, 315.

Haraldr vann Sveini meinfœrt fyr móðu mynni: viðrnám varð, þvít visi gerðit biðja friðar; jǫfurs

spjallar, hjǫrvi gyrðir, herðu atróðr fyr útan Halland; heit und blés blóði á sæ.

Harald gjorde det vanskelig fremkommeligt for Sven foran elvens munding; der rejstes en modstand, ti kongen (Harald) bad ikke om fred; kongens venner med sværd ved lænd foretog angrebet udenfor Halland; det varme sår spyede blod ud i søen.

V. 133 (s. 162—63). Steinn (Nizarv.). Også i Fms. VI, 316.

Nýtr, hlífar styggr hvárr tveggja skjǫldungr bað lið seggja skjóta ok hǫggva; skamt vas á miðli liðs; bæði fló grjót ok ǫrvar, þás brandr hrauð rauðu blóði af sér; þat brá fjǫrvi feigra flotna.

Bægge de dygtige konger, der ikke brød sig om skjoldets værn, bød mandskabet at skyde og hugge; hærene var tæt ved hinanden; både sten og pile flöj, da klingen dryppede af det røde blod; det gjorde en ende på de til døden hjemfaldne mænds liv.

V. 134 (s. 163). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fsk. 129 (l. 1—4), Mork. 78 (l. 1—4), Fms. VI, 316, Flat. III, 362 (l. 1—4).

Uplenzkr hilmir dró alm alla nǿtt; enn snjalli landreki lét hremsur drífa á hvítar hlífr[1]; blóðugr oddr smó benjar[2] búandmǫnnum, þars gjǫld Finna fylkis[3] stóðu í skjǫldum; flugr vigra óx.

[1] Ordet böjes her som konsonantisk stamme (hlífar vilde være metrisk urigtigt). [2] 'Dannede sår ved sin trængen ind i legemet'. [3] En betegnelse for 'pilene'; 'Finne-kongens gæld (gave)' er uden tvivl det samme som Gusisnautar (jfr. Örvar-Oddss. k. 5 [Boer]: þessar ǫrvar tók Ketill hœngr af Gusi Finnakonungi); fylkis er en stærk rettelse. men den er nødvendig, og andre ord. der begynde med *f*, kan næppe findes.

Den oplandske konge skød hele natten med bue; den modige fyrste lod pilene drive mod de hvide skjolde; den blodige (pile)spids tilföjede bønderne dødelige sår, hvor pilene (også) stod faste i skjoldene; spydene flöj tæt.

V. **135** (s. 164). Arnórr (Erfidr. Har.). Også i Mork. 80, Fms. VI, 319, Flat. III, 363—64.

Enn forhrausti Sveinn gekkat saklaust af snekkju sinni; þat es hugi minn; harðr malmr kom við hjalma[1]; farkostr fljótmælts vinar Jóta hlaut at fljóta auðr, áðr an ǫðlingr flœði frá dauðri verðung.

[1] Dette er en begrundende sætning: »kampen var så hård, at Sven osv.«.

Den meget tapre Sven forlod ikke uden tvingende grund sin snekke; det er min mening; den hårde malm havde ramt hjælmene; Jydernes veltalende vens skib måtte flyde folketomt, för kongen flygtede fra den døde hird.

V. **136** (s. 165). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fsk. 130, Mork. 79, Fms. sst., Flat. III, 363.

Kóðu gegnan gram Sogns hrjóða glæst skip Sveins þjóðar, it fæsta sjau tøgu senn, á einni svipstund.

Man fortalte, at Sogns dygtige konge ryddede prægtige skibe, der tilhørte Svens mænd, på engang 70 i det mindste, i et eneste öjeblik.

V. **137** (s. 165). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fsk. sst., Mork. 80, Fms. VI, 320, Flat. III, 364.

Sveinn át[1] sigr innan[2] eina gunni at launa sex jǫrlum Dana, þeim es vexa hvǫt ǫrleiks[3]; vígbjartr Fiðr Árna sonr, sás vildit forða snǫru hjarta, varð fenginn i miðri fylkingu.

[1] = á-at. [2] = í med dat. [3] 'pile-leg' = kamp.

Sven har (kan) ikke at lönne (takke) de seks danske jarler, sem udviser raskhed i kampen, for nogen sejr i denne ene kamp; den kampmuntre Finnr Arnes sön, som ikke brød sig om at redde sit raske hjærte (liv), blev fangen midt i fylkingen (flåden).

V. **138** (s. 175—76). Halli stirði (flokkr). Også i Fms. VI, 331.

Gramr, sás gerðir[1] grund, lykr stǫfnum norðr frá Eyrarsundi; hrafngœlir sparn hǫfn langskipa hæli[2]; brandar golli glæstir rísta hvast gjalfr — en hlýður skjalfa — und her framm Hallandi[3] fyr vestan.

[1] gerðir = lykr (af lykja, lukða). [2] 'Hæl' bruges her om 'kølen'. [3] Dativen synes at styres af framm (= með framm) — eller af fyr vestan?

Kongen, som omgærder sit land (Sven), omgiver det med stavne nord fra (for) Øresund; krigeren betrådte havnen med krigsskibenes hæl: skibene, hvis forstavne er prydede med guld, furer det stormende hav — og skibskanserne bæver — under hæren langs med og vesten for Halland.

V. **139** (s. 176). Halli (flokkr). Også i Fms. sst.

Eiðfastr[1] Haraldr gerðir opt skeiðum fyr jǫrðu; Sveinn skerr ok eysund til fundar annars konungs; lofsnjallr hrafngrennir hefra út litit lið allra Dana, hinn es lykr hvern vág stǫfnum sunnan.

[1] Dette adj. er næppe historisk rigtigt om Harald hårdråde.

Den edholdende Harald omgærder landet ofte med skibe; Sven skærer også øsundene til møde med den anden konge (Harald); den berömte kriger har ude en stor hær (flåde) af alle Daner, han som omgiver hver bugt fra syden af med skibstavne.

V. 140 (s. 176). Halli (flokkr). Også i Fms. sst.

Sýstuð enn suðr, snjallr gramr, þars allir Danir æstu mæltrar stefnu; sék efni eigi minni[1]; Sveinn tekr at nenna norðr nær til landamæris finna Harald; varð vinnsamt[2] fyr víðri jǫrðu.

[1] Meningen i denne korte sætning synes at være: »jeg ser, at der nu ikke var mindre grund til et sådant møde, end mange gange för«. [2] 'Fuldt af möje', vinn-, st. i vinna (subst., el. vb.).

Du drog atter mod syd, modige konge, hvor alle Daner ønskede det aftalte møde; jeg ser ingen ringere foranledigelse; Sven er undervejs nordpå lige til grænsen for at træffe Harald; det blev en möjefuld sejlads langs det vidstrakte land.

V. 141 (s. 177). Halli (flokkr). Også i Fms. VI, 332.

Snjallir búendr telja mjǫk hátt hvartveggja[1] orð, es seggir hittask, þaus angra firða allmjǫk; þeir þegnar, es þreyta alt í gegnum[2], láta eigi brátt við sǫttum; ofrhugi svellr jǫfrum.

[1] Opfatter jeg som sammensat med adv. hvar- 'på bægge steder, sider'. [2] Synes at betyde: 'som med magt (og trodsigt) vil sætte alt igennem', men det er ikke klart, om alt. er obj. for þreyta eller styret af gegnum.

De modige bønder udtaler meget höjt, når de træffes, på bægge sider sådanne ord, som i höj grad bedrøver (os) andre; de mænd, som trodsigt vil udkæmpe sagen, er meget uvillige til forlig, (og) hvad kongerne angår, svulmer modet stærkt hos dem.

V. 142 (s. 177). Halli (flokkr). Også i Fms. sst. (l. 1—4).

Ofreiði jǫfra verðr allhætt[1], ef skal sættask; menn, þeirs kunnu miðla, vega ǫll mǫl í skǫlum; dugir segja

siklingum alt slíkt, es her líkar; ef hǫlðar skolu skiljask verr[2], veldr því vili »grandar«[3].

[1] ɔ: for resultatet (det forønskede forlig). [2] ɔ: 'fjendtlig, uden forlig' (værre end man væntede). [3] Her må et ord være galt; der er to verber, hvoraf bægge kan være rigtige, men kun det ene eller andet; dertil kommer, at der trænges absolut til en nærmere bestemmelse af, hvilken eller hvis vili, det her er tale om; der synes da at være tale om 'en ond vilje' i almindelighed eller kongernes modvilje i særdeleshed. Jeg formoder, at der for grandar bör læses grandráðr 'skadevirkende'.

Kongernes heftige (for stærke) forbitrelse bliver meget farlig, hvis (når) man skal forliges: de mænd, som forstår sig på at mægle, vejer alle sager (retfærdig) i vægtskålen; man bör fortælle konger alt, hvad folk (undersåtterne) synes om (og altså ønsker): hvis mændene her skal skilles uforligte, er det skadelig vilje (modvilje), der volder det.

V. 143 (s. 178). Halli (flokkr). Også i Fms. VI, 333.

Hitt hefk heyrt, at Haraldr ok Sveinn setti glaðr hvárr tveggja ǫðrum gísla við meinum; goð sýslir þat; þeir haldi svá sœrum ok ǫllum frið fullum, at hvárgi ferð skerði; sǫtt lauksk þar með vǫttum.

Det har jeg hørt, at Harald og Sven gav glade bægge to hinanden gidsler (mod ɔ:) på ikke at skade hinanden: det er gud, der har virket det; gid de måtte holde deres eder og hele freden så fuldstændig, at intet af folkene bryder freden; forliget sluttedes dér i vidners overværelse.

V. 144 (s. 181). Þjóðólfr. Også i Mork. 91, Fms. VI, 336, Flat. III, 375.

Ǫld Steinkels, sús skyldi veita lið ógnteitum jarli, es gefin helju; sterkr stillir olli því; en þvít afls vǫn

þaðan[1] reyndisk hǫnum illa, lét Hǫkon hǫrfa hvatt fyr[2] — segir hinn 's fegrir þat.

[1] ɔ: fra de svenske, Stenkels mænd. [2] Rigtigere vistnok: fyrir.

Stenkels mænd, som skulde yde den kampglade jarl bistand, er givne døden (faldne); den stærke konge forårsagede det; men da håbet om støtten derfra viste sig at svigte, trak Hakon sig hurtig tilbage — siger den, der besmykker sagen.

V. **145** (s. 183). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fsk. 133, Mork. 66, Fms. VI, 340, Flat. III, 351.

Holmbúa[1] hneykir tók harðan taum[2] við Rauma; þar hykk fylking ens frœkna Haralds gingu fast; eldr vas gǫrr at gjaldi; gramr réð, en þá téði hár hrótgarmr[3] at fœra arma búendr í hóf.

[1] Det er ikke ganske sikkert, hvad der hermed menes; Svb. Egilsson har i Scr. hist. Isl. forklaret det som piratæ et prædones; nærmere ligger det med ham (i Lex. poet.) at tænke på Ø-Danerne, hvad man dog i denne sammenhæng ikke væntede. Mulig betegner holm- en ø (eller øer) i de store søer (f. ex. Eyin helga i Mjösen) i de egne, der her er tale om. [2] 'Tage en stram töjle' = behandle hårdt. [3] 'Tagets (husets) hund' = ild.

Holmboernes undertrykker behandlede Römerne (beboerne af Raumarike) hårdt; der tror jeg, at den tapre Haralds fylking angreb dygtigt; ild fik man (at tåle) til gengæld; kongen rådede, men den höje flamme bragte de elendige bønder til mådehold.

V. **146** (s. 183—84). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fsk. og Mork. sst. (l. 5—8), Fms., Flat. sst.

Gagn greypra þegna brann; glóð varð fǫst í tróði; hertoga hristir[1] laust Heina illum steini; lýðir bǫðu sér lífs; logi þingaði[2] Hringum nauðgan dóm, áðr niðrfall Hǫalfs galla næmisk.

[1] Egl. 'han som bringer »hertuger«, fyrster til at vakle'; hristir er i denne forbindelse meget usædvanligt. [2] Fordi dommen fældes på tinge.

De grumme mænds ejendele brændte; gløderne (ilden) satte sig fast i taget; fyrsternes undertrykker slog Hen-erne (Hedemarkingerne) med en slem sten; mændene bad om liv, (ti) flammen afsagde over Ringerne (Ringerigsmændene) en tvingende dom, för flammerne lagde sig.

V. 147 (s. 184). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fsk. sst., Mork. 88, Fms. VI, 341, Flat. III, 372.

Fylkir Hǫrða færði starf til króks[1]; friðr namsk et þriðja ár at hvarfi[2]; rend[3] stǫl bitu fyr strǫndu.

[1] Krókr = 'krog, til at hænge på' (krókr 3 hos Fritzner[2]); udtrykket betegner altså 'at hænge noget, der er fuldt færdigt, op, for således at gemmes i længere tid'. Eller betyder det: 'at føre *skibet* til krogen ɔ: ankeret' (Svb. Eg.), d. v. s. afslutte rejsen? [2] Dette opfatter jeg som ensbetydende med loks 'endelig'. [3] En form som rendr (af rǫnd) er ikke så gammel, at den kunde stå her.

Hördernes konge førte sit arbejde til afslutning; freden sluttedes endelig det tredje år. De skudte stål havde bidt foran kysten.

V. 148 (s. 184—85). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fms. VI, 341.

Nú 's vandmælt of verk, þaus vísi kendi Uplendingum at eiga auðan plóg[1], svát af standisk[2]; hǫfuð svinns þengils hefr fengit sér svá langs tírar þessi þríu missari, at æ mon vinnask.

[1] 'Plov uden plöjeland' (Svb. Eg.). Måske betyder dog plógr her ligefrem et 'plöjeland, ager'. [2] 'Således at mine ord svarer til de berömte handlinger'.

Nu er det vanskeligt at besynge de gærninger, hvormed kongen lærte Oplændingerne at have hærgede marker, således at ordene passer dertil: den kloge fyrste(s hoved)

har erhværvet sig disse 3 sidste halvår en så langvarig berömmelse, at den strækker til for al fremtid.

V. **149** (s. 192). Úlfr stallari. Også i Mork. 111, Fms. VI, 401, Flat. III, 388.

Esa stǫllurum[1] stillis þǫrf at hvarfa innan stafnrúm Haralds, — fæk jafnan ónauðigr auðar — ef[2] tveir skolu hrøkkva undan fyr einum þingamanni, hrein hǫrbrekka; ungr kendak mér annat.

[1] Han tænker på sig selv alene. [2] Ulf mener, at det fortalte er usandt.

Kongens stallere behøver ikke at færdes i Haralds stavnrum — jeg lader mig (dog) aldrig nøde for at skaffe mig bytte —, dersom to skal vige for én tingmand, lyse kvinde; som ung vænnede jeg mig til noget andet.

V. **150** (s. 193—94). Trǫllkona. Også i Mork. 112, Icel. sag. I, 374, Hauksb. 337—38, Fms. VI, 403, Flat. III, 389.

Víst es, at allvaldr austan eggjar[1] at leggja vestr mót við marga prúða knútu[2] — minn snúðr es þat; valþiðurr kná velja steik af stafns haukum[3] stillis, — veit sér œrna beitu; fylgik jafnan því.[4]

[1] Mulig er eggjask (Mork. og fl.) rigtigere. [2] leggja mót við knútu 'at mødes med (lårben =) knokler ɔ: dødningeben, = 'at falde og samles med andre dødninge(ben)'. [3] 'Stavnens høge' = skibe, en sjælden kenning; jfr. gestils alpt (Egill). [4] Meningen synes at være: 'jeg støtter altid den sag', ɔ: drab og mandefald; jfr. minn snúðr es þat.

Det er afgjort, at kongen østfra (fra Norge) ægger til i vesten at mødes med mangen en herlig ligknokkel; det er fordel for mig; ravnen vil få føde af (fra) kongens skibe (af krigerne ombord); den ved, at den vil få rigelig æde; det er noget, jeg altid støtter.

V. 151 (s. 194—95). Trǫllkona. Også i Fsk. 136, Mork. 112, Icel. sag. I, 374, Hauksb. 338, Fms. VI, 403—4, Flat. III, 389.

Skœð lætr rauðan skjǫld skína, es dregr at hjaldri; brúðr Ǫrnis jóða sér ófǫr konungs gǫrva; svanni sviptir sveiflannkjapta holdi manna, óðlǫ́t kona litar blóði ulfs munn innan.

Utysket lader det røde skjold skinne, nu da det trækker sammen til kamp; jælteynglens brud ser kongens nederlag beredt; kvinden flænger med sin kæbe mændenes kød; kvinden rødfarver meget travlt ulvens mund indvendig i blod.

V. 152 (s. 195). Óláfr helgi(?). Også i Fsk. 135, Mork. sst., Icel. sag. I, 369, Hauksb. 333—34, Fms. VI, 404, Flat. sst.

Frægr gramr enn digri vá flestan sigr til fremðar; hlautk heilagt fall til vallar, þvít sǫ́tum heima; uggik enn, tyggi, at yðr myni of byrjuð feigð; gefið[1] fǫ́kum fíks trolls fyllar; goð veldra slíku.[2]

[1] Nemlig: 'du vil komme til at give ulvene dit eget kød'.
[2] 'Dette', stærkt betonet — modsætningen er 'Olafs eget fald', som gud voldte.

Den navnkundige digre konge tilkæmpede sig sejr i alle slag til ære for sig; jeg fik et helliggörende fald på kamppladsen, ti jeg forblev hjemme; jeg er bange for, konge, at en nærforestående død venter eder; du vil give føde til den gridske trolds (jættekvindens) heste; det er ikke gud, der volder det.

V. 153 (198—99). Steinn (Óláfsdr. kyrr.). Også i Fsk. 136—37, Mork. 113, Fms. VI, 408, Flat. III, 390.

Mǫrg þjóð fórsk í móðu, menn druknuðu suknir[1]; ófár drengr lá ár of ungan Mǫrukára; framr fira

dróttinn rak flótta; herr tók á ramri rǫ́s fyr rǫskum vísa — *Ríklundaðr veit undir*[2].

[1] Jfr. v. I, 179. [2] En anden linje af stevet findes i v. 169; den 3. lyder: sik beztan gram miklu (f. ex. Fms. VI, 427).

Mange mænd omkom i elven; mændene sank og druknede; mange krigere lå tidlig døde omkring den unge Mörukåre; mændenes dygtige konge forfulgte de flygtende; hæren løb alt hvad den kunde for den tapre konge — Den mægtige véd under . . .

V. 154 (s. 199). Haraldzstikki. Også i Fms. VI, 408.

Valtjofs krigere lå, våbenhuggede, faldne ned i grøften, således at de kampraske Nordmænd kunde gå derover på lig alene.

V. 156* (s. 207). Haraldr harðr. Også i Fsk. 139, Mork. 117, Icel. sag. I, 380, Hauksb. 342, Fms. VI, 416, Flat. III, 394—95.

Vi går uden brynje i fylking for at modtage hug af de brune ægge; hjælmene skinne, jeg har ikke min brynje; nu ligger vor rustning nede på skibene.

V. 157 (s. 207). Haraldr harðr. Også i Fsk. 139—40, Mork. 118, Icel. sag. sst., Hauksb. 343, Fms. sst., Flat. III, 395.

Vér krjúpum eigi at hjaldri í bug skjaldar fyr brǫkun vápna; svá bauð haldorð valteigs hildr[1]; menskorð bað mik forðum bera hjalmstofn hátt í malma gný, þars hlakkar íss ok hausar mœttisk[2].

[1] Usikkert, hvad der sigtes til (Elìisif?); 'armens Hilde' = kvinde. [2] Impf. conj.

---

* Tallet 155 er ved uagtsomhed oversprunget.

Vi kryber ikke i kampen i læ bag de buede skjolde for de bragende våben; så bød den tro kvinde; hun bød mig fordum bære hovedet höjt i malmgnyet, hvor sværd og hjærneskaller mødtes.

V. 158 (s. 207—8). Þjóðólfr. Også i Fsk. 140, Mork. 116, Fms. VI, 417, Flat. III, 393.

Skalka hverfa frá ungum erfingjum grams, þótt fylkir falli sjalfr til vallar; gengr sem goð vill; sól skínnat á sýnni konungs efni an þá báða; hefnendr snarráðs Haralds eru gǫrvir haukar.

Jeg skal ikke lade kongens unge arvinger i stikken, selv om kongen selv falder i kampen; det går som gud vil det; solen skinner ikke på håbefuldere kongsæmner end dem bægge; den rådsnare Haralds hævnere (sönner) er fuldkomne høge (i mod og raskhed).

V. 159 (s. 209). Arnórr (Erfidr. Har.). Også i Fsk. 140, Mork. 118, Fms. VI, 418, Flat. III, 395.

Hlítstyggr[1] hilmir hafðit fyr sér lítit brjóst[2] í hjalmþrimu — né bifðisk bǫðsnart hjarta konungs — þars herr sá þat til hersa þengils, at blóðugr hjǫrr ens barra dǫglinga hneitis[3] beit skatna.

[1] Egl. 'den, der skyr hlít, omtr. = nöjsomhed'. [2] ɔ: mod. [3] hneitir 'den, der ved sin færd stiller andre i skygge, overgår andre'.

Kongen med de store planer havde til sit værn i kampen intet ringe bryst — kongens kampsnare hjærte bævede ikke —, hvor mændene så den herse-kongens færd, at den kamprede fyrste-overmands blodige sværd bed mændene.

V. 160 (s. 210). Þjóðólfr. Også i Fsk. 141, Mork. 119, Icel. sag. I, 382, Hauksb. 344—45, Fms. VI, 420, Flat. III, 396, SnE. I, 526 (l. 5—8).

Ǫld hefr goldit ilt afráð[1] — nú kveðk her stiltan —, Haraldr bauð þessa fǫr austan þjóðum þarflaust; svá lauk ævi snjalls siklings, at vér róm allir í vǫndum stað; enn leyfði lofðungr beið lífs grand.

[1] Egl. 'afgift'. en 'höj afgift' (brandskat) var ensbetydende med 'skade, tab'.

Mændene (vi) har måttet bøde slemt (lidt et stort tab); nu siger jeg, at hæren er ilde faren; Harald bød mændene dette tog østfra uden skællig grænd; således endte den modige fyrstes liv, at vi er alle i en vanskelig stilling: den lovpriste konge er falden.

V. **161** (s. 210—11). Arnórr (Erfidr. Har.). Også i Fsk., Mork., Fms, Flat. sst.

Eigi varð dauði ens ýgja konungs auðligr[1]; hoddum roðnir[2] oddar hlífðut hlenna svæfi; allir liðsmenn ens milda mildings kuru meir heldr falla of folksnaran fylki, an vildi grið.

[1] 'I overensstemmelse med det naturlige eller den skæbne, man væntede'. [2] Denne tilföjelse tyder på, at der ligger noget faktisk til grund for Hemingsþáttrens fremstilling af Hemings 'guldomvundne pile' (kap. 5); en af disse var vistnok den mǫlluǫr, þáttren nævner.

Den frygtindgydende konges død blev ikke naturlig; guldskinnende pile skånede ikke røvernes undertrykker: alle den gavmilde fyrstes hærmænd vilde derefter heller falde omkring den kampsnare konge, end modtage liv og fred.

V. **162** (s. 215). Þorkell Skallason (Valþjófsfl.). Også i Fms. VI, 426.

Sóknar Yggr[1] lét hundrað hirðmenn jǫfurs brenna í heitum eldi, en þat vas seggjum sviðu kveld[2]; frétt 's, at fyrðar knǫttu liggja und kló flagðviggs[3]; áta fekksk við[4] hræfrakka[5] ímleitum óls[6] blakk[7].

[1] Yggr 'den frygtelige, Odin', valgt her af hensyn til indholdet. [2] 'Aften, hvor der svides'; således har man vistnok kaldt den aften, da de slagtede fårs hoveder og ben (svið) svedes i ilden, for at få hårene bort; jfr. sviðeldr (Fritzner[3]). [3] 'Troldkvinde-hest', ulv. [4] = með 'ved hjælp af'. [5] hræfrakki kaldes et hǫggspjót i Gísla s. Súrss. (s. 7); jfr. SnE. II, 619b. [6] ól synes at være det under v. I, 80 omtalte ord; det er åbenbart identisk med trǫll = 'jættekvinde', men grundbetydningen fremgår ikke af nærværende sted. [7] Et af de ældste eksempler på bortfald af dativendelsen i et usammensat ord.

Krigeren lod hundrede af kongens hirdmænd brænde i den hede ild, det var mændene en (rigtig) svide-aften; det er erfaret, at mændene kom til at ligge under ulvens klo: føde skaffedes den mørkladne ulv med spydet.

V. 163 (s. 216). Þorkell Skallason (Valþjófsfl.). Også i Fsk. 144 (l. 1—4), Fms. VI, 426—27.

Víst hefr Viljálmr, hinn es skar sunnan hélt haf, of véltan í tryggð hraustan Valþjóf, sás rauð malma; satt 's at síð mon létta manndráp á Englandi, en minn harri vas snarr; deyrat mærri mildingr.

Tilvisse har Vilhelm, han som kom sydfra over det kolde hav, mod tro og love overlistet den tapre Valtjof, som havde rødfarvet skudvåbnene; det er sandt, at manddrab vil sent holde op i England; men min konge var rask (og havde ikke fortjænt den medfart); der dør ikke en mere fortræffelig fyrste.

V. 164 (s. 219). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fms. VI, 429.

Aldyggr eyðir Selundbyggva naut áræðis; hugr manna ræðr hǫlfum sigri; Haraldr sannar þat.

Sællandsboernes helt tapre ødelægger vandt ved sin dristighed; mænds mod udgör den halve sejr; Harald sander det.

V. 165 (s. 220). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fms. sst.

Ráðgegn Haraldr refsir þegnum reyndan ofsa; hykk, at rekkar hilmis haldi upp þvís valda; hljótendr sverðs hafa slíkar byrðar, es brjóta sér; Haraldr skiptir heiptum svá; hverr nýtr sanns við annan.

Den rådsnilde Harald revser undersåtternes udviste overmod; jeg tror, at kongens mænd får lön for hvad de gör sig skyldig i; krigerne (mændene) få sådanne byrder, som de selv binder sig; således afgör Harald stridighederne; den ene lader den anden vederfares retfærdighed.

V. 166 (s. 220). Þjóðólfr (Sexst.). Også i Fms. VI, 430.

Vekjandi snekkju hjaldrs[1] lét mér veitt mǫrk fyr verka; hann lætr tilgerðir valda[2] hylli sinnar.

[1] En sjælden betegnelse: 'skibs-kamp'. [2] Sjælden konstruktion med gen.

Skibs-kampens volder forærede mig en mark for mit digt; han lader ydelserne (hvad man gör for ham) fortjæne (belönnes med) sin gunst.

V. 167 (s. 223). Også i Mork. 127, Fms. VI, 437, Ágrip sp. 72.

Áleifr varði jǫrð ógnar-orðum ok friðmǫlum, svát engi allvalda þorði kalla til.

Olaf forsvarede sit land med trusler og fredstale, så at ingen af konger vovede at göre fordring derpå.

V. 168 (s. 223—24). Steinn (Óláfsdr.). Også i Fsk. 148, Mork. 124, Fms. VI, 436—37.

Sóknstrangr jǫfurr í Kaupangi, þars heilagr gramr[1] hvílir, mon banna Sveini sín óðul; hann 's ríkr: Áleifr konungr mon hála unna ætt sinni alls Nóregs: Ulfs arfi þarfat kalla þar til.

[1] ɔ: Olaf d. hellige (der nævnes i den sidste halvdel); digteren ser i ham en skytshelgen, der særlig våger over den konge, der bærer hans navn.

Den kampstærke konge i Købingen (Nidaros), hvor den hellige konge hviler, vil forbyde Sven sine odelslande (Norge); han er mægtig (nok dertil); kong Olaf vil höjlig unde sin slægt hele Norge; Ulfs sön (Sven) behøver ikke at göre noget krav derpå.

V. 169 (s. 225—25). Steinn (Óláfsdr.). Også i Fsk. 149, Mork. 125, Fms. VI, 439.

Eggdjarfr þengill Þrœnda vill leggja ǫll lǫnd í frið við œrna snilli; þat líkar skǫtnum vel; þjóð hugnar, þat 's Engla œgir kúgar þrályndr þegna til friðmála — *Óláfr borinn sólu.*

Tröndernes sværddjærve fyrste vil med sin store klogskab bevirke fred i alle sine lande; det synes mændene godt om; det behager folket, at Anglernes modstander (skrækindjager) tvinger med sit seje sind undersåtterne til fred — Olaf født [under] solen (se v. 153).

V. 170 (s. 228). Stúfr (Stúfsdr.). Også i Fms. VI, 442.

Vissak gagnsælan hildar hvessi fagna mér af góðum byr Gríðar[1] — hann vas nýztr at kanna —, þás blóðstara bræðir baugum grimmr gekk sjalfr gjarn með gyldu horni drekka á mik at Haugi.

[1] 'Jættekvindens medbör' = 'sind, tanke'.

Jeg forstod, at den sejrrige kriger modtog mig med venligt sind — han var den braveste mand at kende —, da den mod ringene grumme kriger gik selv villig med det forgyldte horn at drikke mig til på Haug.

V. 171 (s. 234). Også i Fms. VII, 2.

Ungr Hákon kom hingat; frægðar mildr fór með Steigar-Þóri; hann 's alinn baztr manna á foldu;

sjalfr bauð síðan mildr Áleifs syni of halfan Nóreg, en málsnjallr Magnús vildi hafa allan.

Den unge Hakon kom hertil; den navnkundige (mand) kom med Steigar-Tore; han er den bedste mand, der er født på jorden; selv bød han siden gavmild Olafs sön at vælge den ene eller den anden halvdel af Norge, men den veltalende Magnus vilde have det hele.

V. 172 (s. 237). Bjǫrn kreph. (Magnúsdr.). Også i Mork. 142, Fms. VII, 4, Fris. 268.

Vǫrsa dróttinn lét farit vítt Halland brandi; flótti varð rekinn skjótt; Hǫrða ræsir sveið hús; buðlungr Þrœnda brendi síðan mǫrg herǫð; hel víðs kastar[1] blés fasta[2]; viskdœlsk ekkja vakði.

[1] Kǫstr = 'bunke ved, brænde, træer'. deres hel 'død, ødelæggelse' = stormen. [2] Af fasti.

Vorsernes herre trængte frem med sværd over det vide Halland; de flygtende forfulgtes hurtig (hurtig blev folk drevne på flugt); Hördernes konge brændte husene; Tröndernes fyrste brændte siden mange herreder; stormen lod ilden flamme op; kvinderne i Viskardal vågede (fik ikke ro til at sove).

V. 173 (s. 238—39). Þorkell hamarsk. (Magnúsdr.). Også i Fsk. 152, Mork. 132, Fms. VII, 5, Frís. 262.

Stórhugaðr Þórir dró vítt saman með Agli sínar sveitir; þau rǫ́ð vǫ́rut hǫlðum heldr haglig; frák snǫrp mein á því Skjalgs vinum, 's lendir menn urpu endr steini of afl sér við brynni[1] morðhauks.

[1] Brynni egl. 'den, der fører (et dyr) til vands for at lade det drikke'.

Tore med de höjtflyvende planer samlede tilligemed Egil videnom sine skarer; det forehavende var for mændene temlig ufordelagtigt; jeg har hørt, at det blev til stor skade for Skjalgs venner (Tore og Egil), at

lændermændene (Tore og Egil) fordum løftede en sten, de ikke kunde magte, overfor krigeren (kong Magnus).

V. 174 (s. 240). Også i Fsk. 153, Mork. 135, Fms. VII, 10, Frís. 264.

Í miðri Bjarkey breðr ból, þats ek veit gólast[1], téra þarft standa af Þóri; vandar bǫl þýtr; Jóan mon eigi frýja elds né ráns, es kveldar; bjartr logi svíðr breiðan bý; reyk leggr til skýja.

[1] Man har et adj. góligr, der i almh. antages at være = góðligr; dette er dog tvivlsomt; af dette burde ntr. superl. hedde góðligst og dette står i Fsk.; her foreligger altså en anomali eller en skrivefejl, eller også har vi med et adj. góll at göre.

Midt på Bjarkø brænder en gård, den herligste jeg kender; Tore volder intet nyttigt; ilden knitrer; Joan vil ikke, når det aftnes, behøve at bebrejde, at ild og ran ikke har vist sig; den klare lue brænder den brede gård: røgen føres til skyerne.

V. 175 (s. 241). Þórir. Også i Fsk. sst., Ágr. sp. 78, Mork. 135, Fms. VII, 12, Frís. 264.

Vi var fordum (för) 4 fæller, hvoraf én ved roret (én = Tore selv).

V. 176 (s. 242). Þorkell Også i Fsk., Mork. sst., Fms. VII, 13, Frís. 265.

Frák, unnar dags Sól[1], satt orð verða Agli á munni við þræla siklings einarðar latta, — kvað hvern þeira makligra an sik at hanga miklu hæra; hjaldrbliks[2] eyðir beið ofmikit angr.

[1] 'Bølge-dagens (glansens), = guldets, Sol', kvinde. [2] = 'sværd'.

Jeg har hørt, kvinde, at Egill kom til at sige et sandt ord til kongens trælle, berøvede al frimodighed —

han sagde, at enhver af dem fortjænte mere end han selv at hænge og det langt höjere; krigeren ramtes af for megen modgang (ulykke).

V. 177 (s. 242). Bjǫrn (Magnúsdr.). Også i Mork. 142 (l. 1—4), Fms. VII, 14, Frís. 269 (l. 1—4).

Snarr Sygna harri rauð sverð á úthlaupsferðum á Harmi; vítt nam vargr at slíta varma brǿð; frátt, hvé fylkir mátti leiða dróttins-svik; fór svá, at hengðr vas Þórir; fǫr gunnar gervis vas greið.

Sogningernes raske fyrste rødfarvede sværdet i de oprørske skarers blod på Harm (fjorden); vidt og bredt fik ulven varmt bytte at slide i; du har hørt, hvorledes kongen kunde göre forræderne kede af deres spil; det gik så, at Tore blev hængt; krigerens (kongens) tog gik godt.

V. 178 (s. 243). Bjǫrn (Magnúsdr.). Også i Fms. VII, 14—15.

Hlífar styggr hrafngreddir vann þrœnzka drótt hrædda, es þeim þótti markar bǫl sveima í byggðum; hygg at herbaldr lyki sinn[1] aldri tveggja hersa; svǫru jór[2] vasa svangr; ǫrn fló til hanga.

[1] 'På en gang' = senn eller of sinn. [2] 'Jættekvindens hest' = ulven.

Den kriger, der ikke bryder sig om skjoldet (til at dække sig med), gjorde Trönderne bange, da de fandt, at ilden blussede lystig omkring i deres bygder; jeg tror (ved), at krigeren på en gang tog to herser af dage; ulven var ikke sulten, örnen flöj til de hængte.

V. 179 (s. 244). Bjǫrn (Magnúsdr.). Også i Mork. 143 (l. 5—8), Fms. VII, 41, Frís. 270 (l. 5—8).

Limsorg lék fíkjum náar[1] himni of Ljóðhús; vítt vas ferð fús á flótta; eldr gaus ór húsum; ǫrr skjǫld-

ungr fór Ívist eldi; ræsir vann róggeisla[2] rauðan; búendr mistu lífs ok auðar.

[1] Således i henhold til Sievers, = nær. [2] 'Kampstråle' = sværd.

Ilden spillede voldsomt op imod himlen på Ljodhus: vidt og bredt var folk begærlige efter at fly; flammerne skød op fra husene; den raske konge hærgede Ivist med ild: kongen rødfarvede sværdet; bønderne mistede liv og gods.

V. 180 (s. 244—45). Bjǫrn (Magnúsdr.). Også i Mork. 143—44 (l. 1—2, 5—8), Fms. VII, 41—42, Frís. 269—70 (= Mork.).

Hríðar gagls[1] hungrþverrir lét herjat á Skíði; teitr vargr rauð tǫnn í margri ben innan Tyrvist; Grenlands dróttinn grœtti meyjar suðr í eyjum. Skota stekkvir gekk hátt: mýlsk þjóð rann til mœði.

[1] Hríð her = kamp, hvis 'gæsling' = ravn.

Krigeren hærgede Skid: den glade ulv rødfarvede tænderne i mangt et sår på Tyrvist; Grenlands konge bragte møerne syd på i øerne til at græde: Skotternes overvinder var heldig; folkene på Mull løb, så de blev trætte.

V. 181 (s. 246). Bjǫrn (Magnúsdr.). Også i Mork. 143, 144 (l. 1—4. 7—8), Fms. VII, 42—43, Frís. 269, 270 (= Mork.).

Snarr konungr bar vítt randir á slétta Sandey; rauk of Íl, þás allvalds menn jóku á brennur; seggja kind sunnar Santíri[1] laut und eggjar; snjallr siggœðir[2] réð síðan falli Manverja.

[1] Dativ. [2] 'Kamp-forstærkeren'.

Den raske konge førte skjoldene vidt omkring på den flade Sandø; det røg rundt omkring på Il, da kongens mænd forøgede ildebrandene; befolkningen syd

for Santire faldt under sværdsæggene; den modige kriger rådede siden for Manboernes fald.

V. 182 (s. 246). Bjǫrn (Magnúsdr.). Også i Mork. sst., Fms. VII, 43, Frís. sst.

Hætt vas hvert hvarf, þats arfi Goðrøðar átti; lofðungr Þrœnda vann bannat Lǫgmanni þar lǫnd; ungr, nýtr Egða gramr fekk finginn naðrbings tǫpuð útar nesjum, þars vétrima tungur[1] umðu.

[1] Hvad vétrim er, vides ikke (jfr. Lex. poet.); det hele er klart. = 'klingerne'.

Hvert tilflugtssted, som tilhørte Gudrøds sön, var farligt (usikkert); Tröndernes konge forbød Lögmann landene dér; den unge, dygtige Egde-konge fik fanget guldforøderen (Lögmann) udenfor næssene, hvor klingerne brummede.

V. 183 (s. 247). Bjǫrn (Magnúsdr.). Også i Mork. 145, Fms. VII, 45—46, Frís. 271.

Lundr Laufa[1] réð lífspelli Huga ens prúða í Ǫngulssundi, þars slǫg snuddu[2]; broddr fló snúðigt.

[1] Laufi = sværd. [2] Af snyðja 'fare rask afsted'.

Krigeren voldte Huge den prudes død i Angelsund, hvor våbnene (spyd, pile) flöj; pilen flöj med rask fart.

V. 184 (s. 248). Þorkell (Magnúsdr.). Også i Fsk. 155, Icel. sag. I, 70, Mork. Frís. sst., Fms. VII, 46.

Broddr dunði á brynju, bragningr skaut af magni — allvaldr Egða sveigði alm — blóð stǫkk á hjalma; strengs hagl fló í hringa hjarl[1], en Hǫrða gramr lét verða banat jarli í harðri sókn; ferð hné.

[1] 'Sværdenes land' = skjoldet.

Pilene bragede på brynjerne; kongen skød med kraft — Egdernes konge spændte buen —, blodet spröjtede på hjælmene; pilene flöj mod skjoldene, men Hördernes konge dræbte jarlen i den hårde kamp; mændene segnede.

V. 185 (s. 251). Også i Fsk. 156, Mork. 150, Fms. VII, 54, Frís. 275.

Meget længe opsætter Inge, ham med den tykke bag, at ride ned.

V. 186 (s. 269). Þórarinn stuttf. (Stuttf.dr.). Også i Mork. 157, Fms. VII, 76, Frís. 281.

Svá mikit kom saman framt lið margspaks fylkis, vilt mildingi, at skarfǫgr skip, sex tigir, hnigu heðan of lǫg við skǫp hreins goðs.

Den meget kyndige konges dygtige mandskab, ham hengivent, samledes i et så stort antal, at de smukt byggede skibe, 60 ialt, styrede herfra over søen ifølge den rene guds styrelse.

V. 187 (s. 269). Einarr Skúlason (Sigurðardr.). Også i Fms. VII, 77, Frís. 281.

Vásǫflugr vísi réð vestr mestum helmingi[1]; ægis marr óð und harra at ensku láði; heiptglaðr hilmir lét stál hvílask ok vas þaðra vetrlengis; né stígr betri gramr af Vimrar val[2].

[1] Helmingr = 'skare', krigshær. [2] 'Vimurs (elvens) hest' = skibet.

Kongen, stærk i strabadser, styrede mod vest sin talrige hær; skibet fór med kongen til det engelske land; den kampglade konge lod stavnene hviles og var dér vinteren over; der stiger aldrig en bedre konge af et skib.

V. 188 (s. 270) Einarr (Sigurðardr.). Også i Fms. VII, 78, Frís. sst.

Ok þjóðkonungr, sás gat œzt ríki[1] und sólar ranni, ól ǫnd annan vetr á Jákóbs landi; þar frák hilmi herjar gjalda frǫmum jarli lausmæli; snarlyndr gramr bræddi snimma hjaldrs svan.

[1] Med henblik til Jerusalems-rejsen.

Og folkekongen, som fik den ypperste magt på jorden, opholdt sig en anden (den næste) vinter i Jakobsland; der ved jeg at hærens (folkets) konge gengældte den dygtige jarl hans upålidelighed; den rasksindede fyrste gav hurtig ravnen føde.

V. 189 (s. 271). Haldórr skvaldri (Útfarardr.). Også i Mork. 159 (l. 5—8), Fms. VII, 79, Frís. 282.

Ok fádýrir víkingar fóru at móti Fjǫlnis hróts ríkjum[1] gram; vísi hlóð vígǫsum[2]; herr náði at hrjóða átta galeiðr, þars fellat fátt lið; drengja vinr, fyrðum hollr, hlaut fengi.

[1] 'Odins tag' = skjoldet; 'mægtig i eller ved skjoldet' = mægtig i kamp. [2] ǫsum vistnok af æsir (ikke: ásar, skönt også dette, = stafir, kunde være rigtigt).

Og de lidet berömmelige vikinger begav sig til kamp med den skjoldmægtige konge; men fyrsten nedsablede krigerne; hæren formåede at rydde 8 krigsskibe, hvor mange folk faldt; mændenes ven, huld mod dem, vandt bytte.

V. 190 (s. 271). Haldórr (Útfarardr.). Også i Mork. 160, Fms. VII, 79—80, Frís. sst.

Skalk inna stór verk konungs, þaus vǫru á Spáni; sløngvir Vánar dags[1] lét prútt sóttan Sintré; hermǫnnum gerðisk heldr grátt berjask við harðan gram, es neittu gǫrva goðs rétti[2], boðnum sér.

[1] 'Elvens glans' = guld; Ván er elvenavn. [2] = 'kristendom'.

Jeg skal fortælle om kongens store gærninger, der skete i Spanien; den gavmilde fyrste angreb modigt Sintre; for de krigsmænd, som helt og holdent nægtede guds ret, der blev dem påbudt, blev det meget besværligt, at kæmpe med den kraftige konge.

V. 191 (s. 272). Haldórr (Útfarardr.). Også i Mork. sst., Fms. VII, 80, Frís. sst.

Lofðungs kundr snjallr, vátt enn þriðja sigr suðr, þars lenduð at fróni, við borg þás kalla Lizibón.

Modige kongesön, du vandt den tredje sejr i syden, hvor du styrede til land, ved den borg, som man kalder Lissabon.

V. 192 (s. 272—73). Haldórr (Útfarardr.). Mork. 161, Fms. sst., Frís. sst.

Folkþeysandi, frák yðr fýsask at vinna fjórða sinn hvassan styr út þars heitir Alkasse.

Du, som fører hæren rask frem, jeg har hørt, at I fik lyst til for fjærde gang at holde et hidsigt slag derude, hvor det hedder Alkasse.

V. 193 (s. 273). Haldórr (Útfarardr.). Også i Mork. sst., Fms. VII, 80—81, Frís. 283.

Frák unnit í einni eyddri borg til sorga heiðins vífs; herr hitti[1] at drífa á flótta.

[1] 'Hittede, fik lov til, blev tvungen til'.

Jeg har hørt, at der i en ødelagt borg blev voldt den hedenske kvinde sorg; hæren (mændene) måtte ilsomt gribe flugten.

V. 194 (s. 273). Haldórr (Útfarardr.). Også i Mork., Fms., Frís. sst.

Treystuzk rjóða egg fyr austan Nǫrvasund — goð tjóði yðr —; náskári fló til nýra unda.

Du havde mod til at rødfarve sværdsæggen øst for (hinsides) Nörvesund; gud hjalp dig; ravnen flöj til friske sår.

V. 195 (s. 275). Haldórr (Útfararkviða). Også i Fms. VII, 83—84, Frís. 284.

Forminterra viste sig for den kamplystne fred-

bryder foran stavnen; der måtte en skare af blåmænd tåle æg og ild, för de lod livet.

V. **196** (s. 275). Haldórr (Útfarardr.). Også i Fsk. 161, Mork. 162, Fms. VII, 82—83, Frís. sst.

Bǫðstyrkir, lézt barka síga ofan fyr gagnstíg gýgjar[1]; bragnings verk á Serkjum hafa gǫrzk fræg; en sóttir, hernenninn Gǫndlar þings gnýþróttr[2], neðan í hall[3] með gengi at fjǫlmennum helli.

[1] 'Jættekvindens genvej' er enten 'bjærg' eller 'bjærghule'. [2] 'Gönduls ting' er kampen, 'kampgnyets Odin' = kriger. [3] = hallandi 'en skrænt, afsats'.

Kriger, du lod barkasser hejse ned foran klippehulen; kongens bedrifter mod Serkerne er blevne berömte; og du kampdygtige kriger trængte (selv) med et følge nedefra opad bjærgskrænten hen til den fuldtbesatte hule.

V. **197** (s. 276). Þórarinn (Stuttf.dr.). Også i Mork. 162, Fms. VII, 83, Frís. sst.

Gunnhagr gramr bað guma draga tvá blásvarta byrvarga[1] á bjarg, þás þrama ramdýr[2] sigu í reipum með lið fyr hliðdyrr[3] hellis.

[1] 'Bör-ulve' = skibe. [2] 'Rælingens stærke dyr' = skibe. [3] hlið- betegner næppe noget særligt.

Kongen, der forstod sig på at føre kampen, bød sine mænd at trække to kulsorte skibe op på klippen, da skibene gled med krigsmænd i tove ned foran hulens indgang.

V. **198** (s. 276). Haldórr (Útfarardr.). Også i Mork. 163, Fms. VII, 84, Frís. sst.

Margdýrkaðr merkir morðhjóls[1] kom skipa stóli til Ívizu; fremðarræsir vas fúss friðslits.

[1] 'Kamphjul' = skjold; merkir = 'rødfarver'.

Den af alle hædrede kriger kom med sin flåde til Iviza; den dygtige konge var begærlig efter kamp.

V. **199** (s. 276). Haldórr (Útfarardr.). Også i Fms. VII, 85, Frís. sst.

En átta oddhríð knátti enn verða síðan vakið á grœnni Manork; grams ferð rauð Finns[1] gjǫld.

[1] ɔ: Finnekongens; se v. 134.

Endnu blev den ottende kamp derpå holdt på den grönne Manork; kongens hær rødfarvede pilene.

V. **200** (s. 278—79). Einarr (Sigurðardr.). Også i Fms. VII, 86.

Hilmir lét hafkaldan húf svífa í Gríksalti —, esat skaldi einfalt lof of risnu allvalds —, áðr auðlestir festi skip við einkar breiða Akrsborg; ǫll ǫld með stilli beið fegins morgin.

Kongen lod det søkolde skib svømme i Grækerhavet — skjalden har mer end en enkelt lov om kongens pragtudfoldelse —, för (indtil) den gavmilde fyrste fæstede sit skib ved den meget brede Akrsborg; hele skaren med kongen oplevede (derved) en glad morgen.

V. **201** (s. 279). Einarr (Sigurðardr.). Også i Fms. VII, 87—88, Frís. 285.

Getk þess, 's ógnbliðr gramr fór vitja Jórsala byggðar; meðr vitut œðra ǫðling und víðum glyggs sal; ok hvatr hauka fróns leyghati[1] náði laugask í hreinu vatni Jórðánar; þat vas leyft ráð.

[1] 'Høge-landets, armens, ild' = guldring.

Jeg omtaler det, at den kampglade konge besøgte Jerusalem; man kender ingen ypperligere fyrste under stormens vide sal; og den raske gavmilde fyrste opnåde at bade sig i Jordans rene vand; det er en lovprist handling.

V. **202** (s. 280). Haldórr (Sigurðardr.). Også i Fsk. 161, Fms. VII, 93, Frís. 286.

Bræðir benja tíkr[1], tókt heiðna borg af ríki, en gaft af mildi; hver hildr háðisk við prýði.

[1] 'Sår-tæve' = ulvinden, ylgr.

Kriger, du erobrede den hedenske borg med magt, men gav den igen bort med gavmildhed; enhver (af dine) kamp(e) holdtes med uforfærdethed.

V. **203** (s. 281). Einarr (Sigurðardr.). Også i Fms. VII, 93.

Frák Dœla dróttin vinna Sætt; drengr minnisk þess; valslǫngur tóku ríða hvast í Hristar hríð; sterkr gunnar vals munnlituðr braut váligt virki; fǫgr sverð ruðusk, en snarr bragningr hlaut fagna sigri.

Jeg har hørt, at Dölernes herre erobrede Sætt; manden (jeg) mindes det; bliderne begyndte at svinge skarpt i kampen; den stærke kriger brød det faretruende kastel; de blanke sværd blev røde, men den raske konge vandt en glædelig sejr.

V. **204** (s. 308). Einarr (Geisli v. 37). Også i OH 248, Fms. V, 149, Flat. II, 385.

Gǫfug Hvítings Hǫrn[1] lét skera tungu ór hǫfði aumum auðar beiði of litla sǫk ungs manns; þann hodda brjót sǫum vér fǫm vikum síðarr válaust numinn máli, es vǫrum þars heitir Hlíð.

[1] 'Hornets Freyja' = kvinde, Tora.

Den fornemme kvinde lod skære tungen udaf den elendige mands hoved for en ringe skyld hos den unge mand; den guldbryder så vi (jeg) få uger senere utvivlsomt berøvet mælet, da vi var der, hvor det hedder Hlid.

V. **205** (s. 319). Haldórr (Haraldsdr.). Også i Fms. VII, 178, Frís. 310.

Magnús fekk þar miklu lengri fylkingararma; naut margs gengis; varmr valr nam at hylja vǫll.

Magnus fik der langt længere fylking-flöje; han nød manges følge; den varme val dækkede marken.

V. **206** (s. 322). Haldórr (Haraldsdr.). Også i Fms. VII, 181, Frís. 312.

Ásbjǫrn, sás helt illa orðum við stilli, varð at stíga í Sarp; gramr fœðir víða vígs val; gramr lét hengja Nereið á grimman grandmeið Sigars fjanda[1]; hrannbáls glǫtuðr galt húsþinga mála.[2]

[1] 'Sigars fjende' = Hagbard; dennes 'skade-træ' = galgen.
[2] Af mál 'tale'; 'husting' er her altså 'hemmelige sammenkomster'.

Asbjörn, som kun ilde holdt sine ord mod kongen (viste sig utro), måtte styrte sig i Sarpen; kongen føder videnom (også dér) ravnen; fyrsten lod Nereid hænge i den grumme galge; manden måtte undgælde for sine taler på de (hemmelige) husting.

V. **207** (s. 327). Einarr (Haraldsdr.). Også i Fsk. 166, Mork. 199, Fms. VII, 184—85, Frís. 314.

Luku Bjǫrgynjar vág viku; vara kostr brúns hás skrautum[1] fara braut.

[1] 'Åretollens skrauti' (dette findes som navn på et skib) = skib.

Man lukkede Bergens våg en uge; der var ingen mulighed for den brune åretols 'skrauter' at drage bort.

V. **208** (s. 339—40). Einarr (Haraldsdr. I). Også i Fsk. 168, Mork. 200, Fms. VII, 196, Frís. 320.

Eljunfrár hrafns munnlituðr, lézt roðnar þunnar eggjar á ótryggum hǫlðum und hári[1] Hveðn.

[1] Dette viser, at digteren selv har set øen.

Kraft-raske kriger, du rødfarvede de tynde (skarpe) ægge i de troløse mænds blod under det höje Hveen.

V. 209 (s. 340). Einarr (Haraldsdr. I). Også i Fsk., Mork., Fms., Frís. sst.

Harðr Hǫars serkrjóðr, ǫttuð sókn við sléttan þrǫm Hléseyjar, þars hregg blésu merki of virðum.

Kraftige kriger, du havde en kamp ved Læssøs flade strand, hvor stormen udspilede fanerne over mændene.

V. 210 (s. 341—42). Ívarr (Sigurðarb.). Også i Fsk. 166, Mork. 203, Fms. VII, 200, Frís. 322.

Fem bisper, som ansås for de ypperste, foretog gudsdomsprøven med hensyn til kongens slægt; prøven faldt så ud, at Magnus bevistes at være fader til den mægtige, gavmilde konge.

V. 211 (s. 347). Ívarr (Sigurðarb.). Også i Fsk. 169, Mork. 207, Fms. VII, 205, Frís. 325.

Hörderne og Sogningerne tog Magnus' gavmilde sön til konge efter Haralds fald; mange mænd svor kongens sön på tinge, at de skulde være ham som brødre.[1]

[1] Heri ligger næppe en hentydning til den af Sigurd selv dræbte broder.

V. 212 (s. 351). Kolli (Ingadr.). Også i Mork. 208, Fms. VII, 208—9, Frís. 326.

Hilmir, unnuð brátt síðan und hjalmi austr fyr Mynni oddhríð, en lið fekk hrafns verðar sverðum.

Konge, I havde med hjælm på hovedet kort efter øst for Mynne en kamp, men hæren skaffede ravne-føde til veje med deres sværd.

V. 213 (s. 351). Kolli (Ingadr.). Også i Mork. sst., Fms. VII, 209, Frís. sst.

Fyrr lá ǫll verðung hans [Magnús] á velli, en hringmildr harri vildi fara — *Vígfimr konungr himni.*

För lå hele hans hird på marken, end den gavmilde konge vilde flygte; kampflink konge himlen . . . [resten af omkvædet er tabt].

V. 214 (s. 352). Kolli (Ingadr.). Også i Mork. 209, Fms. VII, 210, Frís. 327.

Monk lýsa, hvé hrafn laut í ljósa ben Gauta; ǫrn fyldit sik sjaldan; vísi rauð sárísa; varð goldit á Króka-skógi sverða glaumherðǫndum þeims gerðu róg; raun 's at ríki þínu.

Jeg vil fortælle, hvorledes ravnen stak hovedet ned i Gøternes klare sår(ström); örnen mættede sig ikke sjælden, kongen rødfarvede sværdene; de krigere, som foranstaltede ufreden, fik lön som forskyldt på Krokaskov; det er bevis for din magt.

V. 215 (s. 356). Også i Mork. 212, Fms. VII, 214, Frís. 329.

Vatnorm opførte sig ikke bravt under slaget[1] *i Portör.*

[1] styrja fem.. dannet af styrr.

V. 216 (s. 358). Sigurðr slembir. Også i Mork. 214, Fms. VII, 216, Frís. 330.

Det var behageligt (liv) i gammen, da vi drak glade og kongesönnen (jeg) gik glad mellem bænkene: der manglede ikke gammen ved gammensdrikken, den ene morede den anden der, som alle andre steder.[1]

[1] En hentydning til ordsproget maðr er manns gaman.

V. 217 (s. 359). Ívarr? (Sigurðarb.?). Også i Mork., Fms., Frís. sst.

Kun få kan følge det håløgske skib; skibet, sammenföjet med sener, stryger afsted under sejlet.

V. 218 (s. 369). Einarr (Haraldssonakv.?). Også i Fms. VII, 229, Frís. 336.

Eysteinn gefr lýðum auð; Sigurðr eykr skjaldar hjaldr; Ingi lætr slǫg syngva; Magnús semr frið bragna; fjórir brœðr hafa aldri komit en œðri und sól; kyn fjǫldýrs bragnings[1] rýðr folktjald[2] blóði.

[1] Vistnok kong Harald gille. [2] 'Kamptelt' = skjold.

Østen giver mændene guld; Sigurd øger skjoldets larm; Inge lader våbnene synge; Magnus stifter fred mellem mænd; fire brødre har aldrig levet på jorden ypperligere (end de); den herlige konges æt (afkom) rødfarver skjoldet i blod.

V. 219 (s. 372). Þorbjǫrn (Erlingsdr.). Også i Fms. VII, 232, Fris. 337.

Hvatir Norðmenn hjoggu øxar eggjum glugga á nýju borði í kaf[1]; því vas nent ugglaust; eyðendr arnar hungrs sǫu á yðrar vélar; bǫrðuð ofan vígskǫrð vágfylvingi[2] jǫrnum.

[1] 'Således at de, hullene, 'gik ned under vandets overflade'. [2] 'Havets fugl' (usikkert hvilken) = skibet(?); jfr. K. Gíslason Njála II, 228—29.

De tapre Nordmænd huggede med øksegge huller på den nye skibside under vandet; det blev frygtløst udført; krigerne så på eders listige færd; I slog ovenfra med jærn (våben) skibets skanseskår (skanse) ned.

V. 220 (s. 374). Einarr (Runhenda). Også i Mork. 225, Fms. VII, 234, Fris. 338.

Gramr, gjǫfmildr ok framr, galt Víkverjum gǫrræði — vas þannug halt —; flest folk vas hrætt, áðr fengi sætt, en sás gjǫldin jók tók gísla.

Den gavmilde og dygtige konge lönnede Vikmændene for deres opsætsighed — det gik ud over dem; alle havde de fået skræk i blodet, för de fik forlig, men han, som pålagde dem pengebøder, modtog (også) gidsler.

V. 221 (s. 375). Einarr (Runh.). Også i Mork., Fms., Fris. sst.

Siklingr vann sótt við snarpa drótt nær Leikbergi;

leyfð es lýðum bær; Renir flýðu; ǫld festi auð ok reiddi slíkt sem ǫðlingr bauð ríkt.

Kongen havde en kamp nærved Leikberg (sammen) med sin raske skare; mændene bringer hans lov omkring; Renerne flygtede; mændene forpligtede sig til at betale og udrede alt hvad kongen myndig bød dem.

V. 222 (s. 375). Einarr (Eysteinsdr.). Også i Mork. sst., Fms. VII, 235, Frís. 339.

Átta tigir manna váru staddir með syni Maddaðar; máttigr sára sogns[1] mágrennir fremsk; hranna drasils[2] þreytir tók þann jarl þrimr skútum; hraustr hræskúfs[3] nistir gaf frǫmum jǫfri hǫfuð sitt.

[1] 'Sårenes sogn (fjord)' = blodet. [2] 'Bølgernes hest' = skibet. [3] skúfr en slags fugl (måge?).

80 mand var der sammen med Maddads sön; den kraftige kriger vinder ære; søfareren tog den jarl tilfange med 3 skuder; den tapre kriger (kongen) gav den dygtige fyrste sit hoved.

V. 223—27 (s. 376—77). Einarr (Runh.). Også i Mork. 225—26, Fms. VII, 235—37, Frís. 339—40; v. 224 1—2 + 225 3—4 også i SnE. I, 524.

(223). *Jeg har hørt, at Apardjons mandskab faldt; kongen brød freden; sværdene brast.*

(224). *Kongens sværd bed ved Hjartapoll; blodet strömmede på spydene; hirden fulgtes trofast ad; den varme blodström[1] glædede ravnen; Anglernes skibe ryddedes; blodstrømmen[2] tiltog.*

[1] Valbǫst, en ukendt del af sværdet; ordets form er også usikker. [2] Egl. 'ulvens vin'.

(225). *Kongen havde en stærk kamp ved Hvitaby; der var en sværdsang; skjoldet kløvedes; ilden (fyrre-*

skovshunden) spillede mægtig om husene; der voldtes mændene sorg; ulvinden fik sin tand rødfarvet.

(226). *Den dygtige konge dræbte de skjoldkyndige mænd ved Skörpuskær; pilene drev.*

(227). *Fyrsten rødfarvede sit sværd i Pilavik; ulvene sled i Parternes prude legemer; kongen opbrændte hele Langatun; sværdet rungede i öjebrynene (hovederne) vest for havet.*

V. 228 (s. 379). Einarr (Sigurðardr.). Også i Fms. VII, 238—39, Frís. 340.

Snild Sigurðar berr magni, þess 's rýðr blóði snarpa sárflóðs elda; goð sjalfr hefr gefit jǫfri gagn; svá 's, ef Rauma ræsir greiðir reiðorðr tǫlur, sem aðrir gumnar þegi; glaðmæltr gramr vinnr rausn.

Sigurds veltalenhed overgår andres, han som rødfarver de skarpe sværd i blod; gud selv har givet kongen sejr; det er så, når Rømernes konge, fyrig i sine ord, holder taler, som om ingen anden kunde sige noget; den muntre konge udfolder stor pragt.

V. 229 (s. 397). Einarr (Eysteinsdr.). Også i Fsk. 175, Fms. VII, 251, Frís. 347.

Símun skalpr, sás margillr vanðisk morði[1] ok sveik stilli, mon síð of hjalpask af slíkum rǫðum.

[1] Digteren tænker særlig på Eysteins drab.

Simon skalp, den slette mand, der vænnede sig til drab og sveg kongen, vil sent få frelse (saligheden) på grund af slige handlinger.

V. 230 (s. 413). Einarr (Elfarvísur). Også i Fms. VII, 266, SnE. I, 476—78, II, 397 (l. 5—8).

Margr maðr fell af dreyrgu saxi marblakks á kaf; ná rak fyr straumi; gnógt elði feksk gýgjar glaum[1]; eitrkǫld elfr varð roðin heitu unda gjalfri; varmt ǫlðr vitnis[2] fell með vatni[3] í Karmtar men[4].

[1] = 'hest'. [2] 'Ulvens drik' = blod. [3] ɔ: Elvens vand. [4] 'Havet'.

Mangen en mand faldt ned af skibets blodige stavn i dybet; ligene førtes bort med strömmen; ulven fik overflod af føde; den isnende kolde elv blev rød af det varme blod; ulvens varme drik strömmede med vandet ud i havet.

V. **231** (s. 414). Einarr (Elfarv.). Også i Fms. VII, 266—67.

Mǫrg stafnblóðug skip flutu auð í stríðri móðu — rauð stǫl flugu á úrga hjalma; lið sveigði alm —, áðr gœðinga lið flœði á grund af grœðis dýrum; sveit Hákonar varð rýr í rítar[1] rym.

[1] 'Skjoldets'.

Mange stavnblodige skibe flød ryddede i den stride elv — de røde stål (pile) flöj mod de (blod)våde hjælme; hæren spændte buen —, för hövdingernes mænd flygtede fra skibene op på land; Hakons skare blev betydelig forminsket i kampen.

V. **232** (s. 437). Også i Fms. VII, 284.

Önund erklærede, at han ikke vilde prøve en kamp, för Sigurd jarl kom sejlende sydfra med sine huskarle; Magnus' dygtige mænd kommer farende op ad strædet, men Hakons høge (modige mænd) flygtede rask bort.

V. **233** (s. 437). Þorbjǫrn (Erlingsdr.). Også i Fms. sst.

Frák greitt snúna þér í víðu Túnsbergi; gumna dróttinn esa trauðr at rjóða tenn gríðar fáks; býjar menn hræddusk við rennu bjartra brodda; malma dynviðir ugðu eld ok sveigðan alm.

Jeg har hørt, at du havde hurtig held med dig i det store Tønsberg; mændenes fyrste er villig til at rødfarve ulvens tænder; byens mænd ræddedes for de blanke piles flugt; krigerne ængstedes for ilden og den spændte bue.

V. 234 (s. 460). Þorbjǫrn (Erlingsdr.). Også i Fms. VII, 303—4.

Erlingr dró urð at víkingum austan fjarðar, es hann fór þaðra; margr maðr fekk mein af Kœnu; fleinn vas fœrðr meðal herða Fríreks; illgjarn Bjarni, óþarfr ǫldum, skoldi nekkvi ofar við tré.

Erling bragte døden over ransmændene østenfjords, da han drog derhen; mangen en mand var bleven forurettet af [Frirek] kæna; en ankerspids blev anbragt mellem Frireks skuldre; den ondskabsfulde Bjarne, skadelig for mænd, dinglede noget höjere, nemlig i et træ.

Tillæg.

V. 1 (s. 495—96). Bóndi. Også i Mork. 129, Fms. VI, 446—47, Frís. 260.

Den årsgamle taler — den ved intet; den to år gamle taler, jeg tror det alligevel ikke; den tre år gamle taler — jeg finder det usandsynligt —, den siger, at jeg ror (og sidder) på et hoppehoved, og at du, konge, har stjålet mit fæ.

V. 2 (s. 496). Steinn (Óláfsdr.). Også i Mork. sst., Fms. VI, 447, Frís. sst.

Áttstuðill jǫfra gefr ǫrr hábrynjuð skip ok steinda knǫrru; hann vill synja hnøggvi sinnar; þjóð nýtr auðar Óláfs; se þú, hverr annarr konungr reiðir mǫnnum slíkt fé — *Sik baztan gram miklu.*

Kongers ætling giver gavmildt höjpansrede skibe og malede knarrer; han vil fornægte sin karrighed (vise, at han ingen har); folket nyder Olafs rigdom; se ad, hvilken anden konge giver mændene så meget guld — Sig som den allerbedste . . .

V. 3 (s. 497). Magnús berf. Også i Mork. 148, Fms. VII, 57, Frís. 273.

Vil han ikke göre vor flok fuldtallig? Skjulte sig den vælske ridder?

V. 4 (s. 497). Også i Mork., Fms., Frís. sst.

Gramr spurði, hvat Gíparðr gerði, þars lið barð-

isk; — vér ruðum vǫpn í dreyra —, hann vasat kominn þannog; fnauði[1] vas fulltrauðr framreiðar á rauðum jó; vill osv. (som i v. 3).

[1] Således bör der læses.

Kongen spurgte, hvad Gipard havde foretaget sig, medens hæren kæmpede — vi andre farvede vore våben i blod —; han havde ikke indfundet sig dér; kujonen var meget uvillig til angreb på sin røde hest; vil han ikke göre vor flok fuldtallig; skjulte sig den vælske ridder?.

V. 5 (s. 497). Eldjárn. Også i Mork. 148, Fms. VII, 59, Fris. 273.

Hví samir hitt geðstirðum hirðmanni at dúsa?; vestu nú knár, riddarinn hári, þótt kjǫl kosti; hitt es satt, at ek býð þér, Gíparði, reiða byttu; austr es til hár í breiðhúfum hvaljarðar hesti.

Hvorledes sömmer det sig for den gnavne hirdmand at ligge og snue? vær nu dygtig, langlokkede ridder, skönt kølen prøves (hårdt); det forholder sig så, at jeg opfordrer dig, Gipard, at række bøtten op; øsevandet står for höjt i det bredskrogede skib.

V. 6 (s. 497—98). Eldjárn. Også i Mork. 149, Fms. VII, 60, Fris. 274.

Frák, at rǫkuð flótta manna; annat lið falsk; þar á Foxerni vas harðr hernaðr, es ek heyrða; gangr hjalmþrimu herðis varð hár. þars vǫruð staddir, þars barðir, Gíparðr, gauzka drengi í hel.

Jeg har hørt, at du drev de flygtende mænd; alle andre skjulte sig; der på Fuxerna var der en hård kamp, efter hvad jeg har hørt; krigerens gang (kamp) var stolt, hvor I var stedt, hvor du, Gipard, slog de gøtske svende ihjæl.

V. 7 (s. 498). Magnús berf. Også i Mork. 151, Fms. VII, 61, Fris. 276.

Ein es sú, Maktildr, es meinar mér leik[1] ok teiti[1] ok vekr hildi[2]; sveita mǫ́r drekkr suðr ór sǫ́rum; sá hvítjarpr svanni, es verr lǫnd sín rǫndu, kennir mér sofa lítit; sverð bitu Hǫgna hurðir.

[1] Således må der læses. [2] Synes at måtte opfattes bogstavelig, jfr. l. 6; at der her skulde være tale om en »kejser«-datter, er absurd. Rimeligvis er Maktildr en datter af Skottekongen Malkolm Keanmor (d. 1093).

Der er én, Maktild, som formener mig leg og morskab og vækker kamp mod mig; ravnen drikker sydpå af sårene; den lysebrune kvinde, som værger sit land med skjoldet, lærer mig at sove lidet; sværdene bed skjolde.

V. 8 (s. 498). Magnús berf. Også i Mork. 152, Fms., Fris. sst.

Hvat es betra í heimi en en fǫgru víf; skald hyggr sjaldan af þrǫ́; mjǫk langr es dagr, sás dvelr drengi; ber ek af þingi þungan harm[1] þann es ek skal aldrigi finna svanna minn; menn skreytask at[1] móti[2].

[1] Således skal der læses. [2] Hvad der her sigtes til, er uklart.

Hvad findes der bedre i verden end de skönne kvinder; skjalden glemmer sjælden sin længsel; den dag er meget lang, der forsinker (de udsendte?) mænd; jeg bærer bort fra tinget en tung sorg, den, at jeg aldrig skal træffe min kvinde. Mændene smykker sig til mødet.

V. 9 (s. 499). Magnús berf. Også i Mork. sst., Fms. VII, 62, Fris. sst.

Jǫrþ armhlín[1] mun eigi verpa sínum[1] [orðum] á glæ; ek spyr í hljóði góð orð gollhrings Gerðar of skald; ek ann goðvefjar þoptu, þótt eigi finnak opt; viti menn, at ek hygg hennar hála rœkðar mǫ́lum.

[1] Således skal der læses.

Den brunhårede kvinde skal ikke have kastet sine [ord] i havet; jeg erfarer hemmelig kvindens venlige ord om skjalden; jeg elsker kvinden (hende), skönt jeg ikke ofte træffer hende; man vide, at jeg holder meget af hendes venligsindede ord.

V. 10 (s. 507). Sigurðr Jórs. Også i Mork. 188, Fms. VII, 152, Frís. 299.

Hele messen forstyrręs; det volder den gamle der i skindkappen.

V. 11 (s. 507). Þórarinn stuttf. Også i Mork. sst., Fms. VII, 152—53, Frís. 299.

Hykk, at hér megi þekkja oss í heldr stuttum feldi, en ek læt þessa óprýði hlýða mér; hildingr, værir mildr, ef þú vildir mæra mik muni vildri skikkju; hvat hafi heldr an tautra.

Jeg tror, at man her kan se mig i en temlig kort skindkappe, men jeg erklærer, at denne mangel på pynt passer sig for mig; konge, du vilde være gavmild, hvis du vilde pryde mig med en kappe, der var en smule bedre; alt skal man hellere have (ønske) end pjalter.

V. 12 (s. 508). Þórarinn. Også i Mork. sst., Fms. VII, 153, Frís. sst.

Folkrakkr þengill Þrœnda, þú vændir at gefa mér[1] nakkvat ef ek fenga stef at fundi, frænda Serks; léztu, enn fémildi hildingr, at Hákon héti mǫrstrútr[1]; nú samir mér at minnask gǫrva á þat.

[1] Således bör der læses.

Tröndernes kampdjærve konge, du lovede at give mig noget, hvis jeg fik lavet en vise når jeg traf Serks sön; du sagde, gavmilde konge, at Hakon hed (kaldtes) »fedtklump«; nu passer det, at jeg mindes det fuldkomment.

V. **13** (s. 508). Þórarinn. Også i Mork. 189, Fms. VII, 154, Frís. sst.

Fullvíða hefr Fjǫruskeifr veifat lystr frœðum of her ok kastat lastsamr leiri ens gamla ara[1]; ok vant orðvandr[2] varliga brædda eina krǫku á Serklandi; skeifr[3], bart hræddr Hǫgna húfu.

[1] 'Den gamle örns skarn' = dårlig poesi. [2] Vandr = vándr. [3] Forkortet af fjǫruskeifr.

Tilstrækkelig videnom har Fjøruskæv med lyst (ɔ: uopfordret af andre) svunget sine digte over folk og bagtalerisk smidt om sig med den gamle örns skarn; og du, der bruger onde ord (om andre), kunde næppe give én krage føde i Særkland; Skæv, du bar din hjælm med frygt.

V. **14** (509). Sigurðr Jórs. Også i Mork. sst., Fms. VII, 155, Frís. 300.

Ek bar ár ótrauðr skjótt skjǫld enn hvíta til eggjar skúrar, en rauðan frá; skald biðr, at goð valdi; þar hefk handvíst of hǫggvit manni þínum hǫgg á Blálandi, svanni: goð ræðr sókn ok sigri.

Fordum bar jeg ufortrøden hurtig det hvide skjold til kampen, men rødt bar jeg det derfra; skjalden (jeg) ønsker, at gud må råde (for udfaldet); dér har jeg i Blåland tilvisse hugget et hug for (til efterligning for) din mand, kvinde. Men gud råder for kamp og sejr.

Trykfejl.

S. *29*$_9$ *læs* på.
- *89*$_5$ - ledings-.
- *89*$_{11}$ - þás sverð.
- *140*$_{15}$ - Berse.
- *220*$_{12}$ - hús-.

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
Under Pat. "Ref. Index File"
Made by LIBRARY BUREAU

54747
LIcel
S6737hJ
Snorri Sturluson. Heimskringla
Heimskringla, Nóregs konunga sogur.
Ed. by Jónsson.
v.4.

